

Druk NR / 2021

ŁÓDŹ | 2020

RAPORT O STANIE MIASTA

URZĄD MIASTA ŁÓDZI | DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU | BIURO STRATEGII MIASTA
STAN NA 31 GRUDNIA 2020 R.
ZGODNIE Z ART. 28 AA. USTAWY O SAMORZĄDZIE GMINNYM

SPIS TREŚCI

REALIZACJA WIZJI MIASTA	3
FILAR: GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA	11
1. NOWE CENTRUM ŁODZI	11
2. FUNKCJONALNA METROPOLIA ŁÓDZKA W PEŁNI WYKORZYSTUJĄCA POŁOŻENIE W CENTRUM EUROPY I KRAJU	17
3. ŁÓDŹ PRZEDSIĘBIORCZA, KREATYWNA I INNOWACYJNA	19
FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA	28
1. MIASTO – DOBRO WSPÓLNE INFORMACJA DOTYCZĄCA REALIZACJI ZADAŃ Z BUDŻETU OBYWATELSKIEGO	28
2. KULTURA U PODSTAW	53
3. ŁÓDŹ UCZĄCA SIĘ	66
FILAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	78
1. REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA	78
2. ZIELONA, UPORZĄDKOWANA ŁÓDŹ	85
3. MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ KOMUNIKACJI	96
4. MIASTO BEZPIECZNE	102
FUNDAMENT	106
INFORMACJA NA TEMAT REALIZACJI UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI	113
SPIS TABEL	114
SPIS RYSUNKÓW	114

REALIZACJA WIZJI MIASTA

Przyjazne, twórcze i dynamiczne miasto zrównoważonego rozwoju o konkurencyjnych warunkach życia, pracy i inwestowania, wykorzystujące historyczny, infrastrukturalny i kreatywny potencjał.

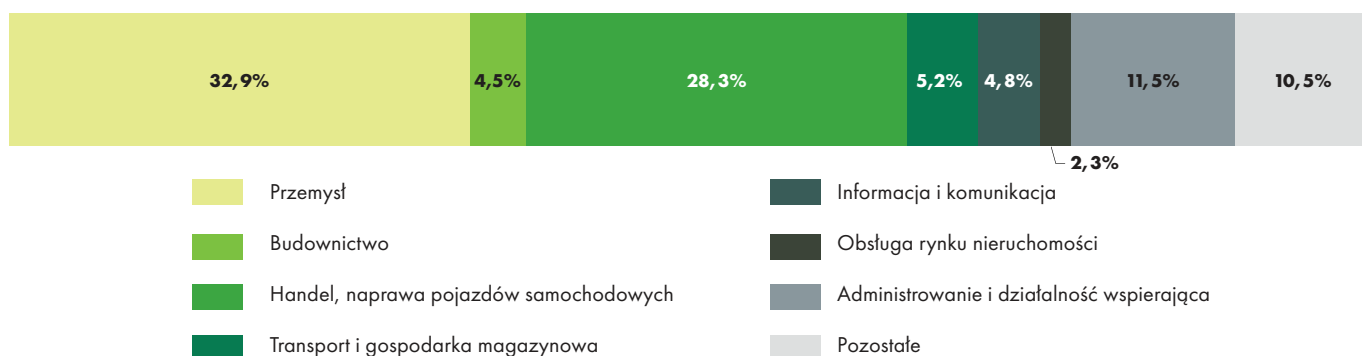
Pandemia COVID-19 w roku 2020 dotknęła także Łódź, jej mieszkańców i działające na jej terenie firmy. W rezultacie zmniejszyły się dochody, spadły wpływy miejskich spółek (m.in. MPK, hali widowiskowo-sportowej, ogrodu zoologicznego, aquaparku, portu lotniczego). Miasto, gdy tylko mogło, aktywnie temu przeciwdziało. Łódź, jako jedna z pierwszych aglomeracji w kraju, zaczęła wspierać lokalnych przedsiębiorców borykających się ze skutkami epidemii, a zwłaszcza z niekorzystnymi rezultatami związanych z nią obostrzeń. Miasto m.in. proponowało przedsiębiorcom korzystanie z poręczeń kredytowych, kredytów i pożyczek, zwalniało z miejskich opłat związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, umarzało należności z tytułu dzierżawy miejskich nieruchomości, obniżono do symbolicznej złotówki czynsze za wynajem miejskich lokali użytkowych i zwracano opłaty za zajęcie pasów drogowych. Miasto skupiło się również na branży gastronomicznej (np. poprzez umożliwienie, po zakończeniu epidemii ustawienia ogródków przy ul. Piotrkowskiej na zasadzie użyczenia, a nie dzierżawy, a także zmniejszyło i zawiesiło część opłat koncesyjnych). Wsparło też branżę eventową poprzez powołanie łódzkiej Rady ds. Bezpiecznych Eventów przywracającą w miarę możliwości organizację wydarzeń realizowanych w reżimie sanitarnym. Dzięki szybkiemu i zdecydowanemu wdrożeniu rozma-

itych form pomocy, ale i w związku z gospodarczym rozwojem Łodzi, ekonomiczne skutki epidemii w roku 2020 dotknęły nas co prawda w zauważalnym, ale przy tym w miarę umiarkowanym stopniu. O rosnącej w ostatniej dekadzie ekonomicznej sile Łodzi świadczy choćby fakt, że po roku wyniszczającej polską gospodarkę pandemii, a dokładniej na przełomie grudnia 2020 i stycznia 2021 r., bezrobocie w Łodzi wynosiło tylko 5,9 % (dla porównania – w Polsce - 6,2 %), a w ciągu całego roku wzrosło ono w naszym mieście zaledwie o około 1 punkt procentowy.

W sumie w roku 2020, w ramach aktywnej walki ze skutkami pandemii COVID-19, Miasto organizowało, proponowało i wprowadziło dla łódzkich mieszkańców i przedsiębiorców, w obszarze kultury, oświaty, gospodarki, komunikacji, organizacji itd. ponad 90 rozmaitych form pomocy, w tym finansowej, związanych z niwelowaniem skutków pandemii i aktywnym zwalczaniem tej choroby. Ponadto pod koniec roku rozwinęliśmy i wsparliśmy w Łodzi tworzenie sieci punktów szczepień, w wyniku czego ich liczba sięga już w naszym mieście (kwiecień 2021 r.) około 140. W samym Urzędzie Miasta znacząco rozwinięto m.in. dostępność usług elektronicznych, w Biuletynie Informacji Publicznej udostępniono ich wykaz wraz z linkami do platform elektronicznych, zapewniając w ten sposób dostęp do wszystkich e-usług Urzędu z jednego miejsca, bez konieczności ich wyszukiwania w wielu portalach również rządowych. Urząd na koniec 2020 r. udostępnił 144 formularze elektroniczne. W efekcie, w 2020 r. do Urzędu wpłynęło przez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą (ESP) 136 705 dokumentów elektronicznych (wzrost o 123% w porównaniu z 2019 r.), a wysłało 144 321 (wzrost o 20% w porównaniu z 2019 r.).

Mimo utrudnień epidemicznych, w tym związanych z koniecznością częściowego funkcjonowania UMŁ i jego jednostek w warunkach pracy zdalnej, w 2020 r. trwały zwieńczone sukcesem prace nad Kartą Łodzianina – umożliwiającą tańszy zakup wielu lokalnych usług,

RYS. 1. | PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W SEKTORZE PRZEDSIĘBIORSTW

zwłaszcza oferowanych przez Miasto. Jednak opóźnieniu uległo jej wejście w życie - rusza ona dopiero obecnie, w roku 2021.

Z powodzeniem za to zorganizowano loterię PIT dla osób rozliczających swój podatek właśnie w Łodzi. Nagrodą główną było w niej 100 tys. zł, a ponadto można było wygrać dwie nagrody miesięczne po 10 tys. zł i dziewięć nagród tygodniowych po 1 000 zł. Dodatkowo, dla osób rozliczających się w mieście po raz pierwszy przewidziano nagrodę specjalną w wysokości 20 tys. złotych. W loterii w roku 2020 udział wzięło ponad 2 100 osób, co jest sporym sukcesem tej akcji.

Mimo niesprzyjających warunków zewnętrznych, Prezydent Miasta Łodzi nie ustawała w pracy nad ważnymi projektami rozwojowymi. Rozpoczęto prace nad nową strategią rozwoju Łodzi, w tym przeprowadzono proces prekonsultacji społecznych projektu tej strategii. Zgodnie z przygotowaną ideą rozwojową, Łódź do roku 2030 ma być miastem współtworzonym, w którym żadne źródło energii nie jest marnowane, a wszyscy zainteresowani rozwojem miasta wspólnie go kreują. Projekt strategii, według znowelizowanej w 2020 roku ustawy z dnia 6

Łódź Fabryczna - najnowocześniejszy dworzec kolejowo-autobusowy w Polsce

grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowywany jest zgodnie z harmonogramem przyjętym uchwałą XXXIII/1094/20 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Łodzi 2030+, w tym trybu konsultacji. Projekt zawiera również wszystkie elementy wynikające z zapisów ustawowych w tym m. in. elementy diagnozy, wskaźniki realizacji, model funkcjonalno-przestrzenny, ramy finansowe wraz z potencjalnymi źródłami finansowania. Projekt dokumentu pozostaje przy tym spójny ze strategiami o większym zakresie terytorialnym, w tym z obowiązującą i przygotowywaną strategią rozwoju województwa łódzkiego. Jego wdrożenie wspierać też będzie realizację Europejskiego Zielonego Ładu.

Zgodnie z przyjętą uchwałą, projekt Strategii Rozwoju Miasta Łodzi 2030+ podlega konsultacjom społecznym w dwóch etapach. Pierwszy trwał od 28.12.2020 do 31.01.2021, zaś drugi od 6.04.2021 do 12.05.2021 r. W pierwszym etapie wzięło udział ponad 1000 osób, które uczestniczyły w spotkaniach on-line oraz nadsyłały formularze konsultacyjne elektroniczne i papierowe. Większość zgłoszonych uwag została uwzględniona, co pozwoliło na przedstawienie w II. etapie konsultacji pełniejszego dokumentu, lepiej odpowiadającego na potrzeby łódzianek i łódzian. W drugim etapie projekt podlega konsultacjom także z partnerami instytucjonalnymi, w tym partnerami gospodarczymi, samorządowymi i podmiotami administracji krajowej.

Realizacja aktualnej Wizji Miasta stanowi wypadkową licznych i zróżnicowanych uwarunkowań. Jednym z najważniejszych uwarunkowań rozwoju Łodzi jest jej potencjał demograficzny. W znacznym stopniu zmiany w jego obszarze zależą od długookresowych cywilizacyjnych trendów demograficznych i konsekwencji przeszłości, które nieznacznie mogą być modyfikowane przez globalną, centralnie prowadzoną politykę ludnościową kraju. Przekształcenia demograficzne w Łodzi wpisują się w te prawidłowości. Nadal następuje powolny spadek liczby mieszkańców – średnio o 0,7-0,8% rocznie, co można uznać za umiarkowany trend, nie mający decydującego wpływu na bieżący potencjał rozwojowy miasta. Główną jego przyczyną jest od lat ubytek naturalny (przewaga zgonów nad narodzinami – odpowiada on za 80% ujemnego salda demograficznego miasta). Zarazem od kilku lat, w grupie wiekowej 20-29 lat obserwujemy saldo dodatnie migracji. Epidemia COVID-19 w całej Polsce – zatem i w Łodzi - wyhamowała w pewnym stopniu to zjawisko, ale po jej ustąpieniu spadkową łódzką tenden-

cję pomoże zahamować obserwowany od lat napływ imigracyjny. W ostatnich latach, z wyłączeniem roku 2020 (także negatywny wpływ pandemii COVID-19), stale rosła liczba cudzoziemców podejmujących pracę w naszym mieście. W przeważającej części są to Ukraińcy. Szacuje się, że w całej aglomeracji łódzkiej pracuje już kilkadziesiąt tysięcy Ukraińców. Systematycznie rośnie też liczba dzieci imigrantów (także większość z nich pochodzi z rodzin ukraińskich) w łódzkich szkołach i przedszkolach. UMŁ nadal ułatwiał im integrację w tym zakresie (np. poprzez Łódzkie Centrum Kontaktów z Mieszkańcami, gdzie osoby słabo znające język polski mogą uzyskać pomoc od urzędników posługujących się językiem rosyjskim i ukraińskim).

Według stanu na dzień 31.12. Łódź liczyła 672,2 tys. mieszkańców, co stanowiło 27,6% populacji województwa łódzkiego. W ciągu roku liczba mieszkańców miasta spadła o 7,8 tys. osób. Łódź jest trzecim, po Warszawie i Krakowie, miastem w Polsce pod względem liczby mieszkańców. W czerwcu 2020 r. ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 56,1 % mieszkańców Łodzi, czyli o 0,7 pkt proc. mniej niż w końcu 2019 r. wzrósł natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym (o 0,5 pkt. proc. i – co istotne – także w wieku przedprodukcyjnym (o 0,1 pkt. proc.).

Od 2012 r. niezależnie od prac prowadzonych nad nową strategią rozwoju, Urząd Miasta Łodzi wdraża „Strategię Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+” (SZRŁ) usprawniając zarządzanie miastem, co skutkuje wzrostem liczby miejsc pracy, a także poprawą wizerunku miasta, ale przede wszystkim w znaczący sposób zwiększa jakość życia mieszkańców. Wszystkie cele SZRŁ są realizowane przez polityki sektorowe i programy operacyjne, opisane w poszczególnych filarach Raportu.

Liczba pracujących w sektorze łódzkich przedsiębiorstw w końcu grudnia 2020 r. wyniosła 146,5 tys. i w stosunku do zanotowanej w grudniu 2019 r. zmniejszyła się o 2,6%, wobec spadku o 1,6% w całym województwie łódzkim. Udział pracujących w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Łodzi wśród ogółu pracowników sektora przedsiębiorstw w województwie spadł o 2,6 %, do poziomu 36,9%. Pracujący w przemyśle stanowili 29,4% ogółu pracujących, a w handlu i naprawie pojazdów samochodowych – 29,7 %. Przeciętne zatrudnienie w Łodzi w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w tym czasie 134,7 tys. osób, co oznacza spadek o 2,8 %.

Największy spadek zanotowany w tym okresie odnotowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 8,8 %). W tym samym czasie wzrosło zatrudnienie w informatyce

i komunikacji (o 4,6 %), budownictwie (o 3,3 %) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 0,1 %).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze łódzkich przedsiębiorstw (z wypłatami z zysku) w grudniu 2020 r. wyniosło w Łodzi 5 796,76 zł i wzrosło o 7,2 % w stosunku do roku poprzedniego.

Zgodnie z REGON, w końcu 2020 r. w Łodzi działało 96,13 tys. podmiotów gospodarki narodowej, z czego w sektorze prywatnym 93,47 tys. W tym działalność gospodarczą prowadziło 66,6 tys. osób fizycznych i 12,3 tys. spółek handlowych, ponadto 1,47 tys. spółek z udziałem kapitału zagranicznego. W omawianym okresie działalność w sektorze prywatnym rozpoczęły (w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Łodzi) 84 pod-

mioty gospodarki narodowej. Na 10 tys. łódzian w REGON zarejestrowano w 2020 roku 96 nowych jednostek, a wykreślono 61.

Produkcja sprzedana przemysłu w Łodzi w 2020 r. wyniosła 20 202,6 tys. zł (w bieżących cenach bazowych) i obniżyła się w skali roku o 4,5%, na co wpływ miała pandemia COVID-19.

Łódź jest jednym z najlepiej skomunikowanych miast Polski. Decyduje o tym zarówno dostępność do sieci dróg kołowych oraz poprawiający się dostęp do systemu kolejowego, a także możliwość wykorzystywania komunikacji lotniczej. Położenie Łodzi w centrum Polski oraz jej obecność w Transeuropejskiej Sieci Transportowej,

łączącej państwa członkowskie Unii Europejskiej, jest olbrzymim atutem rozwojowym. Spośród dziesięciu głównych korytarzy sieci TEN -T (Trans-European Network - Transport) przez Polskę przebiegają 2 krzyżujące się w pobliżu Łodzi korytarze, należące do priorytetowej sieci bazowej:

- Korytarz Bałtyk-Adriatyk prowadzący z polskich portów Gdańsk i Gdynia oraz ze Szczecina i Świnoujścia dalej przez Czechy lub Słowację i przez wschodnią Austrię do słoweńskiego portu Koper oraz do włoskich portów w Trieście, Wenecji i Rawennie. Obejmuje on trasy kolejowe, drogowe, porty lotnicze oraz terminale kolejowo-drogowe.

- Korytarz Morze Północne-Bałtyk rozciągający się od portów Morza Północnego - w Antwerpii, Rotterdamie, Amsterdamie, Bremie i Hamburgu - przez Polskę (Poznań, Łódź, Warszawa) do granicy białoruskiej i do portów państw bałtyckich w Kłajpedzie, Windawie, Rydze i Tallinnie, jak również do Helsinek. Obejmuje on trasy kolejowe, drogowe, porty lotnicze, terminale kolejowo-drogowe, śródlądową drogę wodną „MittellandKanal” oraz połączenia „autostrady morskiej” do Finlandii. Kluczowym projektem jest w tym kontekście „RailBaltic(a)”, prowadząca do Kowna, Rygi i Tallinna oraz Kolej Dużych Prędkości na odcinku Poznań – Łódź - Warszawa.

Dzięki dogodnemu położeniu w krajowej sieci dróg kołowych (bliskość skrzyżowania autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8 oraz realizowanej S14), jednemu z największych w Polsce kolejowych terminali przeładunkowych (Łódź Olechów) oraz lokalizacji Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Władysława Reymonta, Łódź i tereny z nią funkcjonalnie powiązane są szczególnie predysponowane do rozwoju funkcji transportowo – lo-

gistycznej i przemysłowej.

W mieście kontynuowana jest realizacja wieloetapowego projektu modernizacji łódzkiego węzła kolejowego, który ma dostosować infrastrukturę do potrzeb efektywnej obsługi Łodzi przez pasażerski transport kolejowy. Po wybudowaniu nowego dworca Łódź Fabryczna wraz z węzłem multimodalnym oraz pierwszego etapu tunelu średnicowego, trwają prace przy drążeniu kolejowego tunelu pod Łodzią - czyli budowa podziemnego odcinka pomiędzy dworcami Łódź Fabryczna, Łódź Kaliska i Łódź Żabieniec, prowadzonego m. in. pod historycznym centrum miasta. Dzięki budowie tej linii Łódź Fabryczna stanie się dworcem przelotowym, co umożliwi bezpośredni dojazd do centrum Łodzi pociągami z wszystkich kierunków.

W ramach inwestycji budowane będą także dwie dodatkowe stacje podziemne: Łódź Śródmieście i Łódź Polesie wraz z węzłami przesiadkowymi. Wraz z linią w tunelu umożliwią one stworzenie wydajnego systemu kolei aglomeracyjnej, możliwej do wykorzystania w codziennych dojazdach do centrum, co zdecydowanie zwiększy jego dostępność i będzie dodatkowym bodźcem w procesie rewitalizacji i rozwoju miasta.

Łódź to miasto akademickie, w którym mieszczą się siedziby 19 uczelni wyższych. W roku akademickim 2019/2020 (w 2020 r. GUS zmienił metodologię pomiarów) kształciło się tu ponad 64,4 tys. studentów, a dyplom uzyskało ponad 15,8 tys. absolwentów, z czego dwie trzecie stanowiły kobiety. Dziesiątą część studentów łódzkich uczelni stanowili goście zagraniczni z prawie 100 różnych krajów, m.in. Ukrainy i Białorusi, a także Chin, Indii, Kirgistanu czy Malezji. W mieście działa 6 wyższych uczelni publicznych – Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Medyczny, Politechnika Łódzka, Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów, Akademia Sztuk Pięknych im. W. Strzemińskiego (z jedyną w kraju Katedrą Ubioru), Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera oraz Wyższe Seminarium Duchowne w Łodzi. Łódzka Szkoła Filmowa jest wymieniana w rankingach „The Hollywood Reporter – The Top 15 International Film School”.

Chociaż epidemia COVID-19 spowodowała negatywne zmiany, Łódź akademicka nadal charakteryzuje się dużą koncentracją szkół o profilu artystycznym oraz kierunków kształcenia związanych ze specjalizacjami: ekonomia, rachunkowość i finanse, logistyka, architektura, budownictwo, informatyka, włókiennictwo, przemysł odzieżowy. Uniwersytet Medyczny w Łodzi posiada jedyny w Polsce kierunek kształcący oficerów lekarzy dla wojskowej służby zdrowia. Politechnika Łódzka posiada unikatowe

Włókiennictwo połączone z przemysłem mody, a Uniwersytet Łódzki prowadzi utworzony przy współpracy z firmami (w odpowiedzi na nowe potrzeby inwestorów) – kierunek Robotic Process Automation. Łódzkie uczelnie to także znaczący inwestorzy i pracodawcy na łódzkim rynku pracy, a studenci przybywający do miasta na okres studiów to społeczność wzmacniająca lokalny popyt na rynku dóbr i usług konsumpcyjnych oraz kapitał rozwojowy dla miasta. W Łodzi działa także 12 uczelni niepublicznych oraz 30 instytucji badawczych.

W roku akademickim 2019/2020 w sumie z Łodzi zgłoszono 174 nowe patenty, z czego 41 zgłosiły same podmioty gospodarcze. Urząd Patentowy RP udzielił w tym okresie 155 patentów wnioskodawcom z Łodzi.

Według Rankingu Uczelni Akademickich fundacji „Perspektywy” w 2020 r. Politechnika Łódzka uplasowała się na 8 miejscu wśród wszystkich polskich uczelni akademickich (awans na 4. miejsce wśród uczelni technicznych), Uniwersytet Medyczny w Łodzi na 12. (wśród polskich uniwersytetów medycznych zajmuje 5. lokatę), a Uniwersytet Łódzki na 15. miejscu (awans na 5. miejsce w kategorii uniwersytetów). Ranking powstał na podstawie danych z rekrutacji na studia na rok akademicki 2020/2021.

Zgodnie z rankingiem kierunków nauczania Perspektywy 2020, Politechnika Łódzka zajęła 2. miejsce dla biotechnologii i 4. – dla zarządzania i inżynierii produkcji. Na 5. miejscu rankingu kierunków kształcenia uplasował się Uniwersytet Łódzki z administracją (ponadto na 8. miejscu z prawem).

Dzięki centralnemu położeniu, konkurencyjnym kosztom prowadzenia działalności, dobrze wykształconej kadry, zapleczu akademickiemu oraz dobremu klimatowi gospodarczemu, Łódź stała się jednym z największych centrów biznesowych w Polsce. Dynamicznie rozwijają się priorytetowe dla Miasta branże – centra usług biznesowych (BPO, IT oraz R&D), logistyka, produkcja AGD, przemysł elektroniczny, a także biotechnologia, produkcja gier komputerowych oraz nowoczesne włókiennictwo. Miasto systematycznie doskonali ofertę inwestycyjną i stosuje system zachęt do inwestowania, w tym m.in. zwolnienia od podatku od nieruchomości czy działania promujące markę firmy wśród potencjalnych pracowników m.in. w ramach programu „Młodzi w Łodzi”.

Od kilku lat najdynamiczniej rozwija się w Łodzi sektor nowoczesnych usług dla biznesu, zatrudniający już (2020 r.) ponad 25,9 tys. osób. Na czele firm o największym poziomie wzrostu nadal znajdują się firmy Infosys, Fujitsu i Nordea, do których dołączają firmy specjalizujące się w robotyzacji, m.in. Digital Teammates, Digital Workforce

czy Enigma Pattern, ponadto ArchiDoc, BSH, Collabera, Netguru, Payair Technologies itd.

Na terenie Łodzi działa już 90 centrów nowoczesnych usług biznesowych. W większości są to przedsięwzięcia zatrudniające poniżej 500 pracowników (w ok. 12% takich firm zatrudnienie wynosi powyżej 500). W 2020 r. największy odsetek zatrudnionych w Łodzi w usługach dla biznesu pracował w sektorze IT (34,4%), następnie w sektorze BPO (29,7%). 8,9% procent pracowników zajmowało się badaniami i rozwojem (R&D – wzrost w ciągu roku prawie o połowę).

Łódź oferuje dobre warunki dla rozwoju tego sektora gospodarki, lecz nie jest on najważniejszą częścią lokalnego rynku pracy. W Łodzi nadal panuje równowaga między zatrudnieniem w sektorze nowoczesnych usług i w „tradycyjnych” sektorach gospodarki. W roku 2020 inwestorzy zadeklarowali utworzenie w Łodzi 3 tysięcy nowych miejsc pracy, w tym BSH i Amazon po 600, a Philips 400, zaś Miele - 200. Wśród nowych inwestorów najważniejsi to: Completio, Langowski Logistics, UN-1F1ED2 Global PackagingGroup, People can Ely oraz Eficode.

Całkowity przyrost powierzchni biurowej w Łodzi w roku 2020 wyniósł 50,3 tys. m². W realizacji jest obecnie ok. 45 tys. m². Dla porównania – jeśli chodzi o powierzchnie obiektów produkcyjno-magazynowo-logistycznych zwiększyła się ona w Łodzi o 66 tys. m². (obecnie wynosi ona w Łodzi 1 mln m²., a w Polsce centralnej 3,5 mln m²). Atrakcyjność Łodzi zwiększają realizowane inwestycje infrastrukturalne, w tym unikatowy na skalę europejską program - budowa Nowego Centrum Łodzi (NCŁ) – nowoczesnej przestrzeni w centrum miasta, która łączy w sobie funkcje biznesowe, kulturalne, handlowe i transportowe. Dzięki trwającym pracom, 100 hektarów terenu w śródmieściu Łodzi jest przedmiotem szeroko zakrojonych działań rewitalizacyjnych i prorozwojowych. Na obszarze NCŁ znajdują się m.in.: budynek EC1, nowy podziemny dworzec Łódź Fabryczna oraz nowoczesne biurowce. Wyjątkowy charakter miejsca nawiązuje do przemysłowej przeszłości miasta.

EC1 pełni funkcje kulturalno-artystyczne oraz edukacyjne. Wewnątrz mieści się m.in. największe w Polsce Centrum Nauki i Techniki oraz najnowocześniejsze planetarium. Kompleks EC1 to także siedziba instytucji zrzeszających artystów i filmowców – Narodowego Centrum Kultury Filmowej, Łódź Film Commission oraz Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej.

W Centrum Nauki i Techniki w 2020 r. kontynuowano prace inwestycyjne zmierzające do udostępnienia

w 2021 roku zupełnie nowej części ekspozycji – Ulicy Żywiołów. Będzie to ponad 2 tysiące m² przestrzeni zaaranżowanej i zorganizowanej tak, aby zapewnić możliwość zabawy w ruchu dla najmłodszych dzieci.

W przestrzeniach EC1 Wschód trwały prace budowlane przygotowujące ją do uruchomienia „Kina Polonia” – największej w Polsce ekspozycji stałej poświęconej historii kina na ziemiach polskich.

W 2020 r. prowadzony był proces Rewitalizacji Obszarowa Centrum Łodzi, rewitalizacja Księżego Młyna oraz dalsze prace infrastrukturalne w i wokół NCT, w tym np. budowa drogi podziemnej w NCT, rewitalizacja kolejnych kamienic w centrum Łodzi (przy ul. Moniuszki, Tuwima, Sienkiewicza, Piotrkowskiej, Kilińskiego, Rewolucji 1905, Wschodniej, Pomorskiej, Włókienniczej itd. (wraz z przebudową dróg)). Podpisano kolejne umowy realizacyjne w ramach projektów rewitalizacji obszarowej. W NCT ukończony został drugi etap budowy Bramy Miasta oraz zakończono budowę apartamentowców przy ul. Tuwima 32 a także mieszkań przy ul. Lindleya/Węglowej oraz Narutowicza 23. Epidemia COVID-19 wymusiła jednak rozpoczęcie nowej dyskusji na temat weryfikacji przeznaczenia funkcjonalnego terenów na obszarze objętym Programem NCT. Aktualnie procedowane są zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie m.in.: rozważa się zmianę proporcji pomiędzy powierzchniami przewidzianymi na biura i powierzchniami mieszkalnymi, na rzecz tych drugich.

W 2020 r. nadal rewitalizowano łódzkie parki, w tym park Moniuszki. Co prawda w 2020 r. z powodu utrudnień epidemicznych nie przeprowadzono kolejnych, prowadzonych od roku 2012, cyklicznych badań jakości życia w Łodzi, ale w świetle powyższych danych zasadne jest stwierdzenie, że mieszkańcy nadal oceniają ją bardzo wysoko. Dla przypomnienia, ocena ta rośnie wśród Łódzian systematycznie. Już w roku 2019 liczba odpowiedzi pozytywnych na pytanie „Jak oceniasz Łódź jako miejsce do życia?”, wzrosła z 27% w roku 2012 do 61%. Jednocześnie liczba odpowiedzi negatywnych zmniejszyła się w tym okresie z 27% do 7%. Wchodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, mimo utrudnień budżetowych związanych ze skutkami epidemii COVID, Miasto nie zrezygnowało z „Planu dla osiedli”, obejmującego bliskie Łódzianom inwestycje na osiedlach w ramach różnych obszarów tematycznych, takich jak infrastruktura drogowa i komunikacyjna, sport i rekreacja, tereny zielone, zdrowie, edukacja itp. „Plan dla Osiedli” na 2020 rok, po zmianach związanych z epidemią i wstrzymaniem

realizacji niektórych inwestycji, obejmował 41 inwestycji na łączną wartość 53,5 mln zł. Większość z nich została zrealizowana w 2020 roku, część będzie kontynuowana w roku 2021. Realizowano także projekty Budżetu Obywatelskiego.

Miasto kontynuowało też zorientowaną na mieszkańców inicjatywę, jaką od 2019 r. stał się „Ekopak dla Łodzi”, czyli nowa polityka ekologiczna miasta realizowana w formule partycypacyjnej. Ekopak obejmuje 5 głównych obszarów działania w sferze ochrony środowiska: dbałość o zielen i maksymalne poszerzenie terenów zielonych w mieście, walkę o czyste powietrze poprzez termomodernizację oraz kompleksowy program wymiany źródeł ciepła na ekologiczne, gospodarkę odpadami nie tylko poprzez selekcję i ich zagospodarowanie, ale również ograniczenie ilości produkowanych śmieci, konieczną ochronę jakości wody i budowę zbiorników retencyjnych, a przede wszystkim edukację proekologiczną we wszystkich grupach społecznych od dzieci po seniorów. W roku 2020 działalność rozwijał miejski Ekoportal, rozpoczął również aktywną działalność Panel Obywatelski „Zieleń w Mieście”, który jest formą demokracji deliberatywnej służącą do podejmowania ważnych dla miasta decyzji przez losowo wyłonioną grupę mieszkank i mieszkańców, której rolą jest rozstrzygnięcie danej sprawy biorąc pod uwagę dobro wspólne wszystkich Łódzian. Grupa ta ma odzwierciedlać ogólną populację miasta. Za zrealizowanie łódzkiego Panelu Obywatelskiego „Zieleń w mieście”, który był pierwszym w Polsce panelem obywatelskim w formie on-line, Miasto otrzymało nagrodę „Innovation in Politics”.

W Łodzi działa 20 muzeów, w tym unikalne na skalę Europy Centralnej Muzeum Włókiennictwa, jedyne w Polsce Muzeum Kinematografii, oraz Muzeum Sztuki. Planetarium EC1 otwarte w 2016 r. jest najnowocześniejszym w Polsce i jednym z najnowocześniejszych obiektów edukacyjnych w Europie. Muzeum Sztuki w Łodzi posiada najstarsze oraz jedno z najważniejszych zbiorów sztuki nowoczesnej i współczesnej w naszej części Europy dzieła, m.in. Pabla Picassa, Maxa Ernsta, Władysława Strzebińskiego, Katarzyny Kobro. Widzów w Łodzi zaprasza blisko 35 scen teatralnych, m.in. Teatr Muzyczny, teatry dramatyczne, teatry dla dzieci i filharmonia, a także łódzki Teatr Wielki, będący drugim pod względem wielkości gmachem operowym w Polsce i jednym z największych w Europie, ma ponad 1300 miejsc na widowni. Miasto Łódź, od 2014 roku efektywnie współpracuje z gminami z otaczających powiatów, tworząc wspólnie

Metropolię działającą w oparciu o JST zrzeszone w Stowarzyszeniu Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM). Głównymi celami SŁOM są rozwój współpracy i integracja jednostek samorządu terytorialnego ŁOM oraz wspieranie jego rozwoju społeczno-gospodarczego, realizowane przez podejmowanie wielu wspólnych inicjatyw. W ramach Stowarzyszenia prowadzona jest stała współpraca ze wszystkimi podmiotami w zakresie rozwoju metropolitalnego gmin z obszaru ŁOM. W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM) wchodzi 28 gmin z 5 powiatów: powiatu grodzkiego Łodzi oraz 4 powiatów ziemskich: brzezińskiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego i zgierskiego. Są to Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, gmina miasta Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyn, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Obszar ten zajmuje teren w województwie łódzkim położony zasadniczo w jego centralnej części i obejmuje łącznie 2,5 tys. km² jego powierzchni. Stowarzyszenie pełni również funkcję Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), a w ra-

Drogi od strony wschodniej Dworca Łódź Fabryczna w NCT

mach systemu zarządzania funduszami unijnymi ma status Instytucji Pośredniczącej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w ramach mechanizmu ZIT podpisanych było 169 umów o dofinansowanie. Całkowita wartość ww. projektów wyniosła ponad 1,4 mld zł, natomiast łączna wartość dofinansowania ze środków UE dla tych projektów wyniosła ponad 812 mln zł.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest również szereg projektów

z zakresu sieci ciepłowniczych oraz transportu metropolitalnego, komplementarnych w stosunku do projektów ZIT. Całkowita wartość ww. projektów wynosi 968 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 548 mln zł.

Oznacza to, że dzięki wdrażaniu mechanizmu ZIT na terenie ŁOM realizowane są projekty oddziałujące metropolitalnie o całkowitej wartości ponad 2,3 mld zł.

Miasto zdobywa liczne nagrody i wyróżnienia oraz jest wysoko pozycjonowane w różnych rankingach. W rankingu Perły Samorządu 2020 (dane za rok 2019) nagradzono gminy wyróżniające się jakością zarządzania i jakością życia mieszkańców, które nie tylko doskonale realizują powierzone prawem zadania, ale które obierają nowe zadania i dodatkowe cele. W kategorii miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców Łódź zdobyła w nim trzecie miejsce podobnie jak rok wcześniej. Na podium obok Łodzi znalazły się Poznań i Gdańsk, na czwartym miejscu uplasowała się Gdynia.

Łódź w 2020 r. została także wyróżniona za współpracę z inwestorami. Od Europa Property otrzymała wyróżnienie pod nazwą „City of The Year” oraz zajęła trzecie miejsce w rankingu CEO Magazine w kategorii „Best Country to Invest in 2020”. W rankingu ośrodków dla biznesu opublikowanym w raporcie ABSL zajęła pierwsze miejsce w kategorii współpraca z lokalnymi uniwersytetami oraz w kategorii dostępność komunikacyjna (koleją), a trzykrotnie trzecie miejsce za jakość lokalnych uniwersytetów, dostępność nowoczesnej powierzchni biurowej i współpracę z lokalną jednostką obsługi inwestorów. W rankingu Emerging Europe – Business Friendly Cities Perception 2020 Łódź zdobyła pierwsze miejsce w kategorii Business Climate – the most business friendly city a także drugie miejsce w kategorii Local Authority Support – business friendly city.

W 2020 r. Łódź została też doceniona w konkursie „Kryształowa Brukselka” – w którym nagradzane są osoby i organizacje, których aktywność w największym stopniu przełożyła się na udział Polski w unijnym programie badań i innowacji – Horyzont 2020. Nagrody „Kryształowej Brukselki” już po raz dziewiąty przyznał Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE. To szczególnie edycja nagrody, bo program Horyzont 2020 właśnie dobiega końca (od 1 stycznia 2021 startuje program Horyzont Europa). Łódź otrzymała nominację w kategorii „administracja samorządowa”, obok miast takich jak Gdańsk, Kraków, Warszawa i Wrocław.

Piąte miejsce zajęła natomiast Łódź w rankingu miesięcznika Forbes „Miasta Przyjazne Ludziom 2020” (pozyski-

wano do niego dane za 2019 r.). Łódź wyprzedziła w nim kolejno: Gdynię, Wrocław, Kraków, Szczecin i Opole.

Organizator konkursu zadał samorządom 10 pytań. W kategorii: budżet obywatelski, działania miasta na rzecz seniorów i na rzecz osób z niepełnosprawnościami Łódź uzyskała max. 10 punktów. W kategorii: działania na rzecz bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, na rzecz zwiększenia dostępności mieszkań i ograniczenia hałasu Łódź uzyskała po 9 punktów. W kategorii: działania świadczące o zaangażowaniu w kulturę uzyskany wynik to 8 pkt. W Rankingu Forbesa Miasta Przyjazne dla Biznesu 2020 Łódź oceniana była w zestawieniu miast 300 000 – 1 000 000 mieszkańców i zajęła miejsce 8. Zaś w kategorii Miasto otwarte na ludzi miejsce 5.

W 2020 r. Miasto Łódź zostało laureatem ogólnopolskiego konkursu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków Samorząd dla Dziedzictwa w kategorii gmin miejskich, który nagradza gminy za modelowe opracowanie i wdrażanie gminnych programów opieki nad zabytkami, mając na celu motywowanie samorządów do sporządzania i wdrażania programów oraz promocję dobrych praktyk w tym zakresie.

Ponadto Prezydent Hanna Zdanowska zdobyła 3. miejsce w kategorii Włodarz miasta w ogólnopolskim rankingu Dziennika Gazety Prawnej Perły Samorządu 2021. Ranking zorganizowany został już po raz piąty przy merytorycznym zaangażowaniu firmy Deloitte. Miano Perły Samorządu należy się tym, którzy nie tylko doskonale realizują powierzone prawem zadania, ale też w inspirowaniu i ambitny sposób odnoszą się do kluczowych wyzwań społecznych, środowiskowych i demograficznych, a w efekcie zapewniają lokalnym społecznościom wyjątkową jakość życia.

FILAR: GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA

Łódź otwarta na świat - wzrost poziomu życia mieszkańców Łodzi dzięki pełnemu gospodarczemu wykorzystaniu potencjału infrastrukturalnego związanego z centralnym położeniem na mapie regionu, Polski i Europy, a także z jej wiodącą rolą w aglomeracji łódzkiej.

1. NOWE CENTRUM ŁODZI

Stworzenie służącego realizacji wizji nowoczesnego obszaru aktywności społecznej i gospodarczej o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej.

Nowe Centrum Łodzi to obszar śródmieścia obejmujący 100 hektarów w sercu Miasta, ograniczony ulicami Narutowicza, Kopcińskiego, Tuwima i Piotrkowską, podzielony na 3 strefy:

- Strefa I (ok. 40 ha) to teren, na którym ma toczyć się całodobowe życie dzięki zrównoważeniu funkcji kulturalnych, komercyjnych i mieszkaniowych (obszar priorytetowy w ramach obecnie wdrażanego Programu NCŁ).

- Strefa II (ok. 30 ha) to obszar, na którym powinny być realizowane przedsięwzięcia komercyjne z uwzględnieniem programów rewitalizacyjnych, mających na celu zachowanie historycznej tkanki miejskiej, a także stworzenie struktury urbanistycznej powiązanej z sąsiednim obszarem.

- Strefa III (ok. 30 ha) to obszar historycznej zabudowy wielkomiejskiej z przełomu XIX i XX wieku, w postaci kwartałów wymagających intensywnej rewitalizacji i uzupełnień, a jednocześnie priorytetowych dla Programu Rewitalizacji Łodzi 2026+.

Nowe Centrum Łodzi to obszar śródmieścia obejmujący 100 hektarów w sercu Miasta, ograniczony ulicami Narutowicza, Kopcińskiego, Tuwima i Piotrkowską, podzielony na 3 strefy:

a. Strefa I (ok. 40 ha) to teren, na którym ma toczyć się całodobowe życie dzięki zrównoważeniu funkcji kultu-

- ralnych, komercyjnych i mieszkaniowych (obszar priorytetowy w ramach obecnie wdrażanego Programu NCŁ).
- b. Strefa II (ok. 30 ha) to obszar, na którym powinny być realizowane przedsięwzięcia komercyjne z uwzględnieniem programów rewitalizacyjnych, mających na celu zachowanie historycznej tkanki miejskiej, a także stworzenie struktury urbanistycznej powiązanej z sąsiednim obszarem.
- c. Strefa III (ok. 30 ha) to obszar historycznej zabudowy wielkomiejskiej z przełomu XIX i XX wieku, w postaci kwartałów wymagających intensywnej rewitalizacji i uzupełnień, a jednocześnie priorytetowych dla Lokalnego Programu Rewitalizacji 2014-2020.

RYS. 2 | NOWE CENTRUM ŁODZI

Źródło:UMŁ

Realizacja Programu Nowego Centrum Łodzi przebiega w oparciu o wytyczne wynikające z Master Planu, planu głównego na NCŁ :- Wizja NCŁ - Nowe Centrum Łodzi to symbol miasta budzącego się do życia. Silne centrum, czerpiące najlepsze wzorce z bogatej historii i emanujące nowoczesnością. Dostępna, bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń do prowadzenia biznesu, pracy, życia oraz spędzania wolnego czasu. Miejsce inspirujące do nowych pomysłów i pobudzające do działania. Otwarte na ludzi, przyjazne dla każdego.

Cele strategiczne Programu NCŁ:

1) JAKOŚĆ ŻYCIA - Wzrost zaufania mieszkańców, turystów i środowiska biznesu do centrum miasta oraz stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia i spotkań poprzez działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa oraz rozwój oferty komercyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej.

2) REWITALIZACJA - Rewitalizacja Nowego Centrum Łodzi jako impuls do przyspieszenia procesu odnowy Strefy

EC1 Łódź

Wielkomiejskiej oraz rozwoju miasta do wewnątrz.

3) TRANSPORT - Wdrożenie usprawnień infrastruktury komunikacyjnej oraz rozwiązań organizacji transportu zbiorowego i indywidualnego zwiększających dostępność śródmieścia oraz miasta w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej.

4) INNOWACJE - Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań wprowadzanych na obszarze Nowego Centrum Łodzi, stanowiącego inkubator dla nowych pomysłów i technologii, jako bodźca do rozwoju całej Łodzi.

W zakres Programu NCŁ wchodzi 36 projektów o łącznej wartości 2,76 mld zł. Do końca 2020 r. zostało zrealizowanych 25 projektów, które w znaczącym stopniu wpływają na rozwój tego obszaru i Miasta.

Informacje na temat wybranych projektów w Nowym Centrum Łodzi:

TUNEL ŚREDNICOWY

Tunel średnicowy to kontynuacja budowy dworca Łódź Fabryczna, który z dworca końcowego stanie się prze-

lotowym. Przez ścisłe centrum Łodzi będą mogły jechać pociągi regionalne i dalekobieżne – na osi wschód – zachód (przez stacje Łódź Widzew, Fabryczna i Kaliska) i na osi północ – południe (przez stacje Łódź Widzew, Fabryczna, Żabieniec). W ramach projektu powstaną nowe przystanki m.in. Łódź Polesie i Łódź Śródmieście, które będą zintegrowane z komunikacją miejską i ułatwią mieszkańcom codzienne podróże. W grudniu 2019 r. rozpoczęto budowę komór startowych dla tarcz wiertniczych, które dotarły do Łodzi w II kw. 2020 r.

Obecnie terenie Łodzi kontynuowane są prace ważne dla budowy tuneli. Na ulicy Skarpowej budowana jest komora demontażowa dla mniejszej tarczy TBM. Prace są prowadzone przy komorze rozgałęznej pomiędzy tunelem dwutorowym a jednotorowymi przy ul. Włókniarzy. Przy ul. Stolarskiej i Odolanowskiej budowana jest komora dla mniejszej tarczy TBM, która dojdzie tu z ul. Długosza. W 2021 w lutym ruszyła budowa stacji Łódź Polesie, a w kwietniu ma ruszyć budowa podziemnej stacji Łódź Śródmieście.

Projekt pn. „Udrożnienie Łódzkiego Węzła Kolejowego

(TEN-T), Etap II, Odcinek Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec” jest współfinansowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Wartość projektu wynosi ponad 1,7 mld zł z czego dofinansowanie unijne to ponad 1,4 mld zł. Zakończenie prac jest planowane do końca 2022 roku.

ALEJA GROHMANÓW - ULICA NOWOWĘGLÓWA

W roku 2019 ukończono budowę ulicy Nowowęglowej – przedłużenie al. Grohmanów. Ulica Nowowęglowa jest nową drogą równoległą do Tuwima nad tunelem kolejowym, którym pociągi dojeżdżają do podziemnej stacji Łódź Fabryczna.

W ramach inwestycji powstały też specjalne łączniki, które umożliwią wjazd na ulicę Kopcińskiego. Wybudowana została także nowa pętla autobusowa przy ul. Wydawniczej oraz przebudowany został fragment ulicy Tuwima. Aleja Grohmanów (Nowowęglowa) jest jedną z dwóch głównych ulic prowadzących do dworca Łódź Fabryczna i całego Nowego Centrum Łodzi. Ulica ta ma dwie jezdnie z dwoma pasami ruchu wraz z chodnikami, oświetleniem oraz drogą rowerową. Trwają prace projektowe dla budowy nowego torowiska w ramach projektu Tramwaj dla Łodzi, a realizacja robót zaplanowana jest na kolejne lata w ramach pozyskanych środków unijnych.

DROGA PODZIEMNA W NCL

W ramach inwestycji wykonano dokumentację projektową. W 2018 r. podpisano umowę z Wykonawcą w systemie zaprojektuj i wybuduj dla budowy drogi podziemnej oznaczonej w planie miejscowym jako 7KDY wraz z zagospodarowaniem obszaru i terenów nad drogą. Droga o długości ok. 500 m stanowić będzie główny dojazd do terenów inwestycyjnych zlokalizowanych pomiędzy dworcem Łódź Fabryczna a obiektami EC-1.

W 2020 r. rozpoczęto etap realizacji robót budowlanych z planowanym zakończeniem w październiku 2021 r. Wartość inwestycji określona została na ok. 91 mln zł. W 2020 r. zrealizowano ponad 50 % całości inwestycji. W trakcie realizacji prac, z uwagi na inną lokalizację kabli 110 kV wystąpiła konieczność dodatkowych robót nieobjętych pierwotnym zamówieniem.

BUDOWA DROGI 2KDY

Wykonano dokumentację projektową dla budowy nowej drogi, ogłoszono przetarg i zawarto umowę z Wykonawcą. Rozpoczęto realizację robót w zakresie kanalizacji deszczowej, zakupiono część materiałów. Zakończenie robót zaplanowano na 30.09.2021 r., z tym zastrzeżen-

iem, że realizacja wymaga koordynacji prac z budową drogi 7 KDY z uwagi na roboty występujące na styku inwestycji.

Wybrane inwestycje prywatne na obszarze Nowego Centrum Łodzi

Obszar Nowego Centrum Łodzi to teren bardzo intensywnego rozwoju, w tym w sektorze inwestycji prywatnych. W 2020 roku, zgodnie z harmonogramem, ukończony został drugi etap Bramy Miasta o powierzchni 14 100 m². Brama Miasta to nowoczesne miejsce dla biznesu o łącznej powierzchni 41 000 m², gdzie docelowo może pracować nawet 4 tys. specjalistów. Do dyspozycji pracowników i gości jest dwupoziomowy parking podziemny z 231 miejscami parkingowymi i 205 miejscami rowerowymi w samym kompleksie.

Kolejne projekty, które realizowano lub oczekują na rozpoczęcie to:

- Nowe Soho – jedna z kluczowych inwestycji w NCL. Na terenie ok. 2 hektarów pomiędzy Dworcem Łódź Fabryczna i EC1 powstanie wielofunkcyjny kompleks dewelopera Ghelamco, w skład którego wchodzić będzie przestrzeń biurowa, mieszkaniowa i hotelowa (w sumie ok. 100 tys. m² powierzchni użytkowej).
- Obiekt biurowy firmy HB Reavis (ok. 38 000 m²) przy ul. Targowej 2.
- Centrum Biurowe Fabryczna, o powierzchni użytkowej ok. 31 000 m², którego inwestorem jest lokalna firma JJ Invest.

W sąsiedztwie NCL powstały również mniejsze pod względem metrażu inwestycje biurowe: Office-R (4 300 m²)

oraz Łódź Work (5 000 m²) zlokalizowany w zrewitalizowanym kompleksie willowo-fabrycznym Teodora Mayrhoffa. Nowa przestrzeń udostępniona zostanie także przy ul. Wierzbowej 44, gdzie zabytkowa fabryka zmieni się w nowoczesny budynek biurowy. Firma Mariański Group planuje tu stworzenie Fabryki Przedsiębiorczości (ok. 2 800 m²).

Nowe Centrum Łodzi to również nowe inwestycje mieszkaniowe o różnicowanej ofercie dla przyszłych lokatorów. Została ukończona budowa luksusowych apartamentowców usytuowanych przy ulicy Tuwima 32. Projekt „Perły Śródmieścia” nawiązuje formą do XIX wiecznych kamienic. Z myślą o potrzebach potencjalnych nabyw-

ców firma Samson-Dom zaprojektowała 45 apartamentów o różnorodnych rozmiarach i konfiguracjach od mieszkań z jedną sypialnią (31 m²) do dużych penthousów liczących nawet 132 m².

Kolejnym inwestorem doceniającym siłę napędową Nowego Centrum Łodzi jest Profbud, który zakończył budowę mieszkań u zbiegu ulic Lindleya i Węglowej. Inwestycja ruszyła w I kwartale 2018 r. a została ukończona w 2020 r. Całość inwestycji obejmuje 420 mieszkań o zróżnicowanej powierzchni.

Deweloperskie projekty zrealizował także NeoInvest (projekt „N23” obejmuje 69 mieszkań na wynajem przy ul. Narutowicza 23) zaś na wschodnim krańcu Nowego Centrum Łodzi, przy ul. Kopcińskiego, w inwestycji „Neopolis” firmy Real Development powstaje blisko 200 nowych mieszkań.

U zbiegu ulic POW i Składowej powstaje nowa inwestycja firmy Hocan Estate. W budynku z odbudowaną, historyczną elewacją frontową planowany jest hotel. Zakładany termin ukończenia inwestycji to II połowa 2021 r. Nowym inwestorem w tym terenie jest także firma Vantage, która w 2020r zakupiła od Miasta działkę inwestycyjną przy ul. Tuwima 64. Obecnie trwają prace projektowe związane z budową mieszkań na wynajem i rewitalizacją zabytkowego magazynu z przeznaczeniem użytkowym.

Rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3, 5 i Tuwima 10 (Program Nowe Centrum Łodzi)

Inwestycja znajduje się na liście projektów strategicznych Miasta Łodzi i uzyskała dofinansowanie w trybie pozakonkursowym, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 66,24 mln zł. Umowa o dofinansowanie przewiduje dofinansowanie projektu w wysokości 26,65 mln zł, ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (RPO Wł) na lata 2014-2020. Zakończenie Projektu jest przewidziane na 31 grudnia 2021 r.

Celem Projektu jest rewitalizacja kwartału ulic Piotrkowska, Tuwima, Moniuszki i Sienkiewicza wraz z przebudową budynków przy ul. Tuwima 10, rewaloryzacją budynków przy ul. Moniuszki 3 i 5. Budynki przeznaczone będą na funkcje użyteczności publicznej oraz kulturalne. Nastąpi otwarcie kwartału poprzez budowę drogi łączącej ul. Tuwima z ul. Moniuszki.

W zabytkowym budynku pod numerem 5 powstanie nowoczesna Mediateka MeMo, czyli kreatywna przestrzeń do czytania, pisanie i słuchania. Mediateka będzie jedną

z filii Biblioteki Miejskiej w Łodzi i będzie to najnowocześniejsza biblioteka w Łodzi. Zbiory nowej instytucji kultury stworzą książki, nagrania audio czy słuchowiska zgromadzone na różnych nośnikach. Dostępne będą też gadzety technologiczne przybliżające dzieła kultury i sztuki za pomocą urządzeń mobilnych, dotykowych ekranów czy Internetu. Nowe miejsce na mapie Łodzi będzie pełniło funkcję centrum kultury.

W planach są spotkania z autorami książek, panele dyskusyjne czy wystawy.

Działania w 2020 r.:

- Zgodnie z zawartą umową na przebudowę i remont nieruchomości przy ul. Moniuszki 3 i 5 wykonano projekty budowlane i wykonawcze. Uzyskano wszystkie uzgodnienia i wymagane prawomocne decyzje o pozwoleniu na budowę. W lutym 2020 roku rozpoczęto realizację prac budowlano – konserwatorskich zgodnie z pozwoleniem na budowę i harmonogramem rzeczowo-finansowym. Realizowano prace w zakresie robót konstrukcyjnych, odwilgoceniowych, sanitarnych, instalacyjnych, elewacyjnych i konserwatorskich na elewacjach budynków oraz wewnątrz obiektów. Podłączono budynki do sieci centralnego ogrzewania. Prace realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem robót.

- Zgodnie z zawartą umową na przebudowę i remont nieruchomości przy ul. Tuwima 10 wykonano projekt budowlany i wykonawczy. Uzyskano wszystkie wymagane uzgodnienia i wymagana prawomocną decyzję o pozwoleniu na budowę. W lutym 2020 roku rozpoczęto realizację prac budowlano – konserwatorskich zgodnie z pozwoleniem na budowę i harmonogramem rzeczowo-finansowym. Realizowano prace w zakresie robót konstrukcyjnych, dociepleniowych, wykonano prace na elewacjach budynków, dobudowano kondygnację i zadaszono obiekt. Podłączono budynek do sieci instalacji centralnego ogrzewania. Realizowano prace wewnątrz obiektu (murowe, tynkarskie, posadzkowe, instalacyjne, sanitarne). Prace realizowane są zgodnie z przyjętym harmonogramem robót.

- Budowa drogi łączącej ulicę Tuwima z ulicą Moniuszki – Zamawiający zlecił wykonanie zamiennego projektu na wykonanie robót drogowych. Dokumentacja została wykonana, trwają ustalenia zakresu robót zamiennych z Wykonawcą robót oraz procedowana jest zamienna decyzja ZRID. Po jej otrzymaniu możliwa będzie dalsza kontynuacja robót, zawarto Aneks z terminem do 12.07.2021 r., jednak ostateczny termin zostanie ustalony po otrzymaniu decyzji zamiennej.

- Przebudowa ulicy Moniuszki – wykonano dokumenta-

cię projektową przebudowy ulicy, ogłoszono przetarg na jej realizację z terminem zakończenia 30.11.2021 r.

Rewitalizacja EC1 i jej adaptacja na cele kulturalno-artystyczne

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć w programie Nowego Centrum Łodzi jest „Rewitalizacja EC1 i jej adaptacja na cele kulturalno-artystyczne”. Rewitalizacji poddano obszar prawie 50 tys. m² oraz zaadoptowano obiekty byłej Elektrociepłowni EC-1 na cele kulturalno-artystyczne, co wzmocni rangę Łodzi jako ośrodka filmowo-artystyczno-kulturalnego.

Na terenie dawnej Elektrowni Łódzkiej działa współprowadzona przez Miasto Łódź oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, instytucja kultury „EC1 Łódź – Miasto Kultury”. Przestrzeń EC1 jest otwarta dla artystów różnych dziedzin, przystosowana zarówno do twórczości indywidualnej, jak również warsztatów oraz imprez grupowych, z wymaganą do tego infrastrukturą.

W jej ramach działają:

- NARODOWE CENTRUM KULTURY FILMOWEJ (od 2016 r.) - centralny w Polsce i unikatowy w tej części Europy ośrodek kulturalno-edukacyjny dla osób zainteresowanych światem filmu i kinematografii,
- PLANETARIUM (w gmachu EC1 Wschód) - najnowocześniejsze w Polsce i jedno z najnowocześniejszych w Europie. Rocznie odwiedza je blisko 150 tys. widzów,
- największe w Polsce CENTRUM NAUKI I TECHNIKI ze sferycznym kinem 3D. Dzięki zachowaniu części dawnych instalacji i urządzeń oraz połączeniu ich z nowoczesnymi formami prezentacji, uzyskano unikatową możliwość zdobywania wiedzy m.in. na temat przetwarzania energii,
- ŁÓDŹ FILM COMMISSION - udzielająca filmowcom kompleksowej pomocy (od poszukiwania planów filmowych po wsparcie w uzyskaniu pozwoleń niezbędnych do realizacji projektu filmowego),
- CENTRUM KOMIKSU I NARRACJI INTERAKTYWNEJ, którego trzon tworzy renomowany Międzynarodowy Festiwal Komiksu i Gier Komputerowych.

Rok 2020 był dla „EC1 Łódź – Miasto Kultury” w Łodzi, podobnie jak dla innych instytucji kultury, rokiem nowych wyzwań postawionych przez ogłoszony stan pandemii wywołanej COVID-19. W bardzo krótkim czasie praca Instytucji przestawiona została z bezpośredniej obsługi

gości, na prezentację oferty i prowadzenie działań kulturalno-edukacyjnych w formie on-line. Równocześnie kontynuowany był zakrojony na szeroką skalę proces inwestycyjny związany z pracami budowlanymi, wyposażaniem kolejnych części Kompleksu EC1, a także rozwojem posiadanych zbiorów.

W 2020 roku Instytucja kontynuowała działania inwestycyjne na wybranym obszarze, w tym 3 projekty dofinansowane z funduszy unijnych:

1. Narodowe Centrum Kultury Filmowej – rozwój funkcji i usług oferowanych przez „EC1 Łódź – Miasto Kultury” w Łodzi. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 37,2 mln zł, w tym dofinansowanie w wysokości 25,8 mln zł, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Celem projektu jest stworzenie nowoczesnej, interaktywnej oferty Narodowego Centrum Kultury Filmowej, która umożliwi prezentację i popularyzację historii kina polskiego oraz będzie stanowić punkt wyjścia dla dalszego rozwoju w zakresie edukacji, cyfryzacji oraz ekspozycji dorobku kinematografii polskiej i światowej. Planowane jest utworzenie atrakcyjnych i dostępnych funkcjonalności: atrakcyjnej ścieżki dydaktycznej oraz przestrzeni edukacji filmowej i cyfryzacji. Działania zrealizowane w 2020 roku to m.in.: zakupy licencji i wyposażenia;
2. „Rozwój funkcji wystawienniczo-edukacyjnych Centrum Nauki i Techniki w Łodzi wraz z zapleczem warsztatowym” to przedsięwzięcie o szacowanej wartości 21,6 mln zł, w tym 13,8 mln zł dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W ramach projektu zaplanowano roboty budowlane i dostosowanie istniejących obiektów EC-1 Zachód do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, w tym edukacyjnych: stworzenie nowej ścieżki dydaktycznej w formie ekspozycji stałej; działania wystawienniczo-edukacyjne oparte o rozwiązania multimedialne; ekspozycję zabytków techniki filmowej; stworzenie pracowni poświęconej tzw. martwym mediom; budowę i rozwój zaplecza warsztatowego. W 2020 roku w ramach przeprowadzonych działań opracowano projekt organizacji placu budowy, pełnobrańowy projekt wykonawczy warsztatu technicznego, wewnątrz do Strefy dla dzieci i strefy ruchu, systemu identyfikacji wizualnej, zakupiono wyposażenie (maszyn, narzędzi oraz zakup wyposażenia do mini strefy dla dzieci);
3. „Rewitalizacja EC-1 Południowy-Wschód” współfinansowana ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w wysokości 23,5 mln zł. W ramach

projektu przewiduje się roboty budowlane i dostosowanie istniejących obiektów do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, w tym edukacyjnych. Projekt zakłada stworzenie, w dawnych warsztatach EC-1 Południowy - Wschód, Centrum Gier Komputerowych i Komiksu, które w przystępnej, interaktywnej formie, wyjaśniać będzie proces produkcji gier komputerowych oraz powstawania komiksów. Prowadzono roboty budowlane w budynku EC-1 Południowy Wschód m.in. zakresie instalacji i wykończenia budynku, w tym instalacji elektrycznych, wody, wentylacji i klimatyzacji, teletechnicznych, malowania ścian, montażu sufitów podwieszanych, montażu podłóg podniesionych, wykładzin i gresów oraz zakup wyposażenia.

EC 1 – Centrum Nauki

2. FUNKCJONALNA METROPOLIA ŁÓDZKA W PEŁNI WYKORZYSTUJĄCA POŁOŻENIE W CENTRUM EUROPY I KRAJU

Tworzenie konkurencyjnej, funkcjonalnie spójnej aglomeracji łódzkiej. Wykorzystanie szans związanych z infrastrukturą komunikacyjną łączącą aglomerację z europejskimi szlakami transportowymi, systemem sprawnego wewnętrznego transportu publicznego, dostosowanymi do potrzeb różnych przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi. Uzyskanie korzyści z koncentracji potencjału intelektualnego i kulturowego aglomeracji. Wspomaganie branż, które mają najlepsze perspektywy rynkowe.

W roku 2020 kontynuowane były prace inwestycyjne przy istniejących dojazdach do węzłów autostradowych oraz prace o charakterze przygotowawczym i projektowym.

Największą realizowaną inwestycją drogową związaną z zewnętrzną dostępnością miasta była rozbudowa ul. Rokicińskiej – drogi wojewódzkiej nr 713 na odcinku od ul. Józefiaka (węzeł Łódź Wschód) do granicy miasta wraz z przebudową wodociągu w ul. Rokicińskiej i Wieniawowej oraz budową wodociągu w ul. Gajcego. Inwestycja rozpoczęta w 2018 roku obejmowała modernizację infrastruktury podziemnej, gruntowną przebudowę jezdni z zachowaniem ilości pasów ruchu, a także budowę chodników, zatok przystankowych i drogi dla rowerów. W 2020 r. zakończono prace i oddano drogę do użytku, a po jej otwarciu przeprowadzono także remont prowadzącej do niej ulicy Gajcego. Inwestycja o wartości 40,6 mln zł dofinansowana w kwocie 31 mln zł w ramach RPO Wł na lata 2014-2020, realizowana była w ramach projektu pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej 713 - dojazd do autostrady A1 - Rozbudowa ul. Rokicińskiej od ul. Małowniczej do granic miasta”.

W przygotowaniu jest inwestycja z zakresu dojazdów do zewnętrznego systemu dróg jest budowa Trasy Górna na odc. od ul. Rzgowskiej do ul. Kalinowskiego – Etap III. W roku 2020 uzgodniono realizację z Zarządem Dróg Wojewódzkich w zakresie robót niezbędnych do wykonania odcinka od granicy miasta do węzła autostradowego, planowane jest złożenie wniosku o dofinansowanie inwestycji w ramach RPO Wł na lata 2014-2020 i ogłoszono przetarg na budowę.

W roku 2020 kontynuowane były na terenie miasta prace nad budową drogi ekspresowej S-14 łączącą drogi S8 i A2, mającą stanowić zachodnią obwodnicę Łodzi. Prace realizowane były przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Do realizacji przyjęła ona wariant inwestycji z ograniczoną liczbą węzłów.

W roku 2020 prowadzone były prace przy budowie kolejowego tunelu średnicowego pomiędzy dworcem Łódź Fabryczna a stacjami Łódź Kaliska i Łódź Żabieniec, realizowanej przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Kontynuowane były prace projektowe i uzgodnienia związane z budową przystanków podziemnych. Trwały prace budowlane w obrębie komór startowych dla maszyn drążących. Dostarczono do Łodzi i próbnie uruchomiono tunelownice, które wykorzystane będą do drążenia podziemnych odcinków linii kolejowej. W nadchodzącym roku 2021 inwestycja wejdzie w fazę realizacyjną związane z budową infrastruktury na terenie centrum miasta, czego konsekwencją będzie konieczność długotrwałych zamknięć odcinków ulic Ogrodowej, Zielonej i Zachodniej na potrzeby budowy stacji Łódź Śródmieście i Łódź Polesie.

Rok 2020 na całym świecie okazał się wyjątkowo trudny dla ruchu lotniczego. Mimo zakontraktowania przez Port Lotniczy Łódź nowych kierunków i planowanych kolejnych wzrostów liczby pasażerów pandemia COVID-19 przyniosła duży spadek liczby obsługanych podróży.

Rok 2020 miał być kolejnym rokiem wzrostu liczby obsługanych połączeń i pasażerów (zmiana rok do roku ruchu pasażerskiego planowana była na poziomie +14%), jednakże w wyniku wprowadzanych od połowy marca 2020 r. ograniczeń i zakazów w ruchu lotniczym, zmianie uległa siatka połączeń, a w związku z obostrzeniami w podróży wiele połączeń zostało zawieszonych. W całym roku obsługano 75 275 pasażerów, co stanowi spadek o 68%. Wg danych IATA (Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Lotniczych) średni spadek ruchu lotniczego w Europie wyniósł 73,7%. W zakresie spadku liczby operacji lotniczych łódzkie lotnisko zanotowało drugi najniższy wynik

spadku liczby operacji lotniczych (spadek o 38%) w Polsce według danych Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej. W roku 2020 w ruchu pasażerskim regularnym oferowane były trzy destynacje przewoźnika Ryanair: Londyn Stansted, East Midlands i Dublin. W zakresie ruchu czarterowego rok 2020 miał być jednym z najlepszych od 8 lat, tak pod względem liczby operacji i kierunków, jak również obsłużonych pasażerów. W ofercie czarterowej znalazło się 8 destynacji, wszystkie realizowane jako połączenie bezpośrednie, bez międzylądowania. W wyniku sytuacji epidemicznej i decyzji administracyjnych w roku 2020 nie odbyła się żadna operacja w ruchu czarterowym regularnym (odbywały się jedynie czartery ad hoc, czartery specjalne).

Podobnie jak w przypadku ruchu pasażerskiego pandemia koronawirusa miała wpływ na ruch towarowy, głównie ze względu na istotne ograniczenia w funkcjonowaniu łańcuchów dostaw, tak na rynku europejskim, jak również azjatyckim. W analizie trendów i tendencji dostrzegalne jest, że w ostatnim pełnym miesiącu operowania bez żadnych ograniczeń administracyjnych (luty 2020) ilość obsłużonych ładunków wzrosła aż o ponad 54% w stosunku do roku 2019, co wskazuje, że spowolnienie gospodarcze wywołane pandemią, a tym samym zmiany w transporcie towarów (mniejszy udział cargo lotniczego w ogólnym bilansie transportu towarowego) zatrzymało bardzo pozytywne wyniki z początku roku.

Istotnym i wpływającym na rozpoznawalność marki Łodzi, a tym samym destynacji lotniczej, zdarzeniem było ogłoszenie w lutym 2020 roku w siedzibie Ministerstwa Infrastruktury, że Łódź jako miasto i lotnisko jako organizator będą gospodarzami największych europejskich targów lotniczych Routes Europe. Pierwotnie targi w Łodzi miały odbyć się w roku 2021. Ze względu na pandemię nie odbyły się targi zaplanowane na rok 2020 i nie odbędą się targi zaplanowane na rok 2021, w związku z tym Routes Europe w Łodzi zostały przełożone na rok 2023.

Pomimo pandemii kontynuowane były w roku 2020 działania sprzedażowe, marketingowe i promocyjne Łodzi wśród przewoźników lotniczych, których efektem było zakontraktowanie nowych kierunków lotniczych, które zostaną ogłoszone w roku 2021.

W roku 2020 kontynuowano eksploatację Wielostanowiskowego Przystanku Autobusowego Łódź – Fabryczna. Na koniec roku 2020 odjeżdżało stamtąd 24 przewoźników w komunikacji krajowej i międzynarodowej.

W roku 2020 utrzymana była również sieć połączeń międzygminnych lokalnego transportu zbiorowego. Mię-

dzygminne linie transportu zbiorowego łączyły Łódź z 15 gminami łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w ramach 19 porozumień międzygminnych. Odcinki podmiejskie linii tramwajowych były czasowo wyłączone z eksploatacji i zastąpione komunikacją autobusową. Na trasach Łódź – Zgierz (pl. Kilińskiego) oraz Łódź – Ksawerów – Pabianice (Wiejska) trwały prace budowlane mające na celu kompleksową modernizację tych linii. Trwały też prace przygotowawcze do modernizacji linii Łódź – Konstancinów na terenie obu miast.

Na koniec roku w sieci lokalnego transportu funkcjonowało łącznie 35 linii międzygminnych w tym 4 nocne. Porozumienia podpisano z miastami Brzeziny, Konstancinów Łódzki, Ozorków, Pabianice, Zgierz i gminami Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Lutomiernik, Ksawerów, Brzeziny, Nowosolna, Ozorków, Rzgów, Stryków, Tuszyn i Zgierz.

3. ŁÓDŹ PRZEDSIĘBIORCZA, KREATYWNA I INNOWACYJNA

Rozwój na terenie aglomeracji łódzkiej gospodarki opartej na wiedzy, innowacjach i przemysłach kreatywnych, wykorzystującej potencjał łódzkiej nauki i przedsiębiorczości.

W ubiegłym roku zaszły istotne zmiany na rynku pracy w Polsce, w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19. Wraz ze spowolnieniem gospodarczym i problemami przedsiębiorców zanotowano wahania w podaży ofert pracy. W porównaniu z 2019 rokiem liczba osób bezrobotnych zwiększyła się o 23,7%. Wzrost poziomu bezrobocia w 2020 roku odnotowywany był w całym kraju.

W końcu grudnia 2020 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi figurowało 20 927 osób bezrobotnych. Oznacza to, że w ciągu roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 4 010 osób. Z kolei w porównaniu do analogicznego okresu 2018 roku poziom bezrobocia rejestrowanego był wyższy prawie o 1,7 tys. osób (8,7%).

Zwiększenie liczby zarejestrowanych bezrobotnych przełożyło się na wzrost stopy bezrobocia, czyli procentowego udziału liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo. W tym zakresie sytuacja na łódzkim rynku pracy była lepsza w porównaniu z danymi dla kraju. W Łodzi stopa bezrobocia na koniec grudnia 2020 r. wyniosła 5,9% i była niższa w porównaniu ze stopą bezrobocia w kraju, która ukształtowała się na poziomie 6,2%. W świetle występującej sytuacji epidemiologicznej, sprawne i efektywne realizowanie w Łodzi działań w ramach tarczy antykryzysowej, pozwoliło na ochronę miejsc pracy w łódzkich przedsiębiorstwach.

Populacja bezrobotnych była bardzo zróżnicowana wewnętrznie. Obejmowała osoby w różnym wieku, o zróżnicowanym stażu pracy i doświadczeniu zawodowym, poziomie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, a także różnym czasie pozostawania bez pracy. Odmienne były przyczyny pozostawania bez pracy i przyczyny jej utraty. W grupie bezrobotnych znajdowały się osoby zarejestrowane po raz pierwszy oraz takie, które z usług urzędów korzystały po raz kolejny.

Na koniec ubiegłego roku bezrobociem dotknięte były 9 984 kobiety oraz 10 943 mężczyzn. Wskaźnik udziału bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 47,7% (2019 r. - 49,5%). W porównaniu z grudniem 2019 roku nastąpił wzrost zarejestrowanych kobiet o 1 614 osób, a mężczyzn o 2 396 osób.

W końcu grudnia 2020 roku prawo do zasiłku posiadała co ósma osoba bezrobotna – 2 519 osób, tj. 12,0 % ogółu osób bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 roku nastąpił wzrost tej grupy bezrobotnych o 395 osób, tj. o 18,6 %. Pomimo tego w końcu grudnia 2020 roku, odnotowany udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w porównaniu do analogicznego okresu 2019 roku był niższy o 0,6 p.p.

W strukturze wieku bezrobotnych dominowała, według stanu na koniec grudnia 2020 r., kategoria 35-44 lata - 27,4% ogółu zarejestrowanych (rok 2019 - 27,1 %; rok 2018 - 27,0%; 2017 rok - 26,8 %).

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym niż gimnazjalne. Na koniec grudnia 2020 r. grupa ta stanowiła 40,9% ogółu zarejestrowanych (rok 2019 - 39,0%; rok 2018 - 39,7%; 2017 rok - 39,8%). Natomiast najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 12,6% oraz wyższym - 14,9%.

Najtrudniejszą sytuację na łódzkim rynku pracy w 2020 r. miały osoby ze stażem pracy do 1 roku - 5 384 osoby, stanowiąc 25,8% ogółu bezrobotnych (rok 2019 - 23,4%; rok 2018 - 23,4%; 2017 rok - 22,7%).

Na koniec 2020 roku blisko co czwarta osoba (27,2%) pozostawała bez zatrudnienia ponad 2 lata (rok 2019 - 29,8%; rok 2018 - 29,7%; 2017 rok - 29,8%).

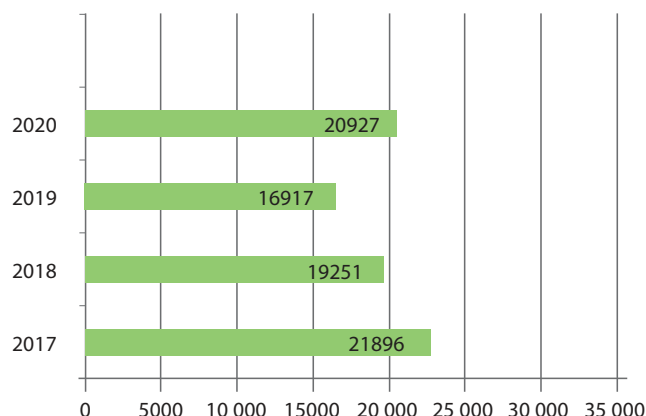
W ubiegłym roku pracodawcy zgłosili do tutejszego Urzędu 55 592 wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej, tj. o 3 219 więcej niż rok wcześniej (wzrost o 6,1%). W strukturze zgłaszanych ofert znaczący był udział ofert dla cudzoziemców. Oznacza to, że pomimo trudności ekonomicznych wywołanych pandemią COVID-19 łódzki rynek pracy wciąż cechuje wysokie zapotrzebowanie na nowych pracowników. Cały czas postępuje intensyfikacja współpracy PUP w Łodzi z organizacjami przedsiębiorców, w ramach której w 2020 roku przeprowadzono 18 giełd pracy. Udział w nich wzięły łącznie 162 osoby.

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi mając przede wszystkim na uwadze problemy osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, z których zdecydowana większość (54,3%)

to osoby długotrwale bezrobotne, podejmował działania ukierunkowane na aktywizację zawodową tej grupy bezrobotnych. W 2020 roku zostało podpisane porozumienie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łodzi o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja (PAI), w ramach którego rolą PUP w Łodzi była realizacja modułu związanego z aktywizacją osób bezrobotnych, natomiast MOPS w Łodzi koncentrował się na działaniach służących kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym poprzez poradnictwo specjalistyczne, warsztaty trenerskie realizowane w ramach modułu integracja.

W 2020 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi dysponował środkami finansowymi na wsparcie lokalnego rynku pracy i aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w wysokości 327,9 mln zł, z czego ponad 296 mln zł to środki przeznaczone na wsparcie przedsiębiorców w celu ich ochrony przed negatywnymi skutkami pandemii COVID-19.

RYS. 3 | LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W ŁODZI

Źródło: UMŁ

PUP w Łodzi kontynuował w 2020 roku realizację zadań w zakresie aktywnej polityki rynku pracy poprzez podejmowanie działań nastawionych na wzrost aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i osób poszukujących pra-

TAB. 1. | AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

	ILOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY OBJĘTA WSPARCIEM					ŚRODKI WYDATKOWANE W TYS. ZŁ				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Roboty publiczne	740	732	413	378	173	7 808,86	8 504,14	5 182,67	4 658,86	2 475,88
Prace interwencyjne	166	319	212	220	97	1 189,13	1 319,38	1 208,02	1 051,47	607,37
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	1 339	1218	900	838	509	32 188,45	28 812,54	22 289,19	24 205,00	16 124,30
Refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego	966	884	580	506	249	15 770,41	13 483,70	6 603,36	5 992,26	4 048,54
Staże (w tym bon stażowy)	1 187	1080	556	451	315	9 102,06	6 820,89	5 392,18	4 002,67	3 034,74
Bon zatrudnieniowy	6	11	0	0	0	80,12	63,06	30,32		
Szkolenia (w tym bon szkoleniowy i egzaminy)	850	589	222	240	98	1 864,25	1 415,76	589,05	630,65	408,48
Krajowy Fundusz Szkoleniowy - Kształcenie ustawiczne	1 241	1195	714	1318	697	4 080,45	3 080,22	1 554,9	3 013,33	3 641,37
Prace społecznie użyteczne (w tym PAI)	158	107	59	83	51	157,88	103,76	64,69	89,03	59,84
Bon na zasiedlenie	34	43	28	39	30	272,59	397,39	233,52	385,40	326,40
Refundacja kosztów wynagrodzenia osób do 30 r.ż.	732	636	263	130	9	5 394,5	10 092,60	7 601,99	0**	0**
Podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego pow. 50 r.ż.	53	131	25	73	37	392,17	790,06	923,99	408,27	615,69
Studia podyplomowe	58	37	28	27	26	201,51	198,59	121,49	109,09	94,64
Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki	16	19	13	6	7	99,36	117,9	62,37	20,82	60,88
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	5	7	12	8	2	3,96	8,55	8,98	6,39	1,12
Zwrot składek za członków spółdzielni socjalnej	9	-	-	-	-	6,64	-	-	-	-
Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności	1	1	2	-	-	0,86	0,03	6,46	-	-
Pracownik pomagający PFRON	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grant na telepracę	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Badania lekarskie*	-	-	-	-	-	113,29	98,67	51,68	51,43	32,64

* osoby są uwzględnione w poszczególnych zadaniach

** finansowanie wsparcia obejmowało lata 2016-2018

Źródło: UMŁ

cy, zwiększenie szans na zatrudnienie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez tworzenie nowych, a także utrzymanie istniejących już miejsc pracy. Pomimo panującej sytuacji epidemiologicznej liczba przeprowadzonych zwolnień grupowych w 2020 roku była nieznacznie wyższa w porównaniu z analogicznym okresem 2019 roku.

W roku ubiegłym do tutejszego Urzędu zgłoszono zamiar wręczenia wypowiedzeń 2 569 osobom, tj. o 1 891 więcej niż w 2019 roku. Jako przyczyny planowanych zwolnień pracodawcy wskazywali:

- skutki pandemii COVID-19,
- upadłość.
- likwidacja całościowa lub częściowa,
- reorganizację,
- zmiany warunków pracy i płacy,
- redukcję zatrudnienia.

We wskazanym okresie faktyczne wypowiedzenia wręczono 712 pracownikom, czyli o 85 osób więcej niż w roku 2019. Należy zaznaczyć iż, pomimo znacznego wzrostu planowanych zwolnień, zapowiedzi zostały zrealizowane jedynie w 27,7% (2019 r. - 92,5%). Ponadto w 2020 roku pracodawcy zaniechali wręczenia 651 wypowiedzeń, czyli 25,3% zapowiedzianych.

Zwolnienia grupowe dotknęły m.in. takich sektorów gospodarki jak: handel, produkcja, czy usługi bankowe. Pojawiły się także zgłoszenia z branży hotelarskiej oraz związanej z rekreacją i działalnością fitness.

TAB. 2. | AKTYWNE ZGŁOSZENIA I ZWOLNIENIA GRUPOWE W LATACH 2019 - 2020

Zwolnienia grupowe	Ilość zgłoszonych osób do zwolnienia	Wręczone wypowiedzenia	Anulowane wypowiedzenia	Pozostające do realizacji
2019	678	627	58	1
2020	2 569	712	651	1 207

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

Z powodu trwającego stanu epidemii, w minionym roku duży zakres pracy PUP w Łodzi dotyczył realizacji wsparcia lokalnych przedsiębiorców i innych podmiotów działaniami przewidzianymi w ramach tarczy antykryzysowej. W 2020 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi dysponował środkami finansowymi na wsparcie lokalnego rynku pracy i aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy w wysokości 327,9 mln zł, z czego ponad 296 mln zł to środki przeznaczone na wsparcie przedsiębiorców w celu ich ochrony przed negatywnymi

skutkami pandemii COVID-19.

TAB. 3. NOWE FORMY WSPARCIA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW W 2020 ROKU

Kategoria	Liczba podmiotów, które otrzymały środki w ramach kwoty ogółem	Kwota wydatków ogółem w mln zł
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenie społeczne (art. 15zsb ustawy)	2 080	62,9
Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (art. 15zsc ustawy)	5 621	31,3
Jednorazowa pożyczka na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej	38 932	194,6
(art. 15zsd ustawy)	45	
Jednorazowa pożyczka na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej organizacji pozarządowej w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego	38	1,5
i o wolontariacie lub podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy (art. 15zsd ustawy)	9	
Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników organizacji pozarządowych oraz należnych od tych wynagrodzeń składek	542	2,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi

Powyższe dane pokazują, że rozwiązania pomocowe zawarte w tarczy antykryzysowej spotkały się z bardzo dużym zainteresowaniem ze strony przedsiębiorstw, a udzielone wsparcie z pewnością uratowało wiele łódzkich firm i przyczyniło się do ochrony istniejących miejsc pracy. Pomimo, że głównym źródłem finansowania nowych instrumentów rynku pracy jest Fundusz Pracy, to część wsparcia realizowanego przez powiatowe urzędy pracy na mocy specustawy mogła być także współfinansowana ze środków EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego (RPO WŁ) oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Od samego początku uruchomienia nowych rozwiązań tarczy antykryzysowej, Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi dokładał wszelkich starań, aby oferowana pomoc jak najszybciej trafiła do przedsiębiorców, a w konsekwencji stanowiła realną ochronę dla istniejących miejsc pracy.

W roku 2020 Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi realizował

następujące projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego:

- „Aktywizacja osób po 29. roku życia pozostających bez pracy w mieście Łodzi (V)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

- Projekt realizowany w okresie styczeń 2019 – grudzień 2020 r.

- Planowana liczba uczestników projektu: 2 917 osób, w tym 598 osób bezrobotnych i 2 319 osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Środki wykorzystane w 2020 roku 15,1 mln zł; w latach 2019 - 2020 wsparciem w projekcie objęto 3115 osób.

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście Łodzi (V)” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

- Projekt realizowany w okresie styczeń 2020 r. – grudzień 2022 r.

- Planowana liczba uczestników projektu – 3 062 osoby; w tym 1 578 osób bezrobotnych i 1 484 osoby objęte wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. Środki wykorzystane w 2020 roku 14,7 mln zł; w roku 2020 wsparciem w projekcie objęto 2 255 osób.

Ponadto w roku 2020 r. Urząd Miasta Łodzi realizował 11 projektów z dofinansowaniem Europejskiego Funduszu Społecznego, których beneficjentami było 643 mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. długotrwale bezrobotnych, zagrożonych utratą mieszkania lub bezdomnych, uzależnionych lub w trakcie terapii odwykowej, byłych więźniów, osób z niepełnosprawnościami, w tym z deficytami intelektualnymi i ze szczególnym uwzględnieniem osób głuchych i słabosłyszących. Łączna wartość projektów to ponad 18,5 mln zł.

W 2020 roku w ramach dotychczasowych (kontynuowanych) lub nowopodpisanych umów realizowano również 9 projektów (w tym 1 wybrany w 2020 r.) o wartości ponad 18,5 mln zł, których przedmiotem były przedsięwzięcia skierowane do niepracujących mieszkańców obszaru rewitalizacji po 29 roku życia. Projekty te z założenia planowane były jako inicjatywy atrakcyjne dla odbiorców ze względu na zapewnienie im szkoleń, kursów oraz staży dla uczestników projektu.

Urząd Miasta Łodzi podjął intensywne działania w zakresie promocji i wsparcia rozwoju mikroprzedsiębiorczości

wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Miasta Łodzi. W ramach licznych projektów realizowanych przez Miasto mieszkańcy obszaru rewitalizacji otrzymali możliwość pozyskania jednorazowej dotacji na rozwój własnego biznesu (w kwocie 23 050 zł) oraz wsparcie pomostowe na comiesięczne koszty prowadzenia własnej firmy w wysokości do 2 250 zł/m-c w okresie pierwszego roku działalności. Łącznie, w ramach tego rodzaju projektów, do końca 2020 roku zostało zarejestrowanych 188 firm prowadzonych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. W 2020 roku zostały zatwierdzone do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego 2 kolejne projekty o wartości ponad 3,7 mln zł, w ramach których mieszkańcy obszaru rewitalizacji w niedalekiej przyszłości będą mieli możliwość uruchomienia własnej firmy z dużym wsparciem w postaci bezzwrotnej dotacji z UE.

Zrealizowano również 11 projektów przedszkoli specjalnych lub przedszkoli z oddziałami integracyjnymi o wartości całkowitej ponad 10 mln zł. W ramach każdego przedsięwzięcia placówki przedszkolne poszerzają swoją ofertę o dodatkowych specjalistów (m.in. logopeda, psycholog, terapeuta), podnoszą poziom kompetencji kadry, jak również doposażają się w pomoce dydaktyczne niezbędne w terapii dzieci z niepełnosprawnościami. Łącznie wsparcie skierowane zostało do 566 dzieci i 145 nauczycieli.

31 placówek kształcenia ogólnego z obszaru rewitalizacji prowadziło projekty podnoszące kompetencje uczniów niezbędne na rynku pracy (poprzez dodatkowe zajęcia wyrównawcze, specjalistyczne, rozwijające), w ramach których m.in. skierowały nauczycieli na wysokiej jakości kursy, szkolenia i studia podyplomowe oraz doposażyły pracownie w wysokiej jakości sprzęt informatyczny oraz w inne pomoce dydaktyczne. Łączna wartość 31 projektów realizowanych w 2020 roku to ponad 24 mln zł, z których skorzystało blisko 6 000 uczniów i niemal 800 nauczycieli.

Działania Miasta, kierowane do mieszkańców, obejmują również podnoszenie ich kompetencji językowych (języki: angielski, niemiecki, francuski) i komputerowych. W tym celu zostały przygotowane projekty językowe i cyfryzacyjne dla 1 690 mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy z własnej inicjatywy zainteresowani byli nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji. Miasto w sumie podjęło się realizacji 5 projektów szkoleniowych o łącznej wartości ponad 4 mln zł.

Działania edukacyjne Miasta podjęte zostały również

w sferze kształcenia zawodowego, poprzez realizację w 2020 roku 20 projektów unijnych przez placówki kształcenia zawodowego znajdujące się na obszarze rewitalizacji Miasta Łodzi o łącznej wartości ponad 29 mln zł. Celem wszystkich projektów było podniesienie jakości nauczania zawodowego w kilkunastu zawodach, w których kształcą placówki, poprzez zorganizowanie zajęć dodatkowych bądź specjalistycznych dla uczniów, podwyższenie kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli oraz doposażenie pracowni zawodowych. Z realizacji ww. przedsięwzięć skorzystało 1 898 uczniów i 178 nauczycieli.

Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi w celu zwiększenia skuteczności oferowanego wsparcia aktywizacyjnego, realizuje szereg nowych form komunikacji, w celu dotarcia z ofertą Urzędu do jak największej grupy osób. PUP w Łodzi niezmiennie jest obecny na portalu społecznościowym Facebook, który pełni funkcję informacyjno-promocyjną oraz daje możliwość kontaktu także z bardzo młodym odbiorcą, który wkracza albo dopiero będzie wkraczał na rynek pracy, a wiedza o usługach i instrumentach rynku pracy może być mu pomocna przy podejmowaniu pierwszych decyzji zawodowych.

W I kwartale 2020 r. w ramach łódzkiego Centrum Przedsiębiorczości odbyły się 4 spotkania dla MŚP oraz osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. W konsultacjach wzięło udział około 40 osób, któ-

rym informacji udzielali przedstawiciele ZUS, US, GUS, ŁARR, PUP, Sanepid, UMŁ (radca prawny oraz pracownik obsługujący centralną ewidencję).

Ponadto, w I kwartale 2020 roku, w łódzkich szkołach średnich prowadzone były prelekcje dotyczące zakładania działalności gospodarczej oraz możliwości wsparcia. W 2020 roku przeprowadzono 11 godzin prelekcji, w których wzięło udział około 300 uczniów.

Celem tych działań było zwiększenie świadomości nt. prowadzenia działalności gospodarczej, wzmocnienie więzi przedsiębiorców z łodzią, kompleksowego wsparcia merytorycznego.

W 2020 r. Urząd Miasta Łodzi zorganizował 12. edycję konkursu „Młodzi w Łodzi – Mam Pomysł na Startup”, dedykowanego innowacyjnym projektom z zakresu nauki, technologii, a także kreatywnym pomysłom na biznes. Jest to inicjatywa mająca na celu wsparcie twórców innowacyjnych projektów zarówno naukowych, technologicznych jak i kreatywnych /artystycznych we wczesnej fazie rozwoju. Inicjatywa corocznie cieszy się niezmiennie dużym zainteresowaniem – dotychczas swoje przedsięwzięcia biznesowe zgłosiło blisko 1500 osób z czego 300 jest aktywnych na rynku polskim oraz zagranicznym. Celem konkursu jest łączenie młodego biznesu z doświadczonymi przedsiębiorcami, menedżerami, inwestorami, którzy w trwającym przez okres 6 miesięcy mentoringu wspierają startupy w dążeniu do zdobycia

inwestora czy zawarcie pierwszych ważnych kontraktów handlowych. Dążąc do ciągłego rozwoju inicjatywy rozszerzona została z mentorami zagranicznymi, których doświadczenie i kontakty będą służyć do budowania globalnych marek.

Do 12. edycji Konkursu zgłoszono 49 innowacyjnych i kreatywnych projektów biznesowych - nowości z różnych obszarów m.in. z branży: medycznej, farmaceutycznej, informatycznej oraz artystycznej. Do II etapu zakwalifikowano 28 projektów, które do 16 października objęte były wsparciem oferowanym w ramach konkursu z czego 24 prezentowały swoje pomysły biznesowe przed Członkami Kapituły Konkursu. Kapituła wyłoniła dwóch Laureatów nagrody głównej oraz przyznała 17 wyróżnień od Partnerów konkursu (nagrody finansowe, rzeczowe oraz usługi dla przyszłego przedsiębiorcy). Łączna wartość udzielonego wsparcia poprzez nagrody przekazane w charakterze pieniężnym wyniosły ponad 200 000 zł, dodatkowo zostało przekazanych ponad 30 nagród wspierających dalszy rozwój startupów o charakterze rzeczowym oraz usługowym.

Miasto kontynuuje działania w zakresie pozyskiwania inwestorów. Nowe firmy obsługiwane i pozyskane w tym

czasie to m.in.: Amazon, Completo, Langowski Logistics, UN1F1ED2 Global Packaging Group, People can fly, Efi-code. Nowi inwestorzy zadeklarowali utworzenie 3 tys. miejsc pracy.

Równocześnie Miasto prowadziło opiekę poinwestycyjną dla firm poprzez współpracę z innymi komórkami i jednostkami UMŁ (m.in. ZDiT, ZIM, ŁCW, EC1), ułatwienie inwestorom współpracy z potencjalnymi partnerami, takimi jak: PUP, UŁ, PŁ, ŁSSE, PAIH itp., pomoc w komercjalizacji powierzchni biurowej i magazynowej oraz sprzedaży działek inwestycyjnych, organizację spotkań biznesowych, konferencji, seminariów, zaangażowanie inwestorów w inicjatywy Miasta, programy wspierające działania „employer brandingowe”.

W ramach programu Młodzi w Łodzi współpracuje aktywnie już 300 łódzkich firm (w tym firmy-Partnerzy karty rabatowej Młodzi w Łodzi) oraz największe łódzkie uczelnie publiczne i niepubliczne. W 2020 r. realizowane były następujące inicjatywy programu Młodzi w Łodzi:

- XIII edycja programu stypendialnego Młodzi w Łodzi. Najlepsi studenci wybranych przez pracodawców kierunków łódzkich uczelni mogli ubiegać się o przyznanie jednego ze stypendiów fundowanych przez łódzkie firmy – Partnerów programu Młodzi w Łodzi. Studenci mogli

też starać się o zwrot kosztów zakwaterowania w domu studenckim bądź udział w bezpłatnym kursie języka angielskiego technicznego, języka japońskiego lub kursie IT. W roku akademickim 2019/2020 pracodawcy wypłacali 29 stypendiów w wysokości od 700 zł do 1000 zł brutto miesięcznie, fundowali zwrot kosztów zakwaterowania w domu studenckim dla 11 studentów, a także możliwość udziału w kursie języka angielskiego dla 10 osób oraz języka japońskiego dla 13 osób. Podczas rekrutacji do programu stypendialnego w październiku 2019 roku spłynęło łącznie ponad 480 aplikacji. W roku akademickim 2020/2021 pracodawcy wypłacają 11 stypendiów w wysokości od 800 zł do 1000 zł brutto miesięcznie, fundują zwrot kosztów zakwaterowania w domu studenckim dla 5 studentów, a także możliwość udziału w kursie języka angielskiego dla 5 osób, języka rosyjskiego dla 15 osób oraz kursie „„BACKEND-LAB 2020” dla 9 osób. Podczas rekrutacji do programu stypendialnego w październiku 2020 roku spłynęło łącznie ponad 450 aplikacji.

- Portal praktyk i staży www.praktyki.lodz.pl

Portal praktyk i staży (www.praktyki.lodz.pl) wspiera studentów łódzkich uczelni w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego w trakcie praktyk i staży. W 2020 r. opublikowano 520 ofert. Stronę odwiedza średnio 7100 unikalnych użytkowników miesięcznie.

- Program płatnych staży wakacyjnych „Praktykuj w Łodzi!”

Płatne staże wakacyjne dla łódzkich studentów i absolwentów w najlepszych łódzkich firmach. W roku 2020 zaoferowaliśmy studentom 300 ofert płatnych staży wakacyjnych (z wynagrodzeniem minimalnym 2600 zł brutto miesięcznie) u 50 najlepszych łódzkich pracodawców; otrzymaliśmy blisko 5000 aplikacji. Po zakończonych stażach w tej edycji projektu ponad 70% stażystów otrzymało od swoich pracodawców propozycje dalszej współpracy.

- Bezpłatne szkolenia dla studentów „Twoja Kariera w Twoich Rękach”

Cykl bezpłatnych szkoleń dla studentów „Twoja kariera w Twoich rękach” organizowanych przy współpracy z Partnerami programu „Młodzi w Łodzi”. Przykładowa tematyka szkoleń to: komunikacja, autoprezentacja, wyznaczanie i realizacja celów, zarządzanie projektem czy wstęp do testowania oprogramowania.

Ze względu na ograniczenia związane z zagrożeniem epidemiologicznym większość szkoleń odbywała się

w formie webinarów online. W okresie od stycznia do grudnia 2020 roku odbyły się 42 szkolenia, w których uczestniczyło 817 osób.

- Wizyty w łódzkich firmach „Poznaj łódzkich Pracodawców”

Ze względu na ograniczenia związane z zagrożeniem epidemiologicznym realizacja inicjatywy została zawieszona.

- Karta rabatowa Młodzi w Łodzi

Dzięki Karcie Rabatowej studenci łódzkich uczelni mogą uzyskać rabaty na produkty i usługi oferowane przez partnerów, m.in. teatry, szkoły językowe, szkoły tańca, auto szkoły, kluby fitness, centra rozrywki oraz lokale gastronomiczne. Karta wydawana jest bezpłatnie. W maju 2020 r. uruchomiona została aplikacja mobilna karty rabatowej Młodzi w Łodzi, która zastąpiła kartę w formie plastikowej. Na koniec 2020 r. rabaty w ramach karty oferowało 100 partnerów.

- Mia 100 Talentów

Ze względu na ograniczenia związane z zagrożeniem epidemiologicznym realizacja inicjatywy została zawieszona.

- Patronat programu Młodzi w Łodzi

W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. patronatem programu Młodzi w Łodzi objęte zostały 42 wydarzenia organizowane przez studentów lub dla studentów.

- Strona internetowa www.mlodziwlodzi.pl

Strona www.mlodziwlodzi.pl ma ponad 53 tys. zarejestrowanych użytkowników oraz miesięcznie średnio prawie 35 tys. odśton. Fanpage Młodzi w Łodzi na Facebooku ma już ponad 22 300 fanów, profil na Instagramie 1 260 followersów, a profil na LinkedInie 3 000 obserwujących.

W 2020 roku kontynuowano działania dla branż określonych w strategii jako priorytetowe.

Działania dedykowane dla branży produkcyjnej i logistycznej:

- Opracowanie nowej siatki połączeń komunikacji miejskiej w konsultacji z firmami - przy zachowaniu restrykcji i wymogów sanitarnych COVID-19;
- Przygotowanie materiałów informacyjnych - instrukcja postępowania w dobie COVID-19 (w formie plakatów w wersji papierowej i elektronicznej), dotyczące zapobiegania zakażeniu koronawirusem, które zgodnie z preferencjami firm zostały przygotowane w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim.
- Ankieta na temat wpływu koronawirusa na biznes oraz oczekiwanych form pomocy przez przedsiębiorców.
- Zorganizowane spotkania dla największych firm z bran-

ży produkcyjnej, poświęcone tematyce zmian w funkcjonowaniu firm, a aktualnym regulacjom niezbędnym do zachowania ciągłości działania w czasie COVID-19 z uczestnictwem Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi oraz Dyrektora Departamentu Pracy w Urzędzie Miasta Łodzi.

Działania dedykowane dla branży BSS:

- Organizacja śniadania biznesowego pt. „Kto chce wrócić do Łodzi?” przy współpracy z Antal i Cushman&Wakefield.

- Udział w Łódź ABSL Chapters.

- Przygotowanie materiałów informacyjnych - instrukcja postępowania w dobie COVIDu (w formie plakatów w wersji papierowej i elektronicznej), dotyczące zapobiegania zakażeniu koronawirusem, które zgodnie z preferencjami firm zostały przygotowane w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim.

Działania wspierające rozwój branży deweloperskiej:

- Publikacja wspólnie z firmą OPR raportu pn. „Łódzki Rynek Biurowy 2020”.

- Publikacja wspólnie z firmą OPG raportu pn. „Pierwotny Rynek Mieszkaniowy w Łodzi 2020” dotyczącego rynku nieruchomości mieszkaniowych.

- Przygotowanie i publikacja wspólnie z firmą MZURI raportu pt. Łódzki rynek najmu 2020.

Dla obcokrajowców przybywających do Łodzi przygotowano zostały w wersji elektronicznej trzy przewodniki w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim pn. „Pierwsze kroki”, „Studuj w Łodzi” i „Zostań w Łodzi”. Można je pobrać bezpłatnie na stronie www.uml.lodz.pl oraz www.mlodziwlodzi.pl. Zostały one również przekazane łódzkim firmom i uczelniom w celu przekazania ich pracownikom oraz studentom obcokrajowcom.

Urząd Miasta Łodzi w 2020 r. kontynuował realizację Projektu „Internacjonalizacja gospodarcza przedsiębiorstw z regionu łódzkiego poprzez dedykowane działania promocyjne i terytorialny marketing gospodarczy – część II” dotyczący promocji gospodarczej.

Umowa została podpisana w 2018 r. Projekt będzie realizowany do grudnia 2021 r. Celem projektu jest: intensyfikacja działań związanych z opracowywaniem i wdrażaniem kompleksowej oferty promocji gospodarczej Łodzi i regionu łódzkiego, zwiększenie poziomu handlu zagranicznego w Łodzi i regionie, zwiększenie międzynarodowej rangi Łodzi i regionu poprzez budowanie sieci międzynarodowej współpracy gospodarczej, a także wsparcie sektora MŚP z regionu łódzkiego działającego

w regionalnych inteligentnych specjalizacjach (RIS) w internacjonalizacji działalności wzmocnieniu konkurencyjności. W ramach projektu 2020 realizowano m.in. następujące inicjatywy:

- udział w Forum Ekonomicznym w Karpaczu, wrzesień 2020 r.

- udział w Regionalnym Property Forum Katowice – Miasto Łódź było Partnerem Konferencji o tematyce nieruchomości, która odbyła się w dniach 6-7.02 w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach

- wydanie kolejnych edycji biuletynu „Łódź Kreuje Innowacje”.

W grudniu 2020 r. podpisana została umowa o dofinansowanie projektu pn. „Łódź OdNowa – promocja gospodarcza Łodzi i regionu łódzkiego podczas organizowanego w Łodzi międzynarodowego kongresu gospodarczego” współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w ramach działania II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw, poddziałanie I.2.3 Promocja gospodarcza regionu – Miasto Łódź. Całkowita wartość projektu wynosi 1,3 mln zł, w tym kwota dofinansowania to 85% wydatków kwalifikowanych tj. 907,8 tys. zł. Kongres gospodarczy, którego dotyczy dofinansowanie zaplanowany został na czerwiec 2021 r.

Realizując cele Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ w zakresie wspierania przedsiębiorczości od 2015 r. Miasto wdrażało dwa programy pomocowe:

- Program pomocy de minimis na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane w budynkach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi,

- Program pomocy de minimis na remonty elewacji budynków niewpisanych do gminnej ewidencji zabytków miasta Łodzi.

Podstawowym założeniem powyższych programów jest wsparcie rewitalizacji budynków zabytkowych oraz remontu elewacji budynków niebędących zabytkami, wybudowanych przed 1970 r. w centrum Miasta oraz w bezpośrednim sąsiedztwie z centrum.

W 2016 r. Miasto przyjęło kolejne dwa programy pomocowe, wspierające przedsiębiorców:

- Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w działalność wytwórczą i usługową i tworzenie związanych z nimi nowych miejsc pracy.

- Program pomocy regionalnej miasta Łodzi na wspieranie inwestycji początkowych w budynki i budowle wpisane do gminnej ewidencji zabytków i tworzenie związanych

z nimi nowych miejsc pracy.

Prawo do zwolnienia od podatku od nieruchomości na ich podstawie można było nabyć do dnia 31 grudnia 2020 r. Uchwałami z dnia 17 marca 2021 r. termin ten w zakresie programów de minimis został przesunięty do 31 grudnia 2023 r. Głównym celem powyższych programów było pobudzanie rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta poprzez realizację nowych inwestycji w zakresie działalności wytwórczej i usług nowoczesnych oraz nowych inwestycji w budynkach zabytkowych, a także obniżenie poziomu bezrobocia.

Ze zwolnienia od podatku od nieruchomości na podstawie ww. programów pomocowych w roku 2020 skorzystało 24 podatników na łączną kwotę 797,01 tys. zł, dla porównania w roku 2019 – 20 podatników na łączną kwotę 646,71 tys. zł.

Wzrost innowacji i rozwoju nowych technologii wspierają od lat działania spółki Bionanopark, której Miasto jest większościowym udziałowcem. Bionanopark, to park naukowo-technologiczny z ofertą badawczą, inwestycyjną oraz inkubacyjną skierowaną do firm i instytucji zaawansowanych technologii. Potencjał Bionanoparku to 3 budynki o powierzchni 18 tys. m², 70 pomieszczeń biurowych w Inkubatorze oraz 7 wyspecjalizowanych laboratoriów badawczych, a także nowoczesne centrum konferencyjne i 4 ha terenów inwestycyjnych.

W skład kompleksu wchodzi następujące laboratoria: Biofizyka Molekularna i Nanostrukturalna, Badania Strukturalne Nanomateriałów, Biotechnologia Molekularna, Biotechnologia Przemysłowa, Medycyna Spersonalizowana, Biosensory i Elektronika Organiczna, Autentykacja Produktów, Symulacje Molekularne.

Laboratoria Bionanoparku posiadają certyfikat wystawiony przez Biuro ds. Substancji Chemicznych, będący potwierdzeniem zgodności działania z zasadami DLP - Dobrej Praktyki Laboratoryjnej (ang. Good Laboratory Practice) oraz certyfikat potwierdzający zgodność Systemu Zarządzania Jakością z normami ISO 9001:2009 i ISO 13485:2012. Mogą one prowadzić badania dla licznych gałęzi gospodarki, m.in. dla przemysłu chemicznego, farmaceutycznego, kosmetycznego, spożywczego, medycznego, ochrony środowiska, paliwowego i obronnego.

Na odrębną uwagę zasługuje - Pracownia Indywidualnych Implantów Medycznych, która na podstawie badań diagnostyki obrazowej wykonuje implanty „szyte na miarę” dla konkretnego pacjenta metodą tzw. szybkiego prototypowania. Pracownia wykonała już ponad 160 in-

dywidualnych implantów medycznych czaszki, oczodołu i żuchwy. Implanty posiadają Świadectwa Wolnej Sprzedaży.

Zleceńodawcami laboratoriów Bionanoparku są firmy farmaceutyczne, chemiczne, spożywcze i kosmetyczne oraz instytuty badawcze. W 2020 roku zrealizowano 172 usługi badawczo-rozwojowe. Laboratoria ściśle współpracują z uczelniami z regionu, kraju i zagranicy. Funkcjonujący inkubator technologiczny poprzez dostęp do nowoczesnej infrastruktury biurowej na preferencyjnych warunkach finansowych oraz pakiet bezpłatnych usług doradczych, szkoleniowych i promocyjnych oferuje młodym firmom działającym w branży nowoczesnych technologii dobre warunki do rozwoju, dzięki pomocy de minimis.

W bieżącej działalności laboratoriów Bionanoparku należy wyróżnić:

- rozszerzenie zakresu akredytacji w Laboratorium Autentykacji Produktów na badanie metodami akredytowanymi wyrobów spirytusowych czystych (w tym wódki czyste, destylaty rolnicze, rektyfikaty)
- uzyskanie Świadectwa Wolnej Sprzedaży dla nowego indywidualnego implantu kości twarzoczaszki Facialtech – implant opracowany przez Pracownię Indywidualnych Implantów Medycznych.

Ponadto w 2020 w związku z pandemią spółka rozpoczęła proces organizacji punktu szczepień, którego uruchomienie nastąpiło w 2021 roku i rozwój działalności funduszu poręczeń kredytowych. Władze Miasta na początku kwietnia 2020 przekazały, poprzez Bionanopark, na konto Łódzkiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (100% udziałów „Bionanopark” Sp. z o.o.) dodatkowe 10 milionów złotych, które zabezpieczą pożyczki i kredyty dla łódzkich przedsiębiorców. Z poręczeń ŁFPK korzystają MŚP z terenu Łodzi szukające zabezpieczeń dla pożyczek i kredytów rozwojowych i płynnościowych. Do końca 2020 roku ŁFPK udzielił poręczeń na łączną wartość 3,36 mln zł. Wartość poręczonych pożyczek to 6,04 mln zł.

FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

Łódź aktywna, ucząca się i twórcza – wzrost poziomu kapitału społecznego i kulturowego dzięki rozwojowi edukacji, wzmocnieniu aktywności mieszkańców i zwiększeniu poziomu partycypacji społecznej.

1. MIASTO – DOBRO WSPÓLNE

Zbudowanie wysokiej jakości kapitału społecznego oraz partycypacji obywatelskiej łodzian.

Aktywne włączanie mieszkank i mieszkańców we współdecydowanie o przyszłości miasta wymaga rozwoju procesów konsultacyjnych, w szczególności konsultacji społecznych, a także sprawnych kanałów informowania o działaniach i ofercie Urzędu. Kluczowe jest również wsparcie lokalnych społeczności w samoorganizacji wokół ważnych dla nich zagadnień.

W 2013 r. uruchomiono Budżet Obywatelski, na który w pierwszej edycji przeznaczono 20 mln zł, a w latach kolejnych zwiększano pulę środków na zadania.

W 2020 r. od 22 czerwca do 30 listopada przeprowadzono konsultacje zasad budżetu obywatelskiego, które obejmowały:

- składanie propozycji zadań do budżetu obywatelskiego 2020/2021,

- wybór projektów do Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego 2020//2021 spośród projektów dopuszczonych do głosowania.

W ramach VIII edycji budżetu obywatelskiego zgłoszono 868 projektów, z czego po weryfikacji, pod głosowanie poddano 601. W głosowaniu udział wzięło łącznie 69 014 osób, a do realizacji w 2021 r. wybrano 247 projekty, na łączną kwotę 23,99 mln zł.

Prowadzony jest stały monitoring przedsięwzięć realizowanych w ramach budżetu obywatelskiego (regularne spotkania z realizatorami projektów, cykliczne sprawozdania z postępów w realizacji).

Informacja dotycząca realizacji zadań z budżetu obywatelskiego

W 2020 r. do realizacji przeznaczono 261 zadań z VII edycji Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego o wartości 49,1 mln zł, z czego:

- 143 zadania zrealizowano, w tym 32 projekty na Bałutach, 31 projektów na Górnej, 39 projektów na Polesiu, 8 projektów w Śródmieściu i 33 projektów na Widzewie. Projekty te dotyczyły m. in. dokarmiania zwierząt, wsparcia animal patrolu oraz Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt, zagospodarowania zieleni miejskiej, zakupów książek i audiobooków, doposażenia placówek/jednostek (tj. domów pomocy społecznej, przychodni miejskich, ochotniczej straży pożarnej, bibliotek, szkół, przedszkoli i żłobków), remontów w placówkach oświatowych, stworzenia miejsc rekreacji dla mieszkańców i ich zwierząt, zajęć ruchowych oraz rehabilitacyjnych dla mieszkańców, remontów dróg, chodników i dróg rowerowych, rozbudowy monitoringu miejskiego, oświetlenia ulic.

- 118 zadań nie zrealizowano, w tym 25 projektów na Bałutach, 33 projekty na Górnej, 23 projekty na Polesiu, 13 projektów w Śródmieściu i 24 projekty na Widzewie, w tym:

- 98 zadań zostało przeniesionych do realizacji na 2021 r. ze względu na warunki panujące w związku z wybuchem epidemii COVID-19. Zadania te dotyczą głównie remontów i doposażania placówek oświatowych, zadań związanych z remontem i doposażaniem terenów zielonych oraz placów zabaw, budowy turystycznej linii tramwajowej, ograniczania bezdomności zwierząt czy organizacji miejsc rekreacji dla mieszkańców, zakupu pojazdu dla OSP, budowy i remontów dróg, chodników i woonerów oraz miejsc rekreacji dla mieszkańców,

- realizacja 15 zadań zostanie zakończonych w 2021 r. Zadania te dotyczą wycieczek zorganizowanych dla dzieci z domów dziecka i rodzin zastępczych, budowy całonocnej łazienki z pralnią i suszarnią dla bezdomnych łodzian,

- odstąpiono od realizacji 5 zadań („Butelkomat na Stawach Jana, czyli koniec z porzucanymi butelkami plastikowymi i szklanymi”, „Zamień butelkę na karmę dla psa!”, „Godne warunki strażaków poprawą bezpieczeństwa wśród mieszkańców”, „Stajnia dla rowerów przy klasztorze w Łągiewnikach”, „Rowerem wzdłuż Brzezińskiej - zapewnienie ciągłości drogi rowerowej”). Odstąpienia wynikały głównie z tego, iż analiza kosztów wykazała, że realizacja projektu i utrzymanie przekroczyłyby 30% kosztów projektu w ciągu dwóch lat funk-

cjonowania.

Opóźnienia w realizacji projektów oraz przeniesienia do realizacji na 2021 rok wynikały z wybuchu epidemii COVID-19 i wynikających z tego faktu ograniczonych możliwości realizacji zadań.

W 2020 r. zorganizowano 9 procesów konsultacji społecznych dotyczących: „Programu Wspierania Rodziny w Łodzi na lata 2021-2023”, Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego 2020/2021, Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi, Zasad i trybu prowadzenia konsultacji społecznych w mieście Łodzi (dwukrotne konsultacje), wymagań, jakie powinien spełniać projekt Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego oraz konsultacje: „Zieleń w mieście” i „Jaki Ogród Botaniczny w Łodzi?”. W 2020 r. rozpoczęto również realizację pierwszego etapu konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Miasta Łodzi 2030+, które zakończone zostały 31 stycznia 2021 r. W czasie trwania konsultacji, których realizacja była utrudniona ze względu na ograniczenia sanitarne wynikające z COVID-19, złożono w sposób prawidłowy 845 formularzy konsultacyjnych, zawierających 2 312 propozycji i opinii. Dodatkowo, w konsultacjach wzięło udział: 134 osoby w spotkaniach otwartych, warsztatach, punktach konsultacyjnych oraz ponad 69 tys. osób w głosowaniu budżetu obywatelskiego. W ramach funkcjonowania platformy internetowej Vox Populi, swój głos wyraziło ponad 10 tys. osób.

Ogłoszenia o konsultacjach zamieszczane były w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Łodzi, na stronie internetowej oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łodzi. Dodatkowo w wybranych konsultacjach można było składać formularze przez Vox Populi. Konsultacje społeczne były promowane również na profilu „DecydujeMY o Łodzi” na portalu facebook oraz na grupach lokalnych i tematycznych. Informacje o konsultacjach były też dostępne w miejscach, których dotyczyły np. w formie wystaw plenerowych. Wprowadzono też dodatkowe formy zbierania opinii, takie jak: indywidualny spacer badawczy czy uproszczone formularze dla dzieci i młodzieży.

Poza konsultacjami prowadzonymi w trybie konsultacji społecznych, wiosną i latem przeprowadzono cykl spotkań konsultacyjnych dotyczących Ekopaktu dla Łodzi, który uzupełniony o ankietę konsultacyjną. Celem spotkań było zachęcenie interesariuszy do realizacji działań prośrodowiskowych w Łodzi, w tym działań we współpracy z Miastem.

W 2020 r. kontynuowano panel obywatelski w Łodzi dotyczący zieleni w mieście. W skład Łódzkiego Panelu Obywatelskiego „Zieleń w mieście” weszło 67 panelistek i panelistów, w tym 6 rezerwowych, którzy zostali wyłonieni w drodze losowania. Panel obywatelski podzielony był na 2 części:

- edukacyjną – w ramach której ekspertki i eksperci z dziedzin związanych z tematem panelu opowiedzieli uczestniczkom i uczestnikom panelu o istniejących już rozwiązaniach w ramach poszczególnych wątków tematycznych panelu. Były to m.in. takie wątki, jak kształtowanie zieleni w mieście, jak powinna wyglądać współpraca miasta i mieszkańców na rzecz zieleni czy jak przeciwdziałać skutkom suszy, by dostarczyć maksimum wiedzy potrzebnej do podjęcia przez panel optymalnych decyzji. Swoje wystąpienia zaprezentowali także przedstawicielki i przedstawiciele interesariuszy, tj. organizacji i grup nieformalnych realizujących swoje działania w zakresie tematów panelu. Spotkania edukacyjne były transmitowane na żywo i odbyły się w dniach: 7 marca, 23 maja, 6-7 czerwca, 20-21 czerwca.

- deliberacyjną (dyskusyjną) - w ramach której uczestniczki i uczestnicy debatowali nad rozwiązaniami pod okiem neutralnych facylitatorów (moderatorów). Celem tych spotkań było przygotowanie przez panelistki i panelistów rekomendacji dla władz miasta dotyczących omawianego tematu. Spotkania deliberacyjne odbyły się w dniach 4 lipca oraz 18 lipca.

Zadaniem panelistek i panelistów było przedstawienie rekomendacji dotyczących następujących zagadnień:

1. Jak kształtować zieleni w mieście Łodzi?
2. Jak Miasto powinno przeciwdziałać skutkom suszy?
3. Jak Miasto i mieszkańcy mogą wspólnie działać na rzecz poprawy stanu zieleni w mieście?

Spośród 75 rekomendacji poddanych pod głosowanie aprobatę ponad 80% głosujących uzyskały 64 rekomendacje. 11 rekomendacji nie uzyskało wymaganej liczby głosów. W 2020 roku rozpoczęły się prace nad wdrażaniem wypracowanych rekomendacji Panelu. Wdrożone zostały m.in.:

- Ekoportal z wieloma funkcjonalnościami i zakładkami tematycznymi. np poradniki, informacje o możliwych dotacjach i dofinansowaniach, oferta włączenia się w EKO-PAKT, mapa aktywności w parkach, mapa czujników powietrza,
- rozszerzona funkcja edukacyjna i informacyjna profilu Zielona Łódź na FB,
- akcje Biznes dla środowiska i wspólne akcje sadzenia

zieleni/drzew,

- start programu ogrody fasadowe,
- start pilotażowego programu dotacyjnego retencjonowania wód opadowych Łódź zbiera deszczówkę,
- opracowany program edukacji ekologicznej dla szkół łódzkie szkoły dla klimatu,
- standardy pielęgnacji trawników i łąk miejskich,
- spotkania konsultacyjne w zakresie planowania przestrzeni publicznej itd.

W 2020 r. w ramach „Planu dla Osiedli” realizowane były remonty i modernizacje dużych ulic, a także niewielkie, ale również bardzo ważne dla mieszkańców przedsięwzięcia takie jak: nowe chodniki, place zabaw, przejście dla pieszych oraz remonty przedszkoli i żłobków. „Plan dla Osiedli” na 2020 r., po zmianach związanych z epidemią i wstrzymaniem realizacji niektórych inwestycji, obejmował 41 inwestycji na łączną wartość 53,5 mln zł. Większość z tych inwestycji została zrealizowana w 2020 r., część będzie kontynuowana w 2021 roku. W 2020 r. zrealizowano:

- zmodernizowano lub wyremontowano 10 dróg i chodników – 12,2 mln zł,
- przeprowadzono remonty w 2 przedszkolach – 0,15 mln zł,
- wykonano termomodernizację 3 żłobków – 1,13 mln zł,
- wykonano termomodernizację DPS przy ul. Złotniczej – 1,6 mln zł,
- wybudowano miejsca parkingowe przy ul. Źródłowej – 0,42 mln zł,
- wybudowano wyniesione przejście dla pieszych przy ul. Srebrzyńskiej – 0,11 mln zł,
- rozbudowa/doposażenie 2 obiektów rekreacyjnych – 1 mln zł,
- rozbudowano 2 place zabaw – 0,48 mln zł,
- rozpoczęto modernizację 9 dróg – 35,5 mln zł,
- opracowano / rozpoczęto opracowanie dokumentacji na przebudowę 10 dróg – 0,88 mln zł.

W Łodzi działa ponad 3 000 organizacji pozarządowych, a ich działalność znacząco wpływa na jakość życia w naszym mieście. Podejmując ważne społecznie zadania, przyczyniają się do rozwoju demokracji i kształtowania postaw obywatelskich. Poprzez realizowanie własnych inicjatyw, jak również wspieranie i konsultowanie przedsięwzięć władz miasta, w istotny sposób wzbogacają możliwości działania samorządu na rzecz mieszkańców.

Miasto Łódź aktywnie współpracuje z trzecim sektorem,

głównie poprzez zlecanie im zadań publicznych w ramach konkursu ofert oraz poprzez konsultacje aktów prawa miejscowego, prace Komisji Dialogu Obywatelskiego i Łódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Program współpracy Miasta Łodzi na dany rok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wskazanymi w ustawie również podlega konsultacjom. Wszystkie zainteresowane organizacje pozarządowe mogą przesyłać propozycje nowych zadań do programu (do 30 czerwca roku poprzedzającego). Pula środków na realizację zadań z Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2020 r. wyniosła 59,37 mln zł.

W 2019 r. opracowany został projekt Wieloletniego Programu współpracy Miasta Łodzi z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2020 – 2022.

TAB. 4. | WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba otwartych konkursów ofert	59	59	54	56	56	44
Liczba złożonych ofert	989	832	791	697	833	647
Liczba organizacji, z którymi podpisano umowy konkursowe	463	360	321	466	401	291
Wartość przeznaczona na program współpracy w mln zł	43,53	47,61	57,13	59,36	62,41	58,70

Źródło: UMŁ

We współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2020 r. realizowano między innymi następujące zadania publiczne:

- Łódzkie Centrum Obywatelskie – współpraca z konsorcjum organizacji: Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich „OPUS”, Fundacją Edukacji i Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego „FERSO”. Celem projektu jest prowadzenie ośrodka wsparcia merytorycznego i technicznego dla organizacji pozarządowych, grup nieformalnych oraz partnerstw działających na obszarze Łodzi. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia oraz indywidualne konsultacje dla organizacji pozarządowych, a także cykl spotkań informacyjnych i specjalistycznych. Organizacje pozarządowe otrzymywały również wsparcie techniczne i lokalowe.

- Łódzkie Centrum Wolontariatu – wspieranie działalności na rzecz organizacji i promocji wolontariatu w mieście Łodzi – współpraca z Regionalnym Centrum Wolontariatu „CENTERKO”.

- Organizacja postępowania dotyczącego realizacji przez organizacje pozarządowe zadań w celu przeciw-

działania COVID-19. W odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert na realizację ww. zadań wpłynęło 82 oferty. Dofinansowanie uzyskały 33 projekty.

- Wsparcie realizacji zadań publicznych skierowanych do mieszkańców Łodzi, realizowanych przez organizacje w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących spoza budżetu Miasta Łodzi - Fundusz wkładów własnych.

- Organizacja konkursu na mikrogranty na działania pomocowe ograniczające negatywne skutki COVID-19, skierowane do grup najmocniej dotkniętych efektami pandemii.

W 2020 r. Pełnomocniczka Prezydenta Miasta Łodzi ds. Dzieci i Młodzieży kontynuowała swoje działania, które polegały przede wszystkim na organizacji szkoleń, debat, konferencji, współpracy z instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi, których działalność jest adresowana do dzieci i młodzieży, inicjowaniu programów służących poprawie warunków życia dzieci i młodzieży, monitorowaniu i analizie zjawisk i problemów w mieście dotyczących dzieci i młodzieży.

Również Pełnomocnik Prezydenta Miasta Łodzi ds. nowych narzędzi partycypacji społecznej kontynuował działania na rzecz poszerzenia obszaru partycypacji w mieście Łodzi, a także skoordynowania działalności komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Łodzi w zakresie monitorowania realizacji zadań z budżetu obywatelskiego oraz poszerzenia współpracy z jednostkami pomocniczymi Miasta – radami osiedli w celu zwiększenia integracji mieszkańców oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Ponadto kontynuowano działania realizowane przez Pełnomocniczkę Prezydenta Miasta Łodzi ds. Równego Traktowania, w tym m.in. opracowywanie Wieloletniego Programu Działań Antydyskryminacyjnych w Łodzi, współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz praw kobiet, mniejszości narodowych mieszkających w Łodzi wchodzących w skład Związanej w 2020 r. łódzkiej Koalicji Różnorodności oraz w ramach Zespołu ds. Migracji i Integracji Unii Metropolii Polskich.

Ważnym aspektem w zakresie rozwoju kapitału społecznego jest profilaktyka i promocja ochrony zdrowia.

Łódź jest członkiem założycielem i siedzibą powstałego w 1993 r. Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich. Stowarzyszenie skupia 38 miast i gmin aktywnych w lokalnych działaniach prozdrowotnych. Łódź jest też członkiem Europejskiej Sieci Zdrowych Miast Światowej Organizacji Zdrowia i uzyskała certyfikat Zdrowego Miasta oraz została przyjęta do Sieci w 1993 roku. Łódź jest jedynym miastem polskim, które posiada certyfikat Zdrowego Miasta nieprzerwanie od 1993 roku. Podstawowym kryterium uczestnictwa jest aktywność w lokalnych działaniach

prozdrowotnych uwzględniających różnorodne czynniki wpływające na zdrowie.

Jednym z zadań Miasta jest promocja zdrowia, edukacja zdrowotna oraz opracowywanie programów zdrowotnych. Programy skupiają się na rozpoznanych, najbardziej istotnych problemach zdrowotnych łodzian, a prowadzone działania edukacyjne służą poprawie wiedzy i świadomości zdrowotnej różnych grup mieszkańców. Programami profilaktycznymi w 2020 r. objęto ok. 25 tys. mieszkańców Łodzi, a wydatkowano na ten cel ponad 1,2 mln zł.

W celu redukcji zachorowalności i umieralności mieszkańców Łodzi na choroby, które stanowią największy problem zdrowotny, w 2020 r. realizowano działania w zakresie profilaktyki:

- Zadanie zrealizowane w ramach budżetu obywatelskiego

· Zadanie na rzecz dzieci przewlekle chorych: „10 000 godzin miłości - opieka pozamedyczna dla dzieci z hospicjum” polegające na zapewnieniu opieki pozamedycznej dla podopiecznych hospicjum stacjonarnego dla dzieci oraz „Pomóż mi żyć” – wsparcie terapeutyczne dla dzieci walczących z chorobą nowotworową i ich rodzin.

· „Czas na zdrowie” – rozszerzenie dostępności dla mieszkańców miasta specjalistycznych konsultacji lekarskich, a przede wszystkim działań aktywizujących, prozdrowotnych i profilaktycznych, (warsztaty ruchowe, spotkania edukacyjne, warsztaty rozwoju osobistego) kierowanych w szczególności do seniorów. W ramach projektu udzielono 29 porad specjalistycznych, przeprowadzono 196 warsztatów aktywizujących stacjonarnych i online, 64 plenerowe warsztaty aktywizujące oraz odbyło się 6 wydarzeń/impres promujących zdrowie i zdrowy tryb życia.

- „Rehabilituj się i żyj zdrowo” oraz „Zapraszamy na porady i zabiegi rehabilitacyjne” – zadania zrealizowane w ramach budżetu obywatelskiego polegające na rozszerzeniu dostępności dla mieszkańców miasta różnych form usług rehabilitacyjnych w zakresie kinezyterapii i fizykoterapii. W ramach projektów łącznie udzielono 808 konsultacji lekarskich i przeprowadzono 4767 pakietów zabiegowych w dziedzinie rehabilitacji.

- chorób zakaźnych, w tym:

· program szczepień ochronnych przeciw grypie szczepienia mieszkańców Łodzi od 65 roku życia i innych grup ryzyka, zaszczepiono łącznie 1018 osób.,

· wsparcie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego - anonimowe poradnictwo i testowanie HIV (przeprowadzono 54 godzin poradnictwa okołotestowego, wykonano 108 badań przesiewowych),

· program profilaktyki zakażeń pneumokokowych (zaszczepiono 66 dzieci),

- zdrowia psychicznego:

· w ramach których finansowano działalność Ośrodka In-

terwencji Kryzysowej, udzielającego kompleksowej, całodobowej pomocy dla osób i rodzin - w 2020 r. udzielono 2 391 konsultacji oraz 581 porad psychologicznych w ramach Telefonu Zaufania. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej udziela kompleksowej, całodobowej pomocy dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego poprzez m.in.: prowadzenie interwencji kryzysowych w siedzibie Ośrodka, prowadzenie interwencji kryzysowych telefonicznych oraz prowadzenie poradnictwa psychologicznego indywidualnego i rodzinnego w sytuacjach skrajnie urazowych (katastrofa, nagła śmierć, żałoba, gwałt, przemoc w rodzinie, próby samobójcze, klęski żywiołowe, problemy materialno – bytowe, itp.).

- prowadzono działania dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej, w zakresie promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych,
- edukacji:

- Seksualnej - zadanie realizowane w formie online. Odbiorcami zadania byli nauczyciele oraz rodzice dzieci, w tym rodzice dzieci w spektrum autyzmu.

- Edukacji dzieci i młodzieży #FIT młodziaki (nowa inicjatywa zainaugurowana w 2019 r. polegająca na zachęcaniu dzieci i młodzieży do zdrowego stylu życia, wolnego od substancji psychoaktywnych, zapobieganiu otyłości poprzez promowanie zdrowych nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej oraz pokazywaniu łodzi jako przestrzeni miejskiej przyjaznej dla zdrowia). Projekt jest dedykowany uczniom ze szkół podstawowych (klasy 6 – 8) oraz ich rodzicom. W 2020 roku zorganizowano spotkanie sportowo-edukacyjne na lodowisku Bombonierka w Łodzi, zadania domowe dla uczestników o tematyce zdrowotnej, sportowej i nawiązujące do tematyki Miasta Łódź, grę miejską w wersji mobilnej. Od wiosny 2020 roku realizacja Projektu uwzględniła pandemię COVID-19 i występujące w związku z nią ograniczenia.

- Program dofinansowania do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Łodzi. W latach 2016 - 2020 z Programu skorzystały 793 pary. Udało się uzyskać 375 ciąż. Urodziło się 258 dzieci, w tym 15 par bliźniąt. W 2020 roku przeprowadzono 201 procedur zapłodnienia pozaustrojowego. Skuteczność działań realizowanych w latach 2016 - 2020 wynosi około 47% (mierzona stosunkiem liczby ciąż do przeprowadzonych transferów). Efekty działań podejmowanych w latach 2016 - 2020 mogą jeszcze ulec zmianie. Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 19 listopada 2020 roku przyjęto do realizacji „Program polityki zdrowotnej pn. Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Łodzi na lata 2021 – 2025”.

- Profilaktyka uzależnień skierowana do dzieci i młodzieży:

- Program profilaktyki uzależnienia od alkoholu oraz alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla uczniów szkół podstawowych – zrealizowano 72 godziny programów profilaktycznych, w których udział wzięło 355 uczniów.

- Program promocji zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych dla dzieci ze szkół podstawowych – zrealizowano 464 godziny zajęć, w których udział wzięło 1 227 uczniów.

- W zakresie wspierania rodzin w walce z problemem uzależnień i przemocą, prowadzone były działania w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie – realizowane za pośrednictwem Miejskiego Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej im. bł. Rafała Chylińskiego w Łodzi oraz organizacji pozarządowych. Rodziny były wspierane w drodze terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej. Świadczone było również poradnictwo specjalistyczne (prawno-socjalne), specjalistyczne działania konsultacyjno-interwencyjne, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie oraz działania wspierające.

Kontynuowano Program Łódź – Zdrowe Miasto oparty na współpracy licznych partnerów. Obejmował on:

- dystrybucję podręczników pierwszej pomocy,
- edukację dzieci i młodzieży w ramach projektu #FIT-młodziaki,
- Zajęcia „Gimnastyka zdrowotna dla seniorów” – zadanie realizowane przez Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Łodzi – 60 uczestników.

Działania z zakresu edukacji zdrowotnej i promowania zdrowego stylu życia kierowane bezpośrednio do różnych grup były zlecane organizacjom pozarządowym wybranym w konkursie ofert. Łącznie zrealizowano 4 zadania o wartości 63,8 tys. zł. Działania dotyczące aktywności fizycznej osób starszych, promocji zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, organizacji wydarzeń służących poprawie świadomości zdrowotnej objęły ponad 1,3 tys. osób („Promowanie zdrowego stylu życia oraz edukacji zdrowotnej, w szczególności edukacji w zakresie pierwszej pomocy kierowanej do dzieci i młodzieży”, „Gimnastyka zdrowotna dla seniorów”, Bieg w Nordic Walking, „Dbamy o siebie”).

Od 2004 roku Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych organizuje otwarte wykłady pod wspólnym hasłem Łódzka Akademia Zdrowia. Wykłady odbywają się w Dużej Sali Obrad Urzędu Miasta Łodzi i są adresowane do wszystkich zainteresowanych daną tematyką. Dotyczą

zagadnień z obszaru zdrowia fizycznego, psychicznego, promowania zdrowego stylu życia. Od 2006 roku mają formę comiesięcznych spotkań a od 2011 roku stali uczestnicy otrzymują „indeksy”, gdzie potwierdzają udział w kolejnych wykładach. W zajęciach uczestniczy każdorazowo ok. 200 osób. Osoby, które uczestniczą w największej liczbie zajęć, na zakończenie „roku akademickiego” otrzymują drobne upominki. W 2020 roku został zrealizowany 1 wykład w formie stacjonarnej dla ok. 170 uczestników. Ze względu na pandemię COVID-19 kolejne wykłady odbywały się online – nagrano 6 ogólnodostępnych wykładów o tematyce zdrowotnej. Łódzka Sieć Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie powstała w 1996 roku i aktualnie skupia 131 placówek edukacyjnych: 52 przedszkola, 71 szkół podstawowych, 8 szkół ponadpodstawowych, w tym 4 placówki kształcenia specjalnego. Łącznie adresatami działań jest ok. 50% uczniów na terenie Łodzi.

Koordinacją działań Sieci zajmuje się Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ oraz łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Członkostwo w Sieci jest dobrowolne a podstawą aplikacji jest uchwała rady pedagogicznej. Działania placówki nie są akcyjne, ale opierają się na analizie potrzeb i wyborze priorytetów. Miasto wspiera działania placówek należących do Sieci poprzez szkolenia, konferencje, zajęcia edukacyjne dla uczniów, wspólne przedsięwzięcia promujące zdrowie. W 2020 r. w ramach Łódzkiej Sieci Szkół i Przedszkoli Promujących Zdrowie kontynuowano akcję „Rusz się – wyprostuj się!” – 130 Placówek Edukacyjnych należących do Sieci. Ze względu na pandemię COVID-19 i ograniczoną pracę placówek edukacyjnych nie prowadzono działań na szeroką skalę. Sytuacja przyczyniła się do spadku zainteresowania działaniami prozdrowotnymi oraz całkowicie uniemożliwiła udział w konferencjach czy szkoleniach.

W ramach środków finansowych przeznaczonych na Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 5 Centrach Aktywnego Seniora i w 5 Domach Pomocy Społecznej funkcjonowały punkty informacyjno-konsultacyjne, w których udzielano bezpłatnie porad prawnych i psychologicznych dla seniorów. Łącznie zapewniono 1 470 godzin porad, z których skorzystało 135 osób.

Miasto Łódź przeciwdziała negatywnym zjawiskom, związanym z uzależnieniem i przemocą poprzez:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

TAB. 5. | ŚRODKI PRZEZNACZANE NA MIEJSKIE PROGRAMY PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM W MLN ZŁ

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11,3	11,4	12,2	13,6	13,6	14,3
Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii	2,2	1,7	2,0	1,9	1,9	1,7
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	1,0	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1
Razem	14,5	14,0	15,2	16,6	16,6	17,1

Źródło: UMŁ

Podstawą programów są ustawy, dlatego zadania w kolejnych latach nie ulegają zmianom. Różnice dotyczą wysokości nakładów finansowych oraz wprowadzania dodatkowych działań na podstawie analizy potrzeb. Środki przeznaczone na miejskie programy przeciwdziałania uzależnieniom w 2020 r. wyniosły 17,1 mln zł.

Działania w obszarze minimalizacji dysfunkcji życia rodzinnego i społecznego oraz redukcji szkód zdrowotnych spowodowanych piciem szkodliwym i uzależnieniem od alkoholu realizowane są poprzez programy terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin, konsultacje specjalistyczne i poradnictwo, mediację rodzinną, reintegrację społeczną i zawodową oraz działania wspierające (dożywianie dzieci w szkołach oraz placówkach wsparcia dziennego, refundację kosztów zakupu leków). Zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane są zarówno do osób dotkniętych przemocą, jak i jej sprawców. Dla ofiar przemocy prowadzone są: poradnictwo specjalistyczne, obdukcje lekarskie, grupy wsparcia i zajęcia z psychologiem z rodziną w kryzysie, telefon zaufania, procedura „Niebieskiej Karty”, pomoc prawna i socjalna, a także udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wszczął 1 465 procedur Niebieskiej Karty, skierowano 493 wniosków do Sądu Rodzinnego informujące o wszczęciu procedury w rodzinach z nieletnimi dziećmi oraz zakończono 207 procedur Niebieskiej Karty w związku z ustaniem przemocy w rodzinie po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Działania skierowane do sprawców przemocy zarówno dorosłych, jak i nieletnich, obejmują zajęcia korekcyjno-edukacyjne, udział w programie psychologiczno-terapeutycznym, poradnictwo specjalistyczne, a także możliwość pobytu w hostelu dla dorosłych sprawców przemocy. Monitorowano udział osób stosu-

jących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych. W programie udział wzięło 188 osób (40 kobiet i 148 mężczyzn), a ukończyło go 59 (15 kobiet i 44 mężczyzn).

Obok zadań ciągłych, organizowane są kampanie i akcje profilaktyczno-edukacyjne. Od 2013 r. prowadzona jest kampania społeczna pod hasłem „Nie pozwól dorosnąć przemocy”, której celem jest zmiana biernej postawy wobec stosowania przemocy względem dzieci. Działa całodobowy, bezpłatny telefon interwencyjny, który umożliwia anonimowe zgłoszenie podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec dziecka, jak również wszelkich niepokojących przejawów zaniedbania wobec dzieci. W roku 2020 łączna liczba telefonów dot. przemocy wyniosła 33, w tym zgłoszeń dot. stosowania przemocy wobec dzieci – 20.

Od 2008 r. Miasto Łódź uczestniczy w ogólnopolskim projekcie Transition Facility „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym”, którego koordynatorem jest Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Corocznie na podstawie danych uzyskanych od instytucji i podmiotów działających w tym obszarze, sporządzany jest raport pn. „Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie gminy”. Zawarte w nim dane obrazują dane na przestrzeni lat, co pozwala śledzić trendy zjawiska, jak również podejmować stosowne działania.

W roku 2020 Urząd Miasta Łodzi nie dokonywał zmian ani przekształceń miejskich podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą. Miasto nadzorowało 6

samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz sprawowano nadzór właścicielski nad jedną spółką prawa handlowego prowadzącą działalność leczniczą. Należy podkreślić, że rok 2020 był rokiem w którym Urząd zmierzył się z nowym wyzwaniem, jakim jest pandemia koronawirusa COVID-19. Nadzór nad jednostkami ogniskował się na nowej sytuacji związanej z zawieszaniem, ograniczaniem lub reorganizacją udzielania przez jednostki świadczeń opieki zdrowotnej w związku z ogłoszonym na terenie kraju stanem epidemii. Wydział na bieżąco monitorował sytuację w jednostkach nadzorowanych (samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej oraz w Miejskim Zespole Żłobków w Łodzi), jak również zapewniał wsparcie w zabezpieczeniu jednostek w środki ochrony indywidualnej.

Ponadto Wydział realizował zadania związane z zabezpieczeniem szczególnych potrzeb mieszkańców miasta wynikających z wystąpieniem sytuacji kryzysowej związanej z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID-19, w tym w szczególności polegające na:

- realizacji usługi związanej z zabezpieczeniem zespołu transportu sanitarnego na terenie miasta w związku z koniecznością zwiększenia intensywności pobierania materiałów do badań od osób poddanych kwarantannie domowej w związku z ryzykiem zakażenia;
- realizacji na rzecz Miasta usługi związanej z ustawieniem na terenie miasta urządzeń vendingowych – automatów z maseczkami ochronnymi wielorazowego użytku i ich obsługą w celu zwiększenia dostępności do środków ochrony indywidualnej dla mieszkańców Miasta mając na względzie ochronę przed zakażeniem wirusem CO-

TAB. 7. DYSFUNKCJE WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKACH OBJĘTYCH POMOCĄ

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI	LICZBA RODZIN*				LICZBA OSÓB W RODZINACH				
	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	6 810	5 471	4 707	4 050	20 287	11 586	8 893	7 483	6 270
Sieroctwo	12	9	7	8	44	24	16	11	13
Bezdomność	625	630	578	579	781	725	713	640	633
Potrzeba ochrony macierzyństwa	1 258	1 104	990	879	5 638	4 720	4 130	3 720	3 402
Bezrobocie	10 277	8 541	7 373	6 776	23 914	19 918	16 480	13 860	12 574
Niepełnosprawność	8 339	7 416	6 785	6 076	12 384	11 410	9 995	8 850	7 815
Długotrwała lub ciężka choroba	11 601	10 779	10 384	9 661	17 534	15 560	15 189	14 201	12 996
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2 872	2 461	2 116	1 879	9 604	7 924	6 780	5 899	5 370
Przemoc w rodzinie	96	92	105	100	250	256	254	289	249
Alkoholizm	1 066	962	916	873	1 426	1 460	1 286	1 167	1 093
Narkomania	112	116	103	108	139	142	149	126	129
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	400	340	276	286	592	530	450	359	350

* Liczby rodzin w kolumnach nie należy sumować, ponieważ powodem przyznania pomocy mogła być więcej niż jedna przesłanka.

Źródło: UMŁ

VID-19;

- czy też zapewnienie badań przesiewowych m.in. dla pracowników Miejskiego Zespołu Żłobków w Łodzi.

Inwestycje finansowane w ramach dotacji celowych z budżetu Miasta w 2020 r.:

- Centrum Medyczne im. dr. L. Rydygiera – zwiększenie dostępności do e-usług i wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów (0,63 mln zł).

- Centrum Medyczne im. dr. Karola Jonschera w Łodzi – poprawa bazy technicznej (0,24 mln zł).

- Miejskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowotnej w Łodzi – realizacja projektu – budowa noclegowni (2,12 mln zł).

- Miejskie Centrum Medyczne „Bałuty” poprawa bazy technicznej (0,2 mln zł).

- Miejskie Centrum Medyczne „Górna” – modernizacja budynku (0,3 mln zł).

- Miejskie Centrum Medyczne „Polesie” – modernizacja budynku przychodni (0,15 mln zł).

- Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi – zakup motoambulansów wyposażonych w defibrylatory i zestawy do wkłucia doszypikowego na potrzeby ratownictwa medycznego (0,2 mln zł).

Inwestycje finansowane w ramach budżetu obywatelskiego w 2020 r.:

- Przychodnia Śródmieście – kontynuacja remontu i modernizacji parteru budynku (0,2 mln zł).

- PZ „Bydgoska” – zakup ambulansu, prace budowlano – adaptacyjne na potrzeby transportu sanitarnego, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakup sprzętu medycznego (918 tys. zł).

- PZ „Murarska” – zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia niemedyceznego (488 tys. zł).

- PZ „Snycerska” – prace budowlano – adaptacyjne, zakup wyposażenia medycznego i niemedyceznego (533 tys. zł).

- Miejskie Centrum Medyczne „Górna” – zakup sprzętu rehabilitacyjnego (68,6 tys. zł).

- Poradnia ginekologiczna przy ul. Cieszkowskiego – prace remontowo – budowlane, zakup sprzętu medycznego i niemedyceznego (411,6 tys. zł).

- PZ „Maratońska” i „Polesie” – zakup aparatu do rehabilitacji (7,5 tys. zł).

Inwestycje finansowane w publicznych domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miasto Łódź w 2020 r.:

- Dom Pomocy Społecznej „Włókniarz” – Zakup pieca konwekcyjno – parowego (31,7 tys. zł).

- Dom Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Rudzkiej 56

- zakup samochodu osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych współfinansowany ze środków PFRON (65,8 tys. zł, całkowita wartość 141 tys. zł).

- 6 Dom Pomocy Społecznej przy ul. Złotniczej 10 – poprawa bazy technicznej, prace modernizacyjne realizowane z Planu dla Osiedli (1,62 mln zł) oraz modernizacja łazienek (30 tys. zł).

- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” im. majora Eugeniusza Gedymina Kaszyńskiego „Nurta” – zakup samochodu osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych współfinansowany ze środków PFRON (59,2 tys. zł, całkowita wartość 131,6 tys. zł)

- Dom Pomocy Społecznej w Łodzi przy ul. Spadkowej 4/6 – modernizacja pomieszczeń do rehabilitacji współfinansowana ze środków PFRON (47,9 tys. zł, całkowita wartość 95,8 tys. zł).

- 5 Dom Pomocy Społecznej w Łodzi – zakup sprzętu rehabilitacyjnego (32,1 tys. zł)

Inwestycje finansowane w ramach budżetu obywatelskiego w 2020 r.:

- Dom Pomocy Społecznej „Włókniarz” - Zakup aparatu do drenażu limfatycznego (23 tys. zł).

Miasto prowadzi szereg działań na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2020 r. realizowało:

- Konkursy ofert dla organizacji pozarządowych na wykonanie zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych. Ze względu na stan epidemii COVID-19, ogłoszono jedynie konkurs na prowadzenie zajęć rehabilitacji leczniczej i psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W konkursie wybrano do realizacji 11 ofert na łączną kwotę 53,3 tys. zł.

- Zadania publiczne na rzecz osób niepełnosprawnych – realizowane przez organizacje pozarządowe w trybie uproszczonym. W 2020 r. zawarto 6 umów na kwotę 37,7 tys. zł.

- Realizacja, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej:

„Łódzkie Centrum Wsparcia” – współpraca z łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych; w ramach projektu Miasto Łódź, jako partner, zapewnia specjalistyczne doradztwo prawne i psychologiczne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

• „Opiekuńcza Łódź Bis” – współpraca m.in. z Towarzystwem Przyjaciół Niepełnosprawnych; w ramach projektu Miasto Łódź, jako partner, zapewnia specjalistyczne doradztwo prawne dla osób niesamodzielnych i niepełno-

sprawnych.

- „Łódzki Kompas wsparcia społecznego i zawodowego” – współpraca z fundacją „Szansa dla niewidomych”; Miasto Łódź, jako partner, realizuje usługi coachingu, doradztwa zawodowego i prawnego dla osób z niepełnosprawnością wzroku oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- Współpraca z łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych w zakresie organizacji cyklicznych spotkań dla osób niepełnosprawnych, obejmujących m.in. warsztaty plastyczno-muzyczne, zajęcia teatralne, warsztaty fotograficzne, zajęcia integracyjne itp. W związku z trwającym stanem epidemii od wiosny 2020 r. wydarzenia odbywają się w formie on-line.

- Oddział ds. Osób Niepełnosprawnych we współpracy ze Spółdzielnią Socjalną FADO przygotował informator o ulgach i uprawnieniach przysługujących osobom z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Informator jest zredagowany w języku prostym i jest w całości dostępny dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Publikacja jest zamieszczona na stronie internetowej UMŁ : <https://uml.lodz.pl/niepelnospawni>.

- Kontynuowano projekt Łódzka Karta „Bez Barrier”, która wydawana jest osobom z niepełnosprawnością. Posiadacze Karty mogą korzystać z ofert, ulg, zniżek i promocji, które przygotowały dla nich firmy i instytucje będące partnerami w projekcie (58 partnerów).

- Udział pracach Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. wdrażania Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnościami.

- Wydawanie identyfikatorów typu „C” dla osób niepełnosprawnych uprawniających do parkowania na określonych odcinkach ul. Piotrkowskiej.

- Wspieranie osób niepełnosprawnych w załatwianiu spraw urzędowych, podejmowanie interwencji w sprawach indywidualnych, zapewnienie usług tłumacza języka migowego w celu umożliwienia kontaktu niesłyszących mieszkańców Łodzi z urzędnikami za pomocą komunikatora internetowego w budynkach Urzędu Miasta Łodzi i jednostek organizacyjnych Roczny koszt realizacji zadania wynosi (49,9 tys. zł).

- Organizacja „Weekendu kultury bez barier”, podczas którego łódzkie instytucje kultury udostępniły on-line swoje wydarzenia osobom z niepełnosprawnościami. W czasie tych wydarzeń zapewniono np. tłumacza Polskiego Języka Migowego, napisy itp.

- Kontynuacja, wspólnie z firmami Infosys Poland i Bonjo-

ur, kampanii parkingowej „Pełnosprawni, jazda stąd!!!”, zwracającej uwagę na zajmowanie miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych przez osoby nieuprawnione.

- Zwiększenie dostępności strony internetowej UMŁ dla osób głuchych – zlecenie tłumaczenia informacji istotnych dla osób niepełnosprawnych na język migowy. Ze względu na stan epidemii COVID-19 szczególną uwagę zwracano na tłumaczenie wszystkich informacji dotyczących tej tematyki. Do materiałów wideo dołączano także napisy.

- Zwiększenie dostępności informacji w mediach społecznościowych, prowadzenie fanpage i dwóch grup na FB: Niepełnosprawni Łodzianie oraz specjalnej grupy dla Głuchych _ DEAF – Łódź/Rzecznik Osób Niepełnosprawnych z bieżącymi informacjami, również w języku migowym.

- Od grudnia 2020 r. w Oddziale ds. Osób Niepełnosprawnych WZiSS UMŁ testowana jest nowa usługa pod nazwą Mobilny Urzędnik, polegająca na obsłudze Klientów poza siedzibą urzędu. Jest ona skierowana do mieszkańców Łodzi, którzy z powodu niepełnosprawności, wieku lub konieczności opieki nad osobą zależną doświadczają problemów z poruszaniem się w stopniu uniemożliwiającym im samodzielną wizytę w Urzędzie Miasta Łodzi (Oddziale ds. Osób Niepełnosprawnych). Ze względu na zagrożenie epidemiczne z usługi mogą skorzystać także klienci, którzy ze względów zdrowotnych zachowują izolację społeczną.

- Opracowano, we współpracy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, podręcznik dla pracowników Urzędu Miasta Łodzi na temat przygotowywania dokumentów i materiałów multimedialnych o treści i formach dostępnych dla mieszkańców o ograniczonej mobilności lub percepcji. Opracowanie jest dostępne w wewnętrznej sieci (intranet) UMŁ.

- Opiniowano 25 wniosków dotyczących przyznawania lokali mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych.

- Prezydent Miasta Łodzi ustanowił Rzecznika Osób Niepełnosprawnych koordynatorem ds. dostępności w Urzędzie Miasta Łodzi. Do zadań koordynatora należy w szczególności: wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Łodzi, przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

- Współpraca z ZDiT i ZIM w zakresie opiniowania

projektów architektoniczno-urbanistycznych pod kątem zgodności z „łódzkim standardem dostępności”. W 2020 r. zaopiniowano 38 projektów.

- Udział w kapitule lokalnej edycji konkursu „Lodołamacze”.

- Porady dla osób z niepełnosprawnościami (osobiste, telefoniczne, internetowe) – 6 200 bezpłatnych porad.

Rok 2020, ze względu na epidemię COVID-19 i związane z tym ograniczenia, był rokiem szczególnym. Wiele działań nie mogło być realizowanych w dotychczasowych formach i zakresie. Spowodowało to konieczność poszukiwania nowych rozwiązań i sposobów udzielania pomocy osobom potrzebującym. Wiele usług i wydarzeń zaczęło być realizowanych w formie on-line. Dzięki temu niejednokrotnie mogło z nich skorzystać więcej osób niż w sytuacji, gdy konieczne było osobiste dotarcie na miejsce wydarzenia czy do siedziby Urzędu. Przykłady takich działań to m.in. „Weekend kultury bez barier” czy poradnictwo prawne i psychologiczne, wykonywane zdalnie.

Zmiany w strukturze społeczno-demograficznej oraz stan zdrowotny społeczeństwa skłoniły władze Miasta do rozszerzenia działań na rzecz osób starszych. Do roku 2012 współpraca z tym środowiskiem koncentrowała się na wsparciu kilku organizacji pozarządowych promujących zdrowy styl życia. Oferta była rozproszona i nie zaspokajała wszystkich potrzeb łódzkich seniorów. W 2012 roku rozpoczęto zakończone sukcesem prace nad stworzeniem systemowych rozwiązań aktywizujących starsze pokolenie.

W 2020 r. realizowano w ramach „Polityki zdrowia dla Miasta Łodzi 2020+” program „Aktywizacja 60+”, którego celem jest aktywizacja oraz poprawa jakości życia osób powyżej 60 roku życia, w ramach którego:

- podejmowano działania na rzecz seniorów służące zwiększeniu ich uczestnictwa w życiu społecznym, szczególnie w obszarze edukacji, zdrowia, kultury i sportu,

- wspierano i promowano inicjatywy seniorskie, tworzenie sieci kontaktów oraz współpracy pomiędzy Urzędem Miasta Łodzi, sektorem pozarządowym, instytucjami, biznesem i osobami 60+,

- rozwijano ideę wolontariatu oraz wspierano liderów działających w lokalnych środowiskach wśród osób 60+,

- wspierano integrację międzypokoleniową oraz międzypokoleniowy przepływ wartości.

Program jest w założeniu inicjatywą ciągłą, dlatego w 2020 r. realizowano działania zapoczątkowane w latach ubiegłych, ale również inicjowano nowe projekty.

W 2020 roku na rzecz seniorów realizowano działania:

- „Miejska Karta Seniora” – ulgi, zniżki i usługi przygotowane przez instytucje oraz firmy będące parterami projektu. Od 2014 roku wydano 47 tys. kart, w 2020 r. wydano 2694 karty.

- Senior w sieci - Uczestnicy kursów uczą się obsługi komputera na poziomie podstawowym lub rozszerzonym oraz obsługi smartfonów. Podczas odbywających się raz w miesiącu warsztatów „Senior w Sieci” osoby starsze poznają funkcjonalności wybranych portali i poszerzają swoją wiedzę z zakresu korzystania z Internetu. W ramach szkoleń i warsztatów zostało przeszkolonych ponad 300 osób. Warsztaty komputerowe zostały mocno ograniczone z uwagi na liczne ograniczenia wywołane pandemią. Jako alternatywę wprowadzono również zajęcia/szkolenia online z zakresu obsługi smartfonów i komputera.

- Portal internetowy dla seniorów – każdego dnia korzysta z niego kilka tysięcy osób, szczególnie w okresie pandemii wszelkie informacje były przekazywane za pomocą ww. portalu.

- Telefon Życzliwości dla Seniorów - Telefon życzliwości to wspólny projekt Oddziału ds. Polityki Senioralnej i Fundacji Subvenio, który opiera się na pracy seniorów - wolontariuszy oraz specjalistów (psychologów, prawników i Latarników Polski Cyfrowej). Dzwoniąc można zasięgnąć porad psychologicznych, prawnych oraz informacji dotyczących różnych form spędzania wolnego czasu dedykowanych osobom 60+. Z uwagi na panującą pandemię rozwinięto projekt i umożliwiono wolontariuszkom prowadzenie dyżurów telefonicznych w ich miejscu zamieszkania. Wprowadzono jednorazowe dofinansowanie, które umożliwiło rozszerzenie ww. usługi.

- Łódzka Tytka Seniora - aktywizacja społeczna seniorów poprzez promowanie wydarzeń dedykowanych bezpośrednio lub pośrednio osobom 60+ organizowanych na terenie Miasta Łodzi. Publikacja wydawana jest w cyklu dwumiesięcznym w postaci koperty z wykazem wydarzeń, dystrybuowanej w miejscach najczęściej uczęszczanych przez seniorów (50 lokalizacji) oraz zamieszczana w formie PDF na portalu seniorzy.uml.lodz.pl. W roku 2020 ukazało się jedynie jedno wydanie Łódzkiej Tytki Seniora w nakładzie 20 tys. sztuk. To ograniczenie wynika z powodu wybuchu pandemii, która w znacznym stopniu ograniczyła ofertę partnerów oraz samą możliwość dystrybucji tytki wśród seniorów.

- Ułatwienie zamiany mieszkań osobom starszym – w ramach uchwały z 2013 r. możliwa jest zamiana zbyt dużych lokali na mniejsze dla seniorów. Każdy wniosek jest opiniowany przez Miejską Radę Seniorów.

- Centra Zdrowego i Aktywnego Seniora (CZAS) – tworzenie w miejskich przychodniach punktów, które będą pełnić równoczesne funkcje miejsc spotkań edukacyjnych, rekreacyjnych kulturalnych oraz towarzyskich, jak i kawiarenek internetowych oraz świetlic. Obecnie na terenie miasta znajdują się 4 Centra (na ul. Szpitalnej, Libelta i Cieszkowskiego), pod koniec roku 2020 zakończono prace nad utworzeniem kolejnego Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora przy ul. Rzgowskiej 170. Niestety z uwagi na panującą pandemię do tej pory CZAS na Rzgowskiej jest zamknięty dla seniorów. Z uwagi na obecny lockdown Centra Zdrowego i Aktywnego Seniora zostały zamknięte i przez dłuższy czas realizowały swoją ofertę w wersji zdalnej – online z zakresu zajęć sportowo rekreacyjnych, szkoleń komputerowych, zajęć tanecznych oraz rękodzieła.

- Bezpieczny Senior - Projekty skierowane do osób starszych, schorowanych oraz samotnych. Projekt zakłada umieszczenie w pudełku lub na karcie bezpieczeństwa

wszystkich ważnych informacji o pacjencie takich jak: informacje o chorobach, alergiach, przyjmowanych lekach, ale również telefonów osób bliskich, które należy powiadomić o stanie zdrowia lub pobycie w szpitalu osoby poszkodowanej. Obecnie zostało wydane sumarycznie 40 tys. pudełek życia i 5 tys. kart bezpieczeństwa.

- Łódź Miasto (Tele) Opieki – Każdy Uczestnik projektu otrzymał opaskę bezpieczeństwa na nadgarstek wyposażoną w przycisk SOS (alarmowy) z możliwością połączenia z Centrum Teleopieki oraz dodatkowe funkcjonalności jak detektor upadku, lokalizator GPS, czujnik tętna. Obecnie wydano 2 tys. opasek. We wrześniu 2020r. projekt został zakończony. Od października 2020r. telekopieka jest kontynuowana w wymiarze 1600 opasek na terenie Łodzi i finansowana w pełni z budżetu Miasta Łodzi.

- Dzielnicowe Centra Aktywnego Seniora - służą wszechstronnej aktywizacji oraz integracji społecznej osób starszych w pobliżu miejsca zamieszkania.

W Dzielnicowych Centrach seniorzy mogą korzystać z szerokiej oferty w ramach czterech bloków tematycznych (Akademia III Wieku, Aktywny Senior / Nowe Technologie / Kultura) oraz zasięgać bezpłatnie porad prawnika i psychologa. W 2020 roku w ramach środków finansowych przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Centra Aktywnego Seniora otrzymały 24,7 tys. zł na uruchomienie punktów informacyjno – konsultacyjnych w których udzielane są bezpłatne porady prawne i psychologiczne dla seniorów.

- Wspieranie działań Miejskiej Rady Seniorów - od 2019 r. trwa III kadencja Miejskiej Rady Seniorów w Łodzi, do której powołano 15 osobowy skład. Głównym celem Rady jest służenie seniorom poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta. Rada działa w takich obszarach jak: zapobieganie i przełamywanie marginalizacji seniorów, wspieranie aktywności ludzi starszych, mieszkalnictwo dla seniorów, profilaktyka i promocja zdrowia seniorów.

- Praca nad programem Generator Innowacji - w ramach programu planuje szkolenia, konsultacje których celem jest tworzenie przyjaznych, niedyskryminujących procedur.

- „Przepis na zdrowie” - Program dedykowany jest osobom, które szukają sposobu na radzenie sobie ze stresem związanym z życiem codziennym, sytuacją rodzinną bądź wypaleniem zawodowym. Udział w projekcie ma

na celu podniesienie kompetencji osobistych, niezbędnych do świadomego i efektywnego funkcjonowania w codziennym życiu, wzrost odporności na stres oraz zwiększenie motywacji do podejmowania różnych wyzwań, w tym zawodowych. W ramach projektu oferowane są: Treningi z zakresu: rozwijania umiejętności społecznych, poczucia własnej wartości, radzenia sobie ze stresem, zarządzania sobą w czasie (zajęcia praktyczne, warsztatowe), Treningi relaksacyjne opracowane przez wykwalifikowanych psychologów. treningi zmniejszają m.in. napięcie mięśni, zużycie tlenu, liczbę uderzeń serca, usprawniając równocześnie pracę mózgu, zajęcia sportowe lub rekreacyjne wybierane przez uczestników i realizowane w miejscach przez nich wskazanych, konsultacje z psychologiem.

- Działalność pani Rzecznik ds. Seniorów, której zadaniem jest inicjowanie różnych form wsparcia osób 60+, konsultowanie projektów skierowanych do seniorów, działania edukacyjne i interwencyjne oraz współpraca z instytucjami publicznymi, NGO i biznesem na rzecz środowiska ludzi starszych.

Ważnym elementem działań w zakresie wsparcia kapitału społecznego jest obszar pomocy społecznej. Klientami pomocy społecznej są osoby, które nie są w stanie zaspokoić we własnym zakresie podstawowych potrzeb życiowych. Liczba osób korzystająca z pomocy MOPS w 2020 roku wynosiła 21,8 tys., co stanowi 3,55% mieszkańców miasta. W odniesieniu do roku ubiegłego, odnotowano zmniejszenie świadczeniobiorców o 2 099 osób

TAB. 6. | OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY MOPS

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	36 692	35 990	31 293	27 045	23 947	21 848
% mieszkańców	6,05	5,55	4,90	4,26	3,83	3,55

Źródło: UMŁ

Przyczyną konieczności udzielania pomocy były dysfunkcje wynikające ze złego stanu zdrowia, sytuacji na rynku pracy lub uzależnienia od środków psychoaktywnych. W wielu przypadkach dysfunkcje te były ze sobą sprzężone.

Najczęstszymi dysfunkcjami występującymi w rodzinach, którym przyznawano pomoc była długotrwała lub ciężka choroba (13 tys. osób), bezrobocie (12,6 tys. osób), oraz niepełnosprawność (7,8 tys. osób). Pomoc mieszkańcom miasta udzielana była w formie zasiłków pie-

niężnych oraz w formie bezgotówkowej, polegającej na pokrywaniu kosztów świadczeń (np. pokrywaniu kosztów posiłków, leków itp.). Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej świadczenia miały charakter stały, okresowy lub celowy (świadczenia jednorazowe przyznawane na zaspokojenie określonej potrzeby np. na zakup żywności, odzieży, opału, leków). W 2020 r. łącznie na taką pomoc wydano 57,8 mln zł.

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” stosowano 2 formy pomocy: wydawanie posiłku lub wypłatę zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osoby dorosłe (posiłki w jadalniach i kuchniach społecznych). W roku 2020 realizowano wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”. Na realizację zadania wydatkowano ogółem 13,1 mln zł, z czego 2,9 mln zł (tj. 22,09 %) pochodziło z budżetu gminy.

W przypadku dzieci oraz uczniów program „Posiłek w szkole i domu” decyzję o potrzebie udzielenia dziecku pomocy w formie posiłku podejmował odpowiednio dyrektor przedszkola lub szkoły.

Przyznawanie pomocy bez wymogu przeprowadzania wywiadu środowiskowego było możliwe dzięki przyjęciu przez Radę Miejską w Łodzi Uchwały Nr III/64/18 z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu ostonowego „Szczególne zasady dożywiania dzieci i uczniów” na lata 2019-2023. W 2020 r. tego rodzaju pomocą objęto 29 dzieci, wydano 1 624 posiłków o wartości 11,2 tys. zł (dla porównania w 2019 r. pomocą objęto 14 dzieci, wydano 1 077 posiłków o wartości 7,9 tys. zł).

Osoby i rodziny, w których występował problem uzależnienia od alkoholu, korzystały z jadalni i kuchni społecznych prowadzonych przez podmioty niepubliczne, usytuowanych w 4 punktach miasta. Kuchnie i jadalnie zapewniały od poniedziałku do piątku gorące posiłki oraz wydawały suchy prowiant na dni wolne od pracy. Z pomocy żywnościowej skorzystało 530 osób (2019 – 619).

W 2020 r. dla najuboższych mieszkańców Łodzi, wymagających pilnego zaopatrzenia w leki i środki opatrunkowe, prowadzono projekt „Apteka Komunalna”, z którego skorzystały 1 808 osoby (2019 – 3 204), a wartość świadczeń wyniosła 404,7 tys. zł.

Najwięcej środków w 2020 r. wydatkowano na zasiłki stałe (23,2 mln zł) oraz okresowe (18,8 mln zł). Natomiast największa grupa świadczeniobiorców korzystała z zasiłków celowych, których koszt sięgał 13,6 mln zł.

TAB. 7. | ŚWIADCZENIA REALIZOWANE PRZEZ MOPS

		2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłki stałe	Wartość w mln zł	27,07	26,0	24,05	24,44	23,2
	Liczba osób	5 484	5 433	5029	4 689	4 351
	Liczba świadczeń	53 810	52 081	49 512	45 868	44 225
	Srednia wysokość świadczenia w zł	503,00	499,21	485,77	532,77	542,68
Zasiłki okresowe	Wartość w mln zł	31,75	25,40	21,00	19,25	18,79
	Liczba osób	14 168	12 441	10 546	9 407	8 711
	Liczba świadczeń	106 863	90 429	76 143	65 900	63 707
	Srednia wysokość świadczenia w zł	297,13	280,83	275,82	292,09	294,95
Pomoc w formie posiłku*	Wartość w mln zł	4,2	3,56	3,04	2,52	1,50
	Liczba osób	6 729	5 515	4 934	3 739	2 946
	Liczba świadczeń	863 532	715 960	596 490	472 693	313 155
	Srednia wysokość świadczenia w zł	4,87	4,97	5,10	5,33	4,82
Zasiłki celowe**	Wartość w mln zł	12,52	15,82	15,45	14,52	13,59
	Liczba osób	15 832	13 534	15 114	14 947	12 075
	Liczba świadczeń	131 821	111 039	89 445	80 689	72 920
	Srednia wysokość świadczenia w zł	94,96	142,43	172,71	179,9	186,36
Sprawienie pochówku	Wartość w mln zł	1,0	0,92	0,76	0,85	0,69
	Liczba osób	286	265	216	239	217
	Liczba świadczeń	286	265	216	239	217
	Srednia wysokość świadczenia w zł	3 510,69	3 467,69	3 513,11	3 557,50	3 182,37
Zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	Wartość w tys. zł	23,7	57,2	27,3	16,05	12,05
	Liczba osób	30	47	33	16	11
	Liczba świadczeń	30	49	33	16	11
	Srednia wysokość świadczenia w zł	790,00	1 167,35	827,27	1 003,13	1 095,46
Bilety kredytowane	Wartość w zł	84,90	66,60	467,0	332	288
	Liczba osób	3	2	4	7	
	Liczba świadczeń	4	4	13	10	8
	Srednia wysokość świadczenia w zł	21,23	16,65	35,92	33,20	36
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych	Wartość w zł			66 693	57 304	55 074
	Liczba osób	11	14	14	17	15
	Liczba świadczeń	210	242	378	231	214
	Srednia wysokość świadczenia w zł	249,46	210,27	176,44	248,07	262,03
Razem	Wartość w mln zł	78,5	76,6	71,8	64,4	57,85

W 2020 r. Centrum Świadczeń Socjalnych udzielało wsparcia finansowego w formie (liczba rodzin/gospodarstw domowych – kwota):

- zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego (11 430 - 35,76 mln zł),
- świadczenia wychowawczego (11 430 - 35,76 mln zł),
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego (3 303 – 16,83 mln zł),
- dodatku mieszkaniowego (8 662 – 20,87 mln zł) i energetycznego (3 373 – 0,40 mln zł),
- jednorazowego świadczenia na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (40 – 0,17 mln zł)
- świadczenie dobry start (45 336 – 18,058 mln zł).

Z pozostałych świadczeń rodzinnych skorzystało 17 337 rodzin/gospodarstw domowych.

TAB. 8. | OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY CENTRUM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN/GOSPODARSTW DOMOWYCH			
	2017	2018	2019	2020
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	11 950	12 062	14 555	11 430
Pozostałe świadczenia rodzinne	23 273	23 241	28 929	17 337
Fundusz alimentacyjny	3 101	2 823	3 638	3 303
Świadczenia wychowawcze	40 069	37 598	69 521	70 637
Dodatki mieszkaniowe	13 604	12 204	9 662	8 622
Dodatki energetyczne	4 522	4 399	4 105	3 727
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	-*	53	52	40
Świadczenie dobry start	-*	-*	45 107	46 633

* nie obowiązywało

Źródło: UMŁ

Ponadto Centrum Świadczeń Socjalnych podejmuje działania wobec dłużników alimentacyjnych, na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2020 r. podjęto działania wobec 3 159 dłużników (2019 – 3 589).

TAB. 9. | ŚWIADCZENIA WYPŁACONE PRZEZ CENTRUM ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

RODZAJ ŚWIADCZENIA	WARTOŚĆ W MLN ZŁ			
	2017	2018	2019	2020
Dodatki mieszkaniowe	25,50	23,95	21,80	20,87
Dodatki do zasiłku rodzinnego	4,44	4,67	4,51	4,10
Zasiłek rodzinny	29,53	31,39	29,24	23,84
Zasiłek rodzinny z dodatkami	44,43	46,53	43,15	35,76
Zasiłek pielęgnacyjny	23,11	23,65	28,56	31,87
Świadczenie pielęgnacyjne	27,88	31,59	35,76	45,01
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	3,89	3,75	3,12	2,45
Fundusz alimentacyjny	21,44	19,81	18,13	16,83
Specjalny zasiłek opiekuńczy	1,34	1,38	1,62	1,49
Zasiłek dla opiekuna	0,95	0,62	0,53	0,39
Świadczenie rodzicielskie	12,66	11,92	10,52	10,28
Świadczenie wychowawcze	280,97	267,97	421,95	586,87
Dodatek energetyczny	0,55	0,52	0,47	0,40
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	0,21	0,22	0,22	0,17
Świadczenie dobry start	-*	17,81	18,44	18,06

* nie obowiązywało

Źródło: UMŁ

W 2020 r. wypłacono łącznie 798 mln zł (w 2019 – 638 mln zł) różnych świadczeń, a wzrost spowodowany był wprowadzeniem świadczenia dobry start oraz wzrostem skali wypłat zasiłku rodzinnego i świadczenia pielęgnacyjnego.

W obszarze pomocy społecznej istotną rolę pełnią asystenci rodziny. Ich zadaniem jest udzielanie pomocy w pokonywaniu bieżących problemów, w nabywaniu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększeniu kompetencji rodzicielskich. O przydzielenie asystenta rodziny, który prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania wnioskuje pracownik socjalny.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował 23,5 etatami asystentów rodziny. Wspieraniem asystenta rodziny objęto łącznie 562 rodziny. Placówki wsparcia dziennego mają na celu udzielenie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W 2020 r. placówki te prowadzone były w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewniającej dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- opiekuńczo-specjalistycznej, do której zadań należała opieka i wychowanie, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, zabawa i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, organizacja zajęć socjoterapeutycznych,

terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych,

- pracy podwórkowej obejmującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Zadaniem pracowników placówek wsparcia dziennego było pomaganie rodzicom w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym celu podejmowali oni współpracę ze szkołami, kuratorami sądowymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Wychowankowie placówek objęci byli pomocą w formie dożywiania, a także doposażenia w artykuły szkolne. Zapewniono im możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, rozwijania swoich zainteresowań. Dzięki podejmowanym przez pracowników działaniom wychowankowie placówek wsparcia dziennego mieli szansę na zrównoważony rozwój oraz wyrównanie szans edukacyjnych.

Placówki wsparcia dziennego prowadzone były przez organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Podmioty te prowadziły 28 placówek, dysponujących 910 miejscami. W 2020 r. z usług skorzystały 1 124 osoby.

Na terenie Łodzi funkcjonowały 32 placówki opiekuńczo-wychowawcze w tym 12 niepublicznych, zapewniających dzieciom pozbawionym opieki rodziców, całodobową opiekę i wychowanie dysponujących 566 miejscami w tym: w placówkach publicznych 471 miejsca oraz 95 miejsca w placówkach niepublicznych.

TAB. 10 | MIEJSCA W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Miejsca w placówkach	566	566	574	574	536	567
Dzieci objęte instytucjonalną formą pieczy zastępczej (narastająco)	612	571	573	536	759	654
Skierowania do łódzkich placówek (socjalizacyjnych i interwencyjnych)	341	327	339	150	270	225
Dzieci oczekujące na miejsce w placówce (stan na 31 grudnia)	68	33	23	4	47	11

Źródło: UMŁ

W 2020 r. gotowość do podjęcia się opieki nad dziećmi zadeklarowało 60 osób (kandydaci spokrewnieni i niespokrewnieni). Zorganizowano dla nich 4 szkolenia podstawowe na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, a także dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W 2020 zawarto 11 umów z nowymi kandydatami, w tym 3 na prowadzenie rodzinnego domu dziecka, 2 na założenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej

funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną oraz 5 na rodzinę zastępczą zawodową. W wyniku przekształceń form rodzicielstwa zastępczego w 2020 r. podpisano 1 dodatkową umowę na rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

W 2020 r. w Wydziale Wspierania Pieczy Zastępczej zatrudnionych było 12 specjalistów: 3 pedagogów i 9 psychologów oraz 1 psychoterapeuta. W ramach rodzinnych form pieczy zastępczej specjaliści udzielili:

- 2 083 specjalistycznych porad 449 rodzinom zastępczym (w 2019 r. – 1 384 porad dla 568 rodzin),
- 60 konsultacji rodzicom biologicznym dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (w 2019 r. – 62),
- 4 511 konsultacji pracownikom sprawującym opiekę nad rodzinnymi formami pieczy zastępczej (w 2019 r. – 1 415),
- zbadali za pomocą testów psychologicznych 283 kandydatów deklarujących chęć podjęcia się funkcji rodzinnej pieczy zastępczej (w 2019 r. - 233), 103 istniejące rodziny zastępcze sprawujące opiekę, oraz 6 rodzin, które złożyły wniosek do Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej o przekształcenie w inną formę rodzinnej pieczy zastępczej
- sporządzili 196 diagnoz psychofizycznych dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej (w 2019 r. - 235),

- sporządzili 213 opinii dla kandydatów na rodziców zastępczych (2019 – 171) oraz 76 opinii psychologicznych dla rodzin już funkcjonujących (w 2019 r. - 101), a także:

- przeprowadzili 278 godzin terapii dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz ich rodziców zastępczych (w 2019 r. - 452),
- uczestniczyli w 240 zespołach, w tym 168 ds. oceny sytuacji dzieci, 20 ds. oceny sytuacji rodziny i 26 ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego (w 2019 r. 1 184 zespołów, z czego 1 032 ds. oceny sytuacji dzieci, 35 ds. oceny sytuacji rodziny i 117 ds. oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego).

Z każdą rodziną zastępczą zawodową oraz z prowadzącymi rodzinny dom dziecka pracuje specjalista (psycholog lub pedagog) przydzielony do konkretnej rodziny. Specjaliści służą również wsparciem publicznym placówkom opiekuńczo - wychowawczym typu rodzinnego. Zatrudnieni w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej psycholodzy oraz pedagodzy wspierali rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Specjaliści uczestniczyli w 60 spotkaniach z rodzicami biologicznymi oraz uczestniczyli w 44 spotkaniach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z ich rodzicami biologicznymi. Specjaliści Wydziału Wspiera-

nia Pieczy Zastępczej przeprowadzili 126 konsultacji z instytucjami związanymi z opieką nad dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.

W 2020 r. 28 rodzin prowadziło rodzinne domy dziecka dla 181 dzieci.

TAB. 11 | RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ

	Liczba rodzin					Liczba dzieci				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Rodziny zastępcze spokrewnione	749	753	658	709	718	940	953	842	905	924
Rodziny zastępcze niezawodowe	266	271	242	264	266	319	321	288	309	311
Rodziny zastępcze zawodowe	21	22	24	28	28	54	55	63	83	81
Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	15	17	14	23	23	22	25	18	30	31
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	21	20	16	18	17	80	84	44	61	67
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rodzinne domy dziecka	13	14	21	25	28	77	84	127	159	181

Źródło: UMi

W przypadku niemożności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (rodzinnej lub instytucjonalnej) na terenie powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przepisy pozwalają na zawarcie odpowiednich porozumień. W 2020 r. Miasto Łódź miało porozumienia dotyczące:

- umieszczenia dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej – z 35 powiatami (5 nowych porozumień z 3 powiatami) dotyczących 5 dzieci. Łącznie na terenie łodzi rodzinne formy pieczy zastępczej objęły opieką łącznie 1595 dzieci, z czego 87 dzieci to mieszkańcy innych powiatów,

- umieszczenia łódzkich dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w innych powiatach – Miasto współpracowało z 78 powiatami, w tym z 15 powiatami zawarło w ubiegłym roku 35 nowe porozumienia. Dotyczyły one 35 łódzkich dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Łącznie w 2020 r. 245 małoletnich mieszkańców łodzi znalazło opiekę w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Wykonawcami usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawnych były:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- łódzki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego

Krzyża,

- Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym Okaż Serce
- Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów,
- Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych.

Pomoc obejmowała zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zaleconą przez lekarza oraz w miarę możliwości utrzymywanie kontaktów z otoczeniem. Wymiar czasu świadczonych usług uzależniony jest od stanu zdrowia i sytuacji rodzinnej podopiecznego. Z usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, w 2020 roku w ilości 599 tys. godzin skorzystało 2 654 osoby. Ich koszty wyniosły ok. 14 mln zł.

Osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które z uwagi na zaawansowany wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną wymagały wsparcia korzystały z Dziennych Domów Pobytu. Placówki te prowadzone są przez Miasto oraz Caritas Archidiecezji Łódzkiej. W strukturach organizacyjnych MOPS znajduje się 17 miejskich Domów Dziennego Pobytu i 1 w strukturze Domu Pomocy Społecznej. Dysponowały one łącznie 855 miejscami. W 2020 r. z placówek tych skorzystało 960 osób (w 2019 r. – 1 097 osoby). Caritas Archidiecezji Łódzkiej prowadził 2 Domy o łącznej planowanej liczbie miejsc – 95, w 2020 r. z usług placówek skorzystało 82 osoby.

W związku ze stanem pandemii COVID-19 w okresie od dn. 12.03 do 30.06. działalność miejskich Domów Dziennego Pobytu była zawieszona. Seniorom dowożono posiłki do domów. Po wznowieniu działalności placówki funkcjonowały z zachowaniem reżimu sanitarnego, w oparciu o rekomendacje dotyczące działalności placówek pobytu dziennego opracowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, w uzgodnieniu z Ministerstwem Zdrowia oraz Państwową Inspekcją Sanitarną. W ramach działających na terenie łodzi Dziennych Domów Pomocy funkcjonował Dzienny Dom „Senior-WIGOR” mieszczący się w łodzi przy ul. Senatorskiej 4. Dom był ośrodkiem wsparcia dziennego, z usług którego mogli korzystać mieszkańcy miasta łodzi - osoby nieaktywne zawodowo w wieku powyżej 60 roku życia. Placówka dysponowała 50 miejscami. W 2020 r. z usług placówki skorzystało narastająco 59 osób.

Dom realizował zadania wynikające z Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, w szczególności zapewniał usługi: socjalne, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, terapii zajęciowej.

W ramach MOPS działają 2 Domy Dziennego Pobytu

dla Osób Niepełnosprawnych przy ul. Rojnej 18a (45 miejsc organizacyjnych), z filią przy ul. Piotrkowskiej 121 (20 miejsc dla osób powyżej 18 roku życia) oraz przy ul. Ćwiklińskiej (35 miejsc). Placówki dysponują miejscami przeznaczonymi dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, z dziecięcym porażeniem mózgowym, zespołem Downa i autyzmem. W wyjątkowych sytuacjach i w miarę wolnych miejsc, dopuszcza się pobyt osób w wieku powyżej 35 roku życia. Domy zapewniają podopiecznym opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania. Ogółem w 2020 r. Domy Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych zapewniały 100 miejsc, z których rotacyjnie w ciągu roku skorzystało 932 osoby (w 2019 r. do placówek uczęszczało 93 osoby).

W 2020 r. w Łodzi funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej o różnym profilu, w tym 13 prowadzonych przez Miasto Łódź i 2 prowadzone na zlecenie Miasta

Plac zabaw na „Młynku”

przez podmioty niepubliczne. Placówki te dysponowały miejscami dla 1 985 pensjonariuszy. Oczekujących na miejsce było 494 osoby.

Wydatki bieżące związane z prowadzeniem domów pomocy społecznej w 2020 r. wyniosły 100,4 mln zł (2019 – 92,5 mln zł). W tym ujęte zostały środki uzyskane od Wojewody łódzkiego w łącznej wysokości 2,4 mln zł przyznane decyzjami Ministra Finansów:

- z dnia 3 lipca 2020 roku, na bieżącą działalność domów pomocy społecznej, w tym na przyznanie gratyfikacji osobom zatrudnionym w domach pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników narażonych na negatywne skutki wystąpienia stanu epidemii wirusa COVID-19,

- z dnia 22 października 2020 roku, na bieżącą działalność domów pomocy społecznej, w tym na przygotowanie i zabezpieczenie domów pomocy społecznej przed wzrostem zakażeń wywołanych wirusem COVID-19, a w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zapewnienia ciągłości usług świadczonych przez te jednostki,

- z dnia 6 listopada 2020 roku, którą przyznane zostały środki z przeznaczeniem na bieżącą działalność domów pomocy społecznej, w tym z uwagi na epidemię wywołaną wirusem COVID-19 na zagwarantowanie właściwej opieki nad mieszkańcami, w szczególności na wynagrodzenia i gratyfikacje dla osób świadczących pracę oraz zapewniających ciągłość realizacji usług w tych placówkach. Wydatki inwestycyjne w DPS prowadzonych przez Miasto Łódź wyniosły 1,9 mln zł., wydatki związane z bieżącą działalnością wyniosły 4,04 mln zł., wydatki związane ze zleceniem osobie fizycznej prowadzenia Rodzinnego Domu Pomocy wyniosły 115,2 tys. zł.

Ponadto wydatki na utrzymanie mieszkańców Łodzi w domach pomocy społecznej położonych poza powiatem łódzkim wyniosły 5,6 mln zł (2019 - 5,5).

Zadania rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizował Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych i były nimi:

- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego,
- dofinansowanie do pokrycia osobom niepełnosprawnym kosztów usuwania barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych,
- dofinansowanie organizacjom pozarządowym realizującym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych kosztów organizacji zajęć i imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych,
- usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika,
- finansowanie i nadzór nad działalnością warsztatów terapii zajęciowej,
- pilotażowy program „Aktywny samorząd”,
- wyrównywanie różnic między regionami III obszar D,
- pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III.

Wydatki poniesione na rehabilitację społeczną osób

„Stawy Stefańskiego” – plac zabaw i siłownia

niepełnosprawnych oraz na realizację programu pilotażowego „Aktywny samorząd” w 2020 roku wyniosły łącznie 14,8 mln zł, wydatki poniesione na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych (bez programu „Aktywny samorząd” i programu „Wyrównywania różnic między regionami III” w obszarach B i C) wyniosły 14,2 mln zł.

W ramach realizacji działań na rzecz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2020 znalazły się:

- Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych - skorzystało 1 480 osób,
- Dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego – skorzystało 3 273 osób,
- Dofinansowanie do pokrycia kosztów usuwania barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych – skorzystało 379 osób,
- Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych – skorzystało 7 osób,
- Dofinansowanie usług tłumacza migowego lub tłumacza przewodnika – skorzystało 5 osób,

Bieg Sylwestrowy

-Udział w warsztatach terapii zajęciowej - skorzystały 322 osoby.

Głównym celem pilotażowego programu „Aktywny samorząd” było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestniczenie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji.

W omawianym roku do MOPS wpłynęło 665 wniosków dotyczących tego programu we wszystkich obszarach wsparcia, z czego pozytywnie rozpatrzono 581. Program był finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a jego koszt wyniósł 0,8 mln zł i będzie realizowany do 15 kwietnia 2021 r.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami III” w obszarach D był finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Koszt programu wyniósł 0,1 mln zł.

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi – Moduł III” - finansowany był ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Celem programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także objęcie wsparciem samorządów powiatowych, które w wyniku sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi uruchomiły dodatkowe wsparcie dla osób niepełnosprawnych.

W roku ubiegłym do MOPS wpłynęło 1 186 wniosków z czego rozpatrzono pozytywnie 791. Środki wykorzystane w ramach programu wyniosły 1,04 mln zł.

Działający przy MOPS Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w 2020 r. wydał 7 087 orzeczeń (w 2019 - 11 634). Ponadto Zespół wystawił 1 404 legitymacje potwierdzające posiadanie niepełnosprawności (w 2019 - 3 354) oraz wydał 1 714 kart parkingowych osobom niepełnosprawnym i 12 kart uprawnionym placówkom. W 2020 roku na działalność Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydatkowano kwotę 1,82 mln zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne określonym grupom klientów, którzy nie podlegali obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, w szczególności: 3 615 osobom pobierającym zasiłek stały, 210 osobom objętym indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej, 1 uchodźcy objętym indywidualnym programem integracji, 68 osobom realizującym kontrakt socjalny oraz 3 dzieciom przebywającym w domach pomocy społecznej - niepodlegającym obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. W 2020 r. ww. grupom klientów opłacono 38 989 składek na łączną kwotę 1,9 mln zł.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził postępowania administracyjne w wyniku których wydano 1 852 decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Prawo to przyznano osobom, które nie były ubezpieczone i spełniały kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Wydatki związane z wydawaniem decyzji w roku 2020 r. wyniosły 79,3 tys. zł – w ramach dotacji z budżetu państwa na ten cel.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznawane są na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego. Dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Z takich usług Towarzystwa Przyjaciół Niepełnosprawnych oraz Stowarzyszenia Opiekuńczego „Nadzieja” o wartości 530,5 tys. zł skorzystało 26 osób (2019 - 31 osoby, wartość 596,9 tys. zł).

Osobom z zaburzeniami psychicznymi, bezpośrednio po zakończeniu hospitalizacji, umożliwiono pobyt w prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w 7 Mieszkaniach Chronionych w Łodzi.

W czasie pobytu podopieczni przygotowywani byli do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Ogółem w 2020 r. takie mieszkania zapewniały 40 miejsc, z których rotacyjnie skorzystały 44 osoby (2019 – 34 oso-

Ulica Piotrkowska

by).

Projekty dofinansowane, realizowane przez MOPS w 2020 r.:

- „Dobry początek” realizowany w latach 2020 – 2023 Projekt skierowany do usamodzielniających się wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Celem projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa uczestników projektu. W ramach reintegracji społecznej zaplanowano takie instrumenty oddziaływania jak m.in.: wsparcie asystentów usamodzielnienia, tutoring, warsztaty rozwoju osobistego, poradnictwo specjalistyczne, terapię uzależnień, grupy wsparcia, korepetycje. W ramach reintegracji zawodowej zaplanowano doradztwo zawodowe i szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe. Zakładane efekty działań to podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą, ułatwienie startu w dorosłe życie. Projekt realizowany w partnerstwie MOPS w Łodzi z Fundacją Szczęśliwej Drogi oraz Fundacją Robinson Crusoe.
- Opiekuńcza Łódź bis. Projekt realizowany w latach 2020 – 2021 skierowany jest do osób niesamodzielnich, w tym osób starszych lub z niepełnosprawnościami, oraz do ich rodzin i opiekunów fakt. Uczestnicy projektu uzyskali dostęp do takich form pomocy jak: wsparcie psychologa, pracowników socjalnych, prawnika, Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej, mieszkania wspomagane, Rodzinny Dom Pomocy, usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze psychiatryczne w miejscu zamieszkania, wypożyczalnia sprzętu wspomagającego lub pielęgnacyjnego, zapewnienie transportu i posiłków. Efektem projektu będzie zwiększenie samodzielności oraz zdolności do uczestniczenia w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym osób niesamodzielnich, w następstwie umożliwiającej ich opiekunom powrót na rynek pracy. Projekt realizowany w partnerstwie Miasta Łódź/Wy-

działu Zdrowia i Spraw Społecznych oraz MOPS w Łodzi z Towarzystwem Przyjaciół Niepełnosprawnych, Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Dla Rodziny, Fundację Pomocy Niepełnosprawnym Okaż Serce.

- Aktywna Łódź. Projekt realizowany w latach 2018 – 2020, skierowany do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, klientów MOPS, zamieszkujących obszar rewitalizacji. Celem projektu jest aktywizacja zawodowa uczestników projektu. W ramach reintegracji społecznej zastosowano następujące instrumenty oddziaływania: warsztat rozwoju osobistego, Program Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, streetworking, szkolenie z podstaw obsługi komputera, terapię uzależnień, grupy wsparcia, kurs prawo jazdy kat. b. W ramach reintegracji zawodowej zastosowano z kolei takie instrumenty oddziaływania jak: poradnictwo zawodowe grupowe i indywidualne, szkolenia zawodowe.

- Rodzina w Łodzi do celu. Projekt realizowany w latach 2018 – 2021, skierowany do rodzin biologicznych i rodzin zastępczych. Celem projektu jest wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych uczestników, wsparcie procesu rozwiązywania problemów rodzin wynikających z głębokich i utrwalonych zaburzeń emocjonalnych zarówno rodziców, jak i dzieci oraz, w rezultacie, poprawienie funkcjonowania rodzin. W przypadku rodzin, którym zabrano dzieci aktywność projektowa nakierowana jest na działania zmierzające do powrotu dziecka do rodziny biologicznej, w przypadku rodzin, którym grozi odebranie dzieci aktywność dotyczy działań prewencyjnych.

- Aktywizacja plus. Projekt realizowany w latach 2019 – 2021 skierowany do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, klientów MOPS. Celem projektu jest aktywizacja zawodowa uczestników projektu. W ramach reintegracji społecznej zastosowano następujące instrumenty oddziaływania: warsztat rozwoju osobistego, poradnictwo specjalistyczne, szkolenie z podstaw obsługi komputera, terapię uzależnień, grupy wsparcia, kurs prawo jazdy kat. b. W ramach reintegracji zawodowej zastosowano z kolei takie instrumenty oddziaływania jak: poradnictwo zawodowe grupowe i indywidualne, szkolenia zawodowe

- Nasze świetlice. Projekt realizowany w latach 2019 – 2022, którego celem jest poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz niwelowanie deficytów rozwojowych i braków edukacyjnych

u dzieci, poprzez rozszerzenie oferty wsparcia świetlic środowiskowych funkcjonujących na terenie miasta. Dzięki działaniom realizowanym w ramach projektu udało się osiągnąć następujące efekty:

- zmotywowanie dorosłych uczestników projektu do aktywizacji zawodowej,
- wyrównanie szans edukacyjnych dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych,
- poprawa zachowań dzieci i młodzieży oraz cech niezbędnych w życiu społecznym,
- poprawa zasad kultury osobistej życia codziennego oraz wzajemnego szacunku,
- poprawa koncentracji, kreatywności i twórczego myślenia,
- nabycie umiejętności współpracy w grupie, rozwinięcie poczucia współodpowiedzialności za grupę,
- rozwinięcie sfery emocjonalnej, poznawczej, społecznej, co wpłynęło na poprawę ich funkcjonowania na terenie domu, szkoły oraz świetlicy/ogniska/klubu, a także większą motywację do pracy,
- podniesienie kompetencji językowych i matematycznych, poprawa wyników w nauce.

W roku 2020 zatrudniono w ramach projektu, rotacyjnie 3 pracowników socjalnych oraz 3 asystentów rodzinnych, po jednym na każdym Wydziale Pracy Środowiskowej. Do otwartego konkursu ofert na realizację działań w świetlicach i ogniskach przystąpiło 10 organizacji pozarządowych (działania realizowane w 15 placówkach wsparcia dziennego). Ze wsparcia w ramach projektu w 2020 r. skorzystały 444 osoby.

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej były realizowane w trzech obszarach:

- Kluby Integracji Społecznej. Zorganizowano i zarządzano pracami społecznie użytecznymi dla 47 osób finansowanych z funduszu pracy, zorganizowano i zarządzano pracami społecznie użytecznymi dla 4 osób finansowanych z rezerw MRPiPS w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, Aktywizacja Plus.

- Program Aktywizacja i Integracja (PAI). Program ma na celu integrację społeczną i zawodową osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łodzi i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujących kontrakt socjalny. Uczestnikami programu były osoby zrekrutowane do projektu „Aktywizacja plus”, który był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych były realizowane w ramach prac społecznie użytecznych, natomiast działania w zakresie

integracji społecznej bezrobotnych były realizowane poprzez grupowe poradnictwo specjalistyczne oraz treningi umiejętności społecznych. Prace społecznie użyteczne w ramach PAI wykonywane były w 3 podmiotach na terenie Łodzi, w wymiarze 10 godzin tygodniowo. Do ww. prac skierowano 10 osób. Program Aktywizacja i Integracja w 2020 roku ukończyły 4 osoby.

- Prace społecznie użyteczne. Do wykonywania prac społecznie użytecznych kierowane były osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Bezrobotni kierowani byli do wykonywania prac społecznie użytecznych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej po uwzględnieniu ich umiejętności, miejsca zamieszkania oraz potrzeb danej placówki. W pracach społecznie użytecznych wzięło udział 11 miejskich jednostek organizacyjnych oraz 4 organizacje pozarządowe, skierowano narastająco 47 osób (30 kobiet i 17 mężczyzn). z czego 1 osoby spełniając oczekiwania w zakresie sumienności, rzetelności i odpowiedzialności w wykonywaniu prac społecznie użytecznych otrzymały zatrudnienie na umowę o pracę w tej placówce, w której wykonywała pracę.

W 2020 r. współpraca z organizacjami pozarządowymi, polegająca na organizacji konkursów ofert, zawierania umów i ich rozliczania pod względem finansowym w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innych ustaw, należała do zadań Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ.

Miasto Łódź zleciło powyższe zadania 41 podmiotom.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi współpracował z Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UMŁ przy realizacji następujących zadań:

- Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- Rozwój pieczy zastępczej,
- Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- Organizowanie i świadczenie pomocy osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu bądź wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostki całodobowej opieki,
- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzi-

nie w zakresie zmniejszania negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie,

- Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne,
- Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem substancji psychoaktywnych,

W 2020 r. trwały prace w ramach projektu: „Budowa systemów teleinformatycznych wspierających realizację I Etapu Programu Inteligentna Polityka Społeczna w Łodzi – IPS” – całkowita wartość projektu 10,5 mln zł, w tym dofinansowanie 6,7 mln zł. Celem projektu jest zwiększenie integracji usług świadczonych w obszarze polityki społecznej oraz usprawnienie komunikacji z mieszkańcami w tym obszarze. Projekt, realizowany jest przez Łódzki Ośrodek Geodezji, na potrzeby i przy udziale: Urzędu Miasta Łodzi (Biura ds. Rewitalizacji i Mieszkalnictwa, Wydziału Zarządzania Kontaktami z Mieszkańcami, Wydziału Edukacji oraz Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych), Centrum Świadczeń Socjalnych, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy i Zarządu Lokalni Miejskich.

W opisywanym roku przygotowano do działania oprogramowanie, realizujące usługi elektroniczne dla mieszkańców i pracowników jednostek w obszarze usług społecznych. Obejmuje ono:

- Oprogramowanie IPS front-end,
- Portal IPS,
- Elektroniczne wnioski,
- Oprogramowanie IPS back-office:
- Funkcjonalność Autodiagnozy,
- Platformę wymiany danych,
- Aplikację MOPS - Informacja o wolnych miejscach,
- Aplikację ŁKDR – Łódzka Karta Dużej Rodziny,
- Moduł analityczny,
- Aplikację Elektroniczna Karta Zdrowia Ucznia,
- Aplikację ZLM-BRIM do obsługi wniosków o lokale komunalne i socjalne,
- Aplikację do wsparcia Klubów Integracji Społecznej.

W 2020 r. kontynuowano program „Łódzka Karta Dużej Rodziny”. W 2020 r. rozpatrzono pozytywnie 383 wnioski o wydanie karty dla nowych rodzin, 792 wnioski o kontynuację kart i 27 wniosków o wydanie duplikatu

karty. Ogółem obsłużone 1202 wnioski przełożyły się na 5951 wydanych kart. W realizacji programu uczestniczą jednostki organizacyjne Miasta, podmioty zależne od Miasta oraz szereg partnerów zewnętrznych. Jako partnerzy publiczni uczestniczą miejskie teatry, muzea, galerie sztuki, domy kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Zarząd Dróg i Transportu w Łodzi, Zarząd Zieleni Miejskiej, Miejski Ogród Zoologiczny, szkoły dysponujące pływalniami, przedszkola publiczne i żłobki miejskie. Program „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny” uruchomiony 16 czerwca 2014 r. jako zadanie zlecone z zakresu administracji publicznej, koordynowany jest przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i skierowany do rodzin wielodzietnych, z trójką lub większą liczbą dzieci w celu zapewnienia im nowych ulg i uprawnień. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. W 2020 r. rozpatrzono pozytywnie 682 wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny – ogólnopolskiej dla nowych rodzin, 199 wniosków o kontynuację kart, 61 wniosków dot. uzupełnienia rodziny i 113 wniosków o wydanie duplikatu karty bądź dodatkowej formy KDR. Ogółem obsłużone 1505 wniosków przełożyło się na 3088 wydanych kart w formie tradycyjnej i 2848 przyznanych kart w formie elektronicznej. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej lub transportowej na terenie całego kraju. Dzięki Karcie osoby z rodzin wielodzietnych otrzymują m.in. ustawowe zniżki na przejazdy kolejowe (rodzice lub małżonkowie rodziców 37% na bilety jednorazowe oraz 49% na miesięczne); zniżki w opłatach paszportowych (75% w przypadku dzieci i 50% dla rodziców i małżonków rodziców) oraz darmowe albo zniżkowe wstępy do wielu instytucji i placówek.

W 2020 roku w ramach zadania „Pomoc dla cudzoziemców” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi w formie Indywidualnego Programu Integracji uchodźców objętych były 2 rodziny. W 2020 r. wydatkowano na realizację zadania kwotę 4,9 tys. zł oraz opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 174,15 zł. Cudzoziemcy objęci byli także wsparciem w formie pracy socjalnej, która polega na monitorowaniu postępów w procesie integracji oraz wsparciu w kontaktach cudzoziemców z instytucjami (szkołami, do których uczęszczają dzieci, szkołami językowymi, Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi).

Pracownik socjalny wspiera cudzoziemców w rozwiązywaniu codziennych problemów, wyjaśnia formalności administracyjne, towarzyszy podczas wizyt w instytucjach, proponuje kontakt z organizacjami, mogącymi wesprzeć cudzoziemca. Liczba uchodźców w 2020 była niska z powodu pandemii COVID – 19.

W 2020 roku w ramach zadania „Pomoc dla repatriantów” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi w formie wypłaty świadczeń zrealizowano 4 decyzje Prezydenta Miasta Łodzi w ramach pomocy finansowej na częściowe pokrycie poniesionych kosztów remontu i wyposażenia lokalu mieszkalnego na kwotę 24,7 tys. zł.

W związku z realizacją zadania wynikającego z ustawy o Karcie Polaka, związanego z wypłatą świadczeń pieniężnych osobom, które złożyły wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały, w 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi zrealizował świadczenia na podstawie 136 decyzji, na łączną kwotę 1,4 mln zł. W 2020 roku Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych na bieżąco obsługuje zapytania repatriantów zamieszkujących na terenie byłych republik ZSRR na temat możliwości osiedlenia w Łodzi. Wydział współpracuje także z łódzkim Urzędem Wojewódzkim w zakresie bieżących zapytań od osiedlonych już w Łodzi repatriantów. W 2020 roku wydano także decyzje administracyjne w sprawie przyznania pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów związanych z remontem i wyposażeniem lokalu mieszkalnego dla dwóch repatriantów.

Istotną rolę w zakresie budowania wysokiej jakości kapitału społecznego spełnia sport i działania realizowane przez Miasto w tym zakresie.

W 2020 r. przeprowadzono inwestycje:

- „Stawy Jana” (700 tys. zł): modernizacja infrastruktury zbiornika rekreacyjnego,
- Pływalnia „Wodny Raj” (200 tys. zł): modernizacja – elektroniczny system obsługi klienta,
- Hala Sportowa przy ul. Ks. Skorupki 21 (1,3 mln zł): modernizacja hali, dokumentacja projektowa,
- Przystań na obiekcie Arturówek (600 tys. zł): I etap kompleksowego remontu budynku przystani, budowa monitoringu, remont części przystani oraz pomostów, zakup sprzętu pływającego (rowery, kajaki),
- Budowa instalacji energetycznej zasilającej obiekty sportowe MOSIR (50 tys. zł),
- Zakup kaczkomatu z Budżetu Obywatelskiego na Stawach Jana i Stawach Stefanskiego (8 tys. zł),

- Zakup ławki przystosowanej do przewijania i karmienia niemowląt na Stawach Stefańskiego z Budżetu Obywatelskiego (6 tys. zł) ,

- Zakup sprzętu koszykarskiego do hali MOSiR przy ul. Małachowskiego z Budżetu Obywatelskiego (6,3 tys. zł) oraz zestawu koszy i tablicy wyników (200,9 tys. zł),

- Zakup sprzętu do gimnastyki sportowej do hali sportowej przy ul. Karpackiej 61 (309,1 tys. zł).

Ponadto w ramach zadania „Konserwacja skomunalizowanej bazy sportowej użytkowanej przez kluby sportowe”: dokonano remontów i modernizacji na łączną kwotę na łączną kwotę 271,8 tys. zł.

W 2020 r. w drodze konkursowej i naborów wniosków podpisano 118 umów, w ramach których w aktywnościach uczestniczyło 32 tys. osób. Środki przeznaczone na ten cel wyniosły 13,5 mln zł. Konkursy i nabory dotyczyły zadań:

- „Wspieranie rozwoju sportu” – wsparcie finansowe uczestnictwa łódzkich zespołów w rozgrywkach ligo- wych,
- „Wspieranie szkolenia sportowego”,
- „Upowszechnienie sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej”,
- „Organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych”,
- „Organizacja zajęć sportowych w grach zespołowych i pływaniu dla kobiet aktywnych zawodowo”,
- „Organizacja zajęć sportowych z udziałem osób z niepełnosprawnościami”,

W ramach aktywności finansowych z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udział wzięło 9 tys. osób, przekazano 53 dotacje na kwotę 0,59 mln zł, przeprowadzono działania:

- „Łódź Sportowa - organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych” mające na celu zapobieganie uzależnieniom alkoholowym, kształtowanie umiejętności współżycia w grupie, a także promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia,
- „Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży szkolnej”, mające na celu zapobieganie uzależnieniom alkoholowym, a także promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia poprzez uczestnictwo uczniów łódzkich szkół niebędących czynnymi zawodnikami klubów sportowych oraz uczniów szkolnictwa specjalnego w bloku zawodów promujących kulturę fizyczną,
- „Lubię sport - ogólnodostępne zajęcia i imprezy sportowe dla najmłodszych łodzian”, których celem jest tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

W ramach aktywności realizowanych z Miejskiego Pro-

gramu Przeciwdziałania Narkomanii udział wzięło 1,5 tys. osób, przekazano 27 dotacji na kwotę 450 tys. zł, przeprowadzono działania:

- „Sport to zdrowie – udział we współzawodnictwie sportowym w kategoriach młodzików i juniorów”, którego celem jest tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz promowanie aktywności fizycznej poprzez systematyczne treningi i udział we współzawodnictwie sportowym.

Dodatkowo w działaniach związanych z budżetem obywatelskim w 2020 r. przyznano 184,4 tys. zł dotacji 3 organizacjom, a w działaniach uczestniczyło 1,1 tys. osób. Wśród zadań realizowanych z budżetu obywatelskiego znalazły się pikniki rodzinne, nauka jazdy na łyżwach, zajęcia fizyczne z elementami samoobrony.

W Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji zorganizowano 5 imprez, w których uczestniczyło 1,7 tys. osób. Odbyły się m. in.: Grand Prix City Trail, VI Wiosenny Cross organizowany w ramach Cyklu Biegów Przełajowych o Puchar Dyrektora MOSiR Łódź, „Turnus dla Hubcia” oraz „Bieg dla Nikolki” w ramach cyklu „Zabiegana Łódź”, zajęcia piłkarskie dla rodzin, Kiermasz Działkowca. W imprezach organizowanych na obiektach miejskich przez podmioty zewnętrzne wzięło udział ok. 10,4 tys. osób. Łącznie na wszystkich stacjonarnych zajęciach cyklicznych oraz imprezach sportowo-rekreacyjnych, a także na treningach on-line odnotowaliśmy ok. 40,7 tys. osobo/wejść.

W 2020 r. dofinansowano łącznie 64 imprezy rekreacyjno-sportowe. Najważniejszymi imprezami sportowymi odbywającymi się w Łodzi były:

- Halowy Miting Lekkoatletyczny „Orlen Cup”,
- Turnieje, mecze i zawody sportowe (koszykarskie, hokejowe, siatkarskie),
- Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej na siedząco dla osób niepełnosprawnych,
- Mistrzostwa Polski Głuchoniemych w Koszykówce Mężczyzn,
- Otylia Swim Tour,
- Ogólnopolski Finał „Czwartków Lekkoatletycznych”;
- Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Solidarności” i Olimpijczyków,
- Łódź Business Run,
- Bieg Niepodległości,
- Bieg Sylwestrowy,
- Mistrzostwa Polski w Sztafetach i Wielobojach,
- Towarzyskie mecze reprezentacji Polski siatkarek i siatkarzy.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zapewnia szeroki dostęp do równomiernie rozmieszczonej bazy rekreacyjno-sportowej. Z usług na terenach pływalni (krytych i sezonowych), lodowisk (krytych i sezonowych), sal gimnastycznych, hal i boisk sportowych, rolnowiska i przystani w 2020 r. skorzystało ponad 175 tys. osób. Z obiektów tych korzystają również łódzkie kluby sportowe i stowarzyszenia wykorzystując je jako bazę treningową oraz rozgrywając mecze. W sezonie letnim z kąpielisk łódzkich skorzystało ok. 6 tys. osób.

W 2020 r. liczba organizacji sportowych wynosiła 399, w tym 270 klubów sportowych (98 uczniowskich i 172 kluby działające w formie stowarzyszenia), 92 stowarzyszenia sportowe i 37 związków sportowych.

W ubiegłym roku zarejestrowano 11 nowych organizacji, w tym 3 stowarzyszenia sportowe oraz 8 klubów sportowych, swoją działalność zakończyło 8 klubów.

Łódzka Rada Sportu w 2020 r. obradowała 4 razy wydając przy tym 1 uchwałę. Wśród członków rady są przedstawiciele największych klubów ligowych, sportu młodzieżowego, szkolnego i powszechnego, klubów odnoszących największe sukcesy w sportach indywidualnych, sportu akademickiego, najpopularniejszej dyscypliny - piłki nożnej, byłe gwiazdy polskiego sportu, są też biznesmeni sponsorujący sport i znający zasady marketingu sportowego. Różnorodność kompetencji i zainteresowań członków rady jest jej niezaprzeczalnym atutem, ułatwiającym wszechstronne analizy. W polu widzenia gremium znajdują się wszystkie aspekty sportowego życia miasta.

W ramach działań związanych z realizacją zadań miasta w zakresie kultury fizycznej i sportu, a także działań promujących sport i kulturę fizyczną wśród mieszkańców wsparto 10 wydarzeń sportowych 27 pucharami Prezydent Miasta Łodzi oraz gadżetami i publikacjami.

W zajęciach cyklicznych prowadzonych w ramach programów sportowo-rekreacyjnych w 2020 r. wzięło udział prawie 19,1 tys. osób:

- „Sprawny Przedszkolak” – autorski program MOSiR; zajęcia ogólnorozwojowe odbywające się w przedszkolach.

- „Zdrowy Kręgosłup” – program współorganizowany przez MOSiR i Szpital Zakonu Bonifratrów św. Jana Bożego w Łodzi sp. z o. o., w ramach którego zajęcia MOSiR na Obieckie Rekreacyjnym „Stawy Jana” zostały wzbogacone o wiedzę i umiejętności fizjoterapeutów ze szpitala.

- „Bezpieczne wakacje z rowerem” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Straż Miejską, w ramach którego w miesiącach lipiec-sierpień odbywały się zajęcia z podstaw bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz znakowanie rowerów;

- „Gimnastyka sportowa dla dorosłych” – program współorganizowany przez MOSiR oraz ADGIM, w ramach którego instruktorzy z ADGIM prowadzili bezpłatne zajęcia z gimnastyki sportowej.

- „Bądź bezpieczny nad wodą” – autorski program MOSiR, w ramach którego odbywały się zajęcia z nauki pływania, podstaw udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz bezpiecznego zachowania nad wodą.

- „Gimnastyka sportowa dla rodzin” – program współorganizowany przez MOSiR oraz ADGIM, w ramach którego instruktorzy z ADGIM prowadzili bezpłatne zajęcia z gimnastyki sportowej.

- „Akademia Młodych Orłów” – program współorganizowany przez PZPN, ŁZPN oraz UMŁ w imieniu, których działa MOSiR. Treningi piłkarskie od poniedziałku do

Kino sferyczne w EC 1

piątku dla, wyselekcjonowanych podczas „Dni Talentu”, grup dzieci.

- „Pierwszy krok na lodzie” – program współorganizowany przez MOSiR oraz Miejski Klub Łyżwiarski, w ramach

którego odbywały się bezpłatne zajęcia nauki jazdy na łyżwach dla dzieci oraz dla rodzin z dziećmi.

- „Technikum Piłkarskie MOSiR Łódź” – autorski program MOSiR; treningi piłki nożnej dla dzieci.

- „Sprawny Senior” – autorski program MOSiR w skład, którego wchodzi szeroka oferta bezpłatnych zajęć dedykowanych łódzkim seniorom: nordic walking, gimnastyka w wodzie, ćwiczenia w wodzie wzmacniające mięśnie przykręgosłupowe i brzucha, gimnastyka ogólnorozwojowa, aerobik dla seniorów, tai chi.

- „Aktywizacja Podopiecznych z Miejskich Domów Pomocy Społecznej” – autorski program MOSiR; instruktor sportu prowadzi cotygodniowe zajęcia ruchowe dla podopiecznych DPS.

- „Bądź bezpieczny z MOSiR” - program autorski MOSiR w skład, którego wchodzi samoobrona dla kobiet Ving Tsun Kung Fu oraz warsztaty aikido.

MOSiR zajmował się popularyzacją mniej znanych dyscyplin sportu i form rekreacji np. kendo, capoeira, brazylijskie ju-jitsu, frisbee. Autorski projekt pod nazwą „Łódzkie Miasteczko Sportu”, którego celem było z jednej strony, zapewnienie możliwości spędzenia aktywnie czasu przez dzieci i młodzież szkolną, która podczas wakacji pozostała w Łodzi, a z drugiej strony - popularyzacja niszowych sportów, które są nie mniej atrakcyjne niż tradycyjne aktywności. Zajęcia prowadzone były w formie pokazów i wspólnych treningów ze wszystkimi chętnymi, w ramach obowiązujących wymogów sanitarnych na terenie hali sportowej przy ul. ks. Skorupki 21, co pozwoliło na zachowanie dystansu społecznego z uwagi na wielkość i funkcjonalność obiektu - bezkolizyjne wejścia i wyjścia, dużą liczbę szatni i sanitariatów.

24 października 2020 r. po raz kolejny, ze względów formalnoprawnych a także w trosce o zdrowie osób uczęszczających, stacjonarne zajęcia prowadzone przez instruktorów MOSiR zostały zawieszono. Mając wiedzę jak ważne jest, szczególnie teraz w czasie pandemii dbanie o kondycję i sprawność fizyczną, jak również o dobre samopoczucie i równowagę psychofizyczną, od 27.10.2020 r. wprowadziliśmy ponownie zajęcia w formie zdalnej, on-line na profilu MOSiR Łódź, w serwisie Facebook. Łącznie nasze treningi w przykładowym okresie, oglądało 7,5 tys. internautów. Ćwiczenia, które były transmitowane to między innymi: poranny rozruch, ćwiczenia ogólnousprawniające z krzesłem, ćwiczenia rozciągające – stabilizujące oraz wzmacniające.

FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze dzięki efektywnemu wykorzystaniu potencjału kulturalnego i kreatywnego Łodzi

2. KULTURA U PODSTAW

W Łodzi działają 23 miejskie instytucje kultury. Na tę liczbę składają się: 5 instytucji artystycznych (Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka, Teatr Powszechny w Łodzi, Teatr Muzyczny w Łodzi, Teatr „Pinokio” w Łodzi, Teatr Lalek „Arlekin” im. H. Ryla w Łodzi), 4 muzea (Muzeum Miasta Łodzi, Muzeum Kinematografii w Łodzi, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi), Miejska Galeria Sztuki, Biblioteka Miejska w Łodzi, 7 domów kultury (Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych, Bałucki Ośrodek Kultury, Centrum Kultury Młodych, Ośrodek Kultury „Górna”, Poleski Ośrodek Sztuki, Widzewskie Domy Kultury, Dom Literatury w Łodzi) oraz 5 instytucji określonych w klasyfikacji budżetowej jako „pozostałe”: Centrum Dialogu im. Marka Edelmana w Łodzi, EC1 - Łódź Miasto Kultury, Fabryka Sztuki w Łodzi, Łódzkie Centrum Wydarzeń, a także utworzona w 2019 r. inLodz21.

W 2020 r. pandemia COVID-19 i związane z nią obostrzenia w funkcjonowaniu instytucji publicznych oraz organizacji wydarzeń i zgromadzeń bezpośrednio wpłynęły na realizację bieżących zadań instytucji kultury. Mimo licznych ograniczeń w zakresie dostępności bezpośredniej (zakaz organizacji wydarzeń z udziałem publiczności lub ograniczenie miejsc na widowni) wszystkie instytucje zachowały ciągłość działania stosując formy bezpośredniego przekazu na odległość (transmisje wydarzeń w Internecie) lub pracując w formule „hybrydowej” – częściowo lub w miarę możliwości organizując wydarzenia w siedzibach. Kontynuowane były też wszystkie inwestycje w instytucjach kultury.

Instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe, prowadzące działalność kulturalną korzystały ze wszystkich dotychczas realizowanych form wsparcia finansowego, jakim są dotacje celowe, konkursy dla organizacji pozarządowych, stypendia czy program pracowni twórczych. Realizowano również Program Wsparcia i Rozwoju Edukacji Kulturalnej w Łodzi. Dodatkową formą wsparcia dla artystów była kampania wizerunkowa z wykorzystaniem mediów społecznościowych

oraz nośników reklamowych (city-lightów) prezentująca sylwetki i twórczość wyróżniających się łódzkich twórców: aktorów, muzyków, plastyków, twórców designu, animatorów kultury i wielu innych twórców.

Fakt wybuchu pandemii wydaje się szczególnym wyzwaniem przed zadaniem dotarcia do grup odbiorców, zwłaszcza ze szczególnymi potrzebami z uwagi np. na zamknięcie szkół, zalecenia dotyczące pozostawania w domach przez osoby starsze, ograniczenia odwiedzin w DPS-ach.

Wszystkie instytucje kultury w okresie ograniczeń związanych z pandemią kontynuowały działalność, kontaktując się z uczestnikami i widzami za pomocą platform internetowych, stron internetowych instytucji oraz mediów społecznościowych. W okresie złagodzenia obostrzeń np. latem, realizowano przedsięwzięcia w formie stacjonarnej (w siedzibach, z udziałem publiczności) lub „hybrydowo”, czyli w formule z częściowym wyłączeniem publiczności i ograniczeniem do transmisji w Internecie. W wyżej wymienionych formach odbyły się np.: „Oscarowa Noc w Łodzi”, Fotofestiwal Łódź, Festiwal Łódź Czterech Kultur, Festiwal Książki Obrazkowej KROPKA+KRESKA oraz MODOPOLIS – Forum Mody Polskiej w Fabryce Sztuki w Łodzi. Do najważniejszych wydarzeń festiwalowych przeprowadzonych w Internecie należał 31. Międzynarodowy Festiwal Komiksu i Gier Cyber Edition (EC1) obejmujący cykl spotkań z twórcami, strefę gier oraz galę nagrodzonych autorów. Festiwal był w całości dostępny online. Platforma została zaprojektowana tak, by w pełni oddawać atmosferę wydarzeń, w specyficznej „cyber” i komiksowej estetyce, umożliwiając łączenie się z twórcami w czasie rzeczywistym, wyświetlanie prezentacji i spotów. W formule internetowej odbyły się też obchody 76. rocznicy likwidacji Litzmannstadt Getto. Całość obchodów, uroczystości religijne z cmentarza żydowskiego oraz uroczystości oficjalne ze stacji Radegast, były transmitowane online. Główny koncert obchodów „Ptaki smutku” w wykonaniu znakomitych artystów, w tym łódzkiej formacji L. Stadt transmitowany był online oraz na antenie Radia Łódź. W Internecie przeprowadzono także wy-

darzenia specjalne np. łódzką odsłonę Nocy Muzeum. Wydarzenia transmitowane były w czasie rzeczywistym za pomocą profilu Miasta Łodzi w portalu Facebook. Wydział Kultury we współpracy z Biurem Promocji i Nowych Mediów zrealizował promocję i identyfikację wizualną wydarzenia, wyreżyserowano również oficjalne otwarcie imprezy w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, gdzie do udziału w „nocnym zwiedzaniu online” zachęcali bohaterowie w strojach XIX-wiecznych fabrykantów. W programie znalazły się wirtualne wizyty m.in., w Palmiarni, Muzeum Miasta Łodzi, Muzeum Sztuki, Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi i Skansenie Architektury Drewnianej, Centrum Nauki i Techniki EC1 oraz Zajezdni Brus. Noc Muzeów śledziło w Internecie 56 tys. odbiorców. Wydział Kultury zainicjował również organizację Dnia Dziecka w formie online. W ramach tego działania, we współpracy z łódzkim Centrum Wydarzeń stworzono profil na FB Kultura online dla dzieci, na którym instytucje oraz organizacje kultury zamieszczały propozycje dedykowane dzieciom. W formie transmisji internetowych odbyło się też Narodowe Czytanie Balladyny J. Słowackiego w ramach ogólnopolskiego wydarzenia „Narodowe Czytanie”. Przez większą część roku instytucje realizowały podstawową działalność bieżącą w Internecie. Łącznie odbyło się ok. 8 tys. wydarzeń kulturalnych w Internecie, które uzyskały 5 milionów odsłon oraz dotarły do 350 tys. unikatowych widzów i uczestników.

W 2020 r. z myślą o poprawie warunków odbioru kultury realizowano inwestycje w miejskich instytucjach kultury. Przeznaczono na to łączną kwotę 28,63 mln zł. W ramach tej kwoty zrealizowano m.in. niżej wymienione projekty:

- W Pałacu Scheiblera (siedziba Muzeum Kinematografii w Łodzi) zbudowana została klatka schodowa z windą, wzmocniono stropy oraz zaizolowano fundamenty. Obiekt ma stać się przyjazny osobom z niepełnosprawnościami. Część strychu, gdzie do tej pory mieścił się magazyn, zostanie zaadoptowana na przestrzeń wystawienniczą, natomiast parter będzie miejscem, w którym stanie fotoplastikon.
- Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi prowadzi modernizację infrastruktury, która w 2020 r. obejmowała prace budowlane i konserwatorskie, zakup i montaż multimedialnych oraz wyposażenia przestrzeni wystawienniczych. Zakończono modernizację elewacji 7 budynków zlokalizowanych w Skansenie Łódzkiej Architektury Drewnianej. CMW w Łodzi zrealizowało ponadto zadanie „Renowacja kościoła pw. Św. Andrzeja Boboli

w Skansenie Łódzkiej Architektury Drewnianej” oraz „Zakup wyposażenia do Pracowni Konserwacji CMW – II etap” (oprzyrządowanie do basenu, maszyna do szycia i szafa wielofunkcyjna). Naprawiony został dach w budynku łaźni, wyremontowane toalety dla zwiedzających w budynku B. Projekt zakończy się w 2021 roku.

- Muzeum Miasta Łodzi przeprowadziło modernizację ogrodu oraz renowację małej architektury tj. zabytkowej studni, balustrady tralkowej, schodów terenowych do portyku i zabytkowych lamp, a także montaż nowych lamp oświetleniowych, przebudowę ogrodzenia i bramy wjazdowej. Przeprowadzono badania konserwatorskie i renowację w Sali Arkadkowej.
- Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi poniosło pierwsze wydatki (dokumentacja projektowa i zarządzanie projektem) związane z projektem „Rewitalizacja siedziby głównej MTN wraz z nadaniem nowych funkcji budynku przy ul. Gdańskiej 13”.
- Teatr Pinokio w Łodzi zakupił scenę mobilną.
- EC1 - Miasto Kultury w ramach projektu pn. „Narodowe Centrum Kultury Filmowej - rozwój funkcji i usług oferowanych przez „EC1 Łódź - Miasto Kultury” w Łodzi” zrealizowało zakup wyposażenia. Kontynuowana była rewitalizacja EC-1 - Południowy Wschód (Program Nowe Centrum Łodzi) - „R”. Trwa rozbudowa funkcji wystawienniczo-edukacyjnej Centrum Nauki i Techniki w Łodzi wraz z zapleczem warsztatowym w ramach projektu „Rozwój funkcji wystawienniczo-edukacyjnych Centrum Nauki i Techniki w Łodzi wraz z zapleczem warsztatowym”. Część inwestycji w obiektach kultury zrealizowana była ze środków Zarządu Inwestycji Miejskich, m.in. w ramach programu „Nowa kultura. Zwiększenie atrakcyjności i dostępności łódzkich domów kultury” Zarząd Inwestycji Miejskich zrealizował remont generalny zabytkowych willi Poleskiego Ośrodka Sztuki przy ul. Krzemienieckiej, Ośrodka Kultury Górna przy ul. Siedleckiej oraz Widzewskich Domów Kultury - WDK „502” przy ul. Sacharowa. Powstały nowe pracownie, sale warsztatowe i nowe powierzchnie wystawiennicze oraz nowe przestrzenie dla wydarzeń np. przestrzeń klubowa, służąca aktywizacji czasu wolnego w piwnicach Ośrodka Kultury Górna. W zabytkowej willi Poleskiego Ośrodka Sztuki, powstała ponadto pracownia ceramiczna. Przeprowadzono remonty bibliotek przy ul. Gdańskiej 8, Wschodniej 42 czy Tuwima 46. W odnowionych siedzibach powstały przytulne przestrzenie dla dzieci, wyposażone w sprzęty i meble do zabawy i rekreacji, sale komputerowe i multimedialne oraz miejsca spotkań, służące do realizacji zajęć warsztatowych, prelekcji, pokazów

filmowych i innych wydarzeń.

Wszystkie instytucje kontynuowały jednak działalność zarówno w okresie złagodzenia obostrzeń, jak i ich zaostrożenia (w formule online, czyli transmisje za pomocą mediów społecznościowych, dedykowanych platform, festiwale w formule innej niż zjazdowa - transmisje z różnych ośrodków uczestniczących).

Oferta 5 miejskich teatrów w ubiegłym roku obejmowała 18 premier i 483 przedstawienia. Przedstawienia teatralne obejrzało ponad 80 tys. widzów, z uwagi na pandemię COVID-19 łódzkie teatry realizowały również wydarzenia online, których odbyło się 207.

TAB. 12. | DZIAŁALNOŚĆ ŁÓDZKICH TEATRÓW MIEJSKICH W 2020 R.

		2020
Teatr Nowy im. K. Dejmka	Liczba premier	4
	Liczba przedstawień	149
	Liczba widzów	14 871
	Wydarzenia online	22
Teatr Powszechny	Liczba premier	4
	Liczba przedstawień	124
	Liczba widzów	20 145
	Wydarzenia online	35
Teatr Lalek „Arlekin”	Liczba premier	3
	Liczba przedstawień	91
	Liczba widzów	6 481
	Wydarzenia online	34
Teatr „Pinokio”	Liczba premier	2
	Liczba przedstawień	66
	Liczba widzów	5 178
	Wydarzenia online	18
Teatr Muzyczny	Liczba premier	5
	Liczba przedstawień	53
	Liczba widzów	33 598
	Wydarzenia online	98
Razem	Liczba premier	18
	Liczba przedstawień	483
	Liczba widzów	80 273
	Wydarzenia online	207

Źródło: UMiŁ

Łodzianie najchętniej oglądali spektakle Teatru Powszechnego (2,5 miliona odsłon). Teatr w formule „online” zrealizował m.in. serial „Pomoc domowa radzi” oraz premierę „Rodziny” w reżyserii Wojciecha Malajkata, która zamknęła Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych, przerwany wiosną na skutek obostrzeń. W formule online, przy udziale internautów, zrealizowany został też konkurs „Komedioopisanie” oraz projekt dla szkół „Dziecko w sytuacji” (angażujący w działania okołoteatralne dzieci i młodzież, pozostającą w domowym nauczaniu). Pozostałe teatry miejskie również realizowały repertuar w Internecie. W formule „online” odbył się Festiwal OFF – Północna Teatru Muzycznego, w oparciu o udostępniane w sieci archiwalne spektakle i recitale w limitowanych czasowo publikacjach, archiwalne koncerty laureatów Konkursu Piosenki Aktorskiej, a także premierowe recitale i warsztaty. Teatr Nowy im. K. Dejmka kontynuował działalność repertuarową w Internecie (projekt „Nowy zarzuca sieć!”) oraz prezentował scyfrzowane wersje

dawnych spektakli. Wyprodukował też m.in. specjalny spektakl sylwestrowy, „Kto odkrył Amerykę?” w reż. Macieja Wojtyjszki, którego premiera odbyła się online. Teatry lalkowe udostępniały w Internecie nagrania spotkań edukacyjnych, bajek i opowiadań – np. popularny cykl „Skrzaty Książkojady” Teatru Lalek Arlekin. Ponadto Teatr Pinokio w ramach wsparcia z programu „Kultura w sieci” i miejskiej dotacji opracował pakiet przybliżający „teatr za kulis” pt. „Duchy Teatru”, czyli codzienność pracowników niesceniczných. W ramach pakietu powstała płyta, koncert internetowy, e-book (ze słowniczkiem pojęć teatralnych oraz propozycjami zabaw muzycznych). Sukcesem było również zdobycie przez teatr „Arlekin” dwóch nagród cenionego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej za spektakl „Rutka”.

W roku 2020 w 7 łódzkich domach kultury odbywały się zajęcia w formie zajęć stałych (ponad 325 zajęć), spotkań zespołów działających przy tych instytucjach (283 zespoły). We wszystkich realizowanych formach aktywności kulturalnej udział wzięło ponad 111 tys. osób.

TAB. 13. | DZIAŁALNOŚĆ DOMÓW I OŚRODKÓW KULTURY W 2020 R.

	WSKAŹNIKI	2019
Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych	Liczba zajęć stałych	23
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Bałucki Ośrodek Kultury	Liczba zajęć stałych	80
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Centrum Kultury Młodych	Liczba zajęć stałych	51
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Ośrodek Kultury „Górna”	Liczba zajęć stałych	39
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Poleski Ośrodek Sztuki	Liczba zajęć stałych	40
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135

Dom Literatury w Łodzi	Liczba zajęć stałych	4
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Widzewskie Domy Kultury	Liczba zajęć stałych	88
	Liczba uczestników zajęć stałych	300
	Liczba imprez	33
	Liczba zespołów	94
	Liczba uczestników	300
	Liczba wydarzeń online	135
Razem	Liczba zajęć stałych	325
	Liczba uczestników form stałych	9 133
	Liczba imprez	574
	Liczba zespołów	283
	Liczba uczestników	111 507
	Liczba wydarzeń online	840

Źródło: UMiT

W domach kultury realizowano warsztaty, zajęcia artystyczne i sportowe, lekcje muzealne, wirtualne oprowadzania, wykłady, spotkania, webinary. Instytucje nagrywały audio i wideobooki, filmy instruktażowe, spotkania z ciekawymi ludźmi. W wersji „zdalnej odbył się m.in. III Festiwal Kryminału (spotkania online z autorami książek) oraz festiwale twórczości dziecięcej i młodzieżowej w ramach Festiwalu Kreatywności Młodych (transmisja spektakli z miast, w których funkcjonują zgłoszone teatry dziecięce, za pomocą specjalnej e-platformy, uruchomionej przez Bałucki Ośrodek Kultury). W Internecie transmitowano też wszystkie spotkania literackie w ramach XIV Festiwalu Puls Literatury wraz z galą Nagrody Literackiej im. Tuwima. Wobec ograniczenia dla organizowania koncertów zespoły Pieśni i Tańca funkcjonujące w domach kultury (ZPiT „Łódź” oraz ZPiT „Anilana”) przeprowadziły w Internecie projekty edukacyjne poświęcone folklorowi, kulturze ludowej i tradycjom regionu łódzkiego.

W drugiej połowie roku Miasto rozpoczęło projekt powołania nowej instytucji kultury, która powstanie w wyniku połączenia pięciu ośrodków kultury - Bałuckiego Ośrodka Kultury, Centrum Kultury Młodych, Ośrodka Kultury Górna, Poleskiego Ośrodka Sztuki i Widzewskich Domów Kultury. W wyniku połączenia tych instytucji zaplanowano utworzenie nowej instytucji kultury pod nazwą Miejska Strefa Kultury w Łodzi (MSK), opartej na systemie 15 filii, powstałych z dotychczasowych jednostek, tworzących domy kultury. Planowana struktura organizacyjna przewiduje oddzielenie od siebie funkcji merytorycznych instytucji (planowanie i realizowanie programu) oraz administracyjnych (odrębny dział specjalistów w zakresie księgowości, zamówień publicznych, środków zewnętrz-

nych, marketingu i komunikacji społecznej). Zaproponowana nowa formuła instytucji kultury ma również przyczynić się do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców, zarówno biernego (udział w wydarzeniach), jak i czynnego (współtworzenie oferty kulturalnej) poprzez ścisłą współpracę pracowników MSK ze społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami zgłaszającymi własne inicjatywy.

W ramach działań przygotowawczych przeprowadzono konsultacje ze środowiskiem domów kultury – w formie spotkań online oraz ankiety w miejskim systemie Vox Populi pt. „Wymarzony Dom Kultury”. Ustanowiono Pełnomocnika Prezydenta Miasta Łodzi ds. połączenia samorządowych instytucji kultury. W dniu 23 grudnia 2020 r. Rada Miejska w Łodzi przegłosowała Uchwałę Nr XXXIV/1113/20 sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury: Bałuckiego Ośrodka Kultury, Centrum Kultury Młodych, Ośrodka Kultury Górna, Poleskiego Ośrodka Sztuki oraz Widzewskich Domów Kultury i utworzenia samorządowej instytucji kultury o nazwie Miejska Strefa Kultury w Łodzi. Uchwała została w całości uchylona przez Wojewodę łódzkiego.

Łódzkie muzea i galeria w 2020 r. przygotowały 25 wystaw stałych oraz 52 wystawy czasowe. Liczba odwiedzających wyniosła ponad 90 tys. osób. Odbyły się 264 wydarzenia online. Centralne Muzeum Włókiennictwa prowadziło zajęcia edukacyjne on-line, za pośrednictwem platformy zoom. Działania te opierały się na wystawach i obiektach z kolekcji Muzeum, prezentowanych na platformie Digitex. Ponadto zrealizowano serie krótkich filmów edukacyjnych np. o pracach prezentowanych podczas 16. Międzynarodowego Triennale Tkaniny. W Muzeum Miasta Łodzi poprzez kanały internetowe (stronę WWW, Facebook, Instagram, You Tube) prezentowane były zbiory muzealne, a także realizowano spotkania, wykłady, wirtualne spacerki i inne działania edukacyjne. Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi w formule online zorganizowało 3 edycje „Zabaw z historią”. Wszystkim lekcjom i warsztatom (razem 18 lekcji) towarzyszyła pacynka - niecierpliwy i dociekliwy „Pan Skarpeta”. Warsztaty kończyły się zadaniem, które uczestnicy mieli do wykonania w domu (najczęściej w formie plastycznej), a na podsumowanie każdego cyklu organizowany był konkurs (prace wysyłane drogą mailową). Miejska Galeria Sztuki proponowała oprowadzania po wystawie 17. Międzynarodowego Triennale Małe Formy Grafiki, a także oprowadzania wernisażowe

po wystawach realizowanych w przestrzeniach ekspozycyjnych Galerii.

TAB. 14. | DZIAŁALNOŚĆ ŁÓDZKICH MUZEÓW I GALERII W ROKU 2020

INSTYTUCJA	WSKAŹNIKI	2020
Muzeum Miasta Łodzi	liczba wystaw stałych	17
	liczba wystaw czasowych	3
	liczba zwiedzających	10 804
	liczba wydarzeń online	40
Muzeum Kinematografii	liczba wystaw stałych	0
	liczba wystaw czasowych	2
	liczba zwiedzających	5 850
	liczba wydarzeń online	34
Centralne Muzeum Włókiennictwa	liczba wystaw stałych	3
	liczba wystaw czasowych	15
	liczba zwiedzających	26 622
Muzeum Tradycji Niepodległościowych	liczba wystaw stałych	5
	liczba wystaw czasowych	11
	liczba zwiedzających	39 850
	liczba wydarzeń online	110
Miejska Galeria Sztuki	liczba wystaw stałych	0
	liczba wystaw czasowych	21
	liczba zwiedzających	7 034
	liczba wydarzeń online	57
Razem	liczba wystaw stałych	25
	liczba wystaw czasowych	52
	liczba zwiedzających	90 160
	liczba wydarzeń online	264

Źródło: UMŁ

Od 2014 r. 3 miejskie instytucje kultury: EC1 - Miasto Kultury, Fabryka Sztuki w Łodzi i Centrum Dialogu im. Marka Edelmana ze względu na charakter prowadzonej działalności kwalifikowane są do kategorii „pozostałe instytucje kultury”.

W 2020 r. w „instytucjach kultury” odbyło się 348 wydarzeń online oraz 194 imprezy okazjonalne, w których wzięło udział prawie 93,6 tys. Największą popularnością cieszyły się wydarzenia proponowane przez EC1, gdzie nadal eksponowano wystawę „Sztuka DC. Świt superbohaterów”, która jest jedną z najbardziej spektakularnych ekspozycji dostępnych na światowym rynku wystawienniczym.

W zrewitalizowanej elektrociepłowni otwarto też nową przestrzeń wystawienniczą NCKF Spot, gdzie prezentowane są obiekty zgromadzone do wystaw stałych i prowadzona jest działalność edukacyjna. W ramach projektu Łódź – Miasto Filmu UNESCO odbył się m.in., „Weekend Łodzi Filmowej” i projekcja online filmu Mariusza Wilczyńskiego „Zabij to i wyjedź z tego miasta”, odświeżono nowe gwiazdy w „Alei Gwiazd poświęcone łódzkim artystom, powstała „filmowa” gra memory. EC1

Łódź – Miasto Kultury jako koproducent filmów, wsparło w 2020 r., w ramach łódzkiego Funduszu Filmowego (dzięki środkom pochodzącym z budżetu Miasta Łódź) – łącznie 8 produkcji filmów animowanych, dokumentalnych i fabularnych.

Centrum Dialogu im. Marka Edelmana mimo ograniczeń związanych z pandemią organizowało – po części online, po części w formule tradycyjnej dwa cykliczne wydarzenia: Festiwal Łódź Czterech Kultur oraz 76. Rocznicę Likwidacji Litzmannstadt Getto. Sukcesem była realizacja w dniu 27 sierpnia koncertu „Ptaki smutku” dedykowanego ocalałemu z getta pisarzowi urodzonemu na Bałutach Jeszajahu Szpiglowi. Koncert odbył się z udziałem publiczności z zachowaniem wszystkich obowiązujących standardów bezpieczeństwa. Premiera koncertu miała też miejsce online na platformie You Tube. Ponadto ciekawą realizacją była multimedialna instalacja (swoisty, „sensoryczny” plac zabaw), zainspirowana wierszem Abramka Koplowicza „Marzenie”. Instalacja stanęła w Parku Ocalałych w pobliżu siedziby centrum.

Fabryka Sztuki obok warsztatów, spotkań i tradycyjnych „czwartkowych” koncertów kameralnych zrealizowała dwa projekty: Modopolis. Forum Mody Polskiej oraz KROPKA + KRESKA Festiwal Książki Obrazkowej. Ponieważ oba wydarzenia zaplanowano na wczesną jesień, udało się zorganizować część z ich programów w tradycyjnej formule, tuż przed wprowadzeniem nowych obostrzeń. Ponadto aktywny pozostał funkcjonujący w Fabryce Sztuki teatr Chorea, który wraz z FS realizował festiwal „Retroperspektywy”, produkował nowe przedstawienia, w tym będący „zapisem czasu pandemii” video-performance „W wieży zamknięta”.

W 2020 z zasobów Biblioteki Miejskiej skorzystało blisko 97 tys. czytelników, którzy w 2020 r. ponad 1,7 mln razy wypożyczyli zasoby biblioteczne. Biblioteka posiada ponad 824 tys. woluminów, z których mogą korzystać czytelnicy. Ze strony Legimi, na której jest dostęp do e-booków odnotowano ponad 89 tys. wejść. W 2020 r. miejska biblioteka otrzymała ze środków zewnętrznych i sponsorskich łącznie prawie 359 tys. zł oraz 435,7 tys. zł z Budżetu Obywatelskiego. Placówka uruchomiła szereg działań, umożliwiających czytelnikom dostęp do książek (pomimo czasowego zamknięcia filii). Wszyscy mieszkańcy mogli zamawiać wybrane tytuły drogą telefoniczną i umawiać się w filiach na konkretną godzinę odbioru książek. Dodatkowo dla osób powyżej 70 roku życia zorganizowano system dowozu książek pod wskazany adres. W okresie pandemii dostępna była też „Szuflandia”, umożliwiająca każdemu posiadaczowi karty

EC1

bibliotecznej, pobranie książek z automatu umiejscowionego na rynku Manufaktury. Biblioteka udostępniła też darmowy dostęp do zasobów Legimi. Posiadacze kart mogli w filiach otrzymać na 1 miesiąc kod, umożliwiający darmowy dostęp do zasobów prawie 60 tys. e-booków. Ponadto filie biblioteki zrealizowały w Internecie 5 tys. wydarzeń.

Instytucje kultury aktywnie pozyskiwały środki ze źródeł zewnętrznych tj. z dedykowanych programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Ambasady USA, konkursów grantowych dla organizacji pozarządowych, konkursów w ramach Erasmus+ czy środków sponsorów. Łącznie ze źródeł zewnętrznych instytucje kultury w 2020 r. zrealizowały projekty bieżące o łącznej kwocie 8,4 mln zł oraz projekty inwestycyjne o łącznej kwocie 15,4 mln zł.

Jednocześnie Miasto udzieliło instytucjom kultury prawie 4,2 mln zł dotacji celowych na realizację zadań merytorycznych oraz 28,6 mln zł na realizację zadań inwestycyjnych. Środki te przekazywane były także na zabezpieczenie wkładów własnych w projektach finansowych ze źródeł zewnętrznych.

W ramach realizacji Polityki Rozwoju Kultury dla Miasta Łodzi 2020+, której aktualizacja została przyjęta przez Radę Miejską w Łodzi w 2018 r. miasto współpracuje z placówkami edukacyjnymi, instytucjami społeczno-kulturalnymi, organizacjami pozarządowymi oraz artystami i niezależnymi animatorami. W 2020 roku w ramach realizacji programu:

- kontynuowano prace w ramach projektu pn. Program Edukacji Kulturalnej. Powołany został Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. edukacji kulturalnej, który w strukturach urzędu odpowiedzialny jest za koordynację zadań związanych z realizacją Programu, budowanie relacji pomiędzy wszystkimi sektorami i podmiotami odpowiedzialnymi za edukację kulturalną na terenie Łodzi, ma zapewnić zwiększenie efektywności komunikacyjnej oraz sprawną realizację założeń i celów Programu. Kontynuowano wybór liderów Programu w placówkach oświatowych - do 31 grudnia wybrano 17 liderów. W drugiej połowie roku przeprowadzono pilotaż tutoringu. Wsparciem objęto 15 osób z miejskich instytucji kultury. W 2020 roku Rada Programu kontynuowała współpracę z prof. dr hab. Markiem Krajewskim, czołowym w Polsce naukowcem specjalizującym się w badaniach diagnostycznych z zakresu socjologii kultury. Profesor Krajewski zaproszony został do prowadzenia kilkietapowych badań dotyczących szans i zagrożeń dla wdrażania Programu. Niestety ze

względu na czynniki obiektywne (pandemia) kontynuacja projektu jest de facto jego rewizją i rozpoczęciem badań w nowym punkcie, ze względu na diametralną zmianę rzeczywistości zastanej. W związku z powyższym Rada Programu zarekomendowała przeniesienie i kontynuację projektu badawczego w roku 2021. W 2020 r. podjęto działania w celu opracowania jednolitego systemu monitoringu sektora kultury i jego wdrożenie;

- kontynuowano działania w zakresie dostępności kultury np. współpracę z Domami Dziennego Pobytu i Domami Pomocy Społecznej organizując – w okresie, gdy było to jeszcze możliwe - bezpłatne koncerty dla pensjonariuszy i podopiecznych tych ośrodków z udziałem Towarzystwa Śpiewaczego „Anna” oraz Zespołu wokalnie-instrumentalnego „Cantare”. Udział wzięły m.in. DDP ul. Borowa, DDP ul. Zbocze, DDP ul. Obywatelska. Ponadto w ramach sieci Biblioteki Miejskiej książki udostępniano w 3 bibliotekach szpitalnych oraz 7 punktach bibliotecznych, zorganizowanych w Domach Pomocy Społecznej i Domach Dziennego Pobytu;

- kontynuowano projekt Fundacji „Działania”, realizowany od 2015 r. pod rozpoznawalną już marką „Świetlice Artystyczne”. Zadanie miało na celu zahamowanie pogłębiającego się wykluczenia dzieci i młodzieży w pandemii poprzez: budowanie bazy scenariuszy twórczych, udostępnianych w domenie publicznej (na licencji CC), zaopatrzenie dziecka we własny pakiet narzędzi, materiałów edukacyjnych i artystycznych do zdalnej pracy twórczej w domach i w placówkach, poszerzanie i upowszechnianie cyfrowych zasobów kultury, stały kontakt edukatorów, koordynatora zadania z pracownikami placówek oraz z prawnymi opiekunami dzieci, stała ewaluacja sytuacji podopiecznych oraz placówek;

- realizowano projekt Sąsiedzka Strefa Kultury przy Bibliotece Miejskiej dla mieszkańców dawnej dzielnicy Bałuty. Projekt to działanie na rzecz mieszkańców i dla mieszkańców. Zadaniem SSK jest zwiększenie tożsamości i solidarności z miejscem, w którym żyją i które niesie ze sobą wiele ciekawych zwyczajów, tradycji i historii kulturowych. Innowacyjnym pomysłem było stworzenie w placówce publicznej strefy aktywności sąsiedzkiej z udziałem Centrum OPUS, Fundacji Strefa, z pracą animatorów w instytucji oraz razem z pracownikami w terenie. Celem tego działania będzie zaangażowanie wspólnie z instytucją różnorodnych działań mieszkańców, wynikających z ich potrzeb lub problemów;

- kontynuowano działalność Centrów Aktywnego Seniora. Cykle zajęć w ramach polityki senioralnej realizował Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych, Bałucki

Ośrodek Kultury, Ośrodek Kultury Górna. Poleski Ośrodek Sztuki, Widzewskie Domy Kultury. W ramach zajęć odbywały się m.in. zajęcia plastyczne i arteterapeutyczne, zajęcia muzyczne, taneczne, gimnastyka rekreacyjna oraz zajęcia i wydarzenia teatralne dla seniorów (w typ produkcji spektakli przez teatry seniorów, takie jak np. kabaret „Wacław i jego ferajna” w Ośrodku Kultury Górna, teatr „Ponadczasowi” w Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych oraz teatr „Podtekst” w Bałuckim Ośrodku Kultury). Programy CAS-ów obejmowały też lektoriaty językowe dla seniorów, zajęcia edukacyjne, spotkania integracyjne np. Wieczór dla seniora” (WDK) (60+), „Potańcówka dla seniora” „Teatralna historia Łodzi” (WDK) oraz „Podajmy sobie ręce –DDP (WDK). Nowością były spotkania skupione wokół recyklingu i filozofii „zero waste” w ramach projektu „Sąsiedzka re-pasja w „502” (WDK).

Filia Karolew Poleskiego Ośrodka Sztuki zrealizowała ciekawy projekt lokalny „Karolewski pamiętnik” oparty na wywiadach z seniorami i zbieraniu ich opowieści o dawnej Łodzi, w szczególności historii Karolewa

- realizowano system ulg i preferencji oferowanych przez miejskie instytucje kultury członkom rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie Łodzi, a także system ulg i zniżek dla osób powyżej 60 roku życia w nadzorowanych instytucjach:

- Teatr Arlekin - niższe ceny biletów wstępu z: Kartą Dużej Rodziny, Miejską Kartą Seniora, Kartą Absolwenta Uniwersytetu Łódzkiego,

- Teatr Pinokio - niższe ceny biletów wstępu z: Kartą Dużej Rodziny, Miejską Kartą Seniora, „Taniej z Migawką”, Karnetem Stałego Widza,

- Teatr Nowy - niższe ceny biletów wstępu z: Kartą Dużej Rodziny, Miejską Kartą Seniora, „Taniej z Migawką” oraz dla studentów,

- Teatr Powszechny - niższe ceny biletów wstępu z: Kartą Dużej Rodziny oraz dla emerytów, bezrobotnych; bezpłatny wstęp na premiery Teatru dla niewidomych i słabo widzących; bilety za symboliczną złotówkę na premiery w ramach cyklu „Dziecko w sytuacji”,

- Teatr Muzyczny - bilety ulgowe dla uczniów i studentów, emerytów, rencistów; cena klubowicza dla członków Klubu Teatru Muzycznego w Łodzi; bilety tańsze dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny,

- Dodatkowo w roku 2020 r. powstało wiele materiałów dostępnych online bezpłatnie. W dniach 1-2 lutego w EC1 zorganizowano „Weekend za 1 zł”;

- realizowano programy kulturalne dla dzieci, w tym mające długą tradycję festiwale twórczości dziecięcej.

W Bałuckim Ośrodku Kultury odbył się Festiwal Kreatywności Młodych. W ramach festiwalu realizowano kolejne projekty konkursowe i festiwalowe, skierowane do dzieci i młodzieży, upowszechniających wiedzę o teatrze, kształtujących teatralne zainteresowania najmłodszych i pozwalające na konfrontację umiejętności. Były to w szczególności: Ogólnopolski Festiwal Teatrów Dziecięcych „Dziatwa”, Festiwal Teatrów Przedszkolnych im. H. Ryla, Bałuckie Spotkania Recytatorów oraz projekty muzyczne i taneczne „Pięciolina Marzeń” i „Opentaniec”. Jesienią w Centrum Kultury Młodych odbyły się Ogólnopolskie Konfrontacje Teatrów Młodzieżowych. Ośrodki kultury organizowały również cykle, łączące edukację z zabawą, z których część wpisywała się w ofertę miasta Łodzi na ferie zimowe lub była ofertą wakacyjną. Były to m.in. programy: „Plac zabaw twórczych” – Ośrodek Kultury Górna (5+), „Kulturalne kroczki”- projekt dla rodzin z najmłodszymi dziećmi – Ośrodek Kultury Górna (1-3), zajęcia teatralne dla dzieci i młodzieży (Teatr Nie-letni i Teatr TOTAL, Widzewskie Domy Kultury), cykl spotkań teatralnych „Skrzaty książkójady – edukacja i aktywizacja międzypokoleniowa” (Teatr Lalek „Arlekin”, forma serialu internetowego), „Akademia Małego Łodzianina” (Muzeum Miasta Łodzi);

- opracowano projekt, wzbogacający infrastrukturę wspierającą upowszechnianie działalności kulturalnej
- Bazę Zasobów Wspólnych. Z końcem roku opublikowano bazę w postaci podstrony na stronie Urzędu Miasta Łodzi <https://uml.lodz.pl/kultura/baza-zasobow-wspolnych/>. Powstała internetowa przestrzeń, w której instytucje, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i wszyscy inni chętni mogą nieodpłatnie dzielić się informacjami na temat możliwości udostępnienia zasobów - sprzętu, rekwizytów, elementów scenografii, instrumentów i innych zasobów kultury. Baza docelowo będzie platformą budowania sieci lokalnej współpracy: dzielenia się, wymiany i budowania długotrwałych partnerstw;
- realizowano szereg projektów, skierowanych do dzieci i osób dorosłych w ramach aktywizacji kulturalnej osób niepełnosprawnych instytucje kultury przeprowadziły

Przykładem były np. pozalekcyjne zajęcia upowszechniające kulturę i sztukę (Muzeum Miasta Łodzi), „Wyciszone wtorki” – dla osób ze spektrum autyzmu (EC1), „Integracyjny Poranek Artystyczny” oraz spotkania sekcji GO Osób Niedowidzących (Centrum Kultury Młodych). W Ośrodku Kultury Górna opracowano grę „Wgraj Łódź”, z której korzystać mogły osoby z takimi niepełnosprawnościami jak: zaburzenia wzroku, zaburzenia ze spektrum autyzmu, nadpobudliwość, niepełnospraw-

ność fizyczna uniemożliwiająca poruszanie się. Teatr Powszechny kontynuował realizację programu dla niewidomych i słabo widzących, realizując spektakl „Janek, król przeprowadzek”, którego premiera odbyła się na żywo na antenie Radia Łódź - 15 lipca w Bibliotece Miejskiej dostępne były książki mówione - w bieżącym roku sprawozdawczym dokonano 40 704 wypożyczeń tego typu książek. Ponadto wszystkie filie biblioteki prowadziły zajęcia dla osób starszych i niepełnosprawnych – warsztaty rękodzielnicze, biblioterapeutyczne, literackie i komputerowe;

- kontynuowano działalność edukacyjną w środowisku kultury. Nawiązano współpracę ze Społeczną Akademią Nauk, która jest organizatorem cyklu szkoleń „Akademia Inspiracji Sąsiedzkich”. W ramach projektu zaplanowano cykl szkoleń rozwijających społeczność lokalne i aktywność jej mieszkańców. Szkolenia AIS skierowano m.in. do liderów lokalnych społeczności, przedstawicieli organizacji pozarządowych, animatorów, przedstawicieli instytucji kultury. W roku 2020 w szkoleniach wzięli udział przedstawiciele domów kultury, Biblioteki Miejskiej oraz przedstawiciele sektora pozarządowego;

- zrealizowano szkolenie dla organizacji i instytucji kultury prowadzących działania na rzecz rozwoju osób dorosłych w obszarze niezawodowym, zajmujących się edukacją formalną, pozaformalną i nieformalną „Case study Erasmus +”.

W drugiej połowie roku, na podstawie zdiagnozowanych potrzeb w obszarze funkcjonowania w sieci, przygotowania projektów online, nawiązywania relacji z odbiorcami kultury (w dobie pandemii) zorganizowano trzy szkolenia dla pracowników miejskich instytucji kultury. W ramach powyższych szkoleń do współpracy pozyskano trzy ekspertki:

dr Agatę Wittchen-Barełkowską – specjalistkę ds. komunikacji, Joannę Stempel – trenerkę specjalizującą się w projektach międzynarodowych Erasmus+ i otwartych zasobach cyfrowych oraz Małgorzatę Sendkę – reżyserkę światła;

- zrealizowano cztery szkolenia pn. „Rezultat – jak go osiągnąć w projekcie?” dedykowane organizacjom pozarządowym oraz w ramach partnerstw dla miejskich instytucji kultury aplikujących o środki w otwartych konkursach;

- przeprowadzono warsztaty dla 4 typów instytucji kultury (muzea, teatry, biblioteka, inne instytucje) poświęcone kierunkom nowoczesnej sprawozdawczości w kulturze. W trakcie warsztatów omówiono kierunki nowoczesnej sprawozdawczości (analiza jakościowa, nastawienie na

rezultat) oraz wypracowano nową metodę zbierania danych na temat funkcjonowania instytucji kultury w systemie zdalnym/realizacja działań w formule online);

- zrealizowano kampanię „Kultura Odporna” - wspieranie i promocja twórczości łódzkich artystów, zwrócenie uwagi na twórczy i kreatywny potencjał miasta Łodzi

o działalności instytucji kultury w Internecie w okresie ich zamknięcia dla publiczności bezpośredniej. Opracowano również spot informacyjno – promocyjny o kulturze on-line, wspierano promocję wydarzeń poprzez udostępnianie zapowiedzi w miejskich kanałach społecznościowych, poświęconych kulturze („Łódź Pełna Kultury”

Centrum Komiksu i Narracji Interaktywnej - wizualizacja

i jego zasoby. Łodzianie mogli zapoznać się z jedną z jej odsłon już wiosną, gdy na miejskich city-lightach pojawiły się wizerunki wybitnych łódzkich artystów. Kampania odbyła się w formie serii sesji fotograficznych w najbardziej reprezentatywnych częściach miasta, w porządku: jeden twórca był bohaterem jednej sesji. Wśród wybranych artystów znaleźli się m.in. reżyser i animator Mariusz Wilczyński, fotografka Agata Serge, projektant mody Tomasz Armada, profesor Ryszard Hunger, aktorka Monika Buchowiec oraz wielu innych twórców: malarzy, kompozytorów, aktorów, tancerzy, projektantów i animatorów kultury. Zdjęcia z sesji fotograficznych eksponowane były na citylightach i w kanałach Social Media Miasta, odbywały się kameralne spotkania bohaterów kampanii (każdorazowo 3 reprezentantów różnych dziedzin sztuki) z mieszkańcami - w formie zależnej od obowiązującego reżimu sanitarnego: offline lub online;

- uruchomiono na stronie Urzędu Miasta Łodzi w ramach wsparcia informacyjno-promocyjnego kultury stronę „Kultura on-line”, upowszechniającą bieżące informacje

na Facebooku, „Kultura.lodz” na Instagramie), poprzez codzienne konferencje prasowe i kampanie takie jak „Powrót do teatrów”;

- prowadzona była współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057) oraz indywidualnymi twórcami poprzez:

- dofinansowanie projektów w ramach otwartego konkursu ofert w formie wsparcia realizacji zadań publicznych w zakresie: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. W 2020 r. spośród zgłoszonych 106 propozycji zostało wybranych do realizacji 37 projektów, finalnie podpisano 35 umów dotacyjnych. Tradycyjnie, Miasto wspierało też niekomercyjne wydawnictwa. W ramach otwartego konkursu ofert w formie wsparcia realizacji zadania w zakresie wydawania w 2020 r. niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji związanych z Łodzią spośród 14 propozycji zostało wy-

branych do realizacji 7 projektów wydawniczych. Finalnie podpisano 6 umów,

- powierzanie organizacjom pozarządowym środków finansowych na realizację zadań publicznych w trybie pozakonkursowym. W roku 2020 w trybie poza konkursowym Wydział Kultury realizował także zadania w ramach tzw. „Zdrowej kultury”. Finalnie w trybie pozakonkursowym złożono 130 ofert. Podpisano 59 umów na kwotę 399 tys. zł,

- realizację programu rezydencji artystycznych, których podstawowym założeniem jest wymiana twórcza – w zamian za komfort pracy, twórca kreuje pracę „site specific”, ofiarowuje swoje dzieło, organizuje wystawę, warsztaty, etc. W 2020 roku wpłynęły 4 oferty, wybrano 1 na kwotę 25 tys. zł. W 2020 roku w wyniku programu powstały 3 oryginalne eksperymentalne dzieła dźwiękowe w formie słuchowisk, które zostały wyemitowane na antenie Radia Kapitał zgodnie z założonym harmonogramem, a następnie zarchiwizowane na specjalnej podstronie poświęconej projektowi;

- kontynuowano program Pracowni artystycznych. Program realizowany jest zgodnie z zasadami określonymi w uchwale NR XLIV/827/12 Rady Miejskiej Łodzi z dnia 29 czerwca 2012 r. Prawo do najmu pracowni przysługuje twórcom, deklarującym wybór Łodzi na miejsce życia i twórczości. Przyznanie pracowni odbywa się w drodze konkursu, komisja konkursowa zostaje powołana zarządzeniem Prezydenta Miasta, składa się z przedstawicieli środowiska artystycznego, radnych Komisji Kultury i pracowników Urzędu Miasta Łodzi. Pracownie twórcze są częścią mecenatu sprawowanego przez samorząd łódzki i stanowią istotne narzędzia kształtowania polityki kulturalnej. Program ma na celu zachęcić przedstawicieli sektora kultury, młodych lub ze znaczącym dorobkiem do wybierania Łodzi jako miejsca swoich działań). W 2020 roku przyznano 11 pracowni. ZLM podpisał 10 umów (po rezygnacji 1 osoby);

- ogłoszono nabór wniosków o przyznanie w 2020 roku stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem i animacją kultury. Wpłynęło 27 wniosków, po czym Komisja Stypendialna wyłoniła 12 laureatów stypendiów artystycznych. Podpisano 10 umów stypendialnych. Dwie osoby zrezygnowały z realizacji ze względu na brak możliwości realizacji projektów – pandemia.

W latach ubiegłych Łódzkie Centrum Wydarzeń organizowało lub współorganizowało ponad 100 różnych wydarzeń rocznie – od kameralnych po imprezy masowe.

Ogłoszenie w marcu 2020 r. na terenie całego kraju stanu epidemii mocno zmieniło zakres działań Łódzkiego Centrum Wydarzeń. Wprowadzone obostrzenia całkowicie zniosły możliwość organizacji imprez masowych, a pozostałe wydarzenia kulturalne z udziałem publiczności – w zależności od obowiązujących w danym momencie przepisów – były czasowo zawieszane lub podlegały ścisłym rygorom sanitarnym (ograniczona liczba uczestników, wyznaczony metraż, konieczność zapewnienia środków do dezynfekcji itp.).

Jednym z ostatnich wydarzeń zorganizowanych przed wprowadzeniem stanu epidemii był kameralny koncert Lamberta, który odbył się w lutym w studiu koncertowym Radia Łódź. Występ artysty zebrał 100-osobową publiczność.

Z okazji ostatnich zorganizowano Karnawałową Paradę po Piotrkowskiej, która zgromadziła entuzjastów muzyki i tańca. Podczas wydarzenia, na scenie w pasażu Schillera, swoje choreografie wykonało kilkudziesięciu tancerzy oraz nauczycieli tańca. Odbyła się także prezentacja ręcznie robionych masek karnawałowych.

Wśród wydarzeń współorganizowanych, które w roku 2020 odbyły się online lub w formie hybrydowej znajdują się: Międzynarodowy Festiwal Fotografii Fotofestiwal, Łódź Design Festival, Light.Move.Festival, Festiwal Producentów Muzycznych Soundedit, Igrzyska Wolności, Łódź Young Fashion, FilmInteractive Festival, Festiwal Dobrego Smaku, letni cykl kina plenerowego Polówka, The Look of

Festiwal Światła –EC1

the Year, PL Music Awards. Wydarzenia te na stałe wpięły w kulturalny kalendarz Łodzi i są jednymi z najważniejszych marek festiwalowych miasta.

Jubileuszowa 10. edycja Light. Move. Festivalu, ze względu na obowiązujące ograniczenia dotyczące organizacji wydarzeń kulturalnych, odbyła się w formule hybrydowej,

łączącej działania w przestrzeni miejskiej oraz w świecie wirtualnym. Główną atrakcją festiwalu był spektakl świateł, który zrealizowano z najwyższych budynków miasta, dzięki czemu widoczny był niemal z każdego punktu Łodzi. Tematem przewodnim festiwalu była „przyszłość”. Program wydarzenia został w tym roku wzbogacony warsztatami i pokazami online oraz akcją charytatywną dla medyków.

W czerwcu odbył się Międzynarodowy Festiwal Fotografii Fotofestiwal. Było to jedno z pierwszych letnich łódzkich wydarzeń kulturalnych. Motywem przewodnim 19. edycji Fotofestiwalu było „kolekcjonowanie”. Przedstawiono sylwetki niezwykle kolekcjonerów, którzy przez lata budowali unikatowe zbiory - autorskie, oparte o niekonwencjonalne kryteria i często pochodzące z zaskakujących źródeł. Dzięki ich determinacji, pasji i obsesji powstały oryginalne opowieści o współczesnym społeczeństwie i przełomowych momentach w historii XX i XXI wieku. Oprócz działań w centrum festiwalowym (Art_Inkubator) część programu - wraz z wystawami - została zaprezentowana w wersji online.

Na hybrydową formę zdecydowali się również organizatorzy Łódź Design Festiwalu, który odbył się we wrześniu pod hasłem „Czas na progres!”. Tematem 14. edycji było zrównoważone projektowanie - zwrócenie uwagi na to, aby zamiast produkować więcej i szybciej, robić to lepiej i staranniej. Goście mogli w bezpiecznych warunkach obejrzeć wystawy (w specjalnie zaaranżowanych kontenerach, rozmieszczonych w ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych), a także uczestniczyć w prelekcjach i zwiedzaniu online.

We wrześniu odbył się największy łódzki festiwal kulinarny - Jemy w Łodzi Food Fest, będący zwieńczeniem tematycznych cykli, które odbywały się w ciągu roku. Było to dwutygodniowe wydarzenie, w skład którego weszły: tematyczne trasy kulinarne, specjalne menu degustacyjne haute cuisine, kluby kolacyjne oraz warsztaty, spotkania i prelekcje ze znanymi osobami świata gastronomii. Łódzkie restauracje i kawiarnie przygotowały 80 festiwalowych dań.

W październiku odbyła się 12. Edycja Międzynarodowego Festiwalu Producentów Muzycznych Soundedit. Na program wydarzenia złożyły się liczne warsztaty online, wystawa „Łódź noir” Wojtka Bryndela oraz koncerty w tym m.in. Voo Voo czy Kasi Nosowskiej.

Późną jesienią odbyła się kolejna edycja Igrzysk Wolności, które gościły najciekawszych ludzi kultury i polityki m.in. Anne Applebaum, Mirę Marcinow (nagrodzoną później Paszportem Polityki), Marię Peszek i wiele innych

osobistości. Siódma edycja tego interdyscyplinarnego forum kulturalnego i intelektualnego odbyła się pod hasłem „Świat po pandemii”. Zorganizowana została w formule online, a wirtualny udział w wydarzeniu był bezpłatny i nie wymagał rejestracji.

Łódź Young Fashion 2020 został zrealizowany w przestrzeni online, wykorzystując internet jako płaszczyznę współpracy i otwartej wymiany myśli. Konkursy Łódź Young Fashion – Galę Dyplomową Instytutu Ubioru, Złotą Nitkę oraz Łódź Young Fashion Award – zastąpiło międzynarodowe wydarzenie „The Future of Fashion”, łączące cechy panelu dyskusyjnego, wydarzenia modowego i artystycznego. Wydarzeniu towarzyszyły webinary poświęcone tematyce mody.

W listopadzie, podczas Filmteractive Festival, przyglądano się najciekawszym zjawiskom nowych mediów i technologii oraz sztuki. Można było dowiedzieć się, jak będzie wyglądała kultura po pandemii oraz na czym polega fenomen Męskiego Grania czy Pana Generatora.

Sezon festiwalu zamknął w grudniu PL Music Awards - wydarzenie, podczas którego nagrodzone zostały najciekawsze wideoklipy z lat 2019-2020. Trzecia edycja festiwalu poświęconego sztuce wideoklipu została w całości przeniesiona do internetu.

W maju łódzkie Centrum Wydarzeń zorganizowało koncerty na dachach budynków zlokalizowanych na największych łódzkich osiedlach – były to pierwsze występy na żywo w dobie epidemii koronawirusa.

Lokalni artyści (Wojtek Kondzielnik, Sin Trinity i The Cellos) wystąpili dla publiczności zgromadzonej na balkonach pobliskich mieszkań. Koncerty były także transmitowane w Internecie (streaming). Wydarzenie pobiło rekord oglądalności i dotarło (za pomocą oficjalnych profili Łodzi oraz ŁCW na portalach społecznościowych) do kilkudziesięciu tysięcy odbiorców.

W ramach wydarzeń online zrealizowano premierowy cykl 10 odcinków „Grohomanowych opowieści”. Tomasz Gołębiewski, koncertmistrz Filharmonii Łódzkiej, wspominał artystów oraz przybliżał nieznaną szerokiemu odbiorcy ciekawostki o Łodzi. Każdy z filmów dotarł do grona kilku tysięcy odbiorców i był jednym z najczęściej oglądanych materiałów na profilu Łódzkiego Centrum Wydarzeń na portalu społecznościowym Facebook.

W nowej formule odbyła się także kolejna (czwarta) odsłona Kultugrantów. Program jest dedykowany artystom, performerom, animatorom kultury, którzy działają na terenie Łodzi. Kultugranty 2.0. były odpowiedzią na wyjątkową pomysłowość i umiejętność adaptacji do zmieniającej się rzeczywistości spowodowanej pandemią koronawirusa.

rusa, która wymusiła przeniesienie sektora kreatywnego w dużej mierze do internetu. I to właśnie dostępność dla publiczności online stanowiła główne założenie projektu. W ramach tej edycji zrealizowano aż 32 projekty wybrane ze 174 propozycji m.in. internetowy koncert Macieja Tubisa, który odbył się w zabytkowych wnętrzach Akademii Muzycznej.

W ciągu całego roku, w ramach wydarzeń online, działało także Studio Ł, gdzie emitowane były wywiady z interesującymi gośćmi ze świata kultury, biznesu i sztuki, wśród których znaleźli się: Tomasz Bagiński, Krzysztof Candrowicz, Marcin Gortat, Maciej Tubis, duet Rogucki/Karaś, Mela Koteluk czy Paweł Edelman.

Latem zainaugurowany został projekt „Piotrkowska otwarta”. Był to cykl imprez plenerowych, których celem była animacja kulturalna ulicy Piotrkowskiej. Zrealizowano trzy występy komików, dwa koncerty (w tym jeden koncert muzyki filmowej), cztery premierowe spotkania literackie (m.in. z Anną Dziewit-Meller czy Magdaleną Działoszyńską-Kossow) oraz „Polówkę dla młodych”, na której pokazano film Xaviera Dolana.

ŁCW zorganizowało z łódzką Akademią Muzyczną i Zieloną Łodzią cykl dobrze znanych „Letnich koncertów w Altanie”. W ramach tego wydarzenia, w parku Źródlińska, odbyły się koncerty muzyki poważnej, biesiadnej i operowej.

Ze względu na brak możliwości organizacji imprez masowych nie odbyły się Urodziny Łodzi w znanej dotychczas formule (koncerty znanych artystów i inne towarzyszące atrakcje - pikniki, wystawy, zawody sportowe itp.).

Postawiono na rozproszenie działań i aktywności lokalnych w całym mieście. W trakcie urodzinowego weekendu (ostatni weekend lipca) łodzianie oraz przyjezdni spacerowicze byli zaskakiwani koncertami lokalnych zespołów podwórkowych – Bigiel Banda czy Samokhin Band, pokazami tanga w niecodziennych miejskich przestrzeniach, twórczymi animacjami. W ramach nie-Urodzin odbył się także spacer z przewodniczką Justyną Tomaszewską, który był transmitowany online.

W ramach działań związanych ze sztuką w przestrzeni miejskiej zrealizowano projekt „How Many Roads”, który był symbolicznym aktem podziękowania dla służby zdrowia za działania w walce z koronawirusem. Do udziału w nim zostało zaproszonych 12 łódzkich artystów. Efektem było stworzenie wyjątkowej artystycznej mapy Łodzi z tytułową frazą zaczerpniętą z utworu Boba Dylana, która pojawiła się na koszulkach i artystycznych plakatach (zaprojektowanych przez Jakuba Sępnia, ce-

nionego grafika, znanego szerzej jako Hakobo).

Rozstrzygnięto także piątą edycję konkursu Przeciaki sztuki, którego dwójka laureatów zrealizuje swoje instalacje artystyczne w 2021 roku.

Ponadto, w ramach współpracy sponsorskiej ze studentkim akademikiem BASE CAMP oraz przy udziale łódzkiego artystów, powstał mural wielkoformatowy.

Zwieńczeniem roku 2020 był grudniowy koncert online duetu Bolewski & Tubis „Bez końca” transmitowany z klubokawiarni Foto 102.

Miejska Arena Kultury i Sportu Sp. z o.o., podobnie jak cała branża MICE, wyjątkowo dotkliwie odczuła sytuację panującą na świecie w 2020 roku.

„Zamknięcie gospodarki”, utrzymujące się w różnych wariantach od marca 2020 roku, istotnie wpłynęło na ilość imprez organizowanych na dzierżawionych przez Spółkę obiektach. Nie udało się utrzymać rosnącej tendencji, która ze 184 wydarzeń w 2018, przez 234 w 2019, spadła do 140 w 2020 roku. Ma to związek z istotnymi ograniczeniami nakładanymi na publiczność, a ostatecznie całkowitym wyłączeniu kibiców i widzów z uczestnictwa w wydarzeniach rozgrywanych na obiektach widowiskowo-sportowych. Mimo braku publiczności to właśnie wydarzenia sportowe dominowały w kalendarzu Spółki MAKiS. Ma to związek z utrzymaniem ligowych rozgrywek sportowych i presją nałożoną na organizatorów wydarzeń kulturalnych. Konieczność odwoływania poszczególnych aktywności powiązana z absolutnym brakiem możliwości planowania czegokolwiek nawet w najkrótszej perspektywie sprawiła, że wiele planowanych na 2020 rok wydarzeń – m.in. jubileuszowy 10. DOZ Maraton, Mistrzostwa Świata SuperEnduro, koncerty Celine Dion, André Rieu, Il Volo, Deep Purple, Koncert Muzyki Filmowej czy Łódź Disco Fest zostało przeniesionych na 2021 rok. Inne jak KSW 53, Impact Festival czy mecze siatkarskiej Ligi Narodów zostały odwołane. Mimo niesprzyjających okoliczności – warto nadmienić, że część wydarzeń odbyła się zgodnie z harmonogramem. W pierwszym kwartale 2020 roku w Atlas Arenie zorganizowano widowiska takie jak: trasę Hot Wheels Monster Trucks Live 2020, Międzynarodowy Mityng Lekkoatletyczny Orlen Cup 2020, koncerty zespołów Slipknot i Agnieszka Chylińska, Polską Noc Kabaretową, Stand-up „Bang 2” czy Arenę Młodych.

W okresie „częściowego oraz całkowitego zamknięcia gospodarki” Spółka radziła sobie poprzez zapraszanie do Atlas Areny wydarzeń „eventowych”, konferencyjnych i szkoleniowych innych niż duże koncerty i imprezy

sportowe. Przykładem mogą być Państwowe Egzami-
ny Specjalistyczne, które w Atlas Arenie organizowano
przez cały wrzesień, październik i listopad. Mimo nie-
sprzyjających okoliczności na obiektach MAKiS udało
się zorganizować towarzyskie mecze Reprezentacji Polski
mężczyzn w siatkówce Polska – Estonia oraz Reprezenta-
cji Polski kobiet w siatkówce Polska – Szwajcaria. Repre-
zentacja Polski w piłce nożnej U-21 w ramach eliminacji
do Mistrzostw Europy zagrała na Stadionie Miejskim przy
al. Piłsudskiego 138 z Rosją i Łotwą. Spółce udało się też
pozyskać nowe imprezy na rok 2021 i 2022. Wśród nich
znajdują się m.in. koncerty międzynarodowych gwiazd
Simply Red, Enrique Igleσίας czy Hansa Zimmera.

Łącznie w 2020 r. odbyło się 90 imprez sportowych, 3
imprezy kulturalne, 3 imprezy targowe oraz 44 imprezy
o innym charakterze. Łącznie odbyło się 140 imprez, któ-
re trwały 172 dni imprezowe.

FILAR: SPOŁECZEŃSTWO I KULTURA

Utworzenie wysokiej rangi centrum działalności akademickiej i badawczo-rozwojowej kształcącego i doskonalącego kadry dla inwestorów w nowoczesnych branżach kluczowych dla rozwoju Łodzi, w tym wspieranie szkolnictwa zawodowego oraz stałe powiększanie zasobów utalentowanych mieszkańców miasta.

3. ŁÓDŹ UCZĄCA SIĘ

System łódzkiej oświaty obejmuje placówki publiczne, niepubliczne oraz publiczne prowadzone przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych. Według stanu na 31 grudnia 2020 r. Miasto Łódź było organem prowadzącym dla 308 szkół i placówek oświatowych:

- 129 Przedszkoli Miejskich,
- 5 Zespołów Przedszkoli Miejskich,
- 8 Zespołów Szkolno-Przedszkolnych,
- 81 Szkół Podstawowych,
- 9 Szkół Podstawowych Specjalnych,
- 1 Zespołu Szkół Zawodowych Specjalnych
- 4 Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych
- 1 Zespołu Szkół Specjalnych
- 1 Zespołu Szkół Ogólnokształcących,
- 27 Liceów Ogólnokształcących,
- 16 Zespołów Szkół Ponadpodstawowych,
- 1 Technikum,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- 9 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych i specjalistycznych,
- 1 Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego,
- 4 Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii,
- Szkolnego Schroniska Młodzieżowego,
- Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia,
- Pałacu Młodzieży,
- 3 Centrów Zajęć Pozaszkolnych,
- 2 Burs Szkolnych,

- Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego,
- Centrum Usług Wspólnych Oświaty.

Prezydent Miasta Łodzi prowadzi ewidencję szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez osoby fizyczne bądź prawne niezaliczane do sektora finansów publicznych. Zgodnie z ewidencją na terenie Łodzi działa 197 takich placówek.

TAB. 15. | JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE OŚWIATY – PLACÓWKI NIEPUBLICZNE

Lp.	Jednostki organizacyjne oświaty	stan na 01.09.2020
1	Przedszkola niepubliczne	62
2	Przedszkola specjalne	5
3	Punkty przedszkolne	16
4	Szkoły podstawowe	30
5	Szkoły podstawowe specjalne	5
6	Gimnazja	0
7	Gimnazja specjalne	0
8	Licea Ogólnokształcące	27
9	Licea specjalne	1
10	Technikum	10
11	Branżowe szkoły I stopnia	3
12	Branżowe szkoły I stopnia specjalne	1
13	Szkoły Policealne	29
14	Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy	2
15	Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1
16	Młodzieżowe ośrodki socjoterapii	2
17	Bursy szkolne	3
RAZEM		197

Źródło: UML

Sieć szkół i placówek funkcjonujących na terenie Miasta Łodzi uzupełniają szkoły i placówki publiczne prowadzone przez osoby fizyczne i prawne nie zaliczane do

sektora finansów publicznych. Szkoły i placówki publiczne, wpisane do ewidencji wg. stanu na 1 września 2020 r. przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

TAB. 16. | JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE OŚWIATY PROWADZONE PRZEZ OSOBY PRAWNE

Lp.	Jednostki organizacyjne oświaty prowadzone przez osoby prawne	stan na 01.09.2020
1	Przedszkola publiczne	7
2	Szkoły podstawowe publiczne	3
3	Licea Ogólnokształcące publiczne	5
4	Szkoły Policealne publiczne	5
5	Technika publiczne	2
6	Bursy szkolne publiczne	1
RAZEM		23

Źródło: UMi

W roku 2019, Miasto udzieliło dotacji szkołom i placówkom niepublicznym i publicznym niezaliczanym do sektora finansów publicznych w łącznej kwocie 172,1 mln zł. Natomiast w 2020 roku Miasto udzieliło dotacji szkołom i placówkom niepublicznym i publicznym niezaliczanym do sektora finansów publicznych w łącznej kwocie 197,9 mln zł.

Miasto prowadzi również rozliczenia z innymi gminami z tytułu zwrotu kosztów dotacji udzielonej przez Miasto Łódź na dzieci zamieszkałe na terenie innych gmin, a uczęszczające do przedszkoli niepublicznych na terenie Miasta oraz zwrot kosztów dotacji udzielonej przez inne gminy na dzieci będące mieszkańcami Miasta Łodzi, a uczęszczające do przedszkoli niepublicznych na terenie innych gmin. W roku 2020 inne gminy oddały Miastu kwotę 2 mln zł z tytułu zwrotu kosztów dotacji wypłaconej na dzieci niebędące mieszkańcami Miasta, podczas gdy Miasto Łódź z tego tytułu zapłaciło innym gminom kwotę 1,7 mln zł.

W roku szkolnym 2020/2021 o 5 zmniejszyła się liczba oddziałów (707) oraz o 204 liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych miejskich (16939). Natomiast o 4 spadła liczba oddziałów (1 882 w tym oddziałów przedszkolnych w zespołach szkolno-przedszkolnych) przy wzroście o 301 liczby dzieci uczęszczających do szkół podstawowych, w tym do zespołów szkolno-przedszkolnych (40 771). Średnia liczba dzieci w oddziale w roku szkolnym 2020/2021 wyniosła 21,7. Liczba uczniów w liceach wzrosła do 12 668.

TAB. 17. | LICZBA ODDZIAŁÓW I UCZNIÓW W SZKOŁACH

Typ szkoły	Liczba oddziałów		Liczba uczniów		Średnia liczba uczniów w oddziale	
	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021	2019/2020	2020/2021
Szkoły podstawowe oraz zespoły szkolno-przedszkolne	1 886	1 882	40 470	40 771	21,5	21,7
Licea ogólnokształcące	462	467	12 487	12 668	27	27,1
Szkoły zawodowe	371	367	8 879	8 558	23,9	23,3
Kształcenie ustawiczne	15	21	311	426	20,7	20,3

Źródło: UMi

W roku szkolnym 2020/2021 wychowaniem przedszkolnym z populacji dzieci w wieku 3-5 lat (16 767) objętych było 97,3%, a poziom skolaryzacji spadł w stosunku do poprzedniego roku szkolnego o 2,2 punktu procentowego.

TAB. 18. | DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM (3-5 LAT)

Rok	Populacja dzieci w wieku 3-5	Dzieci uczęszczające do przedszkoli miejskich	Dzieci uczęszczające do placówek nieprowadzonych przez Miasto	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Poziom skolaryzacji
2019/2020	16 605	12 586	3 341	16 416	99,5%
2020/2021	16 767	12 904	3 412	16 316	97,3%

Źródło: UMi

W roku szkolnym 2020/2021 do przedszkoli przyjęto o 170 dzieci mniej niż w poprzednim roku (17 625 nowopryjętych i kontynuujących). Wszystkim dzieciom biorącym udział w postępowaniu rekrutacyjnym zostało wskazane miejsce, zgodnie z art.31 ust.11 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.

W roku szkolnym 2020/2021 liczba uczniów pierwszych klas publicznych szkół podstawowych nieznacznie

się zmniejszyła. W rekrutacji podstawowej wzięło udział 4 567 uczniów, w wyniku której zakwalifikowanych zostało 3670 uczniów z obwodu i 897 uczniów spoza obwodu. Po rekrutacji podstawowej szkoły dysponowały łącznie 624 miejscami wolnymi, na które przeprowadzono rekrutację uzupełniającą. W wyniku obu rekrutacji do klas I na rok szkolny 2019/2020 utworzono 215 oddziałów, do których przyjęto łącznie 4651 uczniów.

W wyniku rekrutacji 2020/2021 do liceów ogólnokształcących przyjęto 3 062 uczniów i utworzono 106 oddziałów, w szkołach zawodowych przyjęto 1 917 uczniów i utworzono 75 oddziałów.

W roku szkolnym 2020/2021 Miasto zapewnia ofertę kształcenia językowego w szkołach podstawowych i w szkołach ponadpodstawowych, na którą składają się:

- 22 oddziały dwujęzyczne w szkołach podstawowych,
- 29 oddziałów/grup dwujęzycznych w szkołach ponadpodstawowych.

Kształcenie sportowe w różnych dyscyplinach (gimnastyka sportowa, gimnastyka artystyczna, łyżwiarstwo figurowe, lekkoatletyka, pływanie, siatkówka, piłka nożna, rugby, koszykówka, piłka ręczna, strzelectwo sportowe) prowadziło 12 szkół podstawowych (44 oddziały sportowe, w których kształcą się 1 003 uczniów) i 2 licea ogólnokształcące (11 oddziałów, w których kształcą się 250 uczniów).

W roku szkolnym 2019/2020 egzamin ósmoklasisty przeprowadzono w dniach 16 - 18 czerwca 2020 roku. Uczniowie, którzy z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpili do egzaminu w powyższym terminie, napisali egzamin w dniach 7, 8 i 9 lipca 2020 r. Egzamin był przeprowadzony w formie pisemnej. Uczniowie przystępowali do egzaminu z trzech przedmiotów obowiązkowych, tj. języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego.

Porównanie średnich procentowych wyników z egzaminu ósmoklasisty w 2020 r. w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto w stosunku do województwa łódzkiego i kraju.

TAB. 19. PORÓWNANIE WYNIKÓW EGZAMINU ÓSMOKLASISTY

Wyszczególnienie	język polski	matematyka	język angielski
kraj	59	46	54
woj. łódzkie	58	47	54
łódź	59	50	61

Źródło: UML

Wyniki egzaminu maturalnego wyniosły odpowiednio: język polski – 47,57, matematyka – 48,75. Zdawalność egzaminu maturalnego w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto Łódź wyniosła – 67,8.

1. Przystępujący do egzaminu maturalnego Część absolwentów liceów ogólnokształcących oraz techników nie przystępuje do egzaminu maturalnego.

W liceach ogólnokształcących na 2 781 uczniów uczących się w klasach maturalnych, do egzaminu maturalnego przystąpiło 2 598 uczniów, co stanowi 93,4%. W technikach na 1 373 uczących się w klasach maturalnych do egzaminu maturalnego przystąpiło 1 154 uczniów, co stanowi 84,05%.

2. Średnie wyniki procentowe w porównaniu z województwem łódzkim

Średnie wyniki procentowe z egzaminu maturalnego pisemnego na poziomie podstawowym z języka polskiego i z matematyki są niższe niż średnie wyniki w kraju. Spośród 27 liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto Łódź, w których odbyły się egzaminy maturalne, 13 szkół osiągnęło średni procentowy wynik z egzaminu maturalnego z języka polskiego i 11 szkół z matematyki osiągnęło wynik wyższy niż w kraju. Spośród 18 techników – uczniowie jednej szkoły uzyskali średni wynik z języka polskiego wyższy, niż średnia krajowa oraz 3 szkoły z matematyki.

3. Zdawalność egzaminów. Odsetek sukcesów Cztery licea, tj. I Liceum Ogólnokształcące, III Liceum Ogólnokształcące, XXI Liceum Ogólnokształcące, XXVI Liceum Ogólnokształcące osiągnęły 100% zdawalność egzaminów maturalnych, a dodatkowo 13 liceów i 3 technika osiągnęły zdawalność powyżej średniej w województwie łódzkim.

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie:

1. Egzamin przeprowadzony zgodnie z podstawą programową z 2012r. - do obydwu części (teoretycznej i praktycznej) egzaminów potwierdzających kwalifikacje

w zawodzie przystąpiło 459 uczniów techników, z których 312 zdało egzamin potwierdzający daną kwalifikację w zawodzie. Stanowi to średnią zdawalność z egzaminów w technikach na poziomie 67,97%.

2. Egzamin przeprowadzony zgodnie z podstawą programową z 2017r.- do obydwu części (teoretycznej i praktycznej) egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w technikach przystąpiło 1 383 uczniów techników, z których 992 zdało egzamin potwierdzający daną kwalifikację w zawodzie. Stanowi to średnio 71,73% zdawalności egzaminów w technikach.

3. W branżowych szkołach I stopnia egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe przeprowadzony był zgodnie z podstawą programową z 2017r. - do obydwu części (teoretycznej i praktycznej) egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w branżowych szkołach I stopnia przystąpiło 118 uczniów, z których 88 zdało egzamin potwierdzający daną kwalifikację w zawodzie. Stanowi to średnio 74,58% zdawalności egzaminów w branżowych szkołach I stopnia.

Miasto Łódź było organem prowadzącym dla 16 zespołów szkół ponadpodstawowych, 1 samodzielnego technikum oraz 1 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w których łącznie funkcjonuje 18 techników i 13 branżowych szkół I stopnia, (w tym nabór wykonano tylko do 7 branżowych).

Oferta kształcenia zawodowego w roku szkolnym 2020/2021 zawierała 54 zawody w technikach, 18 zawodów w branżowych szkołach I stopnia oraz 1 zawód w branżowej szkole II stopnia. W roku szkolnym 2020/2021 wprowadzono kształcenie w następujących zawodach: w branżowej szkole II stopnia – technik żywienia i usług gastronomicznych, w technikum – technik programista.

Od kilku lat Miasto Łódź finansuje działalność Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji, funkcjonującego w łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Obserwatorium prowadzi systematyczne badania rynku pracy dla potrzeb edukacji, opracowuje analizy, przygotowuje opinie. Na podstawie opinii i analiz płynących z Obserwatorium Rynku Pracy dla Edukacji rozwijana jest oferta szkół zawodowych. W roku 2019/2020 organ prowadzący zaakceptował wprowadzenie do oferty szkół zawodowych następujących nowych kierunków kształcenia zawodowego: technik rachunkowości, technik usług kelnerskich, technik procesów introligatorskich, technik budownictwa kolejowego

na poziomie technikum; jeździec, przetwórcza mięsa, drukarz offsetowy, operator procesów introligatorskich na poziomie branżowej szkoły I stopnia.

Aby właściwie realizować trzeci cel strategiczny ujęty w Polityce rozwoju edukacji Miasta Łodzi 2020 +, szkoły i placówki oświatowe otwarte na potrzeby rynku pracy i kształcenie ustawiczne, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego, rozwijają współpracę z pracodawcami. W wyniku szeregu działań stworzono sieć współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi. Dzięki tej współpracy dla absolwentów otwierają się szanse na dobry start zawodowy i nowe perspektywy kariery zawodowej, a proces edukacji staje się bardziej efektywny.

Do najważniejszych form współpracy należą:

- prowadzenie zajęć praktycznych objętych programem kształcenia,
- prowadzenie praktyk zawodowych,
- szkolenia dla nauczycieli i uczniów,
- wycieczki zawodoznawcze,
- doposażenie pracowni specjalistycznych,
- zapewnianie miejsc pracy dla absolwentów,
- zajęcia specjalizujące dla uczniów prowadzone przez pracowników zakładu,
- finansowanie stypendiów dla uczniów,
- organizowanie staży dla uczniów.

Zajęcia praktyczne objęte programem kształcenia, prowadzone są najczęściej w zakładzie pracy przez pracownika firmy. W regionie łódzkim zajęcia te organizuje około 120 przedsiębiorstw, w tym małych, średnich i dużych. Praktyki zawodowe dla uczniów łódzkich szkół zawodowych odbywają się w ponad 700 przedsiębiorstwach, a umowę patronacką ze szkołami zawarło 49 firm. Patronatem pracodawców objęte są szkoły kształcące w branży ekonomicznej, mechanicznej, elektrycznej, energetycznej, mechatronicznej, budowlanej, włókienniczo-odzieżowej, motoryzacyjnej, urządzeń sanitarnych i gazowniczych, odnawialnych źródeł energii. Są to następujący pracodawcy: Hotel Andels, DHL Express Polska, Polska Spółka Gazownictwa Spółka z o.o., Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o., HERZ Armatura i Systemy Grzewcze Spółka z o.o., Famas S.A., GAZSYSTEM Sp. z o.o, Zakłady Przetwórstwa Mięsnego „Zbyszko”, Thermaflex Izolacje Sp.zo.o, Politechnika Łódzka - Wydział Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki, Wydział Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów, Wydział Mechaniczny; Wy-

TAB. 20. | KIERUNKI KSZTAŁCENIA W SZKOŁACH ZAWODOWYCH

Nazwa zawodu	Liczba uczniów w r. szk. 2019/20	Liczba uczniów w r. szk. 2020/21
Blacharz samochodowy	41	36
Cukiernik	90	78
Elektromechanik pojazdów samochodowych	82	72
Elektryk	7	7
Fryzjer	109	117
Kierowca mechanik	91	82
Kucharz	154	143
Lakiernik	14	8
Lakiernik samochodowy	23	32
Magazynier - logistyk	42	52
Mechanik motocyklowy	19	23
Mechanik pojazdów samochodowych	50	46
* Montermechatronik / mechatronik	33	30
Monter sieci i instalacji sanitarnych	27	29
Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	53	41
Piekarz	17	16
Sprzedawca	45	43
Stolarz	25	29
Fototechnik / technik fotografii i multimedków	290	318
Kelner/technik usług kelnerskich	11	17
Technik analityk	50	43
Technik architektury krajobrazu	69	63
Technik automatyk	74	82
Technik budownictwa	97	95
Technik chłodnictwa i klimatyzacji	65	56
*Technik cyfrowych procesów graficznych / technik grafiki i poligrafii cyfrowej	343	359
Technik ekonomista	344	289
Technik eksploatacji portów i terminali	103	103
Technik elektronik	192	178
Technik elektryk	118	122
Technik energetyk	62	66
Technik gazownictwa	62	48
Technik geodeta	150	121
Technik handlowiec	54	46
Technik hodowca koni	92	92
Technik hotelarstwa	229	213
Technik informatyk	1 250	1 200
Technik kontroli jakości i bezpieczeństwa żywności - eksperyment	34	34
Technik leśnik	92	76
Technik logistyk	561	558
Technik mechanik	103	42
Technik mechatronik	763	707

Technik mechatronik pojazdów samochodowych	51	43
Technik naprawy nadwozi pojazdów samochodowych eksperyment ped.	14	11
Technik obsługi turystycznej/technik organizacji turystyki	286	262
Technik ochrony środowiska	7	12
Technik ogrodnik	17	15
Technik optyk	33	26
Technik organizacji reklamy/technik reklamy	201	141
Technik pojazdów samochodowych	414	377
Technik procesów drukowania	71	38
Technik programista	-	27
Technik przemysłu mody	109	107
Technik rachunkowości	9	16
Technik renowacji elementów architektury	4	3
Technik robót wykończeniowych w budownictwie	21	30
Technik spedytor	90	84
Technik technologii drewna	37	37
Technik technologii żywności	114	105
Technik teleinformatyk	129	125
Technik transportu drogowego	20	31
Technik transportu kolejowego	63	66
Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	166	167
Technik urządzeń dźwigowych	32	29
*Technik urządzeń sanitarnych /technik inżynierii sanitarnej	95	80
Technik usług fryzjerskich	146	145
Technik weterynarii	142	157
Technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych	23	16
Technik włókiennik	10	7
Technik żywienia i usług gastronomicznych	558	570
suma	8 994	8 558

*zmiana nazwy zawodu zgodne z rozporządzeniem MEN w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnych
Źródło: UML

dział Chemiczny, PKP PLK S.A. Zakład Linii Kolejowych w Łodzi, LEROY MERLIN Polska Sp. z o.o., PPG Industrial Polska, GLOBCOLOR, AUTOSYSTEM Jan Sobański, Łódzkie Stowarzyszenie Przewoźników Międzynarodowych i Spedytorów, Veolia Energia Łódź, BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Spółka z o.o., Mapei Polska Spółka z o.o., Atlas Sp. z o.o., KNAUF Sp. z o.o., FAKRO, Polskie Stowarzyszenie Dekarzy, Procter & Gamble, ABB S.A. Teatr Muzyczny w Łodzi, Herkules PC Components Sp. z o.o., Łódzka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT - Łódź, Galmet, F&F, Schindler Polska, UDT, Ariadna S.A. Fabryka Nici, Zakład Włókienniczy Biliński, BRICOMAN, Carrefour Polska Sp. z o.o., Prima Fabryka Pierścieni Tłokowych, ARSEM, Common, Erbud, 3Energy, Thermex Technika Grzewcza, Polskie Stowarzyszenie Producentów Dźwigów, Kone, Elektromonter, Kisan.

17 lutego 2020 r. przygotowano i zorganizowano Posiedzenie Komisji Konkursowej konkursu na wybór „Pracodawcy Kreującego i Wspierającego Edukację 2019”, którego organizatorem jest Prezydent Miasta Łodzi we

współpracy z łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego. Konkurs ten pozwala na prezentację ciekawych przykładów współpracy pracodawców z łódzkimi szkołami. Udział w konkursie stanowi również inspirację dla pracodawców do tworzenia pozytywnego wizerunku współczesnej szkoły zawodowej i podnoszenia jej prestiżu.

Komisja Konkursowa, analizując rekomendacje zgłoszonych do Konkursu firm, przedsięwzięcia podejmowane przez te firmy na rzecz edukacji oraz efekty tych przedsięwzięć, wyłoniła laureata Konkursu przyznając statuetkę ŁÓDZKICH ŁABĘDZI w każdej z trzech kategorii:

- kategoria I - przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób;
- kategoria II - przedsiębiorstwa zatrudniające od 11 do 50 osób;
- kategoria III - przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 50 osób.

Decyzje Komisji Konkursowej zatwierdzone zostały przez Prezydenta Miasta Łodzi.

Wyniki VIII edycji Konkursu miały zostać ogłoszone pod-

czas Gali Finałowej w dniu 24 marca 2020 r. w Muzeum Miasta Łodzi, jednakże z powodu pandemii uroczystą Galę, a tym samym ogłoszenie wyników konkursu odwołano.

Kształcenie dorosłych w formach szkolnych odbywało się w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego na poziomie szkoły podstawowej (145 słuchaczy), gimnazjum (13), liceum ogólnokształcącego (166) i szkoły policealnej (49).

W roku szkolnym 2019/2020 łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego zorganizowało 10 grup kwalifikacyjnych kursów zawodowych, w których uczestniczyło 228 osób. Na realizację tych form kształcenia przeznaczono ponad 5,5 tys. godzin.

W roku 2020 r. - zgodnie z ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych – zdecydowana część zadań wynikających z miejskich programów przeciwdziałania alkoholizmowi i przeciwdziałaniu narkomanii została przeniesiona na działania związane z zapobieganiem skutków pandemii. W ramach nich zorganizowano 90 punktów pracy zdalnej dla uczniów z najtrudniejszych warunków życiowych, w tym z rodzin alkoholowych. Przeznaczono na ten cel 505 tys. zł.

W ramach konkursów współfinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na realizację programu:

1. „Edukacja ekologiczna” zawarto:

- w edycji 2019/2020 14 umów na łączną kwotę dofinansowania 293,4 tys. zł,

- w edycji 2020/2021, 10 umów na łączną kwotę dofinansowania 212,2 tys. zł,

2. „Nasze ekologiczne pracownie” zawarto:

- w edycji 2019/2020 - 13 umów na łączną kwotę 542,6 tys. zł,

- w edycji 2020/2021 - 4 umowy na łączną kwotę dofinansowania 183,6 tys. zł,

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 realizowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach osi priorytetowej XI „Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności” w roku 2020 podpisano 26 umów na łączną kwotę 27,7 mln zł. w tym:

- Wysoka jakość edukacji, 9 umów o łącznej wartości 4,9 mln zł,

- Kształcenie Zawodowe, 17 umów o łącznej wartości

22,8 mln zł,

W ramach dofinansowania z ramienia FRSE i na zasadach Programów Erasmus+ oraz PO WER w roku 2020 zawarto łącznie 13 umów na łączną kwotę dofinansowania 423,1 tys. Euro i 253,7 tys. zł.

W ramach Programu rządowego rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” w edycji 2020 zrealizowano umowę pomiędzy Wojewodą łódzkim (reprezentowanym przez łódzkiego Kuratora Oświaty), a Miastem Łódź obejmującą dotacją łącznie 29 placówek oświatowych, w tym 3 szkoły podstawowe, 15 liceów ogólnokształcących, 7 techników oraz specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy, na łączną kwotę 506,6 tys. zł.

Miasto Łódź prowadzi jednostki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, przewlekle chorych, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy:

- oddziały przedszkolne zorganizowane w 7 szkołach podstawowych specjalnych – 13,

- zespół szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami intelektualnymi i niepełnosprawnością sprzężoną - 1

- szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży przewlekle chorych zorganizowane w podmiotach leczniczych – 3,

- samodzielne szkoły podstawowe specjalne dla dzieci dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną i niepełnosprawnościami sprzężonymi – 5,

- szkoły podstawowe specjalne zorganizowane w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych – 3

- szkoły podstawowe specjalne funkcjonujące w placówkach socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych - 5

- szkoły branżowe I stopnia specjalne dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, słabo słyszającej i niesłyszającej, słabo widzącej i niewidomej – 2,

- szkoły branżowe I stopnia specjalne dla młodzieży zagrożonej niedostosowaniem i niedostosowanej społecznie- 2

- szkoły przysposabiające do pracy – 3,

- licea ogólnokształcące dla młodzieży słabo słyszającej i niesłyszającej, słabo widzącej i niewidomej, z niepełnosprawnością ruchową – 2,

- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze dla dzieci

i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz z dysfunkcjami narządów zmysłu – 4,
 - młodzieżowy ośrodek wychowawczy dla młodzieży niedostosowanej społecznie – 1,
 - młodzieżowe ośrodki socjoterapii dla młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznie – 4,
 - szkoła podstawowa specjalna zorganizowana przy jednostce pomocy społecznej dla dzieci z interwencji i placówek opiekuńczo-wychowawczych – 1.

Ofertę edukacyjną szkolnictwa specjalnego uzupełniają Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju, które propozycję terapeutyczno-rewalidacyjną kierują do rodzin z małym, niepełnosprawnym lub zagrożonym niepełnosprawnością dzieckiem.

Do szkół i placówek specjalnych (dla dzieci z niepełnosprawnością) przyjmowane są dzieci i młodzież posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne na okres roku szkolnego, etapu edukacyjnego bądź okresu kształcenia w danej szkole. W roku szkolnym 2019/2020 wydano 415 skierowań do szkół specjalnych. Do młodzieżowych ośrodków wychowawczych przyjmowani są nieletni na podstawie postanowień sądów rodzinnych. Do młodzieżowych ośrodków socjoterapii przyjmowani są małoletni z miasta Łodzi na podstawie wniosku rodziców (opiekunów prawnych) i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez zespół orzekający publicznej poradni psychologiczno- pedagogicznej. Do młodzieżowych ośrodków socjoterapii

w Łodzi przyjmowani są również małoletni z innych powiatów, na podstawie wniosku Starosty właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, wniosku rodziców (opiekunów prawnych) i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego przez zespół orzekający publicznej poradni psychologiczno- pedagogicznej. W roku 2019/2020 wydano 224 skierowania. W roku szkolnym 2019/2020 uczniowie szkół specjalnych korzystali z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską, z Przewozów Specjalnych realizowanych przez MPK, a rodzice/opiekunowie sprawujący opiekę w czasie dojazdu dziecka do i ze szkoły (dotyczy uczniów korzystających z komunikacji miejskiej) z jednorazowych biletów specjalnych, refundowane były również dowozy transportem własnym rodziców. 321 uczniów, którym niepełnosprawność uniemożliwiała korzystanie z komunikacji miejskiej objętych było Przewozami Specjalnymi, a 345 rodziców otrzymywało bilety specjalne, 92 rodziców korzystało z refundacji dowozu własnym transportem.

Dofinansowanie do zakupu podręczników w ramach programu „Wyprawka szkolna” w roku 2020 otrzymało 603 uczniów na kwotę 186,7 tys. zł. Poza dofinansowaniem do zakupu podręczników w ramach realizacji rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym tzw. „Wyprawki szkolnej” w 2020 r. wszyscy uczniowie szkół podstawowych otrzymali darmowe podręczniki z udzielanej przez MEN dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe.

TAB. 21. | ZESPOŁY WCZESNEGO WSPOMAGANIA ROZWOJU

L.p.	Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju	Oferta	2018/2019 Liczba dzieci	2019/2020 Liczba dzieci
1.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 128	Dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych, niepełnosprawność sprzężona, autyzm	51	47
2.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 168	Dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych, niepełnosprawność sprzężona.	79	86
3.	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 194	Dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych, niepełnosprawność sprzężona.	81	78
4.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 4	Dla dzieci niesłyszących, słabo słyszących, z afazją, w tym z niepełnosprawnością sprzężoną	60	71
5.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 6	Dla dzieci słabo widzących, niewidomych, a tym z niepełnosprawnością sprzężoną.	78	79
6.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2	Dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych, niepełnosprawność sprzężona.	84	81
7.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 3	Dla dzieci o nieharmonijnym rozwoju i obniżonych możliwościach intelektualnych, niepełnosprawność sprzężona.	21	15

Źródło: UML

Placówki pracy pozaszkolnej wspierają i uzupełniają zadania szkół w zakresie kształtowania i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży. Efektywnie zabezpieczają czas wolny prowadząc stałe zajęcia klubowe, świetlicowe, sportowe, artystyczne, ekologiczne, a także z bezpieczeństwa ruchu drogowego. Na terenie Łodzi funkcjonują 4 placówki pracy pozaszkolnej, w tym Pałac Młodzieży. Rocznie w zajęciach i imprezach organizowanych w tych placówkach bierze udział ponad 20 tys. uczestników. W roku 2020 – z uwagi na obostrzenia pandemiczne - sytuacja placówek pracy pozaszkolnej również uległa zmianie. Placówki te do czerwca 2020 r. pracowały w trybie on-line, prowadząc jedynie zajęcia stałe. Od września powróciły do pracy na terenie placówek, ale także realizowały jedynie zajęcia dla stałych uczestników zajęć.

Zmianie uległa także praca dwóch burs i Szkolnego Schroniska Młodzieżowego. W pierwszym półroczu praca burs i schroniska uległa całkowitemu zawieszeniu, od września do burs powróciło mniej niż 1/3 wychowanków, schronisko do końca roku nie podjęło działalności.

W Łodzi funkcjonuje 9 poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, w tym 3 poradnie specjalistyczne. Poradnie rejonowe świadczą usługi na rzecz dzieci i młodzieży będących uczniami szkół i placówek funkcjonujących

w rejonie działania poszczególnych poradni. Poradnie specjalistyczne udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej wszystkim zgodnie z ustalonym zakresem.

Liczby podane w kolumnie 2019/2020 obrazują w jaki sposób pandemia i zmiana systemu pracy szkół wpłynęła na ograniczenia w udzielaniu pomocy pedagogiczno-psychologicznej. Zmienił się charakter i rodzaj problemów z którymi muszą zmierzyć się pracownicy poradni. W każdym roku szkolnym ustalane są dodatkowe obszary, które wymagają szczególnego wsparcia.

W roku szkolnym 2019/2020 Miasto Łódź dofinansowało zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej. Wypoczynek letni zorganizowany był w okrojonym kształcie (z powodów obostrzeń nałożonych przez sanitację). Łącznie skorzystało z niego 4 407 dzieci, dla których przygotowano ofertę w 25 szkołach i placówkach. W czasie lata na kolonie letnie do Grotnik wyjechało 198 uczniów szkół podstawowych. Na realizację wypoczynku zimowego i letniego Miasto przeznaczyło 2 mln zł. Miasto Łódź prowadzi 32 miejskie żłobki, tworzących Miejski Zespół Żłobków (MZŻ), oferując 2 350 miejsc. Placówki rozmieszczone są na terenie całego miasta.

Zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, prowadzenie żłobka i klubu dziecięcego jest działal-

TAB. 22 | DZIAŁANIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Wyszczególnienie	2019/2020
Liczba godzin „dyżurów” w szkołach/placówkach	1 875
Liczba wykonanych diagnoz/badań psychologiczno-pedagogicznych	4 897
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	427
Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego	95
Liczba wydanych opinii	578
Liczba udzielonych porad i konsultacji	1 345 w poradniach 578 w szkołach
Liczba godzin z doradztwa zawodowego prowadzonego w szkołach i placówkach	85
Liczba uczniów objętych terapią logopedyczną (indywidualną)	1 369
Liczba uczniów objętych terapią psychologiczno-pedagogiczną (indywidualną)	2 438

nością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru Prezydenta Miasta. W roku 2020 w takim rejestrze znajdowało się 30 żłobków niepublicznych i 12 klubów dziecięcych, oferujących łącznie 1148 miejsc. W rekrutacji do żłobków wzięło udział 3 429 dzieci, a z oferowanych w żłobkach i klubach dziecięcych miejsc skorzystało 2 389 dzieci.

Budowanie wysokiej rangi centrum działalności akademickiej i badawczo-rozwojowej oraz stałe powiększanie zasobu utalentowanych mieszkańców nie jest możliwe bez współpracy ze światem akademickim.

W 2020 r. zrealizowany został konkurs ogłoszony zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi nr 3010/VIII/2020 z dnia 9 stycznia 2020 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert i powołania Komisji Konkursowej do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert w formie powierzenia realizacji zadania publicznego, na zasadach regrantingu, w zakresie przeprowadzenia działań zmierzających do przekształcenia Łodzi w centrum wydarzeń naukowych o znaczeniu międzynarodowym, zachęcających do studiowania w Łodzi i propagujących osiągnięcia naukowe Łodzi. Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania do 310 tys. zł.

Wyłoniony w konkursie Operator – Stowarzyszenie OPUS uruchomił konkurs pn. „Łódź Naukowa, Łódź Akademicka 2020”, w którym w kwietniu 2020 r. dofinansowanie otrzymali następujący realizatorzy projektów:

- Łódzkie Dni Informatyki 2020 - Fundacja Politechniki Łódzkiej – 15,2 tys. zł
- Regionalny Festiwal E(x)plory w Łodzi – Fundacja Zaawansowanych Technologii – 24,9 tys. zł
- Profesor Carla Ferreri o innowacyjnym podejściu do medycyny molekularnej - lipidomice błony komórkowej i jej zastosowaniu oraz dobrych praktykach w komercjalizacji wyników badań naukowych - Fundacja dla Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – 18,8 tys. zł
- Poznaj akademicką Łódź i wejdź do świata nauki - Fundacja dla Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – 17,7 tys. zł
- Akcja: edukacja (2. edycja) - Fundacja FKA – 19,4 tys. zł
- Obrona tytułu mistrzów Europy studentów Łódź Solar Team - projektujących samochody solarne - LIONS CLUB ŁÓDŹ – 17,5 tys. zł
- GGULIVRR@Łódź 2020 - międzynarodowe warsztaty informatyczne na Wydziale Fizyki i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Łódzkiego- Fundacja Uniwersytetu Łódz-

kiego – 17,5 tys. zł

- Łódź akademicka w szkole i online – Stowarzyszenie Inicjatyw Studenckich – 16,4 tys. zł
- Modowy Teatr Fundacja KOLOROWO – 23,7 tys. zł
- 11 Konkurs Inżynierski EBEC Poland 2020 – Stowarzyszenie Studentów BEST PŁ – 13,9 tys. zł
- XIIIth International Mini-Symposium ,Cycloaddition Reactions in Theory and Practice - in Honor of Professor Rolf Huisgen on the occasion of his 100th birthday - Oddział Łódzki Polskiego Towarzystwa Chemicznego – 13,3 tys. zł
- Minisymposium Chemii Atmosfery i Zielonej Chemii im. Prof. Tadeusza Paryjczaka Fundacja Politechniki Łódzkiej – 12,6 tys. zł
- 30. Konkurs im. Władysława Strzemińskiego – Projekt 2020 - Stowarzyszenie Pola Designu (Design Fields) – 7 tys. zł
- #ArtystyStudentyFilmowce - Spółdzielnia Socjalna ODBLASK- 14,5 tys. zł
- „Eco Make - Człowiek Przyszłości 2052” Stowarzyszenie Pola Designu (Design Fields) – 17,7 tys. zł

Z uwagi na ograniczenia związane z sytuacją epidemiologiczną część realizatorów projektów nie była w stanie doprowadzić do ich realizacji i zwróciła dofinansowanie, w związku z czym w dodatkowym naborze - Łódź Naukowa, Łódź Akademicka - małe granty, realizowanym od 17.08 do 07.09 dofinansowanie otrzymały następujące organizacje i projekty:

- Promocja oraz zwiększenie świadomości w szkołach średnich na temat ekotechnologii rozwijanych na Politechnice Łódzkiej - Fundacja Politechniki Łódzkiej – 4,9 tys. zł.
- mŁodzi Kreatywni - Fundacja Wspierania rozwoju Edukacji - ESCOLA – 4,95 tys. zł.
- Spotkania kameralne z łódzkimi kompozytorami - Fundacja PRIMUZ – 4,23 tys. zł.
- Filozofia w działaniu: studenci organizują wystawę plakatów - Fundacja Urban Forms – 5 tys. zł.
- Studenci na Start - Fundacja Szybie Życia – 4,95 tys. zł.

W kolejnym naborze - Łódź Naukowa, Łódź Akademicka - otwarty nabór, realizowanym od 22.09. do 26.10. dofinansowanie otrzymały następujące organizacje i projekty:

- Łódzkie Dni Informatyki 2020 - ścieżka Junior - Fundacja Politechniki Łódzkiej – 7 tys. zł
- Join IT in Łódź – 6300 - Fundacja Politechniki Łódzkiej

- 6,3 tys. zł
- Promocja cyklu filmów o charakterze popularno - naukowym- „Jak działa człowiek” skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, zrealizowanych przy współpracy Uniwersytetu Medycznego w Łodzi i dra Tomasza Rożka.
- Fundacja dla Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – 6 tys. zł
- UMED Łódź - rozwój, przyszłość, zabawa - Fundacja Płynimy Razem – 4,86 tys. zł
- Stowarzyszenie Inicjatyw Studenckich na realizację projektu STUDY IN LODZ - studiuj, praktykuj i doświadczaj w Łodzi – 5,4 tys. zł.

Natomiast zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Łodzi nr 360/VIII/19 z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert i powołania Komisji Konkursowej do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert w formie wsparcia realizacji zadania publicznego w zakresie przygotowania i przeprowadzenia przedsięwzięcia naukowego (w latach 2019 i 2020) mającego na celu prezentację twórczej roli nauki w rozwoju gospodarczym i kulturalnym Łodzi oraz integrującego środowisko akademickie przekazane zostało dofinansowanie w kwocie 110 tys. zł dla XX edycji Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi planowanej na kwiecień 2020 r., która z uwagi na ograniczenia związane z sytuacją epidemiologiczną nie doszła do skutku. Dotacja została zwrócona niemal w całości.

Wyróżnienie honorowe statuetką „ŁÓDZKIE EUREKA” przyznaje Rada ds. Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Prezydencie Miasta Łodzi za wybitne osiągnięcia naukowe, artystyczne i techniczne. Celem wyróżnienia jest promocja twórców (lub zespołów), działających na rzecz rozwoju Łodzi jako ośrodka naukowego i akademickiego.

W 2020 r. Łódzkie Eureka za rok 2019 otrzymali:

- Kategoria Nauka: zespół w składzie: dr hab. inż. Marek Bartosik, em. prof. nadzw. PŁ, prof. dr hab. inż. Piotr Borkowski oraz inż. Franciszek Wójcik za Redundancyjne, niespolaryzowane, próżniowo-półprzewodnikowe systemy DCSS ultraszybkiego zabezpieczania nadprzewodzących cewek elektromagnesów – Politechnika Łódzka.
- Kategoria Technika: zespół w składzie: Prof. dr hab. inż. Małgorzata Iwona Szykowska, dr inż. Adam Rylski, dr inż. Andrzej Żarczyński, dr inż. Marcin Zaborowski, dr inż. Marek Kaźmierczak, mgr inż. Marlena Śmiechowska Technologia usuwania chloru z mieszanin gazowych –

Politechnika Łódzka.

- Kategoria Sztuka: Alicja Habisiak – Matczak za I nagrodę na Międzynarodowym konkursie graficznym “II International MiniPrint Cantabria 2019 – The Sea and the Lighthouses”, Faro Cabo Mayor Art Center, Santander, Hiszpania, zagraniczne wystawy indywidualne oraz międzynarodowe wystawy graficzne – Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi.
- Kategoria Sztuka: Łukasz Wójcicki za Podwójną Nagrodę za album CD „Łukasz Wójcicki – Landscape of Saxophone” wyróżnioną Srebrnym Medalem w Konkursie Global Music Awards (USA 2019) w kategorii Muzyka Klasyczna oraz Srebrnym Medalem za kompozycję „Illusions” na saksofon tenorowy i klarnet Łukasza Wójcicka w kategorii Kompozycja i Kompozytor – Akademia Muzyczna w Łodzi.

Stypendia Miasta Łodzi są przyznawane na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Łodzi Nr IX/319/19 z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu przyznawania stypendiów naukowych Miasta Łodzi dla studentów z terenu Miasta Łodzi”. Celem uruchomienia miejskiego programu stypendialnego jest stworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu studiów w Łodzi. Przyciąganie zdolnej, ambitnej młodzieży, również spoza regionu, w połączeniu z wysokiej jakości procesami dydaktycznymi na łódzkich uczelniach, sprzyja wzrostowi wysoko wykwalifikowanej kadry wychodzącej na rynek pracy, o którą zabiegają przedsiębiorcy.

W ramach IX edycji miejskiego programu stypendialnego Miasto przyznało wybranym studentom - laureatom i finalistom olimpiad stypendia w wysokości od 1 000 zł/mc do 1 500 zł/m-c. Stypendia były wypłacane przez jeden rok akademicki, od listopada 2019 r. do lipca 2020 r. łącznie przyznano 33 stypendia. Łączna kwota przeznaczona na stypendia w roku akademickim 2019/2020 wyniosła 355,5 tys. zł.

W ramach X edycji miejskiego programu stypendialnego Miasto przyznało wybranym studentom - laureatom i finalistom olimpiad stypendia w wysokości od 1 000 zł/mc do 1 500 zł/m-c. Stypendia będą wypłacane przez jeden rok akademicki, od listopada 2020 r. do lipca 2021 r. łącznie przyznano 46 stypendiów. Łączna kwota przeznaczona na stypendia w roku akademickim 2020/2021 wynosi 537,75 tys. zł.

Działa i jest na bieżąco aktualizowana funkcjonalna platforma internetowa pod adresem www.studyinlodz.com.

pl w polskiej i angielskiej wersji językowej, przeznaczona dla osób zainteresowanych podjęciem studiów w Łodzi, w szczególności uczniów ostatnich lat szkół średnich z całej Polski oraz z zagranicy, a także łódzkich studentów 1 roku i studentów z zagranicy. Serwis zawiera przejrzystą i kompleksową ofertę Łodzi Akademickiej opartą o informacje na temat łódzkich uczelni publicznych i niepublicznych oraz Miasta Łodzi w jednym miejscu wraz z wyszukiwarką kierunków studiów dostępnych na łódzkich uczelniach. W celu rozpropagowania wiedzy o możliwościach studiowania w Łodzi utworzony został profil Study in Lodz w serwisie Facebook prowadzony w języku polskim i angielskim. Jesienią 2020 r. została kampania promocyjna w mediach społecznościowych zachęcająca do studiowania w Łodzi oraz promująca profil Study in Lodz i stronę www.studyinlodz.com.pl w Polsce oraz na Ukrainie i Białorusi.

Miasto Łódź z sukcesem kontynuuje realizację programu „Młodzi w Łodzi”. Aktualnie z UMŁ aktywnie współpracują 300 firm oraz największe łódzkie uczelnie publiczne i niepubliczne. W 2020 r. realizowane były następujące inicjatywy Programu:

-XII edycja programu stypendialnego Młodzi w Łodzi.

TAB. 23 | PROGRAM STYPENDIALNY MŁODZI W ŁODZI

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba stypendiów	21	16	24	23	29	11
Zwrot kosztów zakwaterowania	7	9	6	6	11	5
Kurs programowania	-	11	12	-	-	-
Dodatkowy lektorat z j. obcego	15	15	38	23	23	20
Liczba aplikacji	350	360	420	400	480	450

Źródło: UMŁ

- Portal praktyk i staży - stworzony w celu wspierania studentów łódzkich uczelni w zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego. W 2020 r. opublikowano 520 ofert. Stronę odwiedza średnio 7,1

tys. unikalnych użytkowników miesięcznie.

- Program płatnych staży wakacyjnych „Praktykuj w Łodzi!” – corocznie najlepsi stażyści otrzymują propozycje zatrudnienia u swojego pracodawcy (ok. 70%).

TAB. 24 | PROGRAM PŁATNYCH STAŻY WAKACYJNYCH PRAKTYKUJ W ŁODZI!

	2017	2018	2019	2020
Liczba płatnych staży	390	320	420	300
Minimalna wartość stażu brutto w zł	1 300	2 100	2 250	2 600
Liczba aplikacji	4 500	6 000	4 000	5 000

Źródło: UMŁ

- Bezpłatne szkolenia dla studentów „Twoja Kariera w Twoich Rękach” – w 2020 r. z 42 szkoleń skorzystało 817 uczestników.

- Wizyty w łódzkich firmach „Poznaj łódzkich Pracodawców” – zawieszono w 2020 r. w związku z sytuacją epidemiczną.

- Karta rabatowa Młodzi w Łodzi

Dzięki Karcie Rabatowej studenci łódzkich uczelni mogą uzyskać rabaty na produkty i usługi oferowane przez partnerów, m.in. teatry, szkoły językowe, szkoły tańca, auto szkoły, kluby fitness, centra rozrywki oraz lokale gastronomiczne. Karta wydawana jest bezpłatnie. W maju 2020 r. uruchomiona została aplikacja mobilna karty rabatowej Młodzi w Łodzi, która zastąpiła kartę w formie plastikowej. Na koniec 2020 r. rabaty w ramach karty oferowało 100 partnerów.

- Mia 100 Talentów – zawieszono w 2020 r. w związku z sytuacją epidemiczną.

- Patronat programu Młodzi w Łodzi – w 2020 r. patronatem programu objęto 42 wydarzenia organizowane przez studentów lub dla studentów.

FILAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Łódź atrakcyjna, bezpieczna i zdrowa – poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu atrakcyjności przestrzeni publicznej, rewitalizacji kluczowych obszarów Miasta, wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego i rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego.

1. REWITALIZACJA ŚRÓDMIEŚCIA

Wzrost poziomu życia Łódzian poprzez zwiększenie atrakcyjności centralnych obszarów miasta, odbudowę historycznej tkanki miejskiej przy nadaniu jej nowych funkcji.

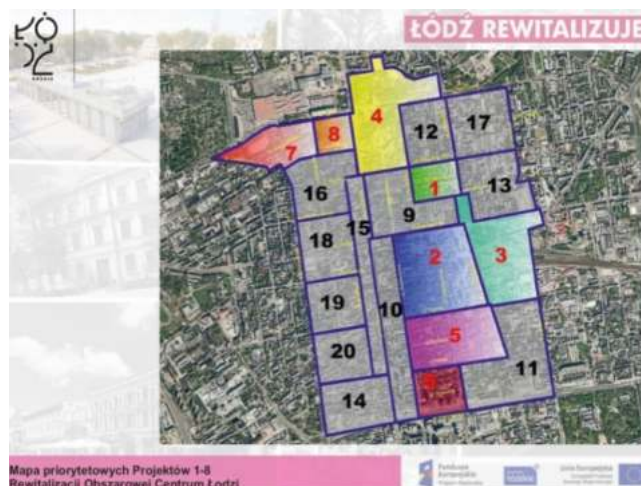
Łódź realizuje Program Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi wraz z szeroko rozumianą rewitalizacją społeczną. Program obejmuje wybrane, centralnie położone w strefie wysokiej zabudowy śródmiejskiej, kwartały miejskie. Łączna wartość projektów, uwzględniająca 2 projekty realizowane w partnerstwie i udział finansowy partnerów, wynosi 980,7 mln zł (umowy o dofinansowanie podpisano w 2017 r.). Ogółem w ośmiu projektach rewitalizacji obszarowej realizowanych jest 119 zadań inwestycyjnych, w tym 68 remontów nieruchomości oraz 51 inwestycji drogowych i związanych z zielenią (trzy parki, dwa pasáže, Stary Rynek, dwa place oraz park kieszonkowy). Realizacja projektów przewidziana jest do końca 2023 roku.

W globalny proces rewitalizacji śródmieścia wpisuje się także odnowa obiektów zabytkowych (m.in. pałac Steinertów), budowa Nowego Centrum Łodzi, rozszerzenie funkcji kompleksu EC1 oraz rewitalizacja Księżego Młyna. Szeroki pakiet inwestycji poprawiających infrastruktury

i funkcjonowanie dotyczy również instytucji kultury - muzea, domy kultury i biblioteki. ramach wdrażania Strategii Zintegrowanego Rozwoju Łodzi 2020+ Łódź realizuje Program Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi wraz z szeroko rozumianą rewitalizacją społeczną. Program obejmuje wybrane, centralnie położone w strefie wysokiej zabudowy śródmiejskiej, kwartały miejskie. Łączna wartość projektów, uwzględniająca 2 projekty realizowane w partnerstwie i udział finansowy partnerów wynosi 980,7 mln zł (umowy o dofinansowanie podpisano w 2017 r.). Ogółem w ośmiu projektach rewitalizacji obszarowej realizowanych jest 120 zadań inwestycyjnych, w tym 69 remontów budynków oraz 51 inwestycji drogowych i związanych z zielenią (trzy parki, dwa pasáže, Stary Rynek, dwa place oraz park kieszonkowy). Realizacja projektów przewidziana jest do końca 2023 r.

W globalny proces rewitalizacji śródmieścia wpisuje się także odnowa obiektów zabytkowych (m.in. pałac Steinertów), budowa Nowego Centrum Łodzi, rozszerzenie funkcji kompleksu EC1 oraz rewitalizacja Księżego Młyna. Szeroki pakiet inwestycji poprawiających infrastrukturę i funkcjonowanie dotyczy również inwestycji kultury - muzea, domy kultury i biblioteki.

RYS.4. OBSZAR REWITALIZACJI PRIORYTETOWE PROJEKTY (1-8) REWITALIZACJI OBSZAROWEJ CENTRUM ŁODZI

Źródło: Zarząd Inwestycji Miejskich

**TAB. 25. DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW
REWITALIZACJI W MLN ZŁ.**

Nr projektu	Wartość całkowita	Dofinansowanie		Krajowe środki publiczne	
		Budżet Państwa	EFRR	Wkład własny	Budżet Państwa Partnera
Projekt Nr 1	228,95	4,48	101,22	123,25	0,00
Projekt Nr 2	126,67	1,84	70,04	39,81	14,97
Projekt Nr 3	77,10	3,00	31,11	42,99	0,00
Projekt Nr 4	150,07	5,32	69,21	75,53	0,00
Projekt Nr 5	116,57	6,35	44,26	65,97	0,00
Projekt Nr 6	93,13	2,53	33,34	57,26	0,00
Projekt Nr 7	136,28	3,06	59,69	73,53	0,00
Projekt Nr 8	51,91	1,22	23,23	27,47	0,00
Razem	980,68	27,79	432,10	505,82	14,97

Źródło: Centrum Usług Wspólnych

W 2020 r. w dalszym ciągu prowadzono wyłanianie wykonawców dla zadań inwestycyjnych zaplanowanych w ramach Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, kontynuowano i rozpoczynano prace budowlane przy projektach w ramach ROČł oraz oddawano do użytku ukończone inwestycje. W trakcie realizacji działań miasto oferowało pomoc lokatorom zmieniającym miejsce zamieszkania z uwagi na prowadzenie remontów nieruchomości.

Do użytku oddane zostały kamienice przy ul. Gdańskiej 8, ul. Tuwima 33, 35, 46, 52, ul. Jaracza 26, ul. Narutowicza 4, 12, ul. Wschodniej 24, 42, ul. Piotrkowskiej 106, 142, ul. Włókienniczej 12, 14 (remont elewacji będzie realizowany w odrębnym postępowaniu przetargowym) oraz ul. Kilińskiego 26. Zakończono przebudowę ulic Nawrot od Piotrkowskiej do Kilińskiego, ul. Kilińskiego od Jaracza do Narutowicza, ul. Tuwima od Kilińskiego do Targowej, ul. Ogrodowej od Gdańskiej do Zachodniej oraz ul. Sienkiewicza na odcinku od al. Piłsudskiego do ul. Tuwima. Zakończono inwestycje przebudowy Parku Moniuszki oraz przebiecia międzykwartałowego od posesji przy ul. Legionów 15 do ulic Zachodniej i Ogrodowej.

W 2020 r. kontynuowano prace nad budową, modernizacją lub adaptacją budynków (wraz z zagospodarowaniem terenu) przy ul. Włókienniczej 3, 4, 5, 6, 7, 8, 16, ul. Wschodniej 20, 23, 54, ul. Gdańskiej 1, ul. Piotrkow-

skiej 77, ul. Roosevelta 17, ul. Sienkiewicza 56, 79, ul. Rewolucji 1905 r. 29 i 31 oraz ul. Kilińskiego 39. Prace toczyły się również przy przebudowie ulicy Wschodniej od ul. Jaracza do ul. Północnej. Realizowana była budowa przebiecia międzykwartałowego od Legionów 25 do Ogrodowej 20 i Gdańskiej 8. Prowadzona była modernizacja Skweru Aliny Margolis-Edelman – Kilińskiego 40 oraz parku Sienkiewicza.

Rozpoczęto prace nad przebudową Pasażu Róży, którym będzie można wygodniej przemieszczać się przez podwórka między ul. Zachodnią a placem Wolności i ulicą Piotrkowską. Rozpoczęto również prace budowlane dla zadań: ul. Pogonowskiego 34, ul. Rewolucji 1905 r. 13, 15, 17, ul. Włókiennicza 2, 11, 15, 22, ul. Wschodnia 20, 23, ul. Wschodnia 50 (ostatecznie budynek został wyburzony z uwagi na bardzo zły stan techniczny) i Wschodnia 52, ul. Pomorska 11 oraz ul. Zachodnia 56. Rozpoczęto przebudowę ulic: ul. Nowomiejskiej od pl. Wolności do ul. Ogrodowej, ul. Rewolucji 1905 r. od ul. Piotrkowskiej do ul. Kilińskiego, ul. Próchnika od ul. Zachodniej do ul. Piotrkowskiej, ul. Zachodniej od ul. Próchnika do ul. Legionów, ul. Sienkiewicza na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Tuwima oraz tzw. „Pasażu Majewskiego”.

Rozstrzygnięto przetargi oraz rozpoczęto prace projektowe dla nieruchomości zlokalizowanych przy ul. Wschodniej 45, ul. Północnej 7, ul. Północnej 23, ul. Legionów 37a i 44, ul. Mielczarskiego 3, 15, 22, 33, ul. Sienkiewicza 63. Ogłoszono przetarg na przebudowę obiektu pofabrycznego przy ulicy Sienkiewicza 75/77 wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby Teatru Pinokio oraz budową ciągu pieszo-jezdnego w kwartale ulic Nawrot-Piotrkowska-Roosevelta-Sienkiewicza.

Miasto prowadzi również inne działania rewitalizacyjne. Objęły one m.in. remont konserwatorski pałacu braci Karola i Emila Steinertów znajdujący się przy ulicy Piotrkowskiej 272 a i b. Prace budowlane zakończono w roku 2019, natomiast w roku 2020 przeprowadzono przetarg na dzierżawę obiektu z przeznaczeniem na cele biurowe, hotel i gastronomię. Wartość projektu to 38,5 mln zł, w tym dofinansowanie z UE w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych - 19,9 mln zł.

Kolejnym działaniem jest rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3, 5 i przy ul. Tuwima 10. Projekt ujęty został w Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+ na liście projektów podstawowych,

realizowanych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Całkowity koszt przedsięwzięcia - 66,24 mln zł, w tym środki z budżetu miasta - 26,65 mln zł, środki UE - 39,59 mln zł. W ramach projektu w 2020 r.:

- Realizowano prace przy przebudowie i remoncie nieruchomości przy ul. Moniuszki 3 i 5 w zakresie robót konstrukcyjnych, odwilgoceniowych, sanitarnych, instalacyjnych, elewacyjnych i konserwatorskich na elewacjach budynków oraz wewnątrz obiektów. Podłączono budynki do sieci centralnego ogrzewania.

- Realizowano prace przy przebudowie i remoncie nieruchomości przy ul. Tuwima 10 w zakresie robót konstrukcyjnych, dociepleniowych, wykonano prace na elewacjach budynków, dobudowano kondygnację i zadaszono obiekt. Podłączono budynek do sieci instalacji centralnego ogrzewania. Realizowano prace wewnątrz obiektu.

- Zlecono wykonanie zamiennego projektu na wykonanie robót drogowych dla budowy drogi łączącej ulicę Tuwima z ulicą Moniuszki.

- Wykonano dokumentację projektową przebudowy ulicy Moniuszki i ogłoszono przetarg na jej realizację. Przetarg rozstrzygnięto ostatecznie w lutym 2021 r.

Największą inwestycją realizowaną poza programem rewitalizacji obszarowej jest kompleksowy projekt partnerski „Szlakiem architektury włókienniczej. Rewitalizacja Księżego Młyna”, realizowany ze wsparciem funduszy UE w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, który prowadzi do odnowy jednej z największych łódzkich atrakcji turystycznych. W ramach projektu o łącznej wartości 60,1 mln zł (dofinansowanie z UE w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – 39,2 mln zł). Wykonano:

- remont konserwatorski i przebudowę 12 budynków mieszkalnych i gospodarczych;
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej - byłej bocznic kolejowej oraz podwórek przy ul. Księży Młyn 2-12, ul. Księży Młyn 11a i ul. Fabrycznej 21;
- budowę „zielonego” parkingu przy ul. Fabrycznej 17a.

Równolegle do prowadzonych działań inwestycyjnych realizowane były działania o charakterze społecznym. Zespół Latarników Społecznych oraz Gospodarzy Obszaru kontynuował działania mające na celu wspieranie mieszkańców w procesie wyprowadzek oraz pomoc w rozwiązywaniu życiowych trudności. Opieką zostały objęte m.in. osoby/najemcy z nieruchomości Kilińskiego 10a i 136, Wschodnia 67, Ogrodowa 26 i 28 oraz pl. Wolności 2. Pomoc uzyskało około 180 środowisk. Kon-

tynuowany był monitoring przeprowadzonych lokatorów i kont finansowych lokali zamiennych, mający na celu sprawdzenie, jak mieszkańcy radzą sobie w nowym miejscu, aby móc dostosować narzędzia wsparcia w przypadku wystąpienia problemów.

W związku z pierwszymi zakończonymi pracami remontowymi budynków w ramach Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi, powołano Zespół ds. zasiedlania kamienic wyremontowanych w ramach ROCL. Celem pracy Zespołu jest wypracowanie i wdrożenie obiektywnych kryteriów przydziału wyremontowanych lokali z zachowaniem miksu społecznego i z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb mieszkańców. W 2020 roku prace Zespołu obejmowały dobór najemców budynków przy ul. Kilińskiego 26, Wschodniej 24 i 42, Gdańskiej 8, Piotrkowskiej 142, Narutowicza 4 i 12 oraz Tuwima 33 i 52. Prace Zespołu ds. zasiedlania będą kontynuowane również w 2021 roku, gdy do dyspozycji mieszkańców zostanie oddanych około 200 wyremontowanych i komfortowych lokali. Utrzymywany był także stały kontakt z najemcami lokali użytkowych i przygotowano proces najmu lokali użytkowych wyremontowanych w ramach projektów ROCL.

W grudniu 2020 roku rozpoczęto realizację pierwszych projektów w ramach cross-financingu. Ich celem jest przygotowanie mieszkańców na pojawienie się w najbliższej okolicy nowych miejsc pełniących różne funkcje społeczne. Planowany jest szereg aktywności zmierzających do sąsiedzkiej integracji między mieszkańcami i odbiorcami tych funkcji. Działania opierać się będą przede wszystkim na animacji społeczno-kulturalnej w tym organizacji festynów, pikników itp. integrujących lokalną społeczność i działaniach edukacyjnych prowadzonych w formie warsztatowej. Planowane są również kampanie promocyjno-informacyjne, których celem jest budowanie wśród ludzi świadomości konieczności funkcjonowania takich placówek i uwrażliwianie na problemy drugiego człowieka. Działania te obejmowały następujące lokalizacje i funkcje społeczne:

- ul. Tuwima 33, 35, 46 - w ramach projektu 3 ROCL - mieszkanie chronione dla osób z pieczy zastępczej, Dom Dziennego Pobytu, Punkt Pracy Socjalnej i Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- ul. Gdańska 8 w ramach projektu 8 ROCL - mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- ul. Narutowicza 4, 12 w ramach projekt 2 ROCL - 2

mieszkania chronione dla osób z pieczy zastępczej.

W 2021 r. działania szkoleniowo-edukacyjne oraz animacyjno-kulturalne w ramach cross-finansingu będą obejmowały następujące lokalizacje i funkcje społeczne:

- ul. Sienkiewicza 56 – w ramach projektu 6 ROCT – mieszkanie chronione dla osób z pieczy zastępczej oraz mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ul. Sienkiewicza 78 – w ramach projektu 6 ROCT – Dom Dziennego Pobytu, mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnością ruchową;
- Piotrkowska 142 – w ramach projektu 6 ROCT – Dom Dziennego Pobytu dla osób niepełnosprawnych;
- ul. Kilińskiego 39 – w ramach projektu 3 ROCT – mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnością ruchową;
- ul. Zachodnia 56 – w ramach projektu 4 ROCT – mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnością ruchową;
- ul. Gdańska 1 – w ramach projektu 8 ROCT – 4 mieszkania chronione dla osób z pieczy zastępczej;
- ul. Wschodnia 42 – w ramach projektu 4 ROCT – mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- ul. Włókiennicza 5, 6 i 16 – w ramach projektu 1 ROCT – 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- ul. Wschodnia 20 – w ramach projektu 4 ROCT – placówka opiekuńczo-wychowawcza;
- ul. Pogonowskiego 34 – w ramach projektu 1 ROCT – Centrum Wsparcia i Rozwoju Społecznego.

Ponadto na obszarze Projektów 1, 4, 7, 8 Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi zaplanowano działania, których celem jest organizacja i promocja wolontariatu w ramach działalności wspomagającej funkcje społeczne przewidziane w tych projektach.

Kontynuowano realizację II fazy projektu pn. „URBAN-REGENERATION-MIX” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Urbact III ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. URBAN-REGENERATION-MIX to międzynarodowa sieć służąca transferowi dobrych praktyk w obszarze społecznego wymiaru rewitalizacji. Jej celem jest zwiększenie zaangażowania obywateli oraz podniesienie poziomu ich udziału w procesie rewitalizacji przestrzeni miejskiej. W roku 2020 odbyły się 2 spotkania w ramach sieci.

W ramach Programu Komisji Europejskiej „Horyzont 2020”, jednego z najważniejszych narzędzi finansowa-

nia badań w Unii Europejskiej, Łódź stała się partnerem projektu badawczego pn. „Rozwijanie przyszłościowych ośrodków miejskich poprzez kulturę oraz strategie oparte na kreatywności w czasie przemian – T- Factor”. To pierwszy projekt wdrażany przez Miasto Łódź w ramach Programu Horyzont 2020. Dotyczy on tzw. „miejsc tymczasowych” w pejzażu ośrodków miejskich oraz roli „tymczasowej urbanistyki” w regeneracji przestrzeni miast.

Podjęto także intensywne działania w zakresie promocji i wsparcia rozwoju mikroprzedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Miasta Łodzi. W ramach licznych projektów realizowanych przez Miasto mieszkańcy obszaru rewitalizacji otrzymali możliwość pozyskania jednorazowej dotacji na rozwój własnego biznesu (w kwocie 23,05 tys. zł) oraz wsparcie pomostowe na comiesięczne koszty prowadzenia własnej firmy w wysokości do 2 250 zł/m-c w okresie pierwszego roku działalności. Łącznie, w ramach tego rodzaju projektów, do końca roku zostało zarejestrowanych 188 firm prowadzonych przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. W 2020 r. zostały zatwierdzone do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego 3 kolejne projekty o wartości ponad 5 mln zł, w ramach których mieszkańcy obszaru rewitalizacji w niedalekiej przyszłości będą mieli możliwość uruchomienia własnej firmy z dużym wsparciem w postaci bezzwrotnej dotacji z UE.

Zrealizowano 11 projektów na rzecz przedszkoli specjalnych lub przedszkoli z oddziałami integracyjnymi o wartości całkowitej ponad 10 mln zł. W ramach każdego przedsięwzięcia placówki przedszkolne poszerzają swoją ofertę o dodatkowych specjalistów (m.in. logopeda, psycholog, terapeuta), podnoszą poziom kompetencji kadry, jak również doposażają się w pomoce dydaktyczne niezbędne w terapii dzieci z niepełnosprawnościami. Łącznie wsparcie skierowane zostało do 566 dzieci i 145 nauczycieli.

31 placówek kształcenia ogólnego z obszaru rewitalizacji realizowało projekty podnoszące kompetencje uczniów niezbędne na rynku pracy (poprzez dodatkowe zajęcia wyrównawcze, specjalistyczne, rozwijające), w ramach których m.in. skierowały nauczycieli na wysokiej jakości kursy, szkolenia i studia podyplomowe oraz doposażyły pracownie w wysokiej jakości sprzęt informatyczny oraz w inne pomoce dydaktyczne. Łączna wartość 31 projektów realizowanych w 2020 roku to ponad 24 mln zł, z których skorzystało blisko 6 000 uczniów i niemal 800 nauczycieli.

Działania Miasta, kierowane do mieszkańców, obejmują podnoszenie ich kompetencji językowych (języki: angielski-

ski, niemiecki, francuski) i komputerowych. W tym celu zostały przygotowane projekty językowe i cyfryzacyjne dla 1 690 mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy z własnej inicjatywy zainteresowani byli nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji. Miasto w sumie podjęło się realizacji 5 projektów szkoleniowych o łącznej wartości ponad 4 mln zł.

Podjęte zostały działania w sferze kształcenia zawodowego, czego dowodem jest realizacja w 2020 roku 20 projektów unijnych przez placówki kształcenia zawodowego znajdujące się na obszarze rewitalizacji Miasta Łodzi o łącznej wartości ponad 29 mln zł. Celem wszystkich projektów było podniesienie jakości nauczania zawodowego w kilkunastu zawodach, w których kształcą placówki, poprzez zorganizowanie zajęć dodatkowych bądź specjalistycznych dla uczniów, podwyższenie kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli oraz doposażenie pracowni zawodowych. Z realizacji tych przedsięwzięć skorzystało 1 898 uczniów i 178 nauczycieli.

W związku z wnioskami zawartymi w raporcie z monitoringu zmian stanu obszaru rewitalizacji oraz oceny postępów osiągania celów GPR, podjęto decyzję o przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi, o którym mowa w art. 23 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Uaktualnienie treści Gminnego Programu Rewitalizacji objęło w szczególności:

- wprowadzenie zmian wynikających z aktualizacji listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wpisanych do Gminnego Programu Rewitalizacji;
- aktualizację charakterystyki pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymienionych w Gminnym Programie Rewitalizacji;
- aktualizację systemu monitorowania i zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

Prace nad zmianą Programu zostały zainicjowane uchwałą Nr XIX/753/20 z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. Zmiany do dokumentu wprowadzone natomiast zostały Uchwałą Nr XXXIV/1122/20 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 24 grudnia 2020 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Łodzi. W roku 2020 odbyło się 9 posiedzeń Komitetu Rewitalizacji - cięła doradczego Prezydent Łodzi działającego na podst. Zarządzenia Nr 6212/VII/17. Szczegółowe informacje o działaniach Komitetu dostępne są na miejskim portalu

Rewitalizacji.

Pod adresem www.rewitalizacja.uml.lodz.pl funkcjonuje zintegrowany portal informacyjny, na którym znajdują się wszystkie najważniejsze informacje o prowadzonych przez Miasto działaniach rewitalizacyjnych.

Mieszkaniowy zasób gminy Łódź

W skład mieszkaniowego zasobu gminy Łódź wchodzi 43 259 lokali mieszkalnych (spadek o ok. 1%), w tym liczba lokali komunalnych wyniosła 40 981, 1 878 lokali znajdowało się w najmie socjalnym, zaś 400 były to pomieszczenia tymczasowe. Miasto Łódź w 2020 r. w wyniku sprzedaży lokali na rzecz najemców lub w drodze przetargów zbyło 7 nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi oraz wyszło z 30 nieruchomości wspólnot mieszkaniowych.

Trwają sukcesywne prace w zakresie potwierdzania tytułów prawnych do nieruchomości, pozostających w samodzielnym posiadaniu Miasta Łodzi. Według stanu na koniec 2020 r. ustalono 19 nieruchomości w samodzielnym posiadaniu Miasta Łodzi, w stosunku do których trwają czynności w celu potwierdzenia tytułu Skarbu Państwa/Miasta Łodzi w drodze zasiedzenia. Pozwoli to Miastu Łodzi na realizowanie wobec takiego zasobu pełni uprawnień właścicielskich.

W 2020 roku wydano 1 627 skierowań do zawarcia umowy najmu, których wydanie każdorazowo poprzedzone było szczegółową analizą i bieżącą kontrolą stanu prawnego i faktycznego. Przydzielono także 10 lokali wydzielonych z mieszkaniowego zasobu Miasta Łodzi z przeznaczeniem do wynajmowania na czas trwania stosunku pracy na terenie Miasta Łodzi dla studentów i absolwentów szkół wyższych w Łodzi. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku uregulowano także 424 tytuły prawne do lokali mieszkalnych poprzez wydanie:

- 123 stwierdzeń wstąpienia w najem po śmierci najemcy zgodnie z art. 691 Kodeksu cywilnego;
- 301 skierowań do zawarcia umów najmu zgodnie z przepisami prawa miejscowego, w tym:
  - 19 dla osób, które nie wstąpiły w stosunek najmu po śmierci w trybie art. 691 Kodeksu cywilnego,
  - 6 dla osób, które pozostały w lokalu po opuszczeniu przez dotychczasowego najemcę,
  - 174 dla osób, które utraciły tytuł prawny do lokalu na skutek powstałych zaległości czynszowych, a dług został uregulowany w całości.

Ponadto wydano 102 skierowania dla osób wymagających szczególnego potraktowania ze względu na zasady

współzycia społecznego.

Skierowania do zawarcia umowy najmu umożliwiły również dokonanie 33 zamian, w tym 18 zamian wzajemnych między kontrahentami i 15 zamian na inny, wolny lokal z zasobu. Realizacja zamian miała na celu dostosowanie wielkości i standardu lokalu do potrzeb i możliwości finansowych uczestników zamiany oraz poprawy efektywności wykorzystania zasobu mieszkaniowego Miasta Łodzi. W wyniku dokonanych zamian wzajemnych, dotychczasowi najemcy uzyskali lokale adekwatne do możliwości finansowych gospodarstwa domowego.

TAB. 26. | LICZBA SPRAW OCZEKUJĄCYCH NA REALIZACJĘ

Tytuł	Ilość spraw	Ilość spraw
	2019	2020
Wyroki z prawem do lokalu socjalnego	2 651	2 678
Wyroki bez prawa do lokalu socjalnego	1 207	1 242
Przedłużenie umów najmu na lokale socjalne	153	114
Wykwaterowania	747	713
Znaczny stopień niepełnosprawności	228	242
Lokale przyległe	20	34
Regulacja stanu prawnego do lokalu - po jego opuszczeniu, po zgonie najemcy, po spłacie zadłużenia, art. 691 KC	447	521
Komisja Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej	335	327
Lokale komunalne udostępnione absolwentom	325	375
Najem socjalny lokalu	1 876	1 958

Uwagi: * w przypadku postępowań dotyczących lokali przyległych nie są wydawane skierowania - zawierany jest aneks do umowy najmu

**z tytułu art. 691 KC wydano dodatkowo 85 stwierdzeń wstąpienia w najem

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich, UML

W 2020 roku przeprowadzono 4 023 postępowania dotyczące wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Łodzi. Liczbę spraw oczekujących na realizację według stanu na 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2020 roku przedstawia tabela poniżej.

Wskaźnik ściągłości bieżącej liczony, jako relacja wartości wpływów otrzymywanych od najemców lokali w zasobie komunalnym w stosunku do wartości przypisu ewi-

dencjonowanego dla tych lokali, przekroczył założony do osiągnięcia w 2020 roku poziom o 2,69% i wyniósł 82,69%. Wskaźnik zaległości czynszowych liczony, jako relacja wartości portfela należności czynszowych (kwota główna) w stosunku do wartości rocznych przychodów z lokali w zasobie komunalnym (czynsze + media + odszkodowania) przekroczył założony do osiągnięcia w 2020 roku poziom o 10,20% i wyniósł 165,20%. Miasto, podobnie jak w latach poprzednich, kontynuowało działania windykacyjne ograniczające ryzyko utrzymania zakładanego poziomu ww. wskaźników poprzez dyscyplinowanie najemców do poprawy bieżącej ściągłości opłat, jak również ograniczenia dynamiki przyrostu należności czynszowych.

W 2020 roku kontynuowano program odpracowania zaległości przez dłużników, tj. możliwości spłaty zadłużenia z tytułu opłat za korzystanie z lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Miasta Łodzi w formie świadczenia rzeczowego. Wzorem lat poprzednich przedmiotem świadczenia były prace porządkowe, prace remontowo-konserwatorskie oraz pomocnicze prace administracyjne i usługowe świadczone na rzecz Miasta. W związku z pandemią koronawirusa COVID-19 zmniejszyło się zainteresowanie dłużników spłatą zadłużenia w formie świadczenia rzeczowego i liczba złożonych w 2020 roku wniosków o odpracowanie zaległości zmniejszyła się o 46% w porównaniu do 2019 roku. Ogółem od 2015 roku z udziału w programie skorzystało 560 osób i wykonało świadczenie rzeczowe na łączną kwotę 2,8 mln zł, w tym 159 osób odpracowało całość zadłużenia wskazaną w porozumieniu. 23 osoby zrezygnowały z wykonywania świadczenia i spłaciły zadłużenie w łącznej wysokości 208,93 tys. zł.

W 2020 roku kontynuowano dotychczasową politykę gospodarowania lokalami użytkowymi znajdującymi się w zasobie Miasta, której podstawowymi założeniami było zaspokojenie potrzeb lokalowych podmiotów działających na rzecz społeczności lokalnej oraz zasada jawności dysponowania lokalami. W 2020 roku zorganizowano 6 publicznych przetargów na wysokość stawki czynszu najmu lokali użytkowych, w wyniku których wynajęto ogółem 70 lokali. Ponadto 152 lokale użytkowe wynajęto w trybie bezprzetargowym.

TAB. 27. | ZAGOSPODAROWANIE GMINNYCH LOKALI UŻYTKOWYCH

	2019	2020
Liczba lokali użytkowych (lokale użytkowe, garaże i pracownie twórcze z wyłączeniem komórki, pomieszczeń gospodarczych i boksów garażowych)	6 002	5 992
Liczba zajętych lokali użytkowych - najem, użyczenie, porozumienie, inne tytuły prawne	4 062	3 850
w tym na rzecz organizacji pozarządowych	281	277
Liczba zajętych lokali użytkowych - zajmowane bezumownie	179	196
Lokali nieużytkowanych:	1 761	1 946
tym pustostanów	484	654
w tym lokale wyłączone z użytkowania:	1 277	1 292
na stałe	466	469
tymczasowo	811	823

W 2020 roku na techniczne utrzymanie mieszkaniowego zasobu Miasta wydatkowano ogółem 26 mln zł. Z kwoty tej pokryto najpilniejsze remonty lokali, konserwacje budynków, remonty ogólnobudowlane i rozbiórki.

TAB. 28. | UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE

Rodzaj prac	2019	2020
Remont lokali wolnych przeznaczonych do ponownego zasiedlenia (lokale zamienne)	128	250
Remont lokali wolnych przeznaczonych do ponownego zasiedlenia (najem socjalny, pomieszczenia tymczasowe)	194	367
Rozbiórki budynków, w tym:	31	70
- mieszkalnych	6	18
- gospodarczych	6	17
- użytkowych	5	11

- w ramach realizacji decyzji PINB	14	24*
Realizacja decyzji i postanowień PINB	11	45
Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	192	142
Remonty ogólnobudowlane (elementów budynku w tym dekarские, zabezpieczające konstrukcję)	13	13
Remont instalacji wewnętrznych (gazowej, elektrycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania)	110	91
Roboty doraźne związane z usunięciem awarii oraz inne prace i roboty budowlano-instalacyjne wykonywane w ramach konserwacji bieżących	3 003	3 156

Źródło: Zarząd Lokali Miejskich

*/ na liczbę tę składają się rozbiórki 2 budynków mieszkalnych, 12 budynków gospodarczych i 10 przybudówek do budynków mieszkalnych wykonanych samowolnie na osiedlu "Ziołowa-Podbiałowa".

Dnia 18 sierpnia 2020 r. Miasto Łódź zawarło umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego o udzielenie wsparcia ze środków Funduszu Dopląt na pokrycie części kosztów przedsięwzięcia polegającego na finansowym udziale Miasta w budowie budynku położonego przy ul. Wysokiej 30 w Łodzi, realizowanej przez Wdzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. W ramach przedsięwzięcia powstaną 24 lokale mieszkalne na wynajem o łącznej powierzchni użytkowej 842,40 m². Przewidywane koszty przedsięwzięcia wynoszą 3,93 mln zł. BGK udziela finansowego wsparcia do kwoty 2 mln zł, przy czym ostateczna kwota otrzymanego wsparcia uzależniona będzie od końcowego rozliczenia inwestycji. Inwestycja ma zostać ukończona w III kwartale 2021 roku.

W 2020 roku zakończone zostały prace budowlane polegające na przebudowie budynku biurowego przy ul. Łęczyckiej 70B na cele mieszkalne wraz z jego rozbudową, w wyniku których powstały 52 lokale mieszkalne, 6 z nich przeznaczono dla osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. udzielono 11 dotacji na łączną kwotę 1,5 mln zł na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz 13 dotacji na łączną kwotę 2 mln zł na roboty budowlane polegające na remoncie lub przebudowie oraz na prace konserwatorskie i prace restauratorskie na nieruchomościach położonych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

2. ZIELONA, UPORZĄDKOWANA ŁÓDŹ

Poprawa jakości życia łodzian i zwiększenie atrakcyjności miasta dzięki wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego, zachowaniu i porządkowaniu przestrzeni aktywnej biologicznie i obszarów służących rekreacji i budowaniu zdrowego stylu życia.

Łódź jest miastem o dużym udziale terenów zieleni, gdyż Lasy zajmują 9,23% powierzchni, w tym największy las miejski w Polsce – Las Łągiewnicki. Ogólnie dostępne tereny zieleni urządzonej (parki, zieleńce i obiekty MOSiR) stanowią 2,4% powierzchni, a powierzchnia terenów zieleni przypadająca na 1 000 mieszkańców wynosi 2,73 ha.

Tereny objęte obszarowymi formami ochrony przyrody stanowią 9,2% powierzchni miasta. Ochrona lokalnej różnorodności biologicznej odbywa się poprzez zachowanie relikwów naturalnej przyrody i korytarzy ekologicznych łączących tereny zieleni urządzonej, ośrodki różnorodności biologicznej na obszarze zurbanizowanym i w strefie peryferyjnej miasta.

Wskazany powyżej duży udział terenów zieleni wynika, z faktu iż Miasto już od kilku lat kładzie nacisk na działania związane z zachowaniem i zwiększaniem terenów zieleni w tym również w zakresie szeroko rozumianej ekologii. Od ubiegłego roku, w ślad za utworzeniem w grudniu 2019 roku w strukturach Urzędu Miasta Łodzi, Departamentu Ekologii i Klimatu, zmienił się sposób zarządzania kwestiami dot. zieleni i przyrody w tym także realizacja inwestycji.

Działania, jakie podejmuje Miasto dążąc do poprawy jakości życia łodzian, zwiększania atrakcyjności miasta przy wykorzystaniu potencjału środowiska przyrodniczego, zachowaniu i uporządkowaniu przestrzeni aktywnej biologicznie i obszarów służących rekreacji i budowaniu zdrowego stylu życia, mają zarówno wymiar bezpośred-

ni, bardzo wymierny np. w postaci liczby dokonanych nasadzeń jak i pośredni, m.in. za sprawą prowadzonych działań edukacyjnych czy też informacyjnych.

Prowadzona przez Miasto edukacja pozwala na zwiększenie świadomości wśród mieszkańców, co przekłada się na zainteresowanie i chęć podejmowania działań partycypacyjnych z Miastem, a w efekcie jego współtworzenie. Większa świadomość oraz nabyta wiedza wywołuje również inne podejście w kontekście zieleni w mieście wśród inwestorów i wykonawców, powodując zmiany w projektach, poszukiwanie nowych rozwiązań co bardzo często przekłada się na inicjatywy zwiększania zieleni na danej inwestycji. Z kolei wyraźne zwrócenie się w stronę rozwiązań ekologicznych czemu towarzyszy również zmiana informowania o nich np. poprzez wykorzystywanie nowych kanałów (strona www – Ekoportal), czy zmianę charakteru istniejącego kanału (profil „Zielona Łódź” w serwisie społecznościowym), spowodowało również zwiększone zainteresowanie biznesu, który to inwestując w Mieście, chce również je współtworzyć i być częścią zmian.

Zarząd Zieleni Miejskiej w 2018 r. zainicjował prace nad „Standardami kształtowania zieleni w Łodzi”, które kontuuje Wydział Kształtowania Środowiska. W chwili obecnej trwają prace nad projektem dokumentu, który ma zawierać wymagania i zalecenia m.in. w kwestii ochrony zieleni w trakcie procesów inwestycyjnych prowadzonych w Mieście, projektowania i zakładania zieleni, określenia wymagań w zakresie prac prowadzonych przez wykonawców realizujących inwestycje, w których występuje zieleni.

Zadania związane z porządkowaniem oraz promowaniem przestrzeni zielonych w mieście są również prowadzone przez Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM). Realizowany projekt Zielona Łódź promując tereny zielone, skierowany jest do wszystkich mieszkańców naszego miasta. Zwiększenie potencjału rekreacyjnego parków i jednostek podległych Zarządowi Zieleni Miejskiej realizowane jest we współpracy z organizacjami, instytucjami i placówkami społecznymi. W 2020 roku zrealizowano w ramach tego zadania ponad 150 różnych wydarzeń. Ponadto zrealizowano filmiki edukacyjne publikowane na profilu Facebook Zielonej Łodzi.

Na terenie łódzkich parków, zieleńców, Ogrodu Botanicznego oraz lasów komunalnych w 2020 roku nie licząc projektu „Zielona Łódź” odbyło się około stu imprez o charakterze sportowym i kulturalnym, realizowanych przez podmioty zewnętrzne. Najważniejsze z nich:

- szereg imprez biegowych, m.in.: Pączek Run, Bieg ki-

biców ŁKS, Bieg Walentynkowy, Botaniczną Piątka, Bieg charytatywny Łódzkiej Policji, Bieg Łódzkiego Związku Lekkiej Atletyki, Ice Cream Run, Bieg charytatywny Fundacji Życie,

- plany filmowe do seriali, reklam, filmów komercyjnych oraz etiud szkolnych studentów szkoły filmowej, - pikniki rodzinne,
- warsztaty capoeiry,
- Dzień Dziecka w Parku Źródlika,
- Festiwal Kolorów na Łódzkich Błoniach,
- Folkowa zabawa w Parku Piłsudskiego,
- plenerowe ceremonie ślubne,
- koncerty i zajęcia sportowe z użyciem muzyki,
- projekty społeczne „Odważ się”, „Daj tyka”, - koncert fortepianowy Fundacji Art. Industry w Pasażu Rubinsteina,
- Łódzki dialog pod chmurką,
- Potańcówka Łódź Czterech Kultur w ramach Festiwalu Czterech Kultur,
- koncert w grocie w Parku Helenów.

Dzięki finansowaniu ze środków zewnętrznych zrealizowano następujące inwestycje w terenach zieleni:

- „Od:Nowa Parku Helenów”. W ramach projektu, o wartości 6,23 mln zł (w tym 4,25 mln zł dofinansowania z EFRR i 200 tys. zł z budżetu państwa) zakłada się zwiększenie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej parku, m.in. dzięki utworzeniu ścieżek edukacyjnych oraz adaptacji części istniejącego, drewnianego budynku – dawnej restauracji Anstadtów, celem utworzenia infrastruktury towarzyszącej, ogrodu kultury i widowni na skarpie. Całość prac ma na celu rewitalizację Helenowa, poprzez stworzenie warunków dla rozwinięcia oferty kulturalnej. Od:Nowa Parku Helenów to krok w kierunku powiększania atrakcyjnych terenów zieleni w mieście.
- W 2020 roku powstała koncepcja rozwoju parków zlokalizowanych w dolinie rzeki Sokołówki w Łodzi, projekt poddano także konsultacjom społecznym. Miasto planuje stworzenie szlaku łączącego Las Łagiewnicki, Staw Wasiaka, park im. Adama Mickiewicza z Parkiem nad Sokołówką. Szlak turystyczny, nowa trasa rowerowa i rozbudowana ścieżka edukacyjna połączą tereny rekreacyjne w „zielony korytarz”, a istniejące parki zostaną doposażone i zrewaloryzowane. Jednym z głównych celów projektu jest podkreślenie walorów przyrodniczych doliny rzeki oraz renaturyzacja koryta Sokołówki, a także poprawa warunków czystości i ilości wody w korycie rzeki.
- Łódź, wraz z Europejskim Regionalnym Centrum Ekohy-

drologii PAN, jest także partnerem w finansowanym w ramach programu Horyzont 2020 projekcie TraiNBS „Tranzycja Miast w kierunku powszechnego zastosowania Rozwiązań Opartych na Przyrodzie (NBS) dla poprawy zarządzania zasobami wodnymi”. Celami tego międzynarodowego projektu są: pogłębiony monitoring efektywności wdrożeń środowiskowych, dopracowanie systemów zintegrowanego monitoringu łączących wiele wdrożeń w ramach lokalizacji, dopracowanie rozwiązań NBS do zmieniających się potrzeb i warunków, oraz opracowanie modeli biznesowych oraz formalno-prawnych umożliwiających nowe wdrożenia i wykorzystanie lokalnego potencjału innowacji.

- W związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2 na świecie, przesunięciu uległy terminy wystaw światowych EXPO w Dubaju i Doha. Fakt ten, biorąc pod uwagę także sytuację ekonomiczną oraz brak ostatecznej decyzji władz centralnych o poparciu planowanej łódzkiej wystawy, skutkowało podjęciem decyzji o przesunięciu EXPO Horticultural w Łodzi z 2024 na 2029 rok. Pozwoli to między innymi na jak najszerze skonsultowanie z mieszkańcami i środowiskami eksperckimi studium wykonalności wystawy, które zostało opublikowane na stronie internetowej. Po ustaniu pandemii podejmowane będą także dalsze rozmowy z Radą Ministrów na temat szerokiej współpracy przy tej dziejowej szansie dla Polski i naszego miasta. W 2020 r. ponad 7,5 tys. drzew oraz prawie 7,7 tys. krzewów poddano pielęgnacji, posadzono ok. 2,5 tys. nowych drzew oraz ponad 10 tys. krzewów. Obsadzono również roślinami kwiatowymi i bylinami powierzchnię prawie 2,1 tys m² oraz 73 gazony. Prowadzono prace pielęgnacyjno-sanitarne w skupinach starych krzewów o powierzchni 11 tys. m² oraz trawnikach o powierzchni ponad 1 tys. m². Przeprowadzono prace pielęgnacyjne przy 9 pomnikach przyrody, ustanowiono 7 nowych i wskazano 7 do objęcia tytułem pomnika ochrony przyrody.

Zarząd Zieleni Miejskiej wydał 27,5 mln zł na utrzymanie istniejących terenów zieleni oraz tworzenie nowych.

W zakresie retencjonowania wód opadowych i przeciwdziałania skutkom suszy w mieście wprowadza się podziemne zbiorniki retencyjne, nawierzchnie wodoprzepuszczalne, a także na etapie projektowania zmniejsza się powierzchnie zabruku na rzecz zieleńców i nawierzchni przepuszczalnych celem odprowadzania wód opadowych. Zmniejszenie zabruku wpływa również pozytywnie na zmniejszenie miejskiej wyspy ciepła.

Ważną kwestią w zakresie dbałości o środowisko jest edukacja mieszkańców. W tym celu stworzony został EKOPORTAL, strona internetowa poświęcona szeroko pojętej ochronie środowiska, gdzie dla porządku zebrano w jej strukturze informacje poświęcone tej tematyce ze wszystkich zakładek istniejącego serwisu miejskiego, które wzbogacono o m.in. mapę opiekunów zieleni, mapę funkcji parków, informacje o formach ochrony przyrody, proponowane działania w zakresie współpracy z biznesem i innymi podmiotami (tzw. EKOpakt). W ramach prowadzenia edukacji ekologicznej trwają prace nad założeniami kompleksowego programu edukacyjnego dla wszystkich grup wiekowych w ramach ubiegania się o środki norweskie – obecnie Wydział Kształtowania Środowiska czeka na ostateczną decyzję Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawie dofinansowania wdrożenia programu edukacji ekologicznej „łódzkie szkoły dla klimatu” w łódzkich szkołach, w ramach którego nie tylko taki program zostałby stworzony w formie cyklu warsztatów ekologicznych w instytucjach kultury i zdrowia. Jego założenia obejmują również przeszkolenie nauczycieli, aby mogli prowadzić tego typu zajęcia. Ponadto, w ponad 100 szkołach na terenie miasta zostałby utworzone edukacyjne parklety, ogrody deszczowe, które będą miały służyć do kształtowania odpowiednich postaw wśród młodzieży.

Dodatkowo prowadzony jest profil facebook „Zielona Łódź”, w którym rozpowszechniane są działania Miasta w obszarze ekologii i zieleni, jak również materiały edukacyjne i ciekawostki z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska. Opracowano również kompleksową koncepcję programu edukacji ekologicznej dla wszystkich miejskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych, wraz z zastosowaniem rozwiązań małej retencji w ponad 100 placówkach. Pełna realizacja programu uzależniona jest od uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (złożony został wniosek o dofinansowanie projektu z Mechanizmu Finansowego EOG).

Równie ważnym aspektem jest włączenie biznesu w działania prośrodowiskowe. Wspólnie z Veolią i Airly udało się poszerzyć istniejącą sieć czujników jakości powietrza o kolejne 20, by zapewnić mieszkańcom wiedzę w tym zakresie. Rozmieszczenie urządzeń zaplanowano tak, by na każdym łódzkim osiedlu był co najmniej 1 czujnik. Kooperacja z Veolią to także warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży; konkursy dot. bioróżnorodności; spacer edukacyjny dla mieszkańców w łódzkich parkach,

kawiarenki naprawcze, a także 10 rowerów elektrycznych, które trafiły do Zarządu Dróg i Transportu i Zarządu Zieleni Miejskiej, by pomóc pracownikom jednostek w ich codziennej pracy na ulicach Miasta. Dzięki podmiotom zewnętrznym udało się również zazielenić Łódź. Nowe sadzonki ozdobiły Miasto dzięki Leroy Merlin, Fundacji Las na Zawsze, Synergii, łódzkim harcerzom z Hufca Łódź-Polesie, czy Bobst Polska. Z Greenpeace Polska tworzymy miejsce przyjazne zapylaczom, natomiast we współpracy z łSI powstał ogród fasadowy. Podjęto również rozmowy mające na celu włączanie w działania prośrodowiskowe ów związków wyznaniowych działających na terenie Miasta.

Ponadto Prezydent Hanna Zdanowska działa aktywnie w Europejskim Komitecie Regionów, jako:

- członek Komisji ENVE (Komisja Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii),
- członek Komisji SEDEC (Komisja Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury),
- członek Grupy Roboczej EKR Zielony Ład w terenie (CoR Working Group on Green Deal Going Local),
- członek Grupy Zdaniowej ds. Zielonej Europy (EPP Task Force on Green Europe).

Dodatkowo od 2021 roku Prezydent Hanna Zdanowska podjęła się roli Ambasadora EKR ds. Paktu Klimatycznego oraz została wybrana do Izby Krajowych Ambasadorów ds. Porozumienia Burmistrzów.

W ramach aktywności w Komitecie Regionów Prezydent Hanna Zdanowska zabiera głos, reprezentując nie tylko Łódź, miasta zrzeszone w Unii Metropolii Polskich ale również Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny. W dotychczasowych wystąpieniach w debatach m.in. z Wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej Fransem Timmermansem odpowiedzialnym za Europejski Zielony Ład, Komisarz Elisą Ferreirą, Komisarz ds. spójności i reform, Kadri Simson, komisarz UE ds. energii oraz Věřą Jourovą, Wiceprzewodniczącą KE (ds. wartości i przejrzystości), zwracała wielokrotnie uwagę, że:

- jeśli władze lokalne mają być motorem napędowym „proklimatycznej maszyny” Unii Europejskiej, to potrzebują bezpośredniego dostępu do funduszy i zintegrowanego wsparcia ze strony KE w zakresie dedykowanych narzędzi;
- krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności muszą funkcjonować w oparciu o obiektywne i przejrzyste, a nie polityczne mechanizmy, aby powrót na ścieżkę wzrostu i nadrobienie dekad, kiedy wzrost gospodarczy odbywał się często kosztem jakości klimatu, były możli-

we;

- fundusze w nowej perspektywie finansowej muszą być rozdysponowywane sprawiedliwie, proporcjonalnie i na podstawie przejrzystych, apolitycznych reguł;

- historyczne centra miast na całym świecie, jak tlen potrzebują inicjatyw takich, jak Strategia Fali Renowacji. To ogromna szansa na zwiększenie ich efektywności energetycznej, wyeliminowanie źródeł zanieczyszczeń i zredukowanie ubóstwa energetycznego. Dla sprawnego przebiegu tego procesu miasta potrzebują obiektywnego i transparentnego podziału funduszy, który zapewni do nich równy dostęp dla wszystkich interesariuszy – samorządów, instytucji publicznych, prywatnych właścicieli;
- władze lokalne są koniecznym elementem wieloszczelowego wdrażania zrównoważonego rozwoju i jako taki muszą być angażowane, zarówno na etapie planowania, jak i wdrażania funduszy UE.

Prezydent Hanna Zdanowska aktywnie uczestniczy także w wypracowywaniu opinii EKR, opracowań oraz ekspertyz, dzieląc się wiedzą i doświadczeniami Łodzi w zakresie procesów prośrodowiskowych i rewitalizacyjnych.

W 2020 roku Miasto kontynuowało realizację programu Zielone Podwórka dedykowanego Wspólnotom Mieszkaniowym, w których właścicielem lokali niewyodrębnionych jest Miasto oraz korzystających z nieruchomości na podstawie umów użyczenia zawartych z Miastem. Jego celem jest wspomaganie społeczności lokalnych w dążeniu do polepszenia standardu życia oraz warunków wypoczynku. Udział Miasta we współfinansowaniu projektu nie może przekroczyć 75%, natomiast maksymalna wartość dofinansowania nie może być wyższa niż 35 tys. zł. Komisja konkursowa rozpatrująca wnioski Wspólnot Mieszkaniowych o współfinansowanie przez Miasto Łódź Projektów realizowanych w ramach Programu „Zielone podwórka” wybrała do Programu w 2020 r. następujące Wspólnoty Mieszkaniowe:

- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Rojnej 12,
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Tkackiej 12/14,
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Organizacji WiN 8,
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Boya-Żeleńskiego 8.

Wykonano: remont nawierzchni ciągów pieszych, rekultywację terenów zielonych, nasadzenia roślin, montaż elementów małej architektury. Całkowita wartość programu „Zielone Podwórka” wyniosła 146,02 tys. zł.

W ubiegłym roku zmieniono charakter tego programu dotychczas dedykowanego tylko dla wspólnot mieszkaniowych z udziałem miasta. Nowa formuła przewiduje dotację na rozwój zieleni w mieście - program ZazieleniaMY dotyczy w 2021 r. wszystkich potencjalnych grup benefi-

cjentów określonych w ustawie o ochronie środowiska tj. osoby fizyczne, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe i innych pod warunkiem, że nieruchomość przeznaczona do zazielenienia leży w obszarze rewitalizacji zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji.

W 2020 r. uruchomiono również kolejny program dotacyjny dla wspólnot mieszkaniowych mający na celu intensyfikację działań prośrodowiskowych. Dotacja celowa ze środków budżetu miasta dotyczyła przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z wykonaniem systemów do gromadzenia i wykorzystania wód opadowych oraz roztopowych. Z programu finansowane były zbiorniki na deszczówkę wraz z instalacją do podłączenia do rynny, systemy bioretencji, nawierzchnie przepuszczalne i systemy nawadniania z wykorzystaniem zgromadzonych wód opadowych i roztopowych. W pierwszej edycji podpisano 7 umów ze wspólnotami, program będzie kontynuowany i rozwijany w kolejnych latach. Łączna kwota udzielonych i rozliczonych dotacji w 2020 roku - 57,15 tys. zł.

Działania z zakresu gospodarki leśnej prowadzone są przez Leśnictwo Miejskie w Łodzi. Na terenie lasów komunalnych, w celu poprawy stanu lasu, zwiększenia jego naturalnej odporności, ochrony przed zagrożeniem pożarowym, zwiększenia atrakcyjności turystycznej przeprowadzono prace odnowieniowo-zalesieniowe i porządkowe na powierzchni 14,29 ha, wykonano lub naprawiono 206 sztuk obiektów zagospodarowania rekreacyjnego (ławek, ławo stołów, koszy na śmieci itp.) i 147 szt. obiektów wspomagających (pańniki, budki dla ptaków). Odnowiono również 1 km pasów przeciwpożarowych wzdłuż dróg publicznych o dużym natężeniu ruchu oraz wyremontowano 1,4 km dróg.

Zadania obejmujące nadzór nad gospodarką leśną w lasach niepaństwowych wykonywane były w formie lustracji terenowych i oceny stanu lasów prowadzonej przez leśniczych (941 ha).

Edukacja przyrodniczo-leśna prowadzona jest przez Leśnictwo Miejskie od 2000 roku, głównie w formie terenowych zajęć dla zorganizowanych grup dzieci i młodzieży. Prowadzone są również zajęcia stacjonarne, m.in. dla dzieci i młodzieży w szpitalach lub wychowanków Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych oraz Pogotowia Opiekuńczego. W 2020 roku ze względu na pandemię covid-19 oraz wprowadzone obostrzenia przeprowadzono zajęcia dydaktyczne i warsztaty jedynie dla 243 osób.

W ramach środków z Budżetu Obywatelskiego w kom-

pleksie leśnym na Lublinku sfinansowano m.in. utrzymanie porządku i czystości, wykonano konserwację elementów zagospodarowania turystycznego, wykonano oraz wystawiono 10 nowych ławek. Dodatkowo wykonano zabieg wykaszania siedlisk tłąkowych na powierzchni prawie 55 ha.

Jesienią 2020 r. zrealizowano kolejną edycję akcji „Las Młodej Łodzi” polegającą na sadzeniu drzew dla upamiętnienia narodzin dzieci mieszkańców Łodzi.

Przyjęto Uproszczony Plan Urządzania Lasu będący najważniejszym dokumentem planistyczno-prognostycznym na najbliższe dziesięciolecia dla obszarów będących we władaniu Leśnictwa Miejskiego.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody prowadzone są również przez Ogród Botaniczny w Łodzi. Do podstawowych zadań ogrodów botanicznych należy prowadzenie udokumentowanych kolekcji roślinnych i edukacja przyrodnicza. Jednak w chwili obecnej najważniejszym zadaniem Ogrodu jest prowadzenie ochrony ex situ zagrożonych wyginięciem gatunków flory, ze szczególnym uwzględnieniem flory lokalnej, a następnie wprowadzanie jej do środowiska przyrodniczego. W 2020 r. taką ochroną objętych było 46 gatunków roślin chronionych i zagrożonych wyginięciem, pochodzących ze stanowisk naturalnych.

W ramach działań realizowanych w Ogrodzie Botanicznym na rzecz ochrony przyrody, gromadzone są w kolekcjach szklarniowych gatunki roślin objęte Konwencją Waszyngtońską (CITES). Obecnie w zbiorach roślin egzotycznych Ogrodu Botanicznego znajduje się 1 890 szt. roślin należących do 508 taksonów objętych Konwencją. Istotnym elementem działalności Ogrodu Botanicznego jest również prowadzenie edukacji przyrodniczej. W ramach działalności edukacyjnej w 2020 roku na terenie Ogrodu Botanicznego i Palmiarni planowano 21 wystaw i innych imprez plenerowych, jednak z uwagi na wybuch pandemii covid-19 odbyły się gferie w Ogrodzie i Palmiarni (31 zajęć dla 713 uczestników), jedynie dwie wystawy (1921 uczestników), 2 pokazy (83 uczestników), 13 prelekcji (416 uczestników), 4 warsztaty (123 uczestników) oraz 97 zajęć edukacyjnych, w których udział wzięło 2287 osób.

W ramach opieki nad zwierzętami, zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt z 21 sierpnia 1997 r., Urząd Miasta Łodzi zapewnia opiekę zwierzętom bezdomnym, obowiązkową sterylizację albo kastrację, opiekę kotom wolno żyjącym (zakup domków, dokarmianie, ograniczanie ich populacji), całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych, usypianie ślepych miotów,

poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt i fakultatywnie znakowanie zwierząt.

Celem edukacji prozwierzęcej corocznie przyjmowany jest „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Łodzi”. Łódzkie Schronisko dla Zwierząt w ciągu roku przyjęło prawie 1,1 tys. psów i 524 koty. Do adopcji wydano 580 psów i 344 koty. W okresie sprawozdawczym liczba psów w Schronisku wynosiła: w styczniu - 325 szt., w grudniu - 238 szt. Dzięki metodzie znakowania zwierząt do swoich właścicieli wróciło 524 psy i 45 kotów.

Z każdym rokiem wzrasta ilość zwierząt trafiających do Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt. W 2020 r. prowadzono leczenie i rehabilitację oraz udzielono pomocy i opieki 2 295 zwierzętom (40% udało się przywrócić do środowiska naturalnego), w tym 1 744 objętym ochroną gatunkową. W tym okresie zapewniono opiekę 761 osobnikom młodocianym, 145 zwierzętom rannym w kolizjach drogowych, 274 chorym oraz z obrażeniami wewnętrznymi, 308 zwierzętom zabłąkanym (wymagającym leczenia i opieki), 625 z urazami mechanicznymi oraz 170 zwierzętom pogryzionym i innym.

W ramach kolejnego zadania z Budżetu Obywatelskiego dofinansowano działalność Ośrodka m.in. utrzymano obsadę kadrową Ośrodka, zakupiono karmę i leki na potrzeby zwierząt oraz dwie mobilne odłownie na dziki.

Miejski Ogród Zoologiczny (MOZ) w ramach działalności statutowej prowadzi hodowlę zwierząt zagrożonych wyginięciem w środowiskach naturalnych. Obecnie hoduje się 31 gatunków objętych międzynarodowymi programami hodowlanymi, z których najwartościowszymi gatunkami są: arirania, langur jawański, szpak balijski, lew azjatycki, lwiątko złotogłowa, daniel mezopotamski. W kolekcji znajdują się także 34 gatunki objęte księgami rodowodowymi dla zwierząt m. in.: koendu brazylijskie, binturong, kea, tamandua południowa, lemur katta. W 2020 roku MOZ dokonał importu 31 gatunków zwierząt. Ze względu na pandemię był to trudny rok, gdyż od marca część transportów krajowych i zagranicznych była niemożliwa bądź wstrzymana.

Ważnym wydarzeniem w 2020 roku były narodziny 21 gatunków zwierząt, a najcenniejszymi przychówkami, które pojawiły się po raz pierwszy w historii Ogrodu były ariranie i panda mała.

Przeprowadzono remont dwóch pomieszczeń wewnętrznych oraz wybudowano nowy wybieg zewnętrzny dla nowego gatunku wyderok orientalnych. Kolejnymi inwestycjami były nowa woliera dla ptaków wodnych z Ameryki Południowej oraz powiększenie wybiegu dla suryka-

tek (w ramach Budżetu Obywatelskiego).

Oferta edukacyjna Ogrodu była skierowana między innymi do placówek przedszkolnych, szkolnych, domów kultury, domów opieki społecznej, domów dziecka. W 2020 r. na terenie łódzkiego zoo przeprowadzono 60 zajęć edukacyjnych, w których wzięło udział 1 155 osób uczestników z Łodzi i województwa łódzkiego. Ponadto w okresie ferii zimowych zorganizowano warsztaty dla ponad 280 uczestników, a w ramach letniej Akademii Zwierząt zrealizowano 21 spacerów z przewodnikiem, w których uczestniczyło 110 osób.

Przeprowadzono 6 imprez plenerowych i warsztatowych dla odbiorców indywidualnych oraz rodzin z dziećmi, w których uczestniczyło ponad 3 570 osób.

Najważniejszą inwestycją realizowaną przez MOZ jest budowa „Orientarium”. Łączny planowany koszt inwestycji netto wynosi 244,3 mln zł. Do końca 2020 r. Spółka poniosła łączne nakłady w wysokości 189,9 mln zł, z czego 93,4 mln zł w 2020 r. Do końca roku 2020 wykonano konstrukcje wszystkich obiektów wraz z dachami, instalacjami wewnętrznymi, większością instalacji zewnętrznych. Zamontowano fasady szklane i rozpoczęto montaż elewacji. Dach pawilonów został pokryty roślinnością. Realizowane były prace wykończeniowe oraz aranżacyjne wybiegów wewnętrznych (sztuczne skały i drzewa, zbiorniki wodne). Zamontowano konstrukcje wraz z systemem nawadniającym pod zielone ściany. Zamontowano szyby akrylowe w zbiornikach wodnych. Wykonano modernizację wybiegu lwów i tygrysów oraz zrealizowano dodatkowe wejście do ogrodu od strony ul. Krzemienieckiej. Rozpoczęto rozruchy instalacji wentylacji oraz instalacji LSS. Roboty budowlane są finansowane środkami pochodzącymi z emisji obligacji. Pozostałe nakłady finansowane są w oparciu o umowę powierzenia. Planowany termin zakończenia inwestycji to czerwiec 2021 r. (uzyskanie pozwolenia na użytkowanie). Natomiast szacowany termin otwarcia dla zwiedzających to koniec września 2021 r. Realizowana inwestycja ożywi ogród zoologiczny, miasto Łódź, jak również uatrakcyjni cały region środkowej Polski. „Orientarium” będzie obiektem unikalnym w skali Polski i świata. Łódzkie zoo znajdzie się pod względem atrakcyjności ekspozycji w czołówce ogrodów europejskich.

Realizując zadania ustawowe Miasto prowadzi politykę minimalizowania negatywnych oddziaływań na środowisko w różnych obszarach, w tym w gospodarce komunalnej.

Długość sieci sanitarnej w 2019 r. wynosiła 729 km,

a sieć rozdzielcza i magistrale liczyły prawie 1,7 tys. km. W 2020 r. wykonano 666 nowych przyłączy do sieci wodociągowej (podłączeń) i 454 (podłączeń) do kanalizacyjnej, dzięki czemu 99,8% gospodarstw domowych w Łodzi korzystało z sieci wodociągowej (wraz ze zdrojami), a 98,4% z sieci kanalizacji sanitarnej. Zużycie wody z sieci wodociągowej wyniosło – 53 612 tys. m³, w tym gospodarstwa domowe 40 790 tys. m³. Przeciętne zużycie wody na 1 mieszkańca w 2020 r. wyniosło 109,55 litrów/dobę.

W 2020 r. poniesione zostały nakłady na gospodarkę wodno-ściekową w łącznej wysokości 108,48 mln zł, w tym Miasto – 36,10 mln zł, ŁSI Sp. z o.o. – 66,45 mln zł, GOŚ – 5,93 mln zł.

W 2020 r. ścieki dopływające wynosiły 59,8 mln m³, z czego oczyszczono mechanicznie około 99,1%. Z osadów ściekowych wyprodukowano 8,2 mln m³ biogazu, z którego na potrzeby oczyszczalni wykorzystano 99,5%. W 2020 działania inwestycyjne w gospodarce wodno-kanalizacyjnej obejmowały w szczególności:

- w zakresie inwestycji związanych z Projektem pn. „Gospodarka ściekowa, faza III w Łodzi”, który obejmuje rozbudowę i modernizację łódzkiej oczyszczalni, poniesiono 16,9 mln zł nakładów na obsługę Projektu. Projekt jest dofinansowany z Programu Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 2.3, na podstawie umowy zawartej w 2018 r. pomiędzy Miastem a NFOŚiGW (koszt projektu - 132,5 mln zł, z czego planowane dofinansowanie z POIiŚ wynosi 68,8 mln zł). Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2017 – 2022. Projekt obejmuje min. rozbudowę dwóch zbiorników retencyjnych, modernizację instalacji odwadniania osadów.

- w ramach zadania System odwodnienia Miasta w 2020r. poniesiono wydatki, w kwocie łącznej 0,85 mln zł m.in. w zakresie projektu pn. „Ocena poprawności naliczania opłat wnoszonych przez Miasto Łódź na rzecz Wód Polskich” wybudowano jeden kolektor deszczowy, budowa dwóch kolejnych jest w fazie przygotowania, w trakcie przygotowania jest również budowa sześciu osadników na odpływach kanałów deszczowych, ogłoszono przetargi na modernizację podoczyszczalni wód deszczowych oraz na budowę zbiornika retencyjnego na rzece Ner, budowa drugiego zbiornika jest w fazie przygotowania, w realizacji jest inwestycja pod nazwą Odwodnienie Miasta Łodzi o całkowitej wartości 43,8 mln. zł współfinansowana w wysokości 29,2 mln mająca na celu zwiększenie ilości retencjonowanej wody, poprawę jakości podczyszczonych wód deszczowych oraz poprawę efektywności zarządzania wodami opadowymi i roz-

topowymi w mieście,

- w ramach utrzymania rzek i zbiorników wodnych - wykonano prace konserwacyjne, przeciwpowodziowe, naprawcze oraz projektowe na rzekach i zbiornikach na terenie miasta o wartości prawie 1 mln zł,
- dla zapewnienia właściwej eksploatacji systemu kanalizacji deszczowej, Miasto dzierżawi od łódzkiej Spółki Infrastrukturalnej wytworzony majątek kanalizacji deszczowej w ramach projektu unijnego „Wodociąg i oczyszczalnia ścieków w Łodzi II” oraz ponosi koszty jego utrzymania, w tym również czynsz dzierżawny. Eksploatacja kanalizacji deszczowej została powierzona miejskiej spółce Zakład Wodociągów i Kanalizacji, który w 2020 r. wykonał m.in. konserwację kanałów, czyszczenie wpustów, konserwację podczyszczalni wód deszczowych, kontrolę zanieczyszczeń w separatorach. Koszt eksploatacji kanalizacji deszczowej wyniósł 3,45 mln zł,
- w zakresie poboru wody na cele przeciwpożarowe i socjalno-bytowe mieszkańców - kontynuowano prace polegające na zmniejszaniu liczby źródeł ulicznych w wyniku czego wyłączono z eksploatacji 16 źródeł. Koszt poboru wody na te cele wyniósł 188,5 tys. zł.

Na gospodarkę komunalną poniesiono wydatki w wysokości przekraczającej 385,96 mln zł. Na poniesione wydatki składają się: odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz ich segregacja, termomodernizacja obiektów gminnych, utrzymanie kanalizacji deszczowej oraz utrzymanie czystości w mieście.

TAB. 29. | WYDATKI NA GOSPODARKE KOMUNALNA W MLN ZŁ

Wyszczególnienie	Zakres	2020
Gospodarka odpadami	odbior i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz selektywna zbiórka odpadów komunalnych	202,92
Gospodarka wodnokanalizacyjna	utrzymanie kanalizacji deszczowej, utrzymanie rzek i zbiorników wodnych, utrzymanie przyłączy wod.-kan. do posesji gminnych, program małej retencji, inwestycje modernizacyjno- odtworzeniowe, regulacja rzek związanych z kanalizacją deszczową, inwestycje realizowane przez łSI	108,48
Energetyka miejska	termomodernizacja obiektów gminnych, Termomodernizacja placówek oświatowych	33,19
Utrzymanie czystości	umowy na cykliczne i interwencyjne letnie i zimowe utrzymanie dróg publicznych, bieżące i interwencyjne utrzymanie terenów niezabudowanych i dróg wewnętrznych, usuwanie dzikich wysypisk śmieci, utrzymanie szaleatów miejskich, usuwanie graffiti, realizacja Programu „Zielone Podwórka”, zakup ulicznych koszy na śmieci, utrzymanie cmentarzy i pomników na terenie Miasta	41,37
Razem		385,96

Źródło: UMi

Główne zadania w zakresie gospodarki odpadami:

- Kontynuowano odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w poszczególnych sektorach miasta przez:
  - Bałuty – Remondis Sp. z o.o.,
  - Górna i Polesie – MPO – Łódź Sp. z o.o.,
  - Śródmieście – PreZero Service Centrum Sp. z o.o.,
  - Widzew – Remondis Sp. z o.o.
- W 2020 r. odpady surowcowe oraz wielkogabarytowe z miasta Łodzi kierowane były do instalacji znajdującej się przy ul. Zamiejskiej, prowadzonej przez MPO-Łódź Spółkę z o.o. Odpady zielone dostarczane były do miejskiej kompostowni znajdującej się przy ul. Sanitariuszek. Odpady kuchenne dostarczane były do instalacji znajdującej się w Ruszczynie. Natomiast odpady zmieszane dostarczane były do trzech instalacji zlokalizowanych w Ruszczynie, Ścinawce oraz Krynicznie.
- Prowadzono monitoring prawidłowości postępowania z odpadami komunalnymi zarówno po stronie firm odbierających odpady komunalne, jak i po stronie właścicieli nieruchomości.
- Wystawiano upomnienia i tytuły wykonawcze do egzekucji z tytułu zadłużenia za opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz nadawano indywidualne rachunki bankowe do uiszczania opłaty.
- Rozstawiono na terenie Miasta Łodzi kolejne pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów.
- Na bieżąco aktualizowano strony internetowe poświęcone nowemu systemowi gospodarki odpadami: www.uml.lodz.pl/odpady oraz czystemiasto.uml.lodz.pl.

TAB. 30. | KONTROLE DOTYCZĄCE ODBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Wyszczególnienie	2020	
Gospodarka odpadami	liczba zgłoszonych nieprawidłowości w zakresie odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości	2 801
	liczba przeprowadzonych kontroli odbioru odpadów komunalnych	3 996
	masa zebranych odpadów komunalnych (Mg)	207 697,6

* dane niepełne z uwagi na wprowadzone ustawowo zmiany terminów sprawozdawczych

Źródło: UMi

Inne działania wspierające utrzymywanie czystości w mieście w 2020 roku:

- kontynuacja programu zbiórki przeterminowanych le-

ków i termometrów. Mieszkańcy mogą przeterminowane leki nieodpłatnie dostarczyć do 168 aptek, a termometry do 5, w których ustawiono specjalne pojemniki - zebrano 22 729 kg przeterminowanych leków oraz 10 sztuk termometrów rtęciowych,

- kontynuacja programu „Posprzątaj, to nie jest kupa roboty” - zakupiono kolejnych 82 kosze uliczne oraz 1,2 mln worków przeznaczonych do gromadzenia psich nieczystości.

W celu utrzymania w czystości w Łodzi stałym sprzętaniem objęta jest powierzchnia ponad 5 mln m², w tym:

- 1,58 m² w bieżącym utrzymaniu terenów gminnych niezabudowanych. Całoroczne stałe utrzymanie terenu - 5 dni w tygodniu w sezonie letnim, natomiast od 1 listopada do 31 marca - 7 dni w tygodniu.

- 3,46 m² w cyklicznym oczyszczaniu pasów dróg publicznych. Całoroczne stałe utrzymanie terenu - 5 dni w tygodniu w sezonie letnim, natomiast od 1 listopada do 31 marca - 7 dni w tygodniu.

- Rejon Śródmieścia objęty jest szczególnym utrzymaniem czystości i porządku. Podzielony jest on na trzy obszary: ul. Piotrkowską z placem Wolności, al. Schillera, Dworcem Fabrycznym i Woonefami – powierzchnia 142,2 tys. m² oraz tereny niezabudowane – powierzchnia 65,9 tys. m². Tereny te utrzymywane są 7 dni w tygodniu łącznie z sobotami, niedzielami i świętami.

łącznie w roku 2020 na utrzymanie czystości w okresie letnim i zimowym na drogach publicznych i wewnętrznych oraz na terenach niezabudowanych wydatkowano 41,4 mln zł. W ramach tego zadania, na terenach nieobjętych stałym utrzymaniem, a należących do gminy, opróżniane były kosze na śmieci i psie nieczystości, koszone trawy, wykonano wiosenne i jesienne wygrabianie, utrzymywane były piaskownice i słupy ogłoszeniowe, przycinane żywopłoty oraz utrzymywane gazony z nasadzeniami kwiatowymi. Ponadto odśnieżane były chodniki, parkingi, dojścia, dojazdy, schody etc. Wykonywane było również pozimowe oczyszczanie dróg oraz mechaniczne i ręczne oczyszczanie jezdni wraz z opaskami przykrawężnikowymi.

W roku 2020 zlikwidowano 357 dzikich wysypisk na masę 389 tys. ton odpadów (w 2018 r. 1 192). Pomimo mniejszej ilości powstałych i zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci ich masa wzrosła, na co wpływ miał rodzaj podrzucanych śmieci – głównie odpady poremontowe, gruz. Zwiększenie masy zebranych odpadów w porów-

naniu z 2019 r. wyniosło ok. 12 %

TAB. 31. | LIKWIDACJA DZIKICH WYSYPISK I MASA ZEBRANYCH ODPADÓW

Rok	zlikwidowane dzikie wysypiska	masa zebranych odpadów w Mg
2018	713	252 623,2
2019	1192	325 792,2
2020	357	207 697,6

Źródło: UMŁ

W obszarze energetyki miejskiej w 2020 r. kontynuowano działania związane z kompleksową termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej. Prowadzi to do obniżenia kosztów ogrzewania i energii elektrycznej oraz poprawy estetyki i funkcjonalności budynków.

W 2020 roku zrealizowano roboty budowlane w 22 placówkach oświatowych w ramach projektów współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa łódzkiego na lata 2014-2020. Wartość zadań osiągnęła poziom 33,2 mln zł.

Oprócz efektu energetycznego oraz korzyści ekonomicznych i estetycznych prace termomodernizacyjne wiążą się z osiągnięciem wymiernego efektu ekologicznego w postaci obniżenia emisji do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

W 2020 roku kontynuowano prace związane z aktualizacją zapisów „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Łodzi”. Konieczność wprowadzenia aktualizacji wynikała z pojawienia się nowych zadań zgłoszonych przez interesariuszy.

Realizacja działań zaplanowanych w harmonogramie rzeczowo - finansowym do roku 2020 pozwala na redukcję energii finalnej o 4,88% (828 108 MWh/rok) i redukcję emisji CO₂ o 9,50% (553 886,7 MgCO₂/rok). Nastąpi również zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 0,12%.

W celu racjonalnego zarządzania budżetem Miasta po raz kolejny powołano łódzką Grupę Zakupową. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma PGE Obrót S.A. z siedzibą w Rzeszowie z jednolitą stawką w poszczególnych grupach taryfowych 271,00 zł netto za 1 MWh. Pomimo ogólnych wzrostów cen energii na rynku, w ramach łódzkiej Grupy Zakupowej 2020 udało się uzyskać w przetar-

gu stawkę niższą o 47,00 zł netto na 1 MWh w stosunku do poprzedniej umowy.

Przeciwdziałając niskiej emisji kontynuowano program dotacyjny na wymianę źródeł ogrzewania z nieekologicznego na ekologiczne, na podstawie uchwały Nr IV/121/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych z budżetu miasta Łodzi na przedsięwzięcia inwestycyjne służące ochronie powietrza, trybu postępowania w sprawie ich udzielania im sposobu rozliczania oraz zarządzenia Nr 2991/VIII/20 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 3 stycznia 2020 r. powołującego Komisję ds. Naboru opiniującą wnioski dotacyjne. W 2020 roku w budżecie Miasta zabezpieczono na ten cel - wymiany ogrzewania kwotę 3 mln zł. Po rozliczeniu dotacji faktyczne zaangażowanie wyniosło prawie 2,5 mln zł. Beneficjentami dotacji były wspólnoty mieszkaniowe, właściciele kamienic i domków jednorodzinnych, właściciele i najemcy lokali mieszkalnych w budynkach komunalnych, wspólnotowych i prywatnych oraz inne podmioty. W wyniku działania programu zlikwidowano 719 pieców opalanych paliwami stałymi. Do sieci ciepłowniczej lub gazowej zostało podłączonych 25 budynków wielorodzinnych.

Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa w oparciu o dane z opracowanej mapy akustycznej Miasta Łodzi na lata 2017–2022, udostępnionej na stronie <http://mapa.lodz.pl/akustyczna/>, opracował Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Łodzi. Program jest dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki działań o charakterze naprawczym, których celem jest polepszenie klimatu akustycznego, a tym samym podniesienie komfortu życia mieszkańców Łodzi. Dobór proponowanych w Programie rozwiązań uwzględniał możliwości finansowe miasta oraz efektywność dostępnych metod redukcji hałasu, co pozwoliło dostosować postawione w nim zadania do polityki ekologicznej, rozwojowej i finansowej miasta Łodzi. W 2020 r. przyjęto Program uchwałą Rady Miejskiej w Łodzi.

Działania związane z tym celem realizowane były w obszarze polityki przestrzennej, komunalnej i ochrony środowiska zgodnie z uchwalonymi przez Radę Miejską 16 stycznia 2013 r. politykami sektorowymi: „Polityką komunalną i ochrony środowiska Miasta Łodzi 2020+” oraz „Strategią przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+”.

Dokumentem planistycznym obowiązującym obecnie dla całego obszaru miasta jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta

Łodzi”. W 2018 r. Rada Miejska przyjęła nowe studium uwarunkowań, które zawiera rzeczywisty obraz miasta oraz wskazuje optymalne i realne perspektywy jego rozwoju. W marcu 2019 r. studium zostało zaktualizowane w zakresie dotyczącym określenia obszaru przestrzeni publicznej oraz obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - uchwała Nr VI/215/19 Rady Miejskiej w Łodzi. Obecnie trwają prace nad zmianą Studium w zakresie uznania za obszary przestrzeni publicznej projektowanych na obszarze miasta dróg kluczowych dla poprawy funkcjonowania systemu transportowego miasta – realizacja uchwały Nr XIX/735/20 Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łodzi” w zakresie dotyczącym określenia obszarów przestrzeni publicznej - projektowanych dróg.

W odpowiedzi na wyzwanie jakim jest planowanie nowoczesnego - i przyjaznego miasta w Studium przyjęto model rozwoju Miasta, który uznano za najlepiej realizujący wyznaczone w „Strategii przestrzennego rozwoju Łodzi 2020+” cele polityki przestrzennej. Realizacja tego scenariusza ma zapewnić dobrą jakość życia w Łodzi oraz zapobiegnie rozprasaniu sił i środków w zarządzaniu miastem. Jego główne założenia to:

- Priorytet dla wykorzystania istniejących zasobów – przede wszystkim zabudowy w Strefie Wielkowiejskiej i jej otoczeniu, wykorzystania zasobu przemysłowego, a następnie dogęszczenia terenów już zurbanizowanych, a dopiero po wykorzystaniu tych zasobów – otwierania nowych terenów.

- Budowa miasta o zwartej strukturze przestrzennej.

- Zachowanie obecnych terenów zurbanizowanych z prawem do zabudowy-(pozwolenia na budowę).

- Planowanie rezerw rozwojowych adekwatne do faktycznych potrzeb i możliwości miasta (na poziomie 9% powierzchni miasta wskazanej jako nowe tereny rozwojowe) – dopasowanie rezerw inwestycyjnych do prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych miasta, w tym w zakresie zabudowy mieszkaniowej zapewnienie rezerwy terenów dla 40-60 tys. mieszkańców.

Zachowanie znacznych obszarów terenów otwartych jako aktywnych przyrodniczo, ewentualnie z możliwością wykorzystania części z nich w przyszłości na cele rozwoju przestrzennego miasta.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wskazał potrzebę wyznaczenia nowych terenów dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej na po-

ziomie 1 462 ha (5% powierzchni miasta). Łączna powierzchnia terenowych rezerw inwestycyjnych wynosi 2 858 ha (9,75% powierzchni Łodzi).

Priorytetem jest opracowanie planów miejscowych dla obszarów centralnych (uporządkowanie struktury Strefy Wielkomiejskiej) jak również planów służących powstrzymaniu niekontrolowanej suburbanizacji oraz dla terenów zabudowy przemysłowo-usługowej (zapewnienie ładu przestrzennego w nowych terenach inwestycyjnych i usprawnienie procesów inwestowania).

Prace projektowe prowadzone w roku 2020 doprowadziły do wzrostu stopnia pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego o 0,03% dzięki czemu aktualnie wynosi on 25,52% - 7 464 ha powierzchni miasta. Uchwalono następujące plany:

- Bolek (197) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie alei Tadeusza Kościuszki oraz ulic: Ludwika Zamenhofska i Piotrkowskiej – plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 24 czerwca 2020 roku,
- Zmiana Sokółka Południe (247) – dla części obszaru miasta Łodzi obejmującej południową część osiedla Sokół – zmiana planu została uchwalona na sesji Rady Miejskiej w dniu 24 czerwca 2020 roku,
- Zmiana Radogoszcz Zachód (248) – dla części obszaru miasta Łodzi położonej w dolinie rzeki Sokółki, obejmującej część zachodnią osiedla Radogoszcz – zmiana planu została uchwalona na sesji Rady Miejskiej w dniu 24 czerwca 2020 roku,

- Tomaszowska-Zachód (104) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Przyjacielskiej, Zygmunta, Bałtyckiej, Lotnej, Sądzińskiej, do terenów kolejowych – plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 26 sierpnia 2020 roku, w dniu 1 października zostało wydane rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Łódzkiego uchylające plan w całości. Uchwałą Nr XXXI/1031/20 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 października 2020 roku wniesiono skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Łódzkiego z dnia 1 października 2020 roku, znak: PNIK-I.4131.682.2020, stwierdzające nieważność uchwały Nr XXIX/972/20 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 26 sierpnia 2020 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Przyjacielskiej, Zygmunta, Bałtyckiej, Lotnej, Sądzińskiej, do terenów kolejowych,
- Wierzbowa (196) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulicy Wierzbowej 44, 44a i 46 – plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 2 grudnia 2020 roku,
- Drewnowska (213) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Limanowskiego, Zachodniej, Drewnowskiej, Żytniej i Rybnej - plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 2 grudnia 2020 roku,
- Zmiana NCL-Wschód (243) dla części obszaru mia-

TAB. 32. | PRZYGOTOWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO (STAN NA 31.12.2019)

Zakres informacji	Powierzchnia ogółem [ha]						% udział w powierzchni miasta					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powierzchnia obowiązujących mpzp	3 116	4 723	5 302	6 109,55	7 464	7 488	10,62	16,09	18,06	20,81	25,49	25,52
Uchwalone mpzp	656	1 583	600	812	1393	516	1,93	5,47	2,05	2,77	4,75	1,43
Przystąpienia do sporządzenia mpzp	1 614	1 381	953	3 265	972	232,08	5,27	4,69	3,26	11,1	3,33	0,79
Mpzp w przygotowaniu	5 585	5 147	5 493	6411	5560,5	5 630	19,04	17,54	18,72	21,82	18,93	15,49

Źródło: UMiŁ na podstawie danych Miejskiej Pracowni Urbanistycznej

sta Łodzi położonej w rejonie ulic: Prezydenta Gabriela Narutowicza, dr. Stefana Kopcińskiego i Juliana Tuwima na wschód od planowanego przedłużenia ulicy Uniwersyteckiej – zmiana planu została uchwalona na sesji Rady Miejskiej w dniu 2 grudnia 2020 roku,

- Zmiana NCŁ-Zachód (244) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Narutowicza, Lindleya, Wodnej, Tuwima i Sienkiewicza – zmiana planu została uchwalona na sesji Rady Miejskiej w dniu 2 grudnia 2020 roku,

- Nowosolna – Zachód (115) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Brzezińskiej i Jugosłowiańskiej (zachodniej części osiedla Nowosolna) - plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 23 grudnia 2020 roku,

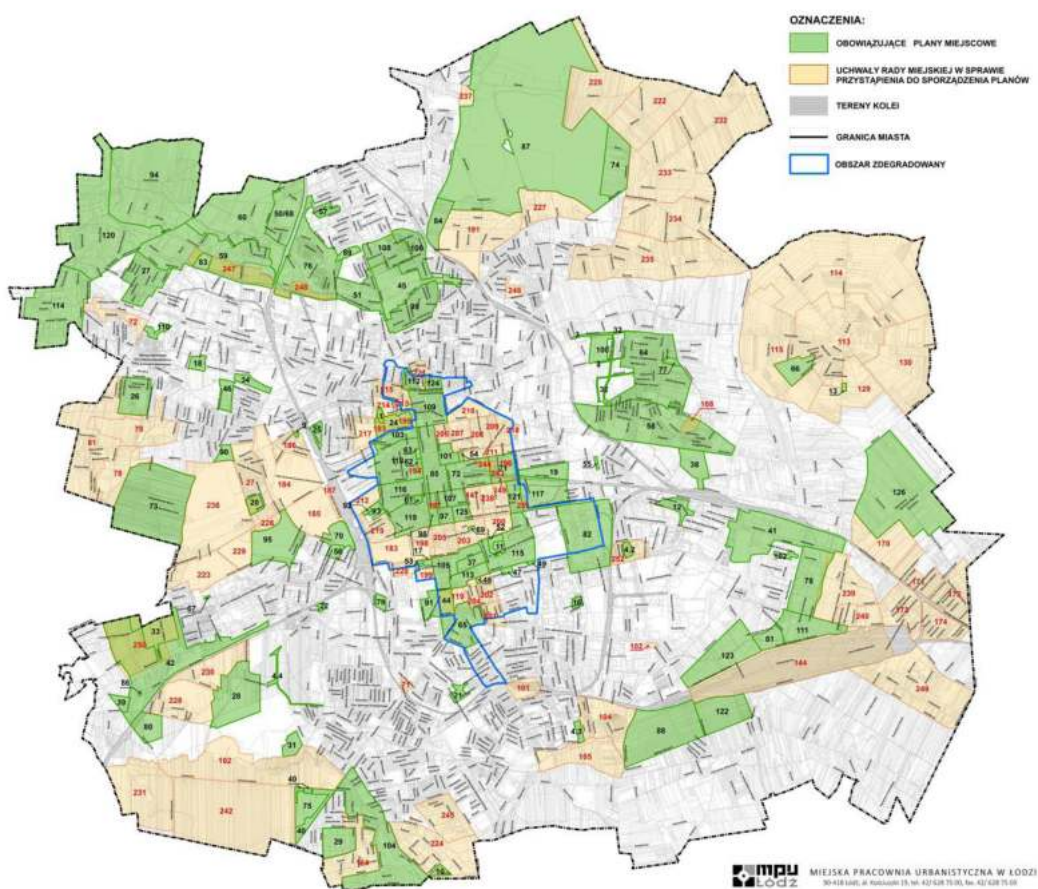
- Nowosolna – Południe (129) dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulic: Pomorskiej i Wiączyńskiej (południowej części osiedla Nowosolna) - plan został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 23 grudnia

2020 roku.

Obecnie Miejska Pracownia Urbanistyczna kontynuuje pracę nad 67 projektami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, o łącznej powierzchni 5 630 ha – 15,49 % obszaru miasta.

Sporządzane dokumenty planistyczne, poza oczywistym znaczeniem dla kształtowania przestrzeni Łodzi, przyczyniają się także do promowania miasta w skali ponadregionalnej poprzez uznanie ich wysokiej wartości merytorycznej w ogólnopolskich konkursach. W 2020 r. MPU w Łodzi otrzymała nagrodę Ministra Rozwoju za wybitne osiągnięcie twórcze w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego za projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Posiadef wodno-fabrycznych w Łodzi.

OBYWIAZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ UCHWAŁY O PRZYSTĄPIENIU DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Rys. 5. Obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i obszary, dla których podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia mpzp stan na dzień 31.12.2020

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna

MIASTO ZRÓWNOWAŻONEJ KOMUNIKACJI

Wzrost jakości życia i atrakcyjności gospodarczej miasta dzięki rozwojowi przyjaznego i zrównoważonego systemu komunikacji publicznej, zintegrowanego w skali Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

Rok 2020 przyniósł kontynuację dużych projektów inwestycyjnych, wykonane zostały dalsze prace w ramach rewitalizacji obszarowej w kompleksowy sposób obejmującej zarówno działania społeczne, jak i budowlane w zakresie ulic, przestrzeni publicznych i budynków. Kontynuowano także prace nad realizacją projektów przebudowy infrastruktury w ramach „Planu dla osiedli”, prowadzące do poprawy jakości życia poza obszarem objętym procesem rewitalizacji. Postępowała także modernizacja torowiska w al. Śmigłego-Rydza, która stanowi element projektu „Kompleksowy program integracji sieci niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej wraz z zakupem taboru do obsługi trasy W-Z oraz innych linii komunikacyjnych i modernizacją zajezdni tramwajowych w Łodzi” wartego łącznie 687,8 mln zł, a obejmującego budowę i kompleksową modernizację tras w południowo – wschodniej części miasta, zakup taboru i modernizację zajezdni Chocianowice. Rok 2020 był także rokiem bardzo intensywnego przygotowywania dokumentacji projektowych i przetargowych, które pozwolą na zrealizowanie masowych modernizacji i rozbudowy infrastruktury transportowej w latach 2021-2023, w tym:

- budowy i przebudowy torowisk w ul. Rzgowskiej, Broniewskiego, Śmigłego-Rydza, Przybyszewskiego,

Niższej, al. Grohmanów, Kopcińskiego, Kilińskiego i modernizacji zajezdni Chocianowice w ramach projektu „Kompleksowy program integracji sieci niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej wraz z zakupem taboru do obsługi trasy W-Z oraz innych linii komunikacyjnych i modernizacją zajezdni tramwajowych w Łodzi”,

- projektu „Budowy i przebudowy linii tramwajowej w ulicy Wojska Polskiego na odc. od ul. Franciszkańskiej do ul. Strykowskiej wraz z przebudową układu drogowego i niezbędnej infrastruktury oraz budową połączenia tramwajowego wzdłuż ul. Strykowskiej z przystankiem tKA Łódź-Marysin” zgodnie z podpisaną umową o dofinansowanie współfinansowany w kwocie ponad 73 mln zł., w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Wł na lata 2014-2020,

- projektu „Przebudowa linii tramwajowej w ul. Przybyszewskiego na odcinku od Placu Reymonta do Kilińskiego wraz z budową węzła przesiadkowego i przebudową torowiska od wiaduktów Przybyszewskiego do ul. Lodowej”, który aplikuje o środki unijne w wysokości 103 mln zł,

- projektu Kompleksowa modernizacja linii tramwajowej w ul. Konstantynowskiej na odcinku od pętli tramwajowej „Zdrowie” do granic miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą został zidentyfikowany w 2019 r. w ramach Strategii ZIT, ubiega się o dofinansowanie w trybie pozakonkursowym w ramach ZIT,

- modernizacji ul. Legionów, Cmentarnej, Ogrodowej, Północnej w ramach projektów rewitalizacji obszarowej. Ponadto prowadzone były prace nad budową pod miastem tunelu średnicowego - inwestycji PKP PLK S.A. Były to prace projektowe, dostawy sprzętu i elementów konstrukcyjnych a także prace nad budową komór startowych dla maszyn drążących. W grudniu 2020 r. dokonano wstępnego rozruchu maszyn drążących. Prace nie wiązały się jeszcze z poważnymi utrudnieniami dla mieszkańców, jakie spowoduje realizacja inwestycji począwszy od roku 2021. PKP PLK S.A. realizowała ponadto przebudowy linii 14 Łódź Kaliska – Zduńska Wola, 15 Łódź Kaliska – Zgierz i 16 Łódź Widzew – Zgierz, co wiązało się z czasowym ograniczeniem

kursowania pociągów na terenie Łodzi. Prace na liniach 14 i 15 kontynuowane mają być w roku 2021.

W związku z wciąż występującymi utrudnieniami w podróżowaniu po mieście związanymi z pracami remontowymi ponownie wydłużono czas obowiązywania biletów jednorazowych czasowych w celu ułatwienia przemieszczania się pasażerów.

Funkcjonowanie lokalnego transportu zbiorowego zostało poważnie utrudnione przez pandemię COVID-19, zarówno w zakresie liczby pasażerów korzystających z pojazdów, jak i liczby dostępnych miejsc, drastycznie obniżonej poprzez wprowadzenie limitów zajętości miejsc w pojazdach. Przy współpracy z MPK-Łódź Sp. z o.o. prowadzono na bieżąco badania napełnień w pojazdach lokalnego transportu zbiorowego, ze szczególnym uwzględnieniem lokalizacji w strefach przemysłowych na Chojnach, Retkini, Dąbrowie, Olechowie i Teofilowie. Uwzględniając wyniki prowadzonych obserwacji, zgłoszenia pasażerów oraz informacje przekazywane przez zakłady pracy zarówno w zakresie liczby pracowników, jak również obowiązujących godzin zmian, dokonywano na bieżąco optymalizacji usług przewozowych poprzez:

- korektę rozkładów jazdy, zwiększanie częstotliwości lub zmianę przebiegu tras linii dla poprawy oferty przewozowej,
- zastosowanie podwójnej obsady taborowej dla kursów o zwiększonym napełnieniu,
- zamianę taboru solo (12 m) na autobusy przegubowe (18 m).

W celu ochrony pasażerów lokalnego transportu zbiorowego przed czynnikami zakaźnymi wprowadzono następujące rozwiązania:

- codzienną dezynfekcję autobusów i tramwajów, ze szczególnym uwzględnieniem poręczy, uchwytów, biletomatów, kasowników i kabin kierujących,
- automatyczne otwieranie drzwi na przystankach oraz zawieszenie przystanków na żądanie, aby nie było konieczności dotykania przez pasażerów przycisków do otwierania drzwi,
- wydzielenie przestrzeni przy pierwszych drzwiach

w pojazdach komunikacji miejskiej w celu ograniczenia kontaktu kierowców i motorniczych z pasażerami,

- zapoznanie prowadzących z zasadami higieny zmniejszającymi ryzyko infekcji,
- wyposażanie kierowców i motorniczych w maseczki, płyny do dezynfekcji i jednorazowe rękawiczki,
- emitowanie na monitorach LCD w pojazdach MPK-Łódź Sp. z o.o. materiałów informacyjnych przygotowanych przez Ministerstwo Zdrowia oraz Narodowy Fundusz Zdrowia,
- dezynfekcję wiat na przystankach tramwajowych i autobusowych.

W roku 2020 kontynuowano działania na rzecz poprawy jakości podróżowania transportem zbiorowym. Dla eliminacji opóźnień na wybranych odcinkach wprowadzono nowe buspasy w następujących lokalizacjach:

- ul. Aleksandrowska na odcinku od ul. Traktorowej do przystanku przy ul. Bielicowej oraz dodatkowy lewoskręt dla autobusów z ul. Aleksandrowskiej w ul. Traktorową w kierunku ul. Rojnej,
- ul. Traktorowa na odcinku od ul. Nektarowej do ul. Rąbieńskiej,
- ul. Unii Lubelskiej na odcinku od ul. Srebrzyńskiej do ul. Konstantynowskiej,
- al. Politechniki przy skrzyżowaniu z ul. Radwańską.

Dla upłynnienia, skrócenia czasu przejazdu linii i zmniejszenia poziomu emisji spalin wprowadzono także przystanki na żądanie na osiedlu Księża Młyn, Rogi, Wilanów, Łodzianka, Łągiewniki, Ruda Pabianicka i Stare Chojny oraz na terenie Gminy Andrespol i Gminy Nowosolna. Ponadto w 2020 r. wprowadzono ok. 560 przystanków na żądanie dla linii nocnych. Zakwalifikowano do nich wszystkie przystanki poza pętlami, przystankami strefowymi i głównymi węzłami przesiadkowymi.

Przeprowadzone zostały także optymalizacje tras. W celu poprawienia komfortu podróży, utworzenia połączeń pomiędzy osiedlami oraz zapewnienia dojazdu do nocnych punktów medycznych 20 stycznia 2020 r. dokonano korekty tras przejazdu nocnych linii autobusowych. Zmiany tras umożliwiły poprawę

obsługi osiedli Janów i Olechów oraz zapewniły nocne połączenie Widzewa z dworcem kolejowym. Autobusy nocne wjechały również w głąb osiedli mieszkaniowych na Chojnach, Marysinie i Teofilowie. Utworzono osiedlowe węzły przesiadkowe na rondzie Lotników Lwowskich i placu Niepodległości. Ponadto skierowano dzienną autobusową linię H na ul. Ustronną aby zapewnić obsługę większej części osiedla przemysłowego na Chojnach i wydłużono tramwajową linię 2 do pętli Kochanówka.

Dla poprawy dostępności biletów uruchomiono kolejne 40 biletomatów stacjonarnych zlokalizowanych na terenie Łodzi i ościennych gmin.

Przychody łączne ze sprzedaży biletów Lokalnego Transportu Zbiorowego w Łodzi i wspólnych biletów (Aglomeracyjnego, Łódzko-Pabianickiego, Łódzko-Zgierskiego) zostały poważnie uszczuplone w związku

z ograniczeniem liczby pasażerów wynikającą z pandemii COVID-19 i wyniosły 112,4 mln zł. Wydatki na transport zbiorowy wyniosły 521,9 mln zł. Liczba pasażerów oszacowana w oparciu o zmodyfikowaną metodę dotyczącą liczby sprzedanych biletów wyniosła 147,7 mln osób.

Kontynuowano wzajemne honorowanie biletów regionalnych przewoźników kolejowych i lokalnego transportu zbiorowego. Łódź była pierwszym miastem w Polsce, na terenie którego wprowadzono pełną i bezwarunkową możliwość podróżowania koleją, autobusami i tramwajami w ramach jednego biletu zarówno jednorazowego, jak i okresowego.

W 2020 r. pojazdy komunikacji miejskiej wykonały 49,5 mln wozokilometrów, z czego na autobusy przypadało 29,8 mln wozokilometrów a na tramwaje

TAB. 33. | REMONTY SIECI TRAMWAJOWEJ ZREALIZOWANE W 2020 R.

Ulica / odcinek	Zakres wykonanych prac
skrzyżowanie ul. Wróblewskiego i al. Politechniki	wymiana torowiska na tarczy skrzyżowania wraz z usunięciem pozostałości torowiska w ul. Wróblewskiego
linia tramwajowa od ul. Pomorskiej do zaj. Telefoniczna	modernizacja torowiska i sieci trakcyjnej wraz z przebudową pętli „Telefoniczna zajezdnia”
skrzyżowanie ul. Kopcińskiego i ul. Narutowicza	wymiana krzyżaków i rozjazdów po pd. i zach. stronie skrzyżowania (prace po stronie wschodniej zakończono w 2021 r.)
ul. Narutowicza na odcinku od ul. Wierzbowej do ul. P.O.W, ul. Przybyszewskiego od ul. Lodowej do Ronda Sybiraków i ul. Limanowskiego – Aleksandrowska od al. Włókniarzy do ul. Bielicowej	szlifowanie korekcyjne szyn

Źródło: UMT na podstawie danych Zarządu Dróg i Transportu

19,6 mln wozokilometrów. MPK – Łódź eksploatowało 199 autobusów przegubowych, w tym 185 niskowejściowych, oraz 218 jednoczłonowych (wszystkie niskowejściowe) w tym 42 klasy midi. Oznacza to, że 96% taboru autobusowego było dostępne dla pasażerów z dysfunkcją narządów ruchu. Dodatkowo podmiejskie linie zastępcze 43A, 43B, Z41, Z45 i Z46 obsługiwane były przez podwykonawcę dysponującego 22 niskopodłogowymi autobusami przegubowymi. MPK eksploatowało 484 tramwaje, w tym 116 przegubowych i 368 jednoczłonowych kursujących w składach dwuwagonowych. Z całego taboru tramwajowego 114 wagonów posiadało całkowicie lub częściowo niską podłogę (24% wagonów, 38% składów), a 44 były wyposażone w klimatyzację przestrzeni pasażerskiej. Ponadto w ramach działań mających na celu usprawnienie i rozwój systemu komunikacji zbiorowej w roku 2020 podpisano umowę na zakup 17 autobusów elektrycznych z możliwością doładowania poprzez stacje szybkiego ładowania zlokalizowane na pętlach oraz stacje wolnego ładowania na terenie Zajezdni Autobusowej przy ul. Limanowskiego, w ramach projektu pn. „Program niskoemisyjnego transportu miejskiego - zakup 17 autobusów elektrycznych wraz z wybudowaniem infrastruktury niezbędnej do ich obsługi” – całkowita wartość projektu 64,5 mln zł, dofinansowanie UE 45 mln zł.

Łączna długość torów tramwajowych w Łodzi wynosi 221 km. Właścicielem infrastruktury torowo-sieciowej jest Miasto Łódź, a MPK – Łódź jest jej dzierżawcą. Na terenie miasta eksploatowane są linie dwutorowe wspólnie z jezdnią (31% torów), których okres eksploatacji wynosi 15 lat oraz dwutorowe (w większości) linie w pasach wydzielonych (69% torów) o okresie eksploatacji 20 lat. Infrastruktura tramwajowa jest systematycznie remontowana, a w 2020 r. wymieniono ok. 3,4 km bieżącego toru pojedynczego

Na początku października 2020 r. zakończyła się modernizacja zajezdni autobusowej EA-1 przy ul. Limanowskiego w Łodzi. W nowej hali serwisowej powstało 25 stanowisk do obsługi autobusów. Docelowo ma być w niej serwisowanych 200 pojazdów. W budynku

znajduje się nowoczesna myjnia, warsztaty, magazyny i stacja kontroli pojazdów. Z halą sąsiaduje dwupiętrowa część administracyjno-socjalna zajezdni o powierzchni użytkowej ok. 7 557 m², w której oprócz biur znajduje się m.in. dyspozytornia oraz pomieszczenia socjalne dla kierowców. Z nowego zaplecza zajezdni korzysta 650 pracowników, w tym 520 kierowców autobusów oraz 65 pracowników Zakładu Przewozu Osób Niepełnosprawnych.

Jednym ze wskaźników jakości transportu zbiorowego jest jego punktualność. W 2020 r. skontrolowano 26 636 kursów (11 088 kursów tramwajowych i 15 548 kursów autobusowych), z czego 24 217 kursów zostało ocenionych pozytywnie (9 941 kursów tramwajowych i 14 276 kursów autobusowych). 20 915 kursów (9 704 kursów tramwajowych i 11 211 kursów autobusowych), z czego 17 768 kursów zostało ocenionych pozytywnie (8 116 kursów tramwajowych i 9 652 kursów autobusowych). Wskaźniki te uległy poprawie względem lat wcześniejszych o kilka punktów procentowych.

Łączna długość dróg w Łodzi wynosi 1 469 km. Z punktu widzenia utrzymania nawierzchni są one podzielone na drogi o nawierzchniach utwardzonych (asfaltowe, betonowe, kamienne, brukowcowe) i o nawierzchniach nieulepszonych (gruntowe, tłuczniowe, z materiałów odzyskowych i inne)

TAB. 34. | DROGI W PODZIALE NA KATEGORIE

Kategoria dróg	Długość dróg (km)	
	Drogi utwardzone	Drogi nieutwardzone
krajowe	67,9	0
wojewódzkie	15,3	0
powiatowe	397,4	11,3
gminne	391,4	151,6
Razem	872,0	162,9
wewnętrzne		433,8
Razem	1468,6	

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu.

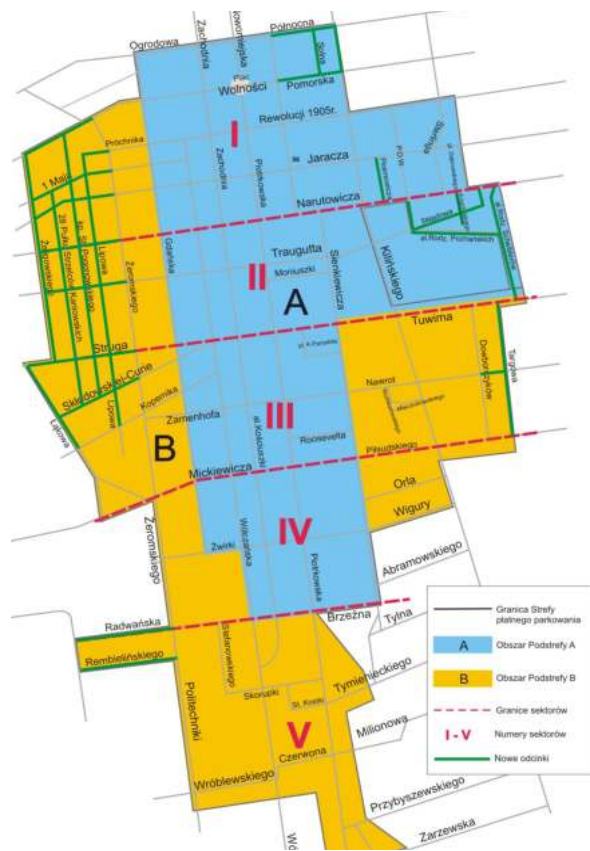
Na koniec omawianego roku ok. 84% dróg publicznych miało nawierzchnię utwardzoną. Odrębną grupę stanowią ciągi piesze. Powierzchnia chodników na terenie miasta w 2020 r. wyniosła ok. 3 mln m².

W roku 2020 kontynuowane były prace w ramach rewitalizacji obszarowej centrum miasta, w tym modernizacja śródmiejskich ulic, budowa nowych ciągów komunikacyjnych i przebudowa przestrzeni publicznych. Prace trwały na ulicach: Sienkiewicza, Wschodniej, Próchnika i Rewolucji 1905 r., Kilińskiego, Zachodniej, Pomorskiej, Nowomiejskiej, Ogrodowej, a także w obrębie ciągów pieszych łączących ul. Ogrodową, Zachodnią i Legionów, Włókienniczą i Jaracza oraz pasażu Róży. W ramach kompleksowej przebudowy ulic zmieniana jest również ich funkcja. Pasy ruchu zwięźzane są do minimum wynikającego z przepisów, nawierzchnie wykonuje się ze szlachetnych materiałów. W przestrzeni ulic wprowadzane są nasadzenia licznych drzew o dobrze uformowanych koronach, a także meble miejskie. Organizacja ruchu zmieniana jest pod kątem poprawy bezpieczeństwa i komfortu użytkowników niechronionych. Tworzone są wyniesione skrzyżowania i przejścia dla pieszych, wprowadzane są strefy ruchu uspokojonego bądź strefy zamieszkania. Pozwala to na rozszerzenie funkcji ulic z wyłącznie komunikacyjnej także na funkcje społeczne. W ramach prac nad modernizacją transportu niskoemisyjnego kontynuowano prace wzdłuż al. Śmigłego-Rydza.

W ramach projektów kluczowych oddano do użytku ul. Rokicińską. Prowadzono prace przy budowie drogi podziemnej pod Rynkiem Kobro w NCL. Prowadzono modernizację dróg w ramach „Planu dla osiedli”, która w 2020 roku objęła m. in. remonty ulic: Zarzewskiej, Giewont, Miłosza, Mierzejowej, Gajcego, Taborowej. Łącznie wykonano prace przy przebudowie lub utwardzeniu ponad 30 ulic lub odcinków ulic. Kontynuowane były inwestycje na terenie osiedli zabudowy jednorodzinnej, w ramach modernizacji ulic na Stokach, Sikawie i os. Andrzejów, a także przebudowa i uspokajanie ruchu na ulicach Starego Polesia. Kolejny rok z rzędu istotną rolę wśród działań inwestycyjnych obejmowała modernizacja ciągów pieszych. Powstawały one zarówno w ramach większych projektów, jak i jako samodzielne zadania.

W 2020 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe mające na celu zapewnienie obsługi strefy płatnego parkowania na nowym obszarze ustanowionym uchwałą Nr XV/641/19 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 16

października 2019 r. Rozszerzenie Strefy objęło rejony bezpośrednio przylegające do wcześniej ustanowionej Strefy Płatnego Parkowania w Łodzi, zlokalizowane na terenach osiedli: Stare Polesie, Śródmieście - Wschód, Katedralna oraz Stary Widzew. W ramach prac nad rozszerzeniem strefy płatnego parkowania zorganizowano spotkania informacyjne z mieszkańcami. Umowa z Operatorem Strefy - firmą City Parking Group S.A z siedzibą w Grudziądzu została podpisana w dniu 7 lutego 2020 r. Z uwagi na trwającą w roku 2020 pandemię choroby zakaźnej COVID-19 i zamrożenie gospodarki w miesiącach wiosennych, opłaty postojowe na nowych odcinkach zaczęły być pobierane od 1 września 2020 r. na odcinkach wschodnich, a od 1 października 2020 r. na odcinkach zachodnich nowego obszaru. Po rozszerzeniu obszaru obowiązywania w strefie płatnego parkowania znajduje się ok. 7500 miejsc. Strefa podzielona jest na dwie podstrefy: wewnętrzną „A” i otaczającą ją „B” różniące się wysokością obowiązujących stawek.

Rys. 6. Strefa Płatnego Parkowania w Łodzi

Źródło: Zarząd Dróg i Transportu

Wpływy z opłat za parkowanie wyniosły 8,9 mln zł

brutto, a z tytułu opłat dodatkowych za nieopłacony postój w Strefie Płatnego Parkowania w Łodzi 3,97 mln zł.

We wszystkich częściach miasta zostało wyznaczone łącznie 20 nowych miejsc postojowych dla niepełnosprawnych.

Miasto systematycznie rozbudowuje sieć dróg rowerowych. Od 2015 roku ich długość wzrosła o ponad 35 kilometrów. Na koniec roku 2020 wynosiła ona 171 km wydzielonych dróg rowerowych oraz 40 km wyznaczonych na jezdni pasów i kontrapasów rowerowych. W roku 2020 realizowane były odcinki wzdłuż realizowanych inwestycji drogowych, a także drogi rowerowe wzdłuż ul. Zachodniej – Zgierskiej, Kopcińskiego i Łagiewnickiej.

W ramach realizacji większych inwestycji drogowych wybudowano drogę rowerową wzdłuż ul. Rokicińskiej, która połączyła sieci dróg rowerowych w Łodzi i gm. Andrespol.

4. MIASTO BEZPIECZNE

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa, poprawa porządku publicznego, czystości i estetyki miasta

Działania związane z poprawą poziomu bezpieczeństwa oraz porządku i czystości w mieście realizowane są m. in. przez straż miejską oraz policję.

Czynności Straży Miejskiej (SM) ukierunkowane są na poprawę ładu, porządku, stanu sanitarno-porządkowego oraz likwidację drobnych wykroczeń. Szczególne działania nakierowane są na utrzymanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz dbanie o wizerunek miasta. Niewątpliwie na wyniki roku 2020 miała znaczący wpływ epidemia COVID-19 i wynikające z niej obostrzenia oraz ograniczenia.

W roku 2020 do SM wpłynęły 28 574 zgłoszenia interwencyjne (spadek o 44,6%), a najwięcej dotyczyło zagrożeń w ruchu drogowym – 10,7 tys. (spadek prawie o połowę). W 2020 r. wystawiono 18,9 tys. mandatów (spadek o 42,7%), udzielono 14,2 tys. pouczeń (spadek o 11%) i sporządzono 388 notatek (spadek o 26%).

Epidemia nie ograniczyła jednak istotnie skali działań prewencyjnych prowadzonych w roku 2020 przez łódzką Straż Miejską. Podczas działań prewencyjnych strażnicy miejscy przeprowadzili 50,3 tys. kontroli (spadek o ok. 6%), które dotyczyły pojazdów, terenów zielonych, placówek z alkoholem oraz rejonów szkół. W 2020 r. strażnicy uczestniczyli w zabezpieczeniu 146 zdarzeń, głównie poprzez udzielanie pierwszej pomocy, w mniejszym stopniu przy zabezpieczaniu wypadków drogowych i pożarów.

W 2020 r. mieszkańcy Łodzi zgłosili 521 interwencji dotyczących spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych (czterokrotny spadek w porównaniu do roku 2019). Za te wykroczenia strażnicy

nałożyli 465 mandatów karnych oraz 530 mandatów za próbę spożywania alkoholu w miejscach objętych zakazem. Funkcjonariusze wystawiali również mandaty za używanie w miejscach publicznych słów ogólnie uznanych za nieprzyzwoite (art. 141 kw). Zjawisko to najczęściej występuje łącznie ze spożywaniem alkoholu. W wyniku podjętych interwencji wystawiono 193 mandaty (ponad dwukrotny spadek), udzielono 199 pouczeń (spadek o 19%) i sporządzono 17 notatek urzędowych, stanowiących podstawę do kierowania do sądu wniosku o ukaranie.

Istotne miejsce w działalności Straży Miejskiej zajmują interwencje podejmowane wobec osób prowadzących działalność handlową w miejscach do tego celu niewyznaczonych – w 2020 r. nałożono 3 tys. mandatów, wydano 61 pouczeń i spisano 13 notatek.

Działania podejmowane na rzecz utrzymania właściwego stanu sanitarno-porządkowego na terenie Łodzi obejmowały przede wszystkim kontrole miejsc przeznaczonych do gromadzenia odpadów, a także czystości i porządku posesji oraz terenów do nich przyległych – przeprowadzono prawie 14,5 tys. kontroli w administracjach nieruchomości (o niemal 30% mniej niż w roku poprzednim), 5,1 tys. w spółdzielniach mieszkaniowych i 6,4 tys. na posesjach prywatnych (odpowiednio mniej o 38% i 32%).

TAB. 35. | INTERWENCJE NA RZECZ UTRZYMANIA WŁAŚCIWEGO STANU SANITARNO-PORZĄDKOWEGO

Rok	Działania	Administracje nieruchomości	Spółdzielnie mieszkaniowe	Prywatne	Inne	Ogółem
2019	Kontrola posesji	20 503	8 257	9 459	4 247	42 466
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	68	1	31	665	766
2020	Kontrola posesji	14 460	5 089	6 402	3 654	29 605
	Wystawione pisemne polecenia i nakazy	66	4	7	374	451

Źródło: Straż Miejska w Łodzi.

Kolejny rodzaj kontroli obejmuje działania z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym - w głównej mierze dotyczą one parkowania pojazdów oraz korzystania z miejsc wydzielonych w tym celu. W wyniku przeprowadzonych czynności w 2020 r. wystawiono 10 983 mandaty karne (spadek o 48%).

Na uwagę zasługują działania Sekcji Eko Patrol i Animal Patrol. Misją pierwszego z nich jest eliminowanie zjawisk mających wpływ na degradację środowiska naturalnego zarówno w skali mikro, jak i makroekologicznej. Prowadzi to do podniesienia standardów gospodarki odpadami, poprzez kontrole jakości palenia w piecach, poprawę gospodarki ściekowej miasta, w tym eliminowanie wylewania nieczystości płynnych, wyrzucania nieczystości stałych, itp. W 2020 r. Eko Patrol podjął 2 tys. interwencji (spadek o 31%), wystawił 599 mandatów oraz udzielił 1 092 pouczenia oraz skierował 42 wnioski do sądu o ukaranie.

Działalność sekcji Animal Patrol obejmuje m.in. interwencje związane ze zwierzętami bez nadzoru, zwierzętami gospodarskimi i dziko żyjącymi, wymagającymi okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego. Dotyczy też zgłoszeń przypadków znęcania się nad zwierzętami. Animal Patrol w 2020 r. przeprowadził ponad 4,2 tys. interwencji, wystawił 87 mandatów, udzielił 181 pouczeń i skierował 7 wniosków do sądu.

Do zadań łódzkiej Straży Miejskiej należy również inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym. Priorytetowo traktowana jest poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w szkole i poza nią. Prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli, organizowane są alternatywne formy oddziaływań (gry, zabawy, konkursy, festyny, półkolonie letnie i zimowe), a także przeprowadzane są w szkołach prelekcje z psem mające na celu naukę podstaw interakcji ze zwierzętami w ujęciu bezpieczeństwa.

Z powodu epidemii COVID-19 i przejścia szkół na okresowy tryb zdalnego nauczania, bezpośrednie kontakty z uczniami w ramach powyższych akcji musiały niekiedy podlegać ograniczeniom.

Programy profilaktyczne zostały dostosowane do wieku odbiorców i są to:

- „Bezpieczny przedszkolak”, którego celem jest uświadomienie dzieciom zagrożeń, wynikających z dnia codziennego, zarówno w domu, jak i na podwórku.

- „Bezpiecznie w domu, w szkole i na podwórku” - pro-

gram dla dzieci klas I-V szkoły podstawowej, cel to uświadomienie, jakie sytuacje i zachowania mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia oraz wyposażenie dzieci w umiejętności prawidłowego reagowania na sytuacje zagrażające ich bezpieczeństwu.

- „Warto wiedzieć – Odpowiedzialność prawna osób nieletnich” - program prowadzony od klasy VI szkoły podstawowej mający na celu uświadomienie pojęcia prawa, odpowiedzialności i konsekwencji wynikających z jego łamania i nieprzestrzegania.

- „Dziecko i ruch drogowy” mający przygotować najmłodszych do prawidłowego i samodzielnego uczestnictwa w ruchu drogowym.

- „Bezpieczeństwo w sieci” – adresaci to uczniowie kl. V, którzy mają zostać wyposażeni w umiejętności i wiedzę, pozwalającą na bezpieczne korzystanie z sieci internetowej.

- „Czy mam problem” - warsztaty dot. problematyki zależności dla młodzieży od klasy VII szkoły podstawowej.

- „Młodzi przeciw przemocy” – warsztaty dla uczniów od klasy VII szkoły podstawowej, których celem jest uświadomienie pojęcia prawa i odpowiedzialności. Pokazanie, czym może zakończyć się przemoc, jakie są jej skutki jeśli nikt nie zareaguje w odpowiednim czasie.

- „Tolerancja czy jej brak” – warsztaty pokazujące problemy, związane z brakiem akceptacji wśród różnych grup społecznych.

- „Przeciwdziałanie prostytucji i handel ludźmi” – odbiorcy to młodzież szkół średnich, program prowadzony w formie warsztatów, poruszający problematykę handlu ludźmi, wskazujący konsekwencje prawne, społeczne i zdrowotne prostytuowania się.

- „Bezpieczna szkoła” - w ramach akcji funkcjonariusze dokonywali penetracji terenu wokół łódzkich placówek oświatowych w celu wyeliminowania istniejących zagrożeń. Działania te odbywały się na zaproszenie szkół. W 2020 r. przeprowadzono 811 takich kontroli (rok wcześniej 1 356), a działaniami profilaktycznymi łącznie objęto 18 140 uczniów z łódzkich placówek oświatowych (rok wcześniej 29,9 tys.).

Pozytywna ocena pracy straży miejskiej zaowocowała złożeniem przez łódzian szeregu zaakceptowanych przez nich następnie w głosowaniu wniosków – jako zadań dla Budżetu Obywatelskiego na 2021 rok, m.in.:

-Zadanie nr L158 „Animal Patrol – zwierzęta w łodzi są ważne”,

- Zadanie nr L002 „Stop dzikim wysypiskom śmieci na terenach zieleni – zakup systemu fotopułapek dla Straży Miejskiej”,

- Zadanie nr L046 Łódź bez smogu,

- Zadanie nr L005 - Dom dziecka dla małych dzieci ul. Drużynowa 3/5,

- Zadanie nr L004 - Kolorowy i bezpieczny dom dziecka, - Zadanie nr L006 – Plac zabaw dla Domu Małego Dziecka ul. Zbocze 2a,

- Zadanie nr B009BD - Monitoring na osiedlu Bałuty Doły,

- Zadanie nr B075JM – „Poprawa stanu bezpieczeństwa oraz zagospodarowania „Górki na Rogach”,

- Zadanie nr G021NN – „Zamiast filmować, możesz kogoś uratować – osiedle nad Nerem”,

- Zadanie nr P083MM – „Bezpieczne osiedle – system monitoringu osiedlowego na skrzyżowaniu Srebrzyńska/Unii Lubelskiej – etap 3,

- Zadanie nr P006KO – Monitoring bezpieczeństwa na Kozinach”,

- Zadanie nr P014LP – Rewitalizacja Uroczyska Lublinek,

- Zadanie nr WO14NR – „Zamiast filmować możesz kogoś uratować – osiedle Nr 33,

- Zadanie nr W020OJ – „Bezpieczny Olechów – Janów”.

Niezależnie od tego w roku 2020 SM kontynuowała prace nad realizacją wcześniejszych zadań finansowanych z BO:

- System monitoringu miejskiego (kolejny etap).

W 2020 roku rozszerzono obszar działania monitoringu, realizując 2 zadania inwestycyjne, w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa w Mieście. W ich ramach wybudowano 35 punktów kamerowych, w których znajduje się 91 kamer, 2 punkty SOS, umożliwiające nawiązanie połączenia z operatorem Monitoringu oraz 4 głośniki, umożliwiające operatorowi nadawanie komunikatów). Liczba kamer wzrosła do 750 w 270 punktach. Z systemu monitoringu korzystają: Straż Miejska w Łodzi, Zarząd Dróg i Transportu, Komenda Miejska Policji w Łodzi, Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wydział Zarządzanie Kryzysowego i Bezpieczeństwa Urzędu Miasta Łodzi.

Straż Miejska w 2018 r. rozpoczęła realizację zadania własnego „Górnik 2018 – Budowa SMM”. Co prawda zakończenie budowy systemu nastąpiło w 2019 r., ale w roku 2020 również realizowano w tej dziedzinie projekty z Budżetu Obywatelskiego oraz jeden własny (w sumie 61 kamer, projekty kontynuowano w 2020 r.).

Osobne miejsce należy poświęcić nowemu obszarowi pracy Straży Miejskiej, związanemu z trwającą w roku 2020 epidemią COVID-19.

W ramach zapobiegania rozprzestrzenianiu się tej choroby w Łodzi, na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 02 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19, wywołanej wirusem COVID-19 Wojewoda Łódzki polecił, aby z dniem 02.04.2020 r., Prezydent Miasta Łodzi zlecił podległej Straży Miejskiej w Łodzi:

- dokonywanie dyslokacji patroli Straży zgodnie ze wskazaniami komendantów właściwych terytorialnie jednostek Policji,

- organizacji wspólnych patroli z Policją, zgodnie ze wskazaniami właściwego Komendanta Policji,

- prowadzenie innych form współpracy Straży z właściwą terytorialnie jednostką Policji, w tym w szczególności odnośnie weryfikacji realizacji nakazów, zakazów i obowiązków wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w zakresie zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19, zgodnie ze wskazaniami komendantów właściwych terytorialnie jednostek Policji.

Ponadto, polecono, aby pozostałe zadania Straży Miejskiej były zrealizowane wyłącznie w zakresie, w jakim służą prowadzeniu działań związanych z weryfikacją wykonywania ww. nakazów, zakazów i obowiązków wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, związanych z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej COVID-19.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną strażnicy miejscy w ramach ww. współpracy z Policją, m.in:

- kontrolowali tereny zielone, boiska szkolne, targowiska i sklepy,
- ogłaszali komunikaty głosowe dla Mieszkańców,
- monitorowali sytuację w zakresie przemieszczania się i gromadzenia osób,
- zwracali szczególną uwagę na ciągi komunikacyjne, przystanki MPK, itp.,
- kontrolowali i legitymowali małoletnich, pozostających bez opieki osób dorosłych,
- reagowali na naruszenia aktów prawnych, wydawanych na bieżąco, w związku z epidemią występującą na terenie kraju.

TAB. 36 | WYNIKI WSPÓŁPRACY Z POLICJĄ W RAMCH ZAPOBIEGANIA ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ CHOROBY ZAKAŻNEJ COVID-19

Działania	2020 Drogi nieutwardzone
Mandaty	2 160
Pouczenia	3 550
Ujawnione osoby poszukiwane	23
Legitymowani	5 953
Wnioski o ukaranie do sądu	112
Kontrola miejsc	10 344
Kontrola parków, skwerów	11 545
Kontrola pojazdów	903
Ujawnione wykroczenia	4 936
Przeprowadzone interwencje	5 274

Źródło: Straż Miejska w Łodzi.

W Łodzi, w ramach struktury organizacyjnej Komendy Miejskiej Policji, funkcjonuje osiem Komisariatów Policji oraz Wydział Ruchu Drogowego.

2020 roku w stosunku do roku poprzedniego, zgodnie z tendencją obserwowaną w ostatnich latach, ponownie nastąpiło zmniejszenie liczby stwierdzonych przestępstw, i to aż o 4,8 % r./r. (rok wcześniej ten spadek wyniósł 1,2%). Stwierdzono ich w Łodzi 14,6 tys. z czego wykryto ok. 7,5 tys. (znikomy spadek wykrywalności rok do roku: o ok. 0,14 pkt. proc.), co za 2020 r. dało wskaźnik wykrywalności na poziomie 50,66%.

Co istotne dla mieszkańców: w grupie siedmiu najpoważniejszych przestępstw, liczba ich w roku 2020, w porównaniu do roku 2019 spadła z 7 139 do 6 658, zaś wykrywalność znacząco wzrosła (z 26,51% do 30,80%). Wzrost liczby przestępstw r./r. zanotowano niemal wyłącznie w kategorii „kradzieże z włamaniem” (z 1 864 do 1963).

Równie korzystnie prezentuje się spadek liczby czynów karalnych dokonanych w 2020 r. w Łodzi przez nieletnich (spadek z 1189 w roku 2019 do 989 – aż o 16%), co jednak w znacznej mierze wynikało z warunków które

za sobą niosła epidemia COVID-19 (lockdown, zakazy poruszania się w określonych godzinach przez nieletnich itd.). I tu również jedyną kategorią, w której zauważalnie wzrosła liczba poważnych czynów karalnych były kradzieże z włamaniem (wzrost z 68 do 81 przypadków).

FUNDAMENT

Łódź efektywna i przyjazna – wprowadzenie nowych standardów usług publicznych, pełne wykorzystanie atutów miasta, racjonalizacja zarządzania majątkiem komunalnym.

Prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska nadzoruje sprawy dotyczące: organizacji i funkcjonowania Urzędu Miasta Łodzi, polityki kadrowej, polityki finansowej miasta, pomocy prawnej, polityki informacyjnej i komunikacji społecznej, gospodarowania majątkiem Skarbu Państwa oraz gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa – wykonywane jako zadanie z zakresu administracji rządowej, zgromadzeń i imprez masowych, koordynacji działań w przypadkach klęsk żywiołowych, katastrof cywilizacyjnych i innych zdarzeń szczególnych w tym obronnych, bezpieczeństwa, porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej, również sprawy kształtowania i ochrony środowiska naturalnego oraz rolnictwa a także związane z organizacją w Łodzi Międzynarodowej Wystawy EXPO2029. Prezydent nadzoruje bezpośrednio pracę Departamentu Prezydenta oraz Departamentu Ekologii i Klimatu. Ponadto Prezydent nadzoruje sprawy powierzone wiceprezydentom Miasta Łodzi i Sekretarzowi Miasta Łodzi oraz prowadzone przez Skarbnika Miasta Łodzi.

We wrześniu 2020 r. Pierwszym Wiceprezydentem Miasta Łodzi został Adam Pustelnik. Pierwszy Wiceprezydent nadzoruje sprawy: urbanistyki i administracji architektoniczno-budowlanej, planowania przestrzennego i ochrony zabytków, współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi, wspierania aktywności gospodarczej i obsługi inwestorów, współpracy z uczelniami i instytucjami naukowymi, zarządzania majątkiem miasta, gospodarowania nieruchomościami z wyłączeniem gospodarowania majątkiem Skarbu Państwa oraz gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa – wykonywane jako z zadanie z zakresu administracji rządowej, ochrony praw własności do nieruchomości, lokalizacji i regulami-

nów targowisk miejskich, a także geodezji. Pierwszy Wiceprezydent nadzoruje pracę Departamentu Planowania i Rozwoju Gospodarczego, Departamentu Gospodarowania Majątkiem oraz współpracuje z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego

Wiceprezydent Miasta Łodzi Małgorzata Moskwa-Wodnicka nadzoruje sprawy dotyczące funkcjonowania urzędu pracy, tworzenia nowych miejsc pracy oraz pozyskiwania na ten cel zewnętrznych źródeł finansowania, działalności gospodarczej, wspierania przedsiębiorczości, kultury, edukacji i wychowania, programowania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i oczyszczania miasta, energetyki miejskiej, infrastruktury technicznej, wodociągów i kanalizacji, ochrony informacji niejawnych oraz pracę Departamentu Pracy, Edukacji i Kultury.

Wiceprezydent Miasta Łodzi Joanna Skrzydlewska nadzoruje sprawy: rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rewitalizacji, gospodarowania zasobem lokali mieszkalnych i użytkowych, kultury fizycznej i sportu, ochrony praw konsumentów oraz nadzoruje pracę Departamentu Rewitalizacji i Sportu.

Wiceprezydent Miasta Łodzi Adam Wieczorek nadzoruje sprawy: zaspokojenia potrzeb zdrowotnych mieszkańców, osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, sprawy związane z wykonywaniem nadzoru właścicielskiego w spółkach z kapitałowym udziałem miasta prowadzących działalność leczniczą, tworzenia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, informatyzacji urzędu oraz koordynacji informatyzacji miejskich jednostek organizacyjnych, zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa danych w systemach teleinformatycznych, administrowania budynkami urzędu i ich obsługi techniczno-gospodarczej oraz nadzoruje pracę Departamentu Zdrowia i Spraw Społecznych.

Skarbnik Miasta Łodzi Krzysztof Mączkowski prowadzi sprawy związane z inicjowaniem i realizacją polityki finansowej miasta oraz nadzorem i kontrolą przy planowaniu i wykonywaniu budżetu miasta oraz sprawozdawczości, orzecznictwa, kontroli i egzekucji w zakresie spraw podatkowych, realizacji zadań dotyczących opłaty skarbowej oraz windykacji należności orzeczonych sądownie na rzecz miasta, określania sposobu prowadzenia ewidencji księgowej i organizowania gospodarki finansowej miasta oraz wykonywania budżetu, nadzoru nad ewidencją finansowo-księgową, kontrasygnowania czynności prawnych mogących spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych miasta oraz opiniowania de-

cyzji wywołujących skutki finansowe dla budżetu miasta. Skarbnik Miasta Łodzi kieruje Departamentem Finansów Publicznych.

Sekretarz Miasta Łodzi Wojciech Rosicki prowadzi sprawy w zakresie zapewnienia sprawnego funkcjonowania urzędu, warunków jego działania i organizowania pracy, prowadzi nadzór nad realizacją celów i zadań strategicznych dla miasta, rozumianych jako ogół działań informacyjno-decyzyjnych, rozstrzygających o kluczowych problemach miasta z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych oraz sprawy dotyczące obsługi organizacyjnej i technicznej sesji Rady Miejskiej w Łodzi w zakresie przypisanym Prezydentowi Miasta Łodzi i urzędowi, organizowania i obsługi posiedzeń Kolegium Prezydenta Miasta Łodzi, wykonywania uchwał Rady Miejskiej w Łodzi oraz zarządzeń Prezydenta Miasta Łodzi. Ponadto Sekretarz Miasta Łodzi nadzoruje sprawy ewidencji pojazdów i wydawania praw jazdy, ewidencji ludności i dowodów osobistych, akt stanu cywilnego, stowarzyszeń i fundacji, jednostek pomocniczych miasta, współpracy z organizacjami pozarządowymi, konsultacji społecznych, promocji i turystyki, programowania gospodarczego i strategii miasta, pozyskiwania środków z funduszy europejskich na projekty inwestycyjne, zarządzania projektami strategicznymi miasta, inwestycji miejskich, dróg i transportu publicznego oraz sprawy związane z wykonywaniem nadzoru właścicielskiego w spółkach z kapitałowym udziałem miasta, z wyłączeniem spółek prowadzących działalność leczniczą. Sekretarz Miasta Łodzi nadzoruje prace: Departamentu Organizacji Urzędu i Obsługi Mieszkańców oraz Departamentu Strategii i Rozwoju.

Strategicznymi celami polityki budżetowej w najbliższych latach pozostaje:

- zachowanie polityki miasta w perspektywie długookresowej przy zachowaniu ograniczeń reguł fiskalnych wynikających z zapisów art. 242 i 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (z uwzględnieniem zmian w zakresie COVID-19),
- utrzymanie wysokości nadwyżki operacyjnej umożliwiającej kontynuowanie polityki inwestycyjnej miasta Łodzi na poziomie, wynikającym z podjętych zobowiązań,
- zapewnienie stabilności finansowej miasta przez odpowiednią kontrolę deficytu i poziomu długu, przy jednoczesnym utrzymaniu zdolności do zaciągania, obsługi i spłaty zadłużenia, zapewniającego realizację programu inwestycyjnego miasta,
- koncentracja środków na dokończenie już rozpoczę-

tych zadań inwestycyjnych w szczególności ujętych w ramach przedsięwzięć w obecnej WPF miasta Łodzi na lata 2021-2048 oraz w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Łodzi w sprawie przygotowania inwestycyjnych projektów strategicznych Miasta Łodzi ubiegających się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej oraz inwestycyjnych projektów komplementarnych Miasta Łodzi nieubiegających się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej, w okresie programowania 2014-2020,

- zabezpieczenie wkładów własnych na przygotowanie się do realizacji przedsięwzięć w ramach perspektywy finansowej 2021-2027.

W minionym roku Miasto optymalizowało gospodarowanie środkami publicznymi m.in. poprzez:

- wdrożenie nowego systemu informatyczny ZFM – Zarządzanie Finansami Miasta, który objął wszystkie jednostki organizacyjne UMŁ, jednostki budżetowe oraz zakład budżetowy. Obecnie jest realizowany ostatni etap wdrożeniowy, dotyczący Wieloletniej Prognozy Finansowej.

- uruchomienie kredytu zagranicznego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 100 mln zł z przeznaczeniem na inwestycje z zakresu rewitalizacji obszarowej. Miasto wyemitowało obligacje komunalne na kwotę 256 mln zł, agentem emisji był ING Bank Śląski. W grudniu 2020 r. ze względu na obniżenie poziomu dochodów związanych z trwającą pandemią, Miasto wyemitowało dodatkowo 120 mln zł obligacji komunalnych, agentem emisji był DNB Bank Polska SA.

Miasto w 2020 r. utrzymało deficyt (w kwocie 225,1 mln zł) na poziomie 94,8 % deficytu uchwalonego. Niższy poziom uzyskano w zakresie nadwyżki operacyjnej, osiągnięto 139 mln zł (przy uchwalonym budżecie 320, 8 mln zł). Pomimo trwającej pandemii w 2020 r. udało się zrealizować wyższy poziom wydatków majątkowych 75,7 % (budżetu po zmianach) w stosunku do 2019 r., gdzie wskaźnik ten wynosił 65,9 %. W budżecie na 2021 r. zaplanowano wydatki majątkowe w kwocie 1 070 219 054 zł, tj. na poziomie budżetów 2019 oraz 2020 r.

Miasto poniosło nieplanowane wydatki na przeciwdziałanie COVID- 19 108,9 mln zł, z tego 72,8 mln zł stanowiły wydatki bieżące. Wydatki bieżące tylko w części były sfinansowane ze środków zewnętrznych.

Pomimo trwającej pandemii priorytety wydatków bieżących zostały utrzymane tj.

- obowiązkowe obciążenia na rzecz budżetu państwa,
- wydatki z tytułu obsługi długu,
- wydatki wynikające z zawartych umów wieloletnich, wydanych decyzji, pozwoleń, wyroków sądowych ustalających odszkodowania,
- wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń,
- wydatki zapewniające ciągłość działań miasta w zaspokajaniu potrzeb społecznych.

Miasto utrzymując dyscyplinę wydatków bieżących (bieżący monitoring zapotrzebowania jednostek na środki w stosunku do planu) zmuszone było do wprowadzenia ograniczenia wydatków, przesunięcia na kolejne lata min. dotyczące promocji miasta, realizacji zadań z Budżetu Obywatelskiego, Planu dla Osiedli.

Z uwagi na wysoki poziom finansowania miasta podmiotów realizujących zadania w zakresie edukacji (co roku miasto z braku pełnej kwoty subwencji oświatowej ponosi wydatki ponad 300 mln zł) jednym z istotnych zadań w tym roku będzie zwiększona dyscyplina i ograniczenie wydatków w edukacji, konieczność przeprowadzenia zmian, które są skutkiem trwającej pandemii.

W 2020 roku, w ramach realizacji kluczowych inwestycji miejskich:

- Rozpoczęto przebudowę linii tramwajowej w al. Śmigłego-Rydza - Przebudowa wiaduktów na al. Śmigłego-Rydza na odcinku od al. Piłsudskiego do ul. Przybyszewskiego w ramach zadania „Kompleksowy program niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej”. Trwa realizacja robót z terminem zakończenia 22.10.2021 r.
- Dokonano rozbudowy ul. Rokicińskiej na odcinku od ul. Malowniczej do granicy miasta wraz z przebudową wodociągu w ul. Rokicińskiej i Wieńcowej oraz budowa wodociągu w ul. Gajcego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa łódzkiego na lata 2014-2020. Zakończono realizację robót - 15.07.2020 r.
- Rozpoczęto budowę drogi podziemnej wraz z płytą rynku NCł i parkingiem pod rynkiem. Trwa realizacja robót z terminem zakończenia 30.10.2021 r.
- Rozpoczęto budowę drogi 2KDY w NCł. Trwa realizacja robót z terminem zakończenia 30.09.2021 r.
- Opracowano kompletną dokumentację projektową wraz z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia dla budowy obwodnicy Nowosolnej wraz z łącznikiem w rejonie ul. Jugosłowiańskiej do ul. Brzezińskiej oraz przebudowy/rozbudowy ul. Brzezińskiej od ul. Kerna do włączenia łącznika obwod-

nicy Nowosolnej w rejonie ul. Hanuszkiewicza:

- Rozpoczęto Etap III budowy Trasy Górna na odc. od ul. Rzgowskiej do ul. Kalinowskiego w tym opracowano kompletną dokumentację projektową wraz z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia, złożono wnioski o wydanie decyzji ZRID umożliwiającej realizację robót, ogłoszono przetarg na realizację robót. Planowane jest pozyskanie dofinansowania dla realizacji inwestycji
- W ramach kompleksowego programu integracji sieci niskoemisyjnego transportu publicznego w metropolii łódzkiej wraz z zakupem taboru do obsługi trasy W-Z oraz innych linii komunikacyjnych i modernizacją zajezdni tramwajowych w Łodzi rozpoczęto prace projektowe z terminem zakończenia 12.03.2021 r. dla 8 zadań. W tym:

Zadanie 1. Budowa nowej linii tramwajowej w ul. Nowowęglowej od ul. Tramwajowej do włączenia w ul. Kopcińskiego wraz z przebudową wiaduktu na ul. Kopcińskiego

Zadanie 2. Przebudowa linii tramwajowej w al. Śmigłego-Rydza na odcinku od ul. Przybyszewskiego (wraz ze skrzyżowaniem) do ul. Dąbrowskiego (bez skrzyżowania)

Zadanie 3. Przebudowa torowiska wraz z niezbędną infrastrukturą w ulicy Przybyszewskiego na odcinku od ul. Kilińskiego (wraz ze skrzyżowaniem) do al. Śmigłego-Rydza (bez skrzyżowania)

Zadanie 4. Budowa torowiska w ul. Broniewskiego na odcinku od al. Śmigłego-Rydza (bez ronda Broniewskiego) do ul. Rzgowskiej/Paderewskiego (wraz ze skrzyżowaniem) i przebudową pętli Kilińskiego – Dworzec Łódź-Chojny na pętlę tramwajowo-autobusową

Zadanie 5. Przebudowa torowiska w ul. Rzgowskiej na odcinku od ul. Dąbrowskiego (bez skrzyżowania) do ul. Broniewskiego (bez skrzyżowania)

Zadanie 6. Przebudowa torowiska w ciąg ulic al. Śmigłego – Rydza i Niższej na odcinku Dąbrowskiego (bez skrzyżowania) do ul. Śląskiej (ze skrzyżowaniem) wraz z pętlą tramwajową

Zadanie 7. Zakup 30 szt. tramwajów - podpisano umowę na dostarczenie tramwajów z terminem realizacji 30.09.2022 r.

TAB. 37 | REALIZACJA BUDŻETU MIASTA

	2017		2018		2019		2020	
		% planu		% planu		% planu		% planu
Dochody ogółem w mln zł	3 896,6	98,5	4 076,5	98,9	4 506,2	94,3	4 925,1	97
na 1 mieszkańca w zł	5 643,8	x	5 927,7	x	6 600	x	7 272	x
Wydatki ogółem w mln zł	3941,8	95,4	4 022,2	94,1	4 690,0	91,0	5 150,2	93
na 1 mieszkańca w zł	5 709,18	x	5 848,7	x	6 870	x	7 604	x
Wielkość nadwyżki operacyjnej w mln zł	273,6	124,6	324,7	157,3	359,9	140,7	139,3	294
Dochód z podatku PIT w mln zł	979,9	102,23	1 095,9	106,4	1 190,2	100,9	1 155,3	103
Dochód z podatku CIT w mln zł	70,9	91	84,8	105,7	101,6	116,8	98,8	104

uwagi: przyjęto liczbę mieszkańców wg stanu na 30.06.2020 rok: 677 285

Zadanie 8. Modernizacja zajezdni tramwajowej dla której zakończono prace projektowe, uzyskano pozwolenie na budowę i ogłoszono przetarg na realizację robót

- Rozpoczęto budowę wiaduktów w ul. Przybyszewskiego wraz z przebudową ul. Przybyszewskiego na odc. od ul. Piotrkowskiej do ul. Kilińskiego poprzez ogłoszenie przetargów na realizację robót dla wiaduktów wraz z odcinkiem torowiska do ul. Lodowej oraz na wykonanie odcinka od Pl. Reymonta do Kilińskiego. Trwa pozyskanie dofinansowania na realizację inwestycji.

- Rozpoczęto kompleksową modernizację linii tramwajowej w ul. Konstancyńskiej na odcinku od pętli tramwajowej „Zdrowie” do granic miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą poprzez opracowanie studium wykonalności wraz z koncepcją i Programem Funkcjonalno - Użytkowym. Planowane jest złożenie wniosku o uzyskanie dofinansowania dla realizacji inwestycji.

- Rozpoczęto przebudowę linii tramwajowej w ulicy Wojska Polskiego na odc. od ul. Franciszkańskiej do ul. Strykowskiej wraz z przebudową układu drogowego i niezbędnej infrastruktury oraz budową połączenia tramwajowego wzdłuż ul. Strykowskiej z przystankiem ŁKA Łódź Marysin poprzez opracowanie dokumentacji projektowej i ogłoszenie przetargu na realizację robót.

- Zakończono prace związane z aktualizacją dokumentacji projektowej dla budowy nowej drogi będącej przebiegiem kwartału pomiędzy ul. Moniuszki i Tuwima

- W ramach planu dla osiedli zrealizowano kilkadziesiąt zadań – zmodernizowano chodniki, wyremontowano i ocieplono żłobki, przedszkola i DPS, wybudowano miejsca parkingowe czy rozbudowano obiekty rekreacyjne i modernizowano drogi.

Rok 2020 to również kolejne inwestycje w ramach rewitalizacji obszarowej. Przebudowywano ul. Próchnika i Rewolucji 1905 r. od Zachodniej do Kilińskiego oraz ul Pomorską i Nowomiejską. Wraz z licznymi remontami kamienic, skwerów, parków i realizacją przebieg kwartałowych, uzyskuje się całe kwartały odnowionego śródmieścia Łodzi.

Oprócz dużych inwestycji realizowano także budowy zupełnie nowych odcinków chodników i modernizację już istniejących. W ok. 40 lokalizacjach powstały nowe, równe ciągi piesze, wyposażone w usprawnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Doświetlono również kilka ulic na których do tej pory nie było oświetlenia. Budowano infrastrukturę dla rowerzystów. Przebudowano odcinek drogi dla rowerów na ul. Łagiewnickiej od ronda Powstańców 1863 r. do lasu Łagiewnickiego.

W 2020 roku na liczne inwestycje zmieniające nasze

miasto zarówno w ramach rewitalizacji centrum, jak i na przebudowę dróg i chodników na osiedlach przeznaczonych łącznie ponad pół miliarda złotych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w ramach mechanizmu ZIT podpisanych było 169 umów o dofinansowanie.

Całkowita wartość ww. projektów wyniosła ponad 1,4 mld zł, natomiast łączna wartość dofinansowania ze środków UE dla ww. projektów wyniosła ponad 812 mln zł.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest również szereg projektów z zakresu sieci ciepłowniczych oraz transportu metropolitalnego, komplementarnych w stosunku do projektów ZIT. Całkowita wartość ww. projektów wynosi 968 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 548 mln zł.

Oznacza to, że dzięki wdrażaniu mechanizmu ZIT na terenie ŁOM realizowane są projekty oddziałujące metropolitalnie o całkowitej wartości ponad 2,3 mld zł.

W 2020 r. agencja ratingowa S&P's Globals Rating potwierdziła długoterminowy rating kredytowy dla miasta Łodzi oceną ratingową na poziomie „BBB+”. Perspektywa pozostaje stabilna.

W 2020 roku Miasto Łódź realizowało zadania własne i inne ważne dla rozwoju gminy poprzez następujące podmioty:

12 spółek ze 100% udziałem Miasta Łodzi:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.
- MPK-Łódź sp. z o.o.
- MPO-Łódź sp. z o.o.
- Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o.
- Łódzka Spółka Infrastrukturalna sp. z o.o.
- Aqua Park Łódź sp. z o.o.
- Miejska Arena Kultury i Sportu sp. z o.o.
- EXPO-Łódź sp. z o.o.
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o.
- Łódzkie Centrum Filmowe sp. z o.o.
- Centrum Medyczne im. dr Ludwika Rydygiera sp. z o.o.
- Zakład Drogownictwa i Inżynierii sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej

3 podmioty z większościowym udziałem Miasta Łodzi:

- Grupowa Oczyszczania Ścieków w Łodzi sp. z o.o. – udział Miasta 99,9%
- Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta sp. z o.o. – udział Miasta 95,62%

- Bionanopark sp. z o.o. – udział Miasta 61,16%

2 podmioty z mniejszościowym udziałem Miasta Łodzi:

- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. – udział Miasta 25,55%
- ŁRH „Zjazdowa” S.A. – udział Miasta 20,04%

Ogólny przewidywany wynik netto wypracowany przez spółki z udziałem Miasta Łodzi w 2020r. to strata wynosząca 49,4 mln zł. Złożyły się na nią zyski w wysokości 22,5 mln zł i straty sięgające prawie 72 mln zł. Przekazane przez Spółki wyniki za 2020 są wielkościami szacowanymi przed zamknięciem ksiąg oraz przed badaniem przez firmy audytorskie i mogą ulec zmianie.

Z 16 spółek 6 przyniosło zyski netto:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź sp. z o.o. – 9,2 mln zł
- Łódzka Spółka Infrastrukturalna sp. z o.o. – 2,5 mln zł
- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. – 7,6 mln zł
- ŁRH „Zjazdowa” S.A. – 1,8 mln zł
- Widzewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. – 1,5 mln zł
- MPO-Łódź sp. z o.o. – 2,1 tys. zł

Straty wystąpiły w:

- Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta sp. z o.o. – 31,1 mln zł
- Miejska Arena Kultury i Sportu sp. z o.o. – 9,9 mln zł
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. – 9,2 mln zł
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o. – 7,9 mln zł
- Bionanopark sp. z o.o. – 6,8 mln zł
- Grupowa Oczyszczania Ścieków w Łodzi sp. z o.o. – 2,9 mln zł
- EXPO-Łódź sp. z o.o. – 2,4 mln zł
- Aqua Park Łódź sp. z o.o. – 1,5 mln zł
- Centrum Medyczne im. dr Ludwika Rydygiera sp. z o.o. – 0,07 mln zł
- Łódzkie Centrum Filmowe sp. z o.o. – 0,06 mln zł.

Celem przygotowania zmian w funkcjonowaniu określonych obszarów usług komunalnych spółki aktywnie uczestniczyły, a nawet inicjowały przygotowanie przyszłościowych projektów inwestycyjnych, jak:

- ŁSI Sp. z o.o., GOŚ w Łodzi Sp. z o.o. oraz ZWIK Łódź Sp. z o.o. wraz z Miastem Łódź kontynuowały działania zmierzające do przygotowania i realizacji projektu mającego na celu optymalizację funkcjonowania systemu wodno - kanalizacyjnego na terenie Miasta;

- kontynuowano działania w celu koncentracji własności sieci kanalizacji deszczowej w rękach Miasta Łodzi;
- WTBS sp. z o.o. i Miasto Łódź kontynuowały działania w zakresie wspólnych projektów inwestycyjnych. Trwały prace nad analizą kilku terenów inwestycyjnych oraz analizą sposobu finansowania budownictwa mieszkaniowego ze wsparciem Funduszu dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego. Tym samym postawiono na zasadność wykorzystania wszelkich środków spoza budżetu Miasta dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego w Łodzi.
- Rozpoczęto działania mające na celu pozyskanie inwestora dla Portu Lotniczego im. Władysława Reymonta w Łodzi Sp. z o.o.

W wyniku wcześniejszych decyzji o realizacji dużych projektów inwestycyjnych za pośrednictwem spółek, Wspólnik – Miasto Łódź kontynuowało wsparcie ze środków budżetu Miasta na spłatę zobowiązań inwestycyjnych poprzez podwyższenie kapitału zakładowego spółek. Wkłady pieniężne wniesione zostały do czterech Spółek w łącznej wysokości 102,9 mln zł w tym:

- Port Lotniczy Łódź im. Wł. Reymonta w Łodzi sp. z o.o. – 14,3 mln zł,
- Expo – Łódź sp. z o.o. – 3,6 mln zł,
- MPK- Łódź sp. z o.o. – 68,3 mln zł,
- Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi sp. z o.o. – 16,7 mln zł,
- Ponadto Miasto wniosło wkłady niepieniężne do:
  - WTBS sp. z o.o. w postaci prawa własności działek zlokalizowanych przy ul. Nawrot 100, Przędzalniana 101/103 oraz Skierniewicka 10 o łącznej wartości 1,36 mln zł.
  - Port Lotniczy im Wł. Reymonta w Łodzi Sp. z o.o. w postaci prawa własności działek nr 82/23 oraz 84/13 o wartości 1,85 mln zł.

Dodatkowo w związku z epidemią COVID-19 Miasto podjęło decyzję o podwyższeniu kapitału założycielskiego Bionanopark Sp. z o.o. o 10 mln zł z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego Łódzkiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., którego Bionanopark jest 100% udziałowcem. Środki te przeznaczone są na wsparcie łódzkich przedsiębiorców w formie poręczeń kredytowych.

Według dokumentu „Informacja o stanie mienia komunalnego za okres od 01.01.2020r. do 31.12.2020 r”. wartość brutto majątku Miasta Łódź wg stanu na 31 grudnia 2020 r. wynosiła 24,69 mld zł i w porównaniu do stanu

na 1 stycznia 2020 r. zwiększyła się o kwotę 1,4 mld zł. Zwiększenie wartości majątku Miasta nastąpiło głównie w wyniku zmiany ceny szacunkowej gruntów, które nie są ujęte w ewidencji księgowej oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Na dzień 31.12.2020 r. powierzchnia gruntów komunalnych ogółem wynosiła 50 mln m² z tego:

- powierzchnia gruntów stanowiących własność jednostki samorządu terytorialnego przekazanych w użytkowanie wieczyste objęte ewidencją księgową – 17,17 mln m² o wartości 3,27 mld zł.
- powierzchnia gruntów nieobjętych ewidencją księgową: pod terenami mieszkaniowymi 3,97 mln m² o wartości szacunkowej 667,83 mln zł, pod terenami pozostałymi: 28,57 mln m² o wartości szacunkowej 6,48 mld zł.

Wartość szacunkowa gruntów, nieujętych w ewidencji księgowej, wg stanu na 31 grudnia 2020 r. wynosiła 7,15 mld zł, co stanowi 28,97 % wartości majątku Miasta. Wartość majątku Miasta bez uwzględnienia szacunkowej wartości gruntów na koniec 2020 r.:

- brutto – 17 540 mln zł zwiększenie o 161 mln zł,
- netto – 12 535 mln zł zmniejszenie o 188 mln zł.

Wartość majątku przypadająca na 1 mieszkańca, wynosiła:

- brutto 25 694,34 zł wzrosła o 236,02 zł,
- netto 18 362,42 zł zmniejszenie o 276,06 zł.

Poza wydatkami, w wyniku których powstają nowe składniki majątku, bądź zwiększa się wartość użytkowanych środków trwałych, Miasto przeznacza corocznie znaczne środki finansowe na remonty posiadanego majątku. Wydatki te nie mają wpływu na wzrost wartości początkowej, jednak zwiększa się jego użyteczność. Ponadto w istotny sposób zostaje powstrzymany proces jego degradacji.

W 2020 r. konsekwentnie rozszerzano katalog usług elektronicznych. W Biuletynie Informacji Publicznej udostępniono ich wykaz wraz z linkami do platform elektronicznych, zapewniając w ten sposób dostęp do wszystkich e-usług Urzędu z jednego miejsca, bez konieczności ich wyszukiwania w wielu portalach również rządowych. Stałe jest też zwiększana liczba świadczonych usług elektronicznych. Urząd na koniec 2020 r. udostępniał 99 formularzy elektronicznych. W efekcie w 2020 r. do Urzędu wpłynęło przez ESP 136 705 dokumentów elektronicz-

nych (wzrost o 123% w porównaniu z 2019 r.), a wysła-
no 144 321 dokumentów elektronicznych (wzrost o 20%
w porównaniu z 2019 r.).

W 2020 r. kontynuowano prace związane z elektroni-
zacją wewnętrznego obiegu dokumentów. Rozszerzono
katalog spraw prowadzonych wyłącznie elektronicz-
nie w systemie Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją
(EZD) do 228 kategorii spraw (wzrost 37% w porównaniu
do 2019 r.) rezygnując lub ograniczając liczbę dokumen-
tów papierowych w Urzędzie.

INFORMACJA NA TEMAT REALIZACJI UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI

W 2020 roku Rada Miejska w Łodzi podjęła 404 uchwały. Z powierzonych do realizacji Prezydentowi Miasta 301 uchwał:

- 214 - zrealizowano,
- 73 - są w trakcie realizacji,
- 14 – nie zrealizowano :

Nr XIX/757/20 z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na realizację przez Miasto Łódź projektu pn. „Promocja gospodarcza województwa łódzkiego poprzez działania prowadzone w zakresie promocji gospodarczej regionu przez Miasto Łódź”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – projekt nie otrzymał dofinansowania,

Nr XIX/758/20 z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na realizację przez Miasto Łódź projektu pn. „Internacjonalizacja gospodarcza przedsiębiorstw z regionu łódzkiego poprzez dedykowane działania promocyjne i terytorialny marketing gospodarczy – część III”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – projekt nie otrzymał dofinansowania,

Nr XXIV/815/20 z dnia 15 kwietnia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż w drodze przetargu nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. Konstytucyjnej 42C – wskutek braku chętnych na nabycie nieruchomości (pierwszy przetarg rozstrzygnięty negatywnie) podjęto decyzję o wstrzymaniu sprzedaży i przeznaczeniu terenu częściowo pod ogródek jordanowski oraz o przekazaniu budynku na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

Nr XXV/850/20 z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na obniżenie bonifikaty od ceny sprzedaży nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. Ogrodowej 15A - użytkownik wieczysty zrezygnował z zakupu nieruchomości,

Nr XXV/861/20 z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż w drodze przetargu nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. płk. Jana Kilińskiego 49 – nieruchomość jest rozważana do przeprowadzenia rewitalizacji,

Nr XXIX/995/20 z dnia 26 sierpnia 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie miasta Łodzi do Projektu „Nature-based solutions for urban air quality and climate change towards social equity, health and wellbeing – NATURAL” finansowanego ze środków programu Wspólnotowego Horyzont 2020 - nie została zrealizo-

wana ze względu na to, że Projekt nie otrzymał dofinansowania,

Nr XXXII/1053/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie wyboru metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawek tej opłaty – rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 18 grudnia 2020 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi stwierdziło nieważność uchwały,

Nr XXXII/1055/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 18 grudnia 2020 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi stwierdziło nieważność w uchwały,

Nr XXXII/1056/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanej przez właścicieli nieruchomości – rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 18 grudnia 2020 r. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi stwierdziło nieważność w uchwały,

Uchwały Nr XXXII/1061/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie zapewnienia wspólnej obsługi niektórym domom dziecka prowadzonym przez Miasto Łódź, Nr XXXII/1062/20 z dnia 19 listopada 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Domowi Dziecka dla Małych Dzieci, Nr XXXII/1066/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej o nazwie Dom Dziecka „Schronienie-Lniana” w Łodzi i nadania statutu oraz Nr XXXII/1067/20 z dnia 19 listopada 2020 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej o nazwie Dom Dziecka „Schronienie-Zbocze” w Łodzi i nadania statutu – powodem niewykonania uchwał jest brak decyzji Wojewody Łódzkiego w sprawie wyrażenia zgody na prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego o nazwach: Dom Dziecka „Schronienie-Lniana” w Łodzi przy ul. Lnianej 9 oraz Dom Dziecka „Schronienie-Zbocze” w Łodzi przy ul. Zbocze 2a. W dniu 31 marca 2021 r. Wojewoda Łódzki postanowieniami wyznaczył Miastu Łódź termin (do 30 września 2021 r.) na spełnienie w wyżej wymienionych placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego warunków określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz standardów usług określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 127 powołanej ustawy.

Nr XXXIV/1113/20 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury: Bałuckiego Ośrodka Kultury, Centrum Kultury Młodych, Ośrodka Kultury „Górna”, Poleskiego Ośrodka Sztuki 115 oraz Widzewskich Domów Kultury i utworzenia samorządowej instytucji kultury o nazwie Miejska Strefa Kultury w Łodzi – rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 28 stycznia 2021 r. Wojewoda Łódzki stwierdził nieważność uchwały.

SPIS TABEL

Tab. 1. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	20
Tab. 2. Zgłoszenia i zwolnienia grupowe w latach 2019 - 2020	21
Tab. 3. Nowe formy wsparcia dla przedsiębiorców w 2020 roku	21
Tab. 4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	30
Tab. 5. Środki przeznaczane na miejskie programy przeciwdziałania uzależnieniom w mln zł	33
Tab. 6. Osoby korzystające z pomocy MOPS	39
Tab. 7. Świadczenia realizowane przez MOPS	40
Tab. 8. Osoby korzystające z pomocy Centrum Świadczeń Socjalnych	40
Tab. 9. Świadczenia wypłacone przez Centrum Świadczeń Socjalnych	41
Tab. 10. Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	41
Tab. 11. Rodzinne formy pieczy zastępczej	43
Tab. 12. Działalność łódzkich teatrów miejskich w 2020 r.	55
Tab. 13. Działalność domów i ośrodków kultury w 2020 r.	55
Tab. 14. Działalność łódzkich muzeów i galerii w roku 2020	57
Tab. 15. Jednostki organizacyjne oświaty – placówki niepubliczne	66
Tab. 16. Jednostki organizacyjne oświaty prowadzone przez osoby prawne	67
Tab. 17. Liczba oddziałów i uczniów w szkołach	67
Tab. 18. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (3-5 lat)	67
Tab. 19. Porównanie wyników egzaminu ósmoklasisty	68
Tab. 20. Kierunki kształcenia w szkołach zawodowych	70
Tab. 21. Jednostki oświatowe, w których działają Zespoły wczesnego wspomaganie rozwoju	73
Tab. 22. Działania poradni psychologiczno-pedagogicznych	74
Tab. 23. Program stypendialny Młodzi w Łodzi	77
Tab. 24. Program płatnych staży wakacyjnych Praktykuj w Łodzi!	77
Tab. 25. Dofinansowanie projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi w mln zł.	79
Tab. 26. Liczba spraw oczekujących na realizację	83
Tab. 27. Zagospodarowanie gminnych lokali użytkowych	84
Tab. 28. Uzyskane efekty rzeczowe	84
Tab. 29. Wydatki na gospodarkę komunalną w mln zł	91
Tab. 30. Kontrole dotyczące odbierania odpadów komunalnych	91
Tab. 31. Likwidacja dzikich wysypisk i masa zebranych odpadów	92
Tab. 32. Przygotowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (stan na 31.12.2019)	94
Tab. 33. Remonty sieci tramwajowej zrealizowane w 2020 r.	98
Tab. 34. Drogi w podziale na kategorie	99
Tab. 35. Interwencje na rzecz utrzymania właściwego stanu sanitarno–porządkowego	102
Tab. 36. Wyniki współpracy z Policją w ramach zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19	105
Tab. 37. Realizacja budżetu Miasta	109

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	3
Rys. 2. Nowe Centrum Łodzi	11
Rys. 3. Liczba osób bezrobotnych w Łodzi	20
Rys. 4. Priorytetowe projekty (1-8) Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi	78
Rys. 5. Obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i obszary, dla których podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia mpzp stan na dzień 31.12.2020	95
Rys. 6. Strefa Płatnego Parkowania w Łodzi	101

2020

URZĄD MIASTA ŁODZI
DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU
BIURO STRATEGII MIASTA
94-130 ŁÓDŹ, UL. PIOTRKOWSKA 113